

CUPRINS

Introducere	4
Abordări metodice specifice predării istoriei contemporane în școală.....	5
Unitatea de învățare nr. 1 Evreii: cine sunt ei?.....	16
Unitatea de învățare nr. 2 . Evreii de la exilare până la reformele liberal-burgheze.....	19
Unitatea de învățare nr. 3 Evreii – vecinii noștri. viața comunităților evreiești în România și Basarabia.....	38
Unitatea de învățare nr. 4 Integrarea evreilor în România interbelică: politica și viața și cotidiană.....	53
Unitatea de învățare nr. 5: Antisemitismul - ideologie și politică de stat în Europa.....	62
Unitatea de învățare nr. 6 Holocaustul	70
Unitatea de învățare nr. 7 Rezistența.....	84
Unitatea de învățare nr. 8 „Cei ce stau deoparte”: responsabilitate pentru alegere.....	95
Unitatea de învățare nr. 9 Compasiunea - act de eroism.....	105
Unitatea de învățare nr. 10. Copii – victimele Holocaustului.....	113
Unitatea de învățare nr. 11 Responsabilitatea pentru crimele nazismului, responsabilitatea pentru Holocaust	124
Unitatea de învățare nr. 12 Viața după Holocaust.....	134
Unitatea de învățare nr. 13 Memoria Holocaustului în Republica Moldova, România, Europa și în toată lumea.....	144
Unitatea de învățare nr. 14 Negarea Holocaustului și antisemitismului de astăzi	154
Unitatea de învățare nr. 15. Genocidul și legislația internațională.....	164

Conținutul acestei publicații a fost elaborat cu sprijinul Misiunii Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) în Moldova în cadrul proiectului „Promovarea toleranței și inclusivității printr-o abordare comprehensivă a combaterii infracțiunilor motivate de ură”. Deși acest produs a fost întocmit cu cea mai mare atenție, OSCE nu poate accepta responsabilitatea pentru conținutul acestuia. Viziunile, constatările, interpretările, opiniile, reprezentările grafice, concluziile și alte informații exprimate în acest document aparțin doar autorilor și nu reflectă neapărat poziția oficială a OSCE și / sau a statelor sale participante.

GRUPUL DE AUTORI:

- 1. Oleksandr VOITENKO, expert internațional**
- 2. Corina LUNGU, consultant principal, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării**
- 3. Galina KARGER, istoric, director al Centrului Internațional de Training și Dezvoltare Profesională;**
- 4. Tatiana GONCEAROVA, profesoară de Istorie și Educație civică, Liceul Teatral Orașănesc Chișinău, grad didactic unu.**

INTRODUCERE

Prezenta lucrare are statut de Ghid de implementare a curriculumului la disciplina opțională Holocaust: istorie și lecție de viață (cl.IX-XII), aprobat prin ordinal Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr.1939 din 19 decembrie 2018 și are menirea să faciliteze înțelegerea și aplicarea corectă și diferențiată (conform treptelor de școlaritate) a curriculumului disciplinar menționat.

Disciplina opțională Holocaust: istorie și lecții de viață include studiul despre evenimentele Holocaustului ce pot sensibiliza tinerii față de exemplele de prejudecăți și nedreptate din lumea contemporană. Studiul Holocaustului poate confrunta elevii cu stereotipuri, mituri și prejudecăți și poate să le permită acestora să confrunte eventualele prejudecăți cu ajutorul dovezilor științifice. Dar lecțiile de natură morală nu vor fi bine fundamentate dacă nu se bazează pe o parcurgere fidelă și obiectivă a dovezilor istorice. Cercetarea istorică de acest tip, va dezvălui complexități ale lumii în care au fost făcute astfel de alegeri și au fost luate astfel de decizii calificate astăzi - FENOMENUL HOLOCAUST. Curriculumul la disciplina opțională Holocaust: istorie și lecții de viață are statut de instrument /document curricular adresat cadrelor didactice, elevilor din clasele IX-XII, precum și părinților acestora și este elaborat în conformitate cu recomandările metodologice ale Școlii internaționale de Studiere a Holocaustului Yad Wasem, Ierusalim și a Institutului European de Studiere a Holocaustului „Centropa”.

Ghid de implementare a curriculumului la disciplina opțională Holocaust: istorie și lecție de viață este o resursă metodologică adresată cadrelor didactice, care facilitează elaborarea materialelor didactice de înaltă calitate dar și eficientizarea procesului educațional prin sugestii și recomandări, centrate cu prioritate pe sporirea nivelului de înțelegere și analiză critică a elevilor în procesului de studiere a fenomenului Holocaustului.

Suportul metodologic dat este un instrument de dezvoltare a competențelor profesionale ale cadrelor didactice în calitate de mentori și îndrumători ai elevilor în demersul lor de formare. Ghidul este un suport pentru cadrele didactice și oferă posibilități de a realiza și perfecționa procesul educațional de calitate.

Drept sistem referențial sunt competențele curriculare (competențele cheie, specific și unitățile de competență) ce facilitează, prin diverse strategii cu caracter interactive, implicarea elevilor în studierea fenomenului holocaustului. Precum și participarea lor la prevenirea și soluționarea problemelor școlare/comunitare care au la bază lipsa toleranței.

Prezentul Ghid susține trecerea de la o dimensiune formal (curriculumul școlar) cu accent pe probleme teoretice și metodologice, spre o dimensiune acțională și pragmatică de organizare a educației, fiind pentru cadrele didactice o provocare și un suport în procesul de dezvoltare a competențelor elevilor.

În ghid sunt propuse sugestii de proiectare a activităților la disciplina „Holocaust: istorie și lecții de viață, care au un caracter recomandabil și îndeamnă cadrele didactice să organizeze activitățile în mod creativ, luând în considerație multiplele inteligențe ale copilului, condițiile și posibilitățile reale din școală, precum și selectarea surselor istorice ce permit o abordare multiperspectivă a fenomenului Holocaustului.

UNELE TRĂSĂTURI ALE PREDĂRII ISTORIEI CONTEMPORANE ÎN ȘCOALĂ

La sfârșitul secolului a XX-a procesul de revizuire a conceptului de educație istorică consta în faptul că studiul istoriei nu trebuie redus la acumularea factografiei și interpretărilor „finale”, ci ar trebui să ajute elevilor să conștientizează personal realitatea socială prin implicarea în căutarea istorică, în descoperirea istoriei omenirii. Profesorii de istorie ar trebui să ofere informații multilaterale, să încurajeze reflecția și discuțiile, acordând o atenție deosebită momentelor complexe și controversate.

În istoria Europei există multe subiecte și întrebări similare: războaie, decizii dubioase ale politicienilor, deportări, sclavie, bombardarea unor oameni nevinovați, imperialismul, curățare etnică, Holocaust, colaborarea, intoleranță religioasă, refugiați și crime de război. Aceste întrebări, fiind interpretate diferit de diferite persoane, națiuni și state, sunt încă prea importante pentru mulți europenii în viața lor cotidiană – aceasta nu aparține trecutului, constituie încă realitatea de astăzi.

Lucrând cu materiale istorice cu subiecte complexe care provoacă controverse chiar și în rândul experților, elevii învață să gândească critic, să analizeze, să facă propriile concluzii. Dezvoltând această competență, ei vor avea o atitudine mai responsabilă și mai critică referitor la evenimentele din viața lor. Aceasta este învățare prin istorie, capacitatea de a folosi lecțiile ei.

În acest proces de învățare, trebuie de acordat atenție mai multor componente: conștientizarea complexității problemei; clarificarea argumentelor diferitelor grupuri și persoanelor aparte; capacitatea de a distinge informațiile esențiale de cele neesențiale; capacitatea de a utiliza diverse surse de informații; identificarea lacunelor în informațiile primite; să aprecieze informațiile având în vedere fiabilitatea și completitudinea acestora; capacitatea de a afla gradul de părținare a persoanelor care furnizează informații; capacitatea de a lua decizii într-o situație contradictorie și ambiguă.

SUGESTII PRIVIND PREDAREA SUBIECTULUI HOLOCAUST

Una dintre principalele sarcini ale predării istoriei este formarea la elevul capacității de gândire critice și a competenței de analiză a trecutului pentru a învăța anumite lecții și a dezvolta propria viziune asupra lumii. Studiarea istoriei Holocaustului creează condițiile pentru educația activă a acestor calități la elevi. Predarea Holocaustului în cadrul programei școlare este o problemă dureroasă și controversă. Printre elevii pot fi cei care sunt capabili să se identifice cu una sau alta categoria de oameni care au fost persecutați de naziști, sau cu cei de comportamentul cărora depindeau aceste evenimente tragice.

Istoria Holocaustului, care este prezentată doar ca un set de fapte, precum și expunerea profesorului la nivel excesiv de emoțional, sunt două extremități care confundă o înțelegere adecvată a fenomenului. Valoarea Holocaustului, sadismul la nivel de stat, cruzimea care a avut loc - toate acestea pot atrage un anumit șoc particular care distorsionează realitatea trecutului.

Depărtarea în timp a fenomenului Holocaustului în timp poate crea la elevii iluzia de „vreodinioară”, ceea ce înseamnă irealitatea activității. Toate acestea impun profesorului nu numai o pregătire bună, ci și o atitudine atentă față de elevi în procesul de predare, disponibilitatea de a schimba direcția discuției, abilitatea de a „ieși din rol” și de a „retrage” elevii din el, de a conduce reflecția lecțiilor etc. Experiența țărilor, în care studiarea istoriei Holocaustului are abordări bine stabilite, afirmă:

1. Holocaustul este un fenomen fără precedente în istoria secolului XX, când umanitatea a întâmpinat pentru prima dată un genocid planificat, sistematic și avansat tehnologic, al cărui scop a fost distrugerea completă a poporului evreu.
2. Lumea de după Holocaustul a suferit modificările semnificative, atât în dimensiunile fizice, materiale, cât și în sfera de înțelegere filosofică, spirituală și religioasă a istoriei și a evoluției civilizației în ansamblu.
3. Studiarea istoriei Holocaustului contribuie la o mai bună înțelegere a esenței totalitarismului, a mecanismelor de abuz de putere, a umilinței unei persoane și, astfel, a responsabilității fiecăruia într-o relație „om-putere”.
4. În procesul studierii istoriei Holocaustului, la elevii se formează o atitudine negativă stabilă față de rasism, xenofobie, discriminare în societatea modernă, o înțelegere a necesității de toleranță.
5. Înțelegerea istoriei Holocaustului și a consecințelor ei permite elevilor să identifice valorile umaniste, universale și să le identifice ca o condiție necesară pentru coexistența pașnică într-o lume multilaterală, în care minoritățile trebuie să aibă aceleași drepturi ca majoritatea.
6. Controversa și dilema multor exemple din istoria Holocaustului formează la elevi o înțelegere a responsabilității

personale pentru luarea deciziilor, contribuie la conștientizarea necesității participării active la viața comunității.

7. Studiarea istoriei Holocaustului dezvăluie pentru elevii lumea literaturii, a cinematografului, a picturii, a muzicii, unde acest subiect este prezentat în sens larg.

Istoria Holocaustului nu este numai un subiect al cursului de istorie școlară. Unele dintre aspectele sale pot fi înțelese de către elevii la lecțiile de literatură sau de educație civică, filozofie sau cursuri de științe sociale, de religie, de psihologie. Un profesor care a decis să studieze istoria Holocaustului împreună cu elevii săi, trebuie să aibă în primul rând răspunsuri la trei întrebări: De ce să studieze istoria Holocaustului? Ce anume să înveți din această istorie? Cum să-l studiezi?

În orice caz, profesorul ar trebui să cunoască contextul istoriei Holocaustului: istoria antisemitismului în Europa, istoria și caracteristicile vieții evreilor din Europa de dinainte de război, să fie conștient de consecințele Primului Război Mondial și de formarea statului nazist - Al Treilea Reich. Pentru mulți profesori, studiul istoriei Holocaustului se pare complicat și uneori periculos.

Cu toate acestea, pe baza experienței învățătorilor din țările în care o astfel de instruire a fost introdusă de mult timp, poate de formulat o serie de recomandări pentru cei care se ocupă de această sarcină importantă pentru prima dată.

► **Studiul trebuie de efectuat în contextul istoriei universale și al istoriei naționale**

Holocaustul a avut loc în toate țările europene care au participat la război, precum și în istoria țărilor care au furnizat sau nu au furnizat azile evreilor refugiați. Holocaustul a fost precedat de o serie de evenimente și decizii politice care au făcut posibil acest lucru. De aceea, elevii ar trebui să înțeleagă geneza și manifestările lui în diferite țări. Pentru istoria națională, Holocaustul a devenit un fenomen distructiv. Împreună cu milioanele decedați a fost dat uitării un anumit tip de cultură („Yiddishkite”) al unei întregi națiuni, care pe parcursul de secole a fost o componentă organică a culturii comune a Moldovei și României.

► **Trebuie de descris istoria Holocaustului nu doar ca istorie și tragedie a evreilor aparte, ci a întregii umanități**

Pe parcursul de secole, diaspora evreiască a existat în majoritatea țărilor europene. Reprezentanții ei au acționat în diverse domenii ale vieții publice: producție, știință, artă, politică. Soarta personală a multor evrei a fost strâns legată de soarta reprezentanților altor popoare, istoria și tradiția tuturor popoarelor europene. Contribuția evreilor europeni la cultura europeană și mondială în general este o moștenire comună a civilizației. Moartea unei părți semnificative a poporului evreu în majoritatea țărilor europene în timpul celui de-al Doilea Război Mondial a dus la anumite schimbări în mediul sociocultural al țărilor europene.

► **Punerea accentului pe posibilitatea de evitare a Holocaustului**

Holocaustul a devenit posibil nu numai din cauza condamnărilor rasiste și a politicilor antisemite ale celui de-al treilea Reich. El a devenit posibil datorită politicilor inconsistente ale statelor europene, pozițiilor guvernelor aparte. Reacția populației țărilor ocupate a influențat și acțiunile naziștilor, a lăsat o amprentă asupra caracteristicilor Holocaustului în diferite țări. Elevii ar trebui să conștientizeze că dezvoltarea evenimentelor istorice depinde de poziția activă a cetățenilor, o opoziție activă față de totalitarism poate restrânge promovarea fenomenelor sociale negative.

► **Respectarea abordării interdisciplinare**

Lecțiile Holocaustului se află nu numai în plan politic, ci, mai ales, în sfera spirituală, filozofică și psihologică. Profesorii de literatură, psihologie, filozofie, științe sociale în conformitate cu programa de învățământ pot utiliza întotdeauna informații despre istoria Holocaustului pentru îmbunătățirea efectului educațional. Studiind istoria Holocaustului, un profesor poate integra probleme din disciplinele conexe în contextul subiectului unei lecții

► **Menținerea poziției de perspectivă multiplă**

Dilema morală a problemelor pe care Holocaustul le-a dezvăluit față de omul, a dus la comportamente diferite, idei diferite și reacții la tragedie. O parte semnificativă a documentelor care reflectă evenimentele Holocaustului sunt documente referitoare la persecutori (naziști, ocupație, armată).

Mărturiile personale ale celor care au evadat nu coincid în totalitate, interpretează diferit evenimente diferite, sunt polare în opiniile lor despre evenimente și cazuri specifice. Istoria Holocaustului este mai bine reprezentată din diferite perspective - victime, supraviețuitori, salvatori, cei care n-au fost implicați. În plus, Holocaustul a fost perceput diferit de diferite straturi sociale, grupuri etnice.

► **Apelarea nu numai la documente și statistici oficiale, ci și la mărturii personale, amintirile**

Faptele și statisticile prezentate în procesul studierii istoriei Holocaustului pot rămâne pentru mulți elevi numai ca informații care nu au sens, deoarece nu pot fi înțelese pe baza experienței lor. Prin urmare, este important să ilustrăm astfel de date cu amintiri personale. Având în vedere că în fiecare an sunt mai puțini martori și nu fiecare profesor îi poate invita pe cei care au trăit în timpul Holocaustului în clasă, este important să folosiți înregistrări video și audio ale interviurilor cu martorii. Astfel de indicații transferă procesul de studiu din planul teoretic în planul relațiilor umane, contribuie la dezvoltarea empatiei și, prin urmare, la o senzație mai emoțională, personală a temei date.

► **Încurajarea elevilor să se analizeze critic surse și dovezi**

Studierea istoriei Holocaustului este de dorit să fie realizată, implicând elevii în lucrul cu diverse tipuri de surse: filme, jurnale, scrisori, memorii, amintiri video, documente foto. Cu toate acestea, elevilor trebuie să li se spună că majoritatea acestor surse sunt subiective. Acestea ar trebui să poată distinge faptele de la interpretări și estimări, să contrapună o informație cu altele similare. Trebuie să fiți atenți în special la sursele de internet a căror fiabilitate este dificil de verificat. În plus, internetul conține o serie semnificativă de falsificări ale istoriei Holocaustului, „revizuirea” ei și chiar obiecția.

► **Urmărirea acurateței expresiilor sale și cererea acestuia de la elevi**

Reticență evenimentului Holocaustului în vremurile sovietice a dus la crearea de mituri, la denaturare a istoriei și înlocuirea conceptelor și a termenilor științifice cu eufemisme. Pentru a economisi timp sau din cauza ignoranței, profesorul poate apela la simplificări, „reducerea” termenilor. Așadar, de exemplu, de multe ori toate taberele naziste sunt numite tabere de concentrare. De fapt, au existat diferite tipuri de lagăre de concentrare: lagăre de moarte, lagăre de muncă forțată ... Trebuie de evitat terminologia folosită de naziști dacă nu este vorba despre citarea surselor, vorbirea directă. De exemplu, conceptul de „soluția finală a întrebării evreiești” este un eufemism nazist și poate fi folosit doar în contextul discursului nazist.

► **Evitare a simplificării istoriei**

O abordare integrată de descriere a istoriei constă în asigurarea faptului că elevii nu să aibă o imagine simplificată a trecutului, lipsită de „culori”, „nuanțe”, polifonie.

Holocaustul nu este doar rezultatul politicii naziste, ci și o consecință a nepregătirii comunității mondiale de a înfrunta rasismul în manifestările lui extreme, răspândirea opiniilor antisemite în anumite cercuri publice din Europa.

Istoria Holocaustului are diferențe semnificative în diferite țări, găsind o anumită explicație în moștenirea lor istorică și culturală.

► **Folosirea metodelor și tehnicilor de predare adecvate vârstei grupului selectat**

Studierea activă și utilizarea tehnicilor interactive îmbunătățește efectul învățării și educației elevilor a istoriei Holocaustului. Cu toate acestea, ar trebui să ținem cont de amintirea faptului că diverse tehnici de predare, de modelare situațională și tehnici de joc pot atât să beneficieze, cât și să denatureze scopul pedagogic, dacă elevii, datorită particularităților de vârstă, nu sunt capabili să înțeleagă despre ce este discuția. Profesorul trebuie să aibă grijă de instrucțiunile detaliate în astfel de cazuri și de descărcarea psihologică, „ieșirea din roluri” după efectuarea unor astfel de exerciții. De asemenea, nu ar trebui să abuzați de ilustrațiile care sunt prea traumatizante pentru psihic sau care alimentează interesul în manifestările de violență.

► **Încurajarea căutării de informații suplimentare și materiale locale**

Moldova pe deplin a suferit de Holocaustul, un număr mare de evrei au fost nimiciți pe teritoriul ei. Aproape fiecare regiune are propriul Babii Yar. În unele locuri, martorii unui dezastru sunt încă în viață, care pot împărtăși amintirile din vremuri groaznice. Mărturiile, jurnalele, scrisorile personale, studiile despre lor locale pot fi folosite de elevi în studiul istoriei Holocaustului. Profesorul ar trebui să încurajeze elevii să caute și să colecteze astfel de materiale atât în cadrul studierii temei, cât și în activitățile extrașcolare și lucrările de cercetare ale elevilor de liceu. Este o activitate care stimulează aprofundarea iubirii față de patrie mică, formează un sentiment de responsabilitate pentru păstrarea istoriei ei.

► Evidențierea și satisfacerea nevoilor de învățare și cognitive ale elevilor

În cadrul studierii istoriei Holocaustului la școală, profesorul se confruntă cu lipsa de timp și cu imposibilitatea unei dezvoltări cuprinzătoare a subiectului. La rândul lor, elevii în procesul de învățare au o serie de întrebări care sunt puțin tratate sau totalmente lipsesc în timpul lecțiilor. Profesorul ar trebui să aibă grijă ca să creeze o bibliotecă tematică, să facă o listă de literatură recomandată elevilor.

► Crearea o astfel de atmosferă în clasă care va face imposibilă experimentarea stresului mental sau traume mentale la elevi

Important de luat în considerare faptul că există elevii ale căror rude sau apropiate au fost cumva implicate în evenimentele de Holocaust în trecut. Pentru unii elevi informațiile despre victime pot fi traumatizante, deprimante psihic. Trebuie să se acorde o atenție deosebită pentru a preveni batjocorirea sau neglijarea chipurilor victimelor. Aceasta poate fi atât o manifestare a unei culturi generale scăzute, cât și un fel de reacție protectoare, un mod de excludere psihologică a informațiilor traumatice.

► Ținerea în mod constant în atenția elevilor a conexiunii și influenței a istoriei Holocaustului asupra înțelegerii postbelice a instituției pentru drepturile omului de către umanitate

Tribunalele de după război și procesele criminalilor de război au afirmat principiul lipsei statutului de limitări de timp pentru crimele împotriva umanității. Procesele de la Nürnberg (1945-1946) și Tokyo (1946-1948), procesul lui A. Eichmann (1961-1962) a demonstrat lumii întregi necesitatea respectării stricte a drepturilor omului, asigurarea și protecția lor la nivel legislativ.

Cum trebuie de lucrat cu surse scrise și surse istorice cotidiene

Majoritatea cercetărilor istorice se bazează pe utilizarea surselor scrise. Mult timp, istoricii au folosit așa-numitele surse primare, documente oficiale - rezumate, ordine, deciziile ale organelor și serviciilor statului, mai rar - publicații în presă, acte locale. Când sunt folosite documente de acest tip, profesorul ar trebui să judece: cât de înțelese vor fi pentru elevii textele date, care ar trebui să fie volumul lui, de ce ar trebui de utilizat și va fi el interesant și util? Surse de acest tip ar trebui utilizate, în primul rând, pentru a acorda atenție acțiunilor autorităților, funcționarilor, pentru a înțelege care au fost condițiile socio-politice în timpul studiat. Astfel de documente conțin adesea statistici, referiri la anumite persoane sau locuri și evenimente.

Recent, istoricii și cei care studiază istoria sunt interesați de așa-numite surse ale vieții cotidiene - jurnale, corespondență personală, amintiri etc. Și deși acestea sunt materiale destul de specifice, deoarece reprezintă un punct de vedere subiectiv asupra evenimentelor, acestea oferă posibilitatea de a privi ceea ce s-a întâmplat dintr-o perspectivă diferită - punctul de vedere al persoanei „obișnuite”. Cu acest aspect sunt interesante astfel de surse. Aceștia oferă posibilitatea de „a simți” momente istorice, completează fapte simple ale componentei emoționale, oferă elevilor să „activeze” empatia istorică.

Utilizarea diferitelor surse în combinație vă permite să dezvoltați eficient gândirea critică, abilitățile de lucru și analiza diferitelor materiale, lucru extrem de necesar în cadrul formării alfabetizării mediatice. O abordare bazată pe competențe în predarea istoriei presupune formarea competenței informaționale a elevilor - capacitatea de a lucra cu surse de informații istorice, de a interpreta conținutul surselor, de a determina fiabilitatea acestora. Trebuie de remarcat importanța capacității de a identifica și analiza critic diferențele în pozițiile autorilor surselor.

Cele mai frecvente metode de lucru cu un document sunt: formularea unei întrebări și găsirea unui răspuns într-un document; utilizarea unui document istoric pentru a aduce prevederi; utilizarea documentului în combinație cu alte surse de cunoștințe istorice - ilustrații, literatura artistică, hartă; analiza comparativă a documentelor; includerea unui document în prezentarea profesorului pentru a forma reprezentări; analiza profesorului a documentului; organizarea activității independente a elevilor la un document (ridicarea întrebării la textul documentului, analizarea documentului după criteriile propuse; compararea documentelor; contrapunerea documentelor, analizarea documentelor din punctul de vedere al diferitelor grupuri, determinarea atitudinii autorului față de evenimente etc.).

Pregătind materiale pentru activitatea la lecție, trebuie să vă amintiți despre echilibrul acestora. Combinația de documente oficiale și surse din istoria vieții cotidiene să completează semnificativ ideea epocii, umple trecutul nu numai cu fapte, ci cu componenta emoțională a vieții celor care le-a mărturisit. Uneori, utilizarea surselor secundare, cum ar fi descrierile și gândurile ale istoricilor, jurnaliștilor, comentatorilor, completează înțelegerea

celor întâmplătoare. Elevii nu au adesea experiență personală pentru a concluziona sau a analiza profund semnificativ. Anume astfel de materiale antrenează astfel de abilități. O introducere în procesul educațional al unor materiale similare ar trebui să fie însoțită de o analiză critică a autorului - cine este autorul, ce i-a provocat interesul, ce poziție politică sau civică a ocupat, ce a provocat interesul lui pentru evenimentele descrise etc. Indiferent de credibilitatea aparentă, elevii ar trebui să fie obișnuiți cu o evaluare echilibrată a opiniilor și sugestiilor autorului.

Indiferent de ce tip aparține sursa, este necesar, în primul rând, să îi învățați pe elevi să răspundă la întrebări: cine a scris documentul și de ce? de câtă încredere poate avea autor - a fost un martor a cărui latură îl reprezintă, cât de diferite puncte de vedere sunt prezentate în materiale? pentru cine și în ce scop a fost scris documentul? de unde a primit autorul informațiile? este posibil de comparat informații prezentate de autor cu informații din alte surse, de le verificat?

Astfel, schema generală de utilizare și analiză a surselor scrise este următoarea: Descrierea documentului - Interpretarea documentului - Conectarea cu materialul deja cunoscut - Identificarea lacunelor în informații din sursă - Identificarea surselor pentru informații suplimentare.

Algoritmul pentru analiza detaliată a unui text istoric:

1. Ce fel de document este, tipul de document: înscrierea din agendă personală; scrisoare a persoanei private sau oficiale; amintiri; recurs sau apel public; un document politic (raport, protocol, rezoluție, decret guvernamental, declarație etc.); mesaj diplomatic, act, notă; extras din cercetări istorice; publicare din ziar?
2. Cine este autorul documentului: persoană privată, persoană oficială, autor anonim?
3. Care este apartenența politică, națională, etnică, oficială a autorului și cum afectează acest fapt atitudinea lui față de evenimente?
4. Documentul conține informații care confirmă că se bazează pe experiența personală sau pe implicarea personală autorului în aceste evenimente?
5. Autorul a fost un martor ocular sau a fost direct implicat în eveniment?
6. Există oare în document date care ajută la concluzia scopului apariției documentului? Cui este adresat textul?
7. Când a apărut sursa? În momentul în care a avut loc evenimentul, imediat după acesta, „sau după câteva zile, săptămâni, luni sau chiar ani”?
8. Autorul raportează pur și simplu situația, transmite informații, descrie ceea ce s-a întâmplat sau documentul conține și puncte de vedere, concluzii sau recomandări?
9. Autorul încearcă să ofere o descriere obiectivă și conștientizată a evenimentelor? Documentul conține declarații sau expresii care atestă preferințele sau prejudecățile autorului față de vre-un grup de oameni sau puncte de vedere?
11. Există oare în text date care vă oferă posibilitatea de a considera acest document o sursă de informație fiabilă?

Cum de lucrat cu materiale din agende și scrisori personale

Lucrul cu agendele personale este similar cu activitatea cu textele istorice. Particularitatea lor constă în ceea ce, de regulă, ele au fost scrise în timpul sau la scurt timp după evenimentele descrise, și reprezintă viziunea subiectivă a autorului (de aceea este de dorit să cunoaștem vârsta, originea, statutul social), mai des sunt mai emoționale și prezintă mai puțin informații generale, gânduri expuse în agende mai sincere pentru că nu erau destinate pentru lectură publică.

Pentru o muncă mai reușită cu agendele și scrisori personale, amintiri, ar trebui să stabiliți: cât de important va fi utilizarea lui pentru ca elevii să înțeleagă subiectul studiat? este suficient de informativ? va oferi noi informații sau va completa prezentarea profesorului sau alte surse? cât de puternică este componenta emoțională a materialului?

Algoritm pentru lucrul cu materiale din agende și scrisori personale:

- Ce știm / putem presupune despre autor - vârstă, sex, loc de reședință, apartenență socială?
- Cui sunt adresate materiale? Cine este cititorul, destinatarul?
- Când a fost creat / poate fi creat documentul?
- Autorul a fost un participant, un martor la eveniment?
- Care ar putea fi motivul pentru redactarea documentului?
- Ce în documentul reprezintă faptul? Aceste informații pot fi verificate?
- Care este opinia / atitudinea personală a autorului documentului? Care este culoarea emoțională a documentului? Ce ne poate spune asta?
- Ce din document ne oferă noi informații despre eveniment, perioadă?
- Cum documentul completează cunoștințele noastre despre eveniment / perioadă?

Cum de lucrat cu surse vizuale de informații

Materialele vizuale (ilustrative), visavi de sursele istorice vizuale, joacă funcții auxiliare în procesul studierii istoriei. Cele mai frecvente materiale care ajută la vizualizarea, recrearea momentelor istorice - ilustrații, portrete istorice.

Familiarizarea cu sursele vizuale istorice ajută în continuare să lucreze cu alte materiale, documente foto, caricaturi, postere. Procesele istorice, portretele, evenimentele surprinse pe acestea, devin „recunoscute”, completează cunoștințele teoretice.

În unele cazuri, portretele istorice, precum și alte materiale vizuale (monumente, sculptură, fotografii sau imagini stilizate ale obiectelor de arhitectură etc.) pot servi ca simboluri mnemonice (mnemonice - știința memorizării), contribuind la memorarea asociativă.

Pentru sporirea acestui efect al utilizării surselor vizuale, merită să le oferim elevilor posibilitate nu numai să le ia în considerare și să le descrie, dar și să pregătească sarcini simple pentru muncă. Trebuie să ținem minte că obiectul vizual este amintit mai bine decât textul.

Lucrul cu surse vizuale, cât și cu alte informații ar trebui să fie adecvat, bine gândit și planificat.

Algoritm de lucru cu materialele agendelor și scrisorilor personale:

- Ce cunoaștem noi/posibil să cunoaștem despre autorul – vârsta, genul, locul de trai, apartenența socială?
 - Cui sunt adresate materialele? Cine este cititorul, adresatul presupus?
 - Când a fost elaborat documentul?
 - Autorul a fost martorul, participantul evenimentului?
 - Care a fost motivul de scriere/elaborare acestui document?
 - În documentul propus ce este faptul/evenimentul? Este posibil de verificat informația?
 - În documentul propus ce este opinia/atitudinea autorului? Care este aspectul emoțional al documentului?
- Despre ce asta ne vorbește?
- Ce informație nouă despre evenimentul, perioada ne oferă documentul?
 - În ce măsură documentul completează cunoștințele voastre despre evenimentul/perioada?

Cum de lucrat cu sursele vizuale de informare

Materialele vizuale (ilustrative), în contrast cu sursele istorice vizuale, joacă funcții auxiliare în procesul studierii istoriei. Cele mai frecvente materiale care ajută la vizualizarea, recrearea momentelor istorice sunt ilustrații, portrete istorice.

Familiarizarea cu sursele vizuale istorice ajută în viitor să lucreze cu alte materiale, documente foto, caricaturi, postere. Procesele istorice, portretele, evenimentele surprinse pe acestea, devin „recunoscute”, completează cunoștințele teoretice.

În unele cazuri, portretele istorice, precum și alte materiale vizuale (monumente, sculptură, fotografii sau imagini stilizate ale obiectelor de arhitectură etc.) pot servi ca ancore mnemonice (mnemonice - știința memorizării), contribuie la memorarea asociativă.

Pentru a îmbunătăți acest efect al utilizării surselor vizuale, merită să le oferim elevilor nu numai să le ia în considerare și să le descrie, dar și să pregătească sarcini simple pentru muncă. Trebuie amintit că obiectul vizual este amintit mai bine decât textul.

Lucrul atât cu sursele vizuale, cât și cu alte surse ar trebui să fie adecvat, bine gândit și planificat

Pentru ca activitatea să aibă succes, profesorul trebuie să dea răspunsuri la următoarele întrebări:

Care este scopul sarcinii în lucrul cu sursa?

- rezirea interesului pentru subiect,
- dezvoltarea abilităților de gândire analitică,
- dezvoltarea gândirii critice,
- educarea respectului pentru alte opinii,
- reconstruirea evenimentelor,
- determinarea rezultatelor unui fapt, eveniment.

Ce fel de activitate îndeplinește mai bine capacitățile grupului țintă și obiectivul ales?

- evaluarea surselor,
- clasificarea,
- analiza validității și adecvării sursei,
- compararea,
- modelarea, jocul de rol,
- discuții.

Alegerea surselor

- evitați părtinirea,
- diversificarea surselor,
- trebuie să aibă un anumit „mesaj”,
- calitatea și claritatea imaginii.

Folosind surse în lucrul cu elevii, profesorul are nevoie:

Să cunoască informația despre sursă:

- autorul,
- perioada de elaborare,
- sursa primară/sursa secundară.

Să înțeleagă ce cunoștințe de fond au elevii:

- ce cunoștințe sunt necesare pentru a lucra cu sursa,
- completează cunoștințele cu informațiile necesare,
- dați oportunitatea de a utiliza, dacă este necesar, noțiunile, enciclopedii, un manual.

La formularea sarcinilor pentru lucrul cu sursă trebuie:

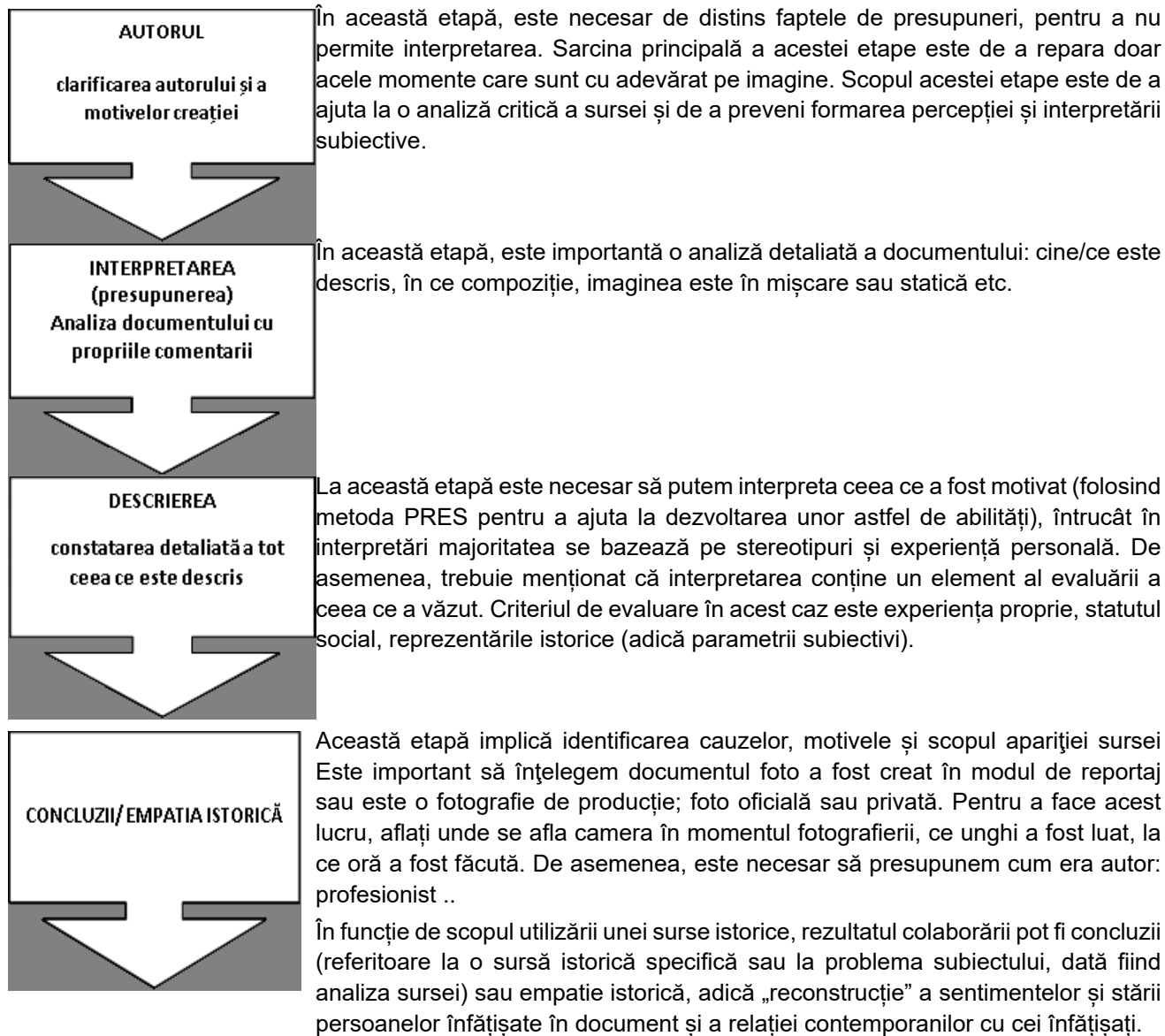
- de evitat o mulțime de sarcini,
- întrebările ar trebui să fie specifice,
- de exprimat scopul sursei de studiu,
- de respectat principiul „de la simplu la complex”, de la descriere la concluzii.

Modelarea răspunsurilor posibile:

- formularea răspunsurilor posibile din perspectiva elevului;
- să țină seama de caracteristicile de vârstă ale grupului;
- de ținut cont de cunoștințele „de fond”.

ALGORITMUL DE LUCRU CU SURSELE

Algoritmul propus poate fi utilizat în cadrul activităților de învățare bazate pe surse vizuale. În funcție de obiectivul activității algoritmul de lucru propus poate fi modificat și adaptat.

Tehnologia de a pune întrebări în baza sursei vizuale

Capacitatea de a pune întrebări este foarte importantă. Cu ajutorul întrebărilor, putem găsi informațiile de care avem nevoie, modalități de a rezolva orice situație de viață, de a găsi un limbaj comun cu o altă persoană sau de a verifica dacă ne înțelege bine. Dacă răspunsul interlocutorului nu ne-a răspuns așteptărilor, acest lucru indică adesea că am pus întrebări greșite.

Cum să punem întrebări:

Cel mai bun mod de a obține la maxim informațiile este să folosiți 6 întrebări „jurnalistice”: **cine, ce, unde, când, cum și de ce?**

Utilizați întrebări deschise și închise în funcție de scopul:

- deschise - acestea sunt întrebări la care interlocutorul își poate exprima propria opinie,
- închise - cele la care se poate răspunde doar cu „Da” sau „Nu”, sau alegeți unul dintre răspunsurile care reproduc sensul celor spuse sau scrise anterior.

Formulați întrebarea în mod clar.

Când lucrați cu surse vizuale istorice, nu ar trebui să vă puneți întrebarea într-o formă categorică: În ce țară a fost făcută fotografia? Cine a făcut poza? Care a fost scopul fotografului? etc. Elevii nu știu răspunsul exact și o întrebare categorică poate provoca frica de un răspuns incorect și, prin urmare, de restricționare a activității

În etapa de analiză a sursei, întrebarea trebuie să fie formulată sub formă de presupuneri: **Cine ar putea face fotografia? În ce țară ar putea avea loc evenimentul? Care ar putea fi motivele pentru crearea sursei?**

Un element important al unei lecții de istorie poate fi empatia istorică, adică „experiența reală a istoriei”. În funcție de scopul lecției și de sarcinile educaționale, puteți ridica o serie de întrebări care vor conține elemente de empatie istorică. De exemplu: **„Dă-ți explicații despre emoțiile pe care le vezi pe fețele oamenilor din imagine”, „Ce ar putea simți cei care sunt surprinși în fotografie”, „Cum ar fi sentimentele tale dacă ai fi acolo?”**

Comparația între poze/imagini

Uneori, o analiză a două fotografii realizate în momente diferite sau de către autori diferiți poate face posibilă analiza dinamicii unui proces, evaluarea critică a situației și completarea informațiilor.

Posibile variante de a lucra cu două fotografii:

1. Ce și cine sunt înfățișate în fotografii?
2. În ce țară și la ce oră pot fi făcute fotografiile?
3. Poze sunt făcute în același timp? Ce poză a fost făcută înainte?
4. Ce este comun și ce este deosebit în fotografie?
5. Cum pot fi explicate diferențele? Despre ce pot vorbi?

Lucrul cu „vizibilul împrejur»

- entru a rezuma materialul studiat, puteți utiliza următorul tip de lucru în grup:
- Anunțați subiectul.
- Repartizați elevii în grupuri de 5-6 persoane.
- Distribuți un set de documente vizuale (5-8 imagini).
- Formulați sarcina: „În termen de 10 minute, grupul ar trebui să pregătească o poveste pe tema bazată pe materialele vizuale pe care le-a primit grupul. Grupul stabilește succesiunea de utilizare a materialelor. Participanții au dreptul să solicite sfaturi. Durata prezentării fiecărui grup este de 5 minute.”
- Ascultați răspunsurile. Puneți întrebări clarificatoare.
- Oferiți participanților oportunitatea de a evalua activitatea grupurilor, răspunzând la întrebarea „Care au fost cele mai reușite momente în prezentarea subiectului?”, „Cu ce ați completa prezentarea?”

Lucrul cu surse vizuale de propagandă - afișă, prospect, placat

Propaganda este diseminarea și explicarea ideilor pentru a le consolida în conștiință, pentru a motiva un anumit tip de comportament.

Scopul creării unui placat, afiș, pliant este de a evoca anumite sentimente presupuse, de a stimula acțiunea. Autorul are întotdeauna anumite așteptări de la impactul unui placat sau al unui pliant. În consecință, trebuie amintit că acest tip de sursă este „artă ideologică” și, prin urmare, oferă o idee nu atât despre realitățile reflectate asupra acesteia, cât și despre principiile ideologice care stau la baza creării sale, respectiv, despre timp și aspecte politice ale istoriei.

Când lucrați cu acest tip de sursă, vor fi relevante următoarele întrebări:

- Ce este publicat pe afiș?
- Imaginea este „reală” sau caricaturizată, distorsionată, fantastică?
- La ce solicită afișul, ce „mesaj” ascuns conține?
- Unde și când poate fi creat acest placat?
- Cui este adresat? Cine este publicul țintă așteptat?
- Care este răspunsul așteptat?
- Ce mijloace folosește autorul?
- Cine ar putea fi clientul afișului?
- Care ar putea fi scopul autorului?

Când lucrați cu materiale de propagandă, precum și când lucrați cu publicitate, trebuie să vă amintiți cele mai frecvente metode utilizate pentru crearea lor:- „vagonul anexat”: toți procedează așa și tu trebuie să faci asta!

- **selectarea faptelor:** vom oferi fapte care ne caracterizează ideile din partea cea mai bună! Nu vom aminti însă, aspectele proaste, controversate ale ideilor noastre!
- **opinia unui expert:** o persoană faimoasă (de exemplu, o vedetă TV) sau un expert susține că aceasta este o idee bună și, prin urmare, este cu siguranță alegerea potrivită.
- **un joc de sentimente:** dacă sunteți trist sau sunteți îndrăgostiți sau sunteți fericiți - ne înțelegeți și de asta aveți nevoie!
- **repetarea numelui produsului sau ideii:** aceasta este o idee minunată! Aceasta este o idee grozavă! Această idee este cea mai bună în această situație! În cazul tău, nimeni nu se îndoiește că aceasta este cea mai bună idee!
- **dorința de a discredita concurenții:** te înșeală și încearcă să te facă să crezi că numai ideile lor te vor ajuta!

Lucrul cu caricatură ca sursa istorică

Lucrând cu caricatura (caricatura – de la Caricature - pentru a supraîncărca, a face ceva surplus), trebuie amintit că, în multe privințe, acest tip de material istoric este similar cu afișele de propagandă și agitația, dar în mai mare măsură demonstrează atitudinea autorului. De obicei, astfel de imagini conțin o atitudine negativă față de un eveniment, fapt, fenomen sau anumite persoane. Acționând asupra subconștientului, astfel de materiale se „scufundă” în memorie tocmai prin „acceptarea” poziției autorului, astfel poate aglomera evaluarea obiectivă. Prin urmare, ar trebui să lucrăm cu acest tip de documente, astfel încât elevii să înțeleagă exact subiectivitatea autorului, poziția lui și să explice de ce aceasta este tocmai poziția lui.

Lucrând cu caricatura, elevii pot fi rugați să răspundă la următoarele întrebări:

- Cine, ce este descris?
- Ce informații istorice a vrut să transmită autorul?
- La ce evenimente se face aluzie în caricatură? Ce știi despre aceste evenimente?
- Unde ar putea apărea această caricatură? La ce oră?
- Ce păreri politice (ideologice) reprezintă autorul? Care este atitudinea lui față de eveniment?

- Care este „mesajul”, apelul acestei caricaturi?
- Cum evaluați evenimentul?

Bibliografie:

- Р.Страдлине «Преподавание истории Европы XX века», издание Совета Европы, 2002.*
Ю.Комаров, В.Мысан, А.Осмоловский «История эпохи глазами человека. Украина и Европа в 1900-1939 годах», Киев, 2004
А.Войтенко, М.Тяглый. Навстречу памяти. - Киев, 2007

RECOMANDĂRI METODOLOGICE DE ORGANIZARE ȘI STRUCTURARE A UNITĂȚILOR DE CONȚINUT CONFORM UNITĂȚILOR DE ÎNVĂȚARE

Unitatea de învățare nr.1 EVREII: CINE SUNT EI?

Unitățile de conținut

- Originea, expulzarea
- Religia, cultura
- Exilarea

SUPORT INFORMAȚIONAL

Din epoca patriarhilor până la exil

Evreii sunt unul dintre cele mai vechi popoare ale lumii. Etnic, el aparține grupului semitic de popoare. Evreii sunt adesea numiți oamenii Cărții. Motivul pentru aceasta este faptul că poporul evreu păstrează, studiază și transmite din generație în generație învățătura spirituală – Tora. Tora, cărțile de profeți și scripturi fac parte din Biblia creștină. Tora este menționată în Coran de 18 ori. Doctrina de Tora a stat la baza legislației, a tradiției religioase și a vieții culturale a poporului evreu.

Potrivit Torei, poporul evreu este originar de la patriarhul Avraam (1812-1637 î.e.n.). Avraam este cel care a fost numit pentru prima dată în Tora (Biblia) evreu - „Avraam ha ivri”. Așa au început să-l numească după ce, la comanda lui D-zeu, a părăsit orașul Ur (Între două râuri) împreună cu familia sa și o serie de asceți spre Canaan, țara pe care D-zeu a promis să-i transmită urmașilor lui Avraam (Tora, Lech Lech 12: 4 -7; Geneza 12: 4-7). Numele „ivri” provine de la verbul la’avor, care tradus din ebraică înseamnă a traversa, a traversa râul (făcându-se referință la râul Iordan).

Tradus, numele Abraham înseamnă - tatăl națiunilor. Potrivit Bibliei, nu numai evreii, dar și multe alte națiuni provin din Avraam. Patriarhul Avraam a fost întemeietorul credinței monoteiste în era păgânismului răspândit. Conform comentariilor biblice, el a restabilit legătura omenirii cu D-zeul printre urmașii lui Noe. Avraam – este fondatorul religiilor „Abrahamice” – iudaismul, din care își au originea creștinismul și islamul.

Evreii își urmăresc genealogia prin viața a trei patriarhi - Avraam, Isaac și Iacob. Iacob a primit și numele de Israel. Israel (Iacob) și cei 12 fii ai săi - temelia poporului evreu - 12 triburi ale poporului Israel. Cea mai veche perioadă din istoria Israelului este numită epoca patriarhilor. La invitația Faraonului și cu ajutorul lui Iosif, unul dintre fiii lui Iacob, încă nenumerosul popor a lui Israel (doar 70 de oameni) au coborât în Egipt pentru a supraviețui perioadei de foamete severă în Canaan. Această perioadă datează din mileniul II î.e.n., când primele generații ale poporului evreu s-au stabilit în Canaan.

Foametea din Canaan a dus la relocarea evreilor în Egipt. Potrivit Bibliei, Iosif, nepotul lui Avraam, care deținea un post înalt pe lângă faraon și era de fapt conducătorul Egiptului, l-a ajutat pe tatăl său Iacob cu întreaga sa familie (70 de oameni) să se mute în Egipt. Perioada aflării evreilor în Egipt acoperă aproximativ două sute de ani - secolele XVI – XIV î.e.n.

În Egipt, evreii treptat au nimerit în sclavie și au fost supuși unei exploatare crunte. În perioada încercărilor s-a născut unul din cei mai mari lideri ai poporului evreu – Moise. Tora povestește despre un fenomen fără precedent nu numai în istoria poporului evreu, dar și în istoria omenirii, și anume – eliberarea din sclavie (exodul).

Exodul din sclavia gipteană a devenit un nou punct de plecare în istoria poporului Israel. În timpul acestui eveniment, evreii au primit cele 10 porunci (1312 î.e.n.) și învățăturile Torei (revelația Sinai). Iudaismul este o credință într-un singur Dumnezeu, care presupune viața evreilor în conformitate cu legile etice ale Torei și transmiterea acestei tradiții din generație în generație. Fundația religioasă și-a lăsat amprenta asupra culturii poporului. Valoarea principală pentru evrei a devenit viața conform legilor Torei sau a poruncilor. Tora conține 613 porunci. Stabiliți în Țara lui Israel după Exod, oamenii au reconstruit orașele și au crescut pomi fructiferi și podgorii. După exodul din Egipt în secolele XII- XI î.e.n., poporul evreu a fost condus de judecători. Numele multor dintre ei îi găsim în Cartea judecătorilor și în Biblie. Printre aceștia se numără Samson și Iftah, care au devenit faimoși ca viteji războinici și, de asemenea, o femeie judecătoare, Deborah. Judecătorii nu numai că administrează justiția, dar au gestionat și toate sferele vieții, inclusiv protecția împotriva incursiunilor externe.

Pentru a întări țara, într-o anumită etapă, poporul a ajuns la ideea puterii regale. Era regatului lui Israel a început odată cu domnia lui Saul din seminția lui Benjamin (anii de domnie 1024-1004 î.e.n. î.e.n.). Considerăm, că cel mai cunoscut și venerat rege evreu a fost David din tribul lui Yehuda (anii de domnie din 1005-965 î.e.n. î.e.n.). El a unit țara și a întărit granițele Regatului Israel. Ierusalimul a devenit capitala și principalul centru spiritual pentru toți evreii. Regele David a personificat conducerea sub toate aspectele: militar, administrativ și spiritual.

Cea mai mare moștenire spirituală a regelui David este cartea psalmilor, care a devenit parte atât a scripturilor evreiești cât și a celor creștine. Tronul lui David a fost moștenit de fiul său, Solomon (anii de domnie din 967 - 928 î.e.n.î.e.n.). Cunoscut în întreaga lume ca un conducător înțelept care a fost onorat să construiască Primul Templu din Ierusalim. Templul ridicat de regele Solomon a devenit un centru spiritual pentru toate triburile și chiar pentru popoarele vecine. Domnia acestui rege a intrat în istorie ca fiind pașnică. În templu, slujeau preoți din tribul lui Levi. Este important de menționat că în templu se desfășurau rugăciuni și slujbe, de exemplu, în cadrul festivalului Sukkot (festivalul cortului) se aduceau daruri pentru bunăstare a 70 de popoare ale lumii.

După moartea regelui Solomon, a existat o împărțire în două regate - Regatul Israelului și Regatul Iudeii. Și în 721 î.e.n.î.e.n. Asiria a cucerit regatul nordic și a capturat în robie locuitorii. Deci, ca urmare a împrăstierii și asimilării, 10 triburi ale poporului evreu s-au pierdut. Iudeea a continuat să-și păstreze independența. În 586 î.e.n.î.e.n. Regatul Babilonului a atacat Iudeea. Comandantul Nabucadonosor a asediat Ierusalimul și a distrus Templul lui Solomon. Locuitorii Iudeii au fost expulzați din țara lor. Acest exil a fost numit babilonian și a durat 70 de ani.

Regele Persiei, Cyrus, care a cucerit Babilonul în 538 î.e.n., a emis un decret prin care evreii primeau dreptul de a se întoarce în Iudeea și de a reconstrui Templul. Întoarcerea nu a fost un proces ușor, iar evreii sub dominația persană au fost amenințați cu distrugerea fizică. Evenimentele din acest moment sunt consemnate în Cartea Esterei. În acea perioadă groaznică, oamenii au fost salvați datorită curajului reginei Estera, care era evreică de la origine. Ea a reușit să unească și să-și salveze oamenii. Evreii în amintirea acelor evenimente au instituit sărbătoarea Purim.

Al doilea Templu restaurat a devenit din nou centrul spiritual al poporului evreu.

Cuceririle lui Alexandru cel Mare și contactul cu cultura greco-romană - elenizare, au lăsat urme vizibile în istoria și cultura poporului evreu.

În anul 63 e.n. Iudeea a devenit dependentă de Imperiul Roman. Politica imperiului avea ca scop subordonarea puterii împăratului și, de asemenea, a încurajat consolidarea poziției altor popoare pe teritoriul Iudeii. Toate acestea au dus la numeroase rebeliuni ale poporului evreu împotriva Romei (Războaiele evreiești, secolele I-II e.n.).

După distrugerea celui de-al doilea templu de către romani (70 e.n.) și suprimarea rebeliunii Bar Kohba (132-136), în Iudeea au început vremuri grele. Împăratul roman Hadrian și-a stabilit un obiectiv pentru distrugerea spiritului rebel al Iudeii. A interzis studiul Torei, a dispus închiderea sinagogilor, academiilor și instituțiilor de învățământ. Religia evreiască a fost interzisă. Cincizeci de orașe și aproximativ o mie de sate au fost distruse. Ierusalimul a fost distrus, iar în locul său, din ordinul împăratului, a fost construită o nouă capitală - Elia Capitolina, care era închisă pentru evrei. Romanii au început să aducă colonizatori în Iudeea din alte părți ale imperiului. Însuși numele Iudera a fost șters de pe hărți și documente. Numele Palestina a fost introdus (cu numele filistenilor - un popor care a trăit la hotarul țării și a luptat cu Israel). Politica Romei a dus la o scădere a populației evreiești de la 1.300.000 la 750.000 de oameni. Populația evreiască a început să părăsească Iudeea.

Aceste evenimente au marcat începutul exilului, care a durat mai mult de 2000 de ani.

Evreii au reușit să-și păstreze religia și tradițiile, în ciuda persecuției și a pogromurilor, precum și încercările altor popoare de a impune alte religii și asimilarea lor.

Recomandări metodice la unitatea de învățare *EVREII: CINE SUNT EI?*

UNITĂȚI DE COMPETENȚĂ:

1. Susținerea comunicării și a dialogului între persoanele care aparțin diferitelor societăți culturale pentru a promova respectul, cultura și conviețuirea pașnică.
2. Explicarea în baza lecției despre caracterul universal, inalienabil și indivizibil al drepturilor omului, popoarelor.

FINALITĂȚI:

1. Cunoștințe cu referire la poporul evreilor ca un popor cu istoria din cele mai vechi timpuri.
2. Informații generale despre valorile etice și spirituale ale urmașilor lui Avraam.
3. Informații despre Biblie ca carte unică pentru evrei și creștini, despre bază etică comună pentru popoarele lumii.
4. Capacitatea de a urmări evenimentele istoriei poporului evreu pe fundalul istoriei altor popoare și civilizații antice. Înțelegerea particularităților deosebite: contactul poporului evreu cu alte culturi și păstrarea tradițiilor, limbii și religiei lor. (Evreii din Babilon; cuceririle lui Alexandru de Macedon și Iudeea; cultura greco-romană și iudaismul).
5. Competențe de lucru cu harta istorică.
6. Competențe de a lucra cu surse istorice.
7. Competențe de analiză și sintetizare a informațiilor din diverse surse istorice.

CONCEPTE CHEIE:

Pentru clasele IX-X: Poporul evreu, 12 triburi ale Israelului, Tora, Biblie, Monoteism, Religii abramice, Israel, Exodul din sclavie, Exilul babilonian;

Pentru clasele XI-XI: Israel, iudaism, monoteism, păgânism, Cultura elenistică, elenizare.

CONEXIUNI INTERDISCIPLINARE:

1. În cadrul orelor la disciplina *Istoria românilor și universală* (epoca lumii antice și medieval);

În cadrul orelor la disciplina *Educație pentru societate/ Educație civică*, conținuturile curriculare cu referire la principiile de funcționare a societății democratice;

În cadrul orelor la disciplina *Dezvoltare personală* – promovarea toleranței față de diverse religii și a diversității societății multiculturale.

CONEXIUNI INTERTEMATICE:

Corelarea cu unitatea de învățare nr.2 Evreii de la exilare până la reformele burgheze liberale.

METODE ȘI PROCEDEE DIDACTICE:

Pentru clasele IX-X: Prezentarea profesorului, lucrul în grup cu hărțile și sursele istorice, precum și în mod independent, lucru cu citatele; analiză critică a surselor istorice și comentarii, clustering-ul;

Pentru clasele XI-XII: Conversație, discuție, analiză critică a surselor istorice, eseuri și prezentări ale elevilor.

SUGESTII DE STRUCTURARE A DEMERSULUI DIDACTIC

ERRE

Evocare	Profesorul oferă o relatare istorică despre evreii, ca unul dintre cele mai vechi popoare de pe pământ, care astăzi locuiește nu numai în statul Israel, ci și în multe țări ale lumii de pe diferite continente. Acest fenomen istoric a avut consecințe diverse, atât pentru poporul însuși cât și pentru întreaga civilizație. Studiind cultura și moștenirea istorică a poporului evreiesc, înțelegem profund multe pagini și evenimente din istoria națională și universală.
Realizarea sensului	Evreii ca popor. Care sunt caracteristicile acestui popor, religia lui? Studiind textelor din Tora, Biblie, alte surse, pentru a înțelege ce influență au avut diverși factori asupra vieții poporului, începând din momentul înființării și formării sale. Studiind hărțile, urmăriți migrația poporului evreiesc de la Avraam la împrăștiere. Familiarizarea cu declarațiile oamenilor celebri despre evrei.
Reflecție	Când lucrați cu surse istorice, este recomandat să construiți structura lecției, astfel încât să existe mai multe oportunități de a discuta, a pune întrebări, a comunica. De exemplu, puteți să începeți cu o sarcină: Să analizați citate și să răspundeți la întrebări: Ce știm despre evrei? Ce stereotipuri există în comunitatea noastră? De ce s-au regăsit adesea în câmpul viziunii altor popoare, autorități și conducători ai diferitelor state? Ce este nou sau deosebit în ceea ce privește citat?
Extindere	<i>Elevii formulează concluzii:</i> 1. Experiența istorică a poporului evreiesc face parte din istoria lumii. Evreii au adus o contribuție semnificativă la economia și cultura altor națiuni, la dezvoltarea educației și a științei. În același timp, alte popoare și-au influențat asupra culturii poporului evreiesc. 2. Poporul evreiesc a reușit să-și păstreze religia și modul de viață original, în ciuda exilului. Încercați să înțelegeți ce factori și caracteristici au contribuit la transferul acestei experiențe istorice.

Structura unității de învățare	Sursele istorice	Evaluare
Evrei: cine sunt?	Sursele: 1, 2, 8	Analiza și interpretarea izvoarelor și citatelor
Origine, dislocare	Sursele: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 Hărți: 1, 2, 3, 4	Analiza documentelor istorice, lucrul în grup
Religie, cultură	Sursele: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 Hărți: 5, 6	Exerciții în baza hărților, studiul surselor istorice și comentarea lor

SURSE ISTORICE DE REFERINȚĂ UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE EVREII: CINE SUNT EI?

Sursa nr.1. Texte din Tora (Biblia)

Carte Breishit (Geneza), capitolul 12

1. Și Domnul a spus lui Avraam: Vino din țara ta, din patria ta și din casa tatălui tău în țara pe care ți-o voi arăta. 2. Și vă voi face un popor mare și vă voi binecuvânta și vă voi preamări numele. Și să fie binecuvântat. 3. Și îi binecuvântează pe cei care te binecuvântează și îi blestemă pe cei care te blestemă. Și toate familiile pământului vor fi binecuvântate de tine. 4. Și Avraam s-a dus, așa cum îi spusese Domnul, și Lot a mers cu el. Și Avraam avea șaptezeci de ani și cinci ani, când a părăsit Haran. 5. Avraam a luat-o pe Sara pe soția sa, și pe Lot, fiul fratelui său, și toate bunurile pe care le aveau și sufletele pe care le-au găsit în Haran. Și au ieșit să meargă în țara lui Cnaan.

Sursa nr.2. Text din Tora (Biblia)

Cartea Breishit (Geneza), capitolul 28

10. Și Iacob a ieșit din Beer Șeba și s-a dus la Haran. 11. Și a ajuns în acel loc și a dormit acolo, căci soarele apusese. Și a luat din pietrele aceluiași loc și și-a așezat capul patului și s-a așezat în acel loc. 12. Și el visa: și acum scara era așezată pe pământ, iar vârful ei ajunge la cer; și apoi îngerii lui Dumnezeu urcă și coboară pe el. 13. Și Domnul stătea deasupra lui, și a spus: Eu sunt Domnul, Dumnezeul lui Avraam, tatăl tău, și Dumnezeul Isaac! Țara pe care tu ești, o voi da ție și urmașilor tăi. 14. Și urmașii tăi vor fi ca praful pământului și te vei răspândi la vest și la est, la nord și la sud, iar toate familiile pământului și urmașii tăi vor fi binecuvântate cu tine. 15. Și aici sunt cu tine și te voi păstra oriunde te-ai duce și te voi întoarce pe acest pământ; căci nu te voi părăsi până nu voi compensa ceea ce am spus despre tine. 16. Iar Iacob s-a trezit din somn și a spus: Adevărat, există un Domn în acest loc, dar nu știam! 17. Și i-a fost teamă și a spus: cât de groznic este acest loc! Nu este nimic asemănător Casei lui Dumnezeu! Și aceasta este poarta raiului! 18. Iar Iacob s-a sculat dis-de-dimineață și a luat o piatră, pe care și-a așezat-sub cap, a așezat-o pe un pedestal și și-a turnat ulei pe cap. 19. Și a chemat numele locului Betel; cu toate acestea, Luz este numele orașului de la început. 20. Iar Iacob a făcut un jurământ, spunând: Dacă D-zeu va fi cu mine și mă va păstra, va fi în acest fel și voi merge și îmi va da pâine să mănânc și o haină, ca să mă îmbrac. 21. Și mă voi întoarce în pace în casa tatălui meu, iar Domnul va fi D-zeu, 22. (Asta) această piatră pe care am pus-o pe un pedestal va fi Casa lui Dumnezeu și din tot ceea ce îmi oferiți îți voi da înzecit.

Sursa nr.3. Din Psalmul 137

„Dacă te uit pe tine, Ierusalim - să fie amorțită mâna mea dreaptă!” Fie ca limba mea să se lipească de cer, dacă nu-mi amintesc de tine, dacă nu exalt Ierusalimul în fruntea bucuriei mele!

Sursa nr.4. Text din Tora (Biblia)

Cartea Shemot (Exodul), capitolul 6 (2)

(2) „...Și Dumnezeu i-a vorbit lui Mosie și i-a spus: Eu sunt Domnul. (3) I-am apărut lui Avraam, lui Isaac și lui Iacob, Dumnezeul Atotputernic, iar numele Meu „Veșnic” nu le-a fost dezvăluit. (4) Și am făcut legământul Meu cu ei, pentru a le da țara lui Canaan, țara locuinței lor, în care au locuit. (5) Și am auzit și țipetele fiilor lui Israel, pe care egiptenii îi înrobesc și și-au adus aminte de legământul Meu, (6) De aceea spuneți fiilor lui Israel: Eu sunt DOMNUL și vă voi scoate de sub jugul egiptenilor și vă voi elibera de la slujirea lor. (7) Și te voi primi la Mine cu poporul și voi fi pentru voi Dumnezeu și voi veți afla că Eu sunt Domnul, Dumnezeul Vostru, care te-a scos de sub jugul Egiptului. (8) Și te voi aduce în țara, despre care am ridicat mâna Mea (înjurat) să o dau lui Avraam, Isaac și Iacob și îți voi da drept moștenire. Sunt D-zeu.”

Sursa nr. 5. Plângerile lui Ieremia

Vai! Cum stă părăsită acum cetatea aceasta
atât de plină de popor altădată!

A rămas ca o văduvă!

Ea, care altădată era mare între neamuri,
fruntașă printre țări,

A ajuns roabă astăzi!

Plânge amarnic noaptea

și-i curg lacrimi pe obraji

Niciunul din toți cei ce o iubeau n-o mângâie;

toți prietenii ei au părăsit-o și i s-au făcut
vrăjmași.

Iuda a plecat în pribegie

Din pricina apăsării și muncilor grele.

Locuiește în mijlocul neamurilor și nu găsește
odihnă!

Toți prigonitorii lui l-au ajuns tocmai când îi era
mai mare strâmtorarea.

Drumurile Sionului sunt triste,

căci nimeni nu se mai duce la sărbători, .

Toate porțile lui sunt pustii, preoții lui oftează;
fecioarele lui sunt mâhnite și el însuși este plin
de amărăciune

Asupritorii lui sar biruitori,

Vrăjmașii lui sunt mulțumiți.

Căci Domnul l-a smerit din pricina mulțimii
păcatelor lui;

copiii lui au mers în robie înaintea asupritorului.

S-a dus de la fiica Sionului toată podoaba ei.

Căpeteniile ei au ajuns ca niște cerbi care nu
găsesc pășune

Și merg fără putere înaintea celui ce-i gonește.

În zilele necazului și ticăloșiei lui,

Ierusalimul își aduce aminte de toate bunătățile
de care a avut parte din zilele străbune;

când a căzut poporul lui în mâna asupritorului,
nimeni nu i-a venit în ajutor,

iar vrăjmașii se uitau la el și râdeau de
prăbușirea lui.

Sursa nr.6. Decretul lui Cyrus (Ezra 1-3)

„Așa spune Cyrus, regele Persiei: Domnul Dumnezeu al cerurilor mi-a dat toate împărățiile pământului și mi-a poruncit să-i construiesc o casă în Ierusalim, în Iudeea. 3 Fiecare dintre voi care aparține poporului Său, Dumnezeu să fie cu el! - El poate merge la Ierusalim, în Iudeea și să construiască casa Domnului, Dumnezeu al Israel, Dumnezeu care este în Ierusalim. 4 Și locuitorilor din locurile în care trăiesc acum evreii supraviețuitori, le pot oferi argint și aur, proprietăți și vite și donații voluntare pentru casa lui Dumnezeu din Ierusalim”.

Sursa nr.7. Iosif Flavius. „Despre antichitatea poporului evreu”

Cred, cel mai demn dintre oameni, Epaphroditus, că deja în eseul „Despre antichități”, care cuprinde evenimentele unei istorii de cinci milenii de ani și este scris de mine în greacă în cărțile noastre sfinte, am spus suficient de clar problema poporului nostru evreiesc - că este foarte vechi, precum și despre modul în care a populat țara în care trăim până în zilele noastre. Totuși, de vreme ce observ că mulți, fără să aibă încredere în ceea ce am spus despre perioada antichității, ascultă calomniile răutăcioase, diseminate de unii în mod intenționat, și consideră drept dovadă a tinereții poporului nostru faptul că acesta nu este menționat în scrierile grecești; M-am gândit că ar trebui să scriu despre asta pe scurt – evitând astfel atacurile răutăcioase și mincinoase ale unora, iar alții să raționeze în ignoranța lor și tuturor celor care vor să afle adevărul, să clarifice problema antichității noastre. Voi mărturisi, în dovedirea veridicității cuvintelor mele, mărturiile acelor scriitori care sunt impecabili în raport cu întreaga antichitate și care, potrivit elenilor, pot fi cele mai de încredere, iar cei care ne-au mințit și calomniat în lucrările lor, le voi prezenta ca fiind autoincrimatori. De asemenea, voi încerca să stabilesc motivele pentru care puțini eleni din scrierile lor istorice au menționat poporul nostru și, pe lângă mărturiile scriitorilor care nu au ignorat istoria noastră, voi oferi celor care nu sunt familiarizați cu ei sau se prefac că sunt nu știu.

Sursa nr. 8. Citate despre evrei și poporul evreu

„Evreii cred într-un singur principiu divin, înțeles doar de rațiune, mai înalt, etern, etern, impermeabil la imagine și consideră pe toți cei care se fac zei de la descompunere, după chipul și asemănarea umană, ca fiind nebuni”.

(Tacitus Gaius Cornelius)

„Dacă evreii ar reacționa reflex la fiecare insultă care le-a fost impusă, foarte curând ar fi exterminați. Instinctul de autoconservare i-a obligat să nu reacționeze deloc la infracțiuni mai puțin grave, ci la cele mai grave, nu cu un reflex, ci cu o minte.”

(Iosif Flavius)

Acolo unde există doi evrei, există trei opinii.

(Vechiul dicton evreiesc)

„Ați reușit să demonstrați că națiunea dvs. a atins astfel de grade de libertate și conștiință încât este pur și simplu imposibil de imaginat și niciun alt popor nu se poate lăuda că a obținut același lucru.”

(Immanuel Kant)

„Evreii au dovedit că în procesul dezvoltării istorice, inteligența este cea mai bună armă.”

(Albert Einstein)

„Evreii sunt un popor al spiritului și, de fiecare dată când se întorc la începuturile lor, sunt mari și frumoși, iar adversarii lor stângaci sunt rușinați. Gânditorul Rosencrantz le compară cu marele Antei și singura diferență este că a devenit mai puternic de fiecare dată când a atins pământul, dar evreii atrag noi forțe imediat ce ating din nou cerul.”

(Heinrich Heine)

„Domnul se referă la națiunile lumii, în legătură cu evreii.”

(Benjamin Disraeli)

„Nu poate exista un antisemitism în Anglia, deoarece britanicii nu se consideră mai proști decât evreii.”

(Churchill Winston)

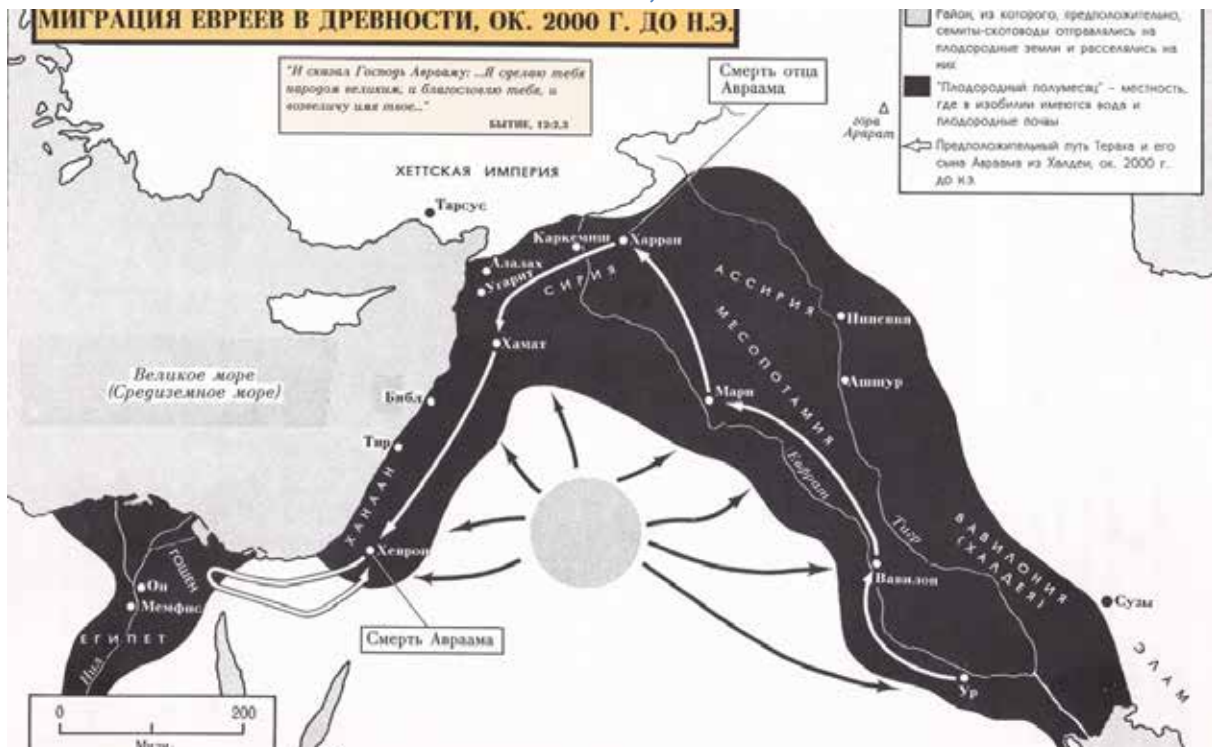
„O modalitate fiabilă de a determina dacă o persoană este un intelectual rus - un adevărat intelectual rus niciodată nu va fi antisemit; dacă există urmă a acestei boli, atunci aceasta nu mai este un intelectual, ci altceva, teribil și periculos.”

(Andrei Saharov)

„Istoria evreilor americani este cel mai important capitol din istoria americană. Aceasta este o poveste a căutării refugiului împotriva persecuției, o poveste a angajamentului față de credință, democrație și pace, o poveste a muncii neobosite pentru a avea succes. Ca lideri în toate aspectele vieții americane - de la atletism, arte și divertisment, la mediul academic, de afaceri, guvern și militar - evreii americani au format națiunea noastră și au ajutat la formarea drumului nostru istoric. Suntem o țară mai puternică și mai de încredere, pentru că există mulți evrei din întreaga lume, pentru care America a devenit o casă.”

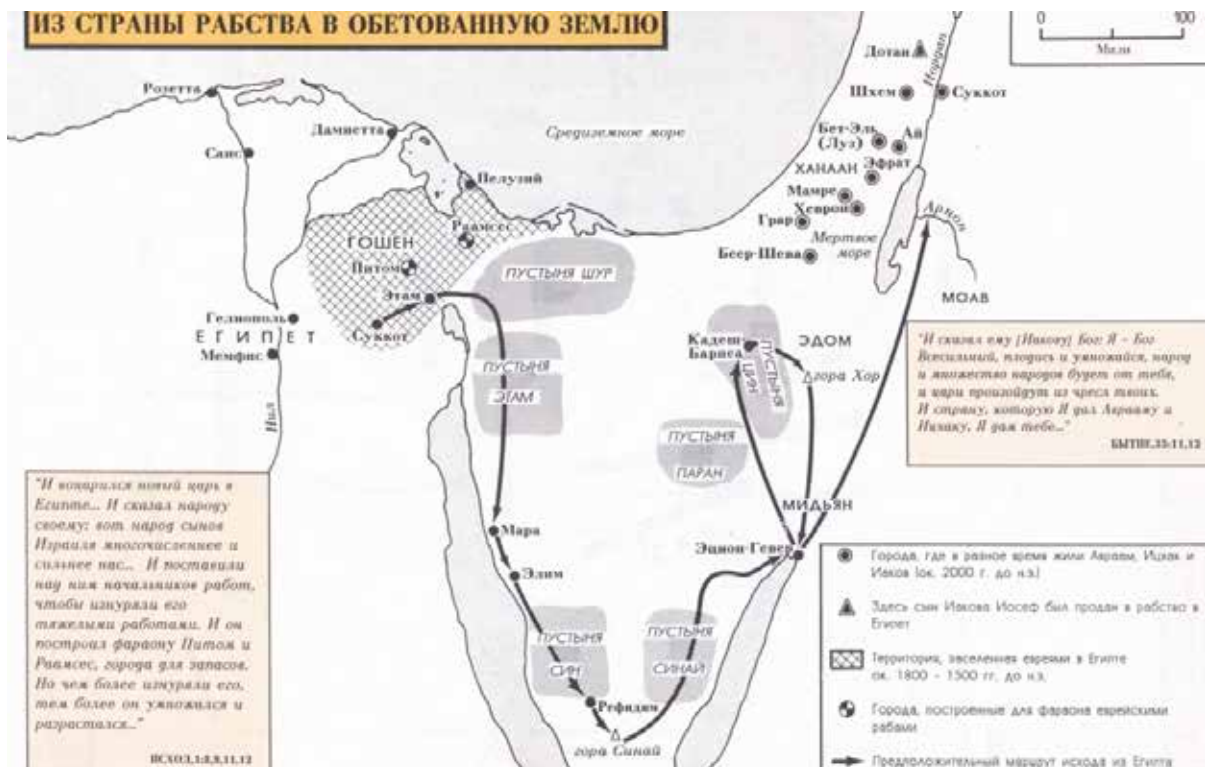
(Barack Obama)

Harta nr.1. MIGRAREA EVREILOR ÎN ANTICHITATE, ÎN JURUL ANULUI 2000 î.e.n

Martin Gilbert, Atlasul istoriei poporului evreu. / Editura „Biblioteca-Aliya” / Seria Tineret, 1990.

Harta nr. 2. DIN ȚARA SCLAVIEI PE PĂMÂNTUL PROMIS

Martin Gilbert, Atlasul istoriei poporului evreu. / Editura „Biblioteca-Aliya” / Seria Tineret, 1990.

Inscripția:

„Și s-a întors noul țar în Egipt... Și a spus poporului său: iată poporul fiilor lui Israel este mai numeros și puternic ca noi... Și au numit asupra lor supraveghetori ai lucrului, pentru ai epuiza cu munci grele. Și el a construit faraonului Pitom și Ramses, orașe pentru rezerve. Dar de ce mai mult îl asupreau, deși mai mult el se înmulțea și creștea...”

Exodul, 1:8, 9, 11, 12

„Și i-a spus (lui Iacob) Dumnezeu: Eu sunt Dumnezeu Atotputernicul - fii rodnic și înmulțește, oamenii și multe națiuni vor fi de la tine, și regii vor fi din pântecele tău. Și țara pe care am dat-o lui Avraam și lui Isaac. Și ți-e am să ți-dau.”

Legenda:

Orașe unde în diferite timpuri au locuit Avraam, Isaac și Iacob (aproximativ 2000 î.e.n.);

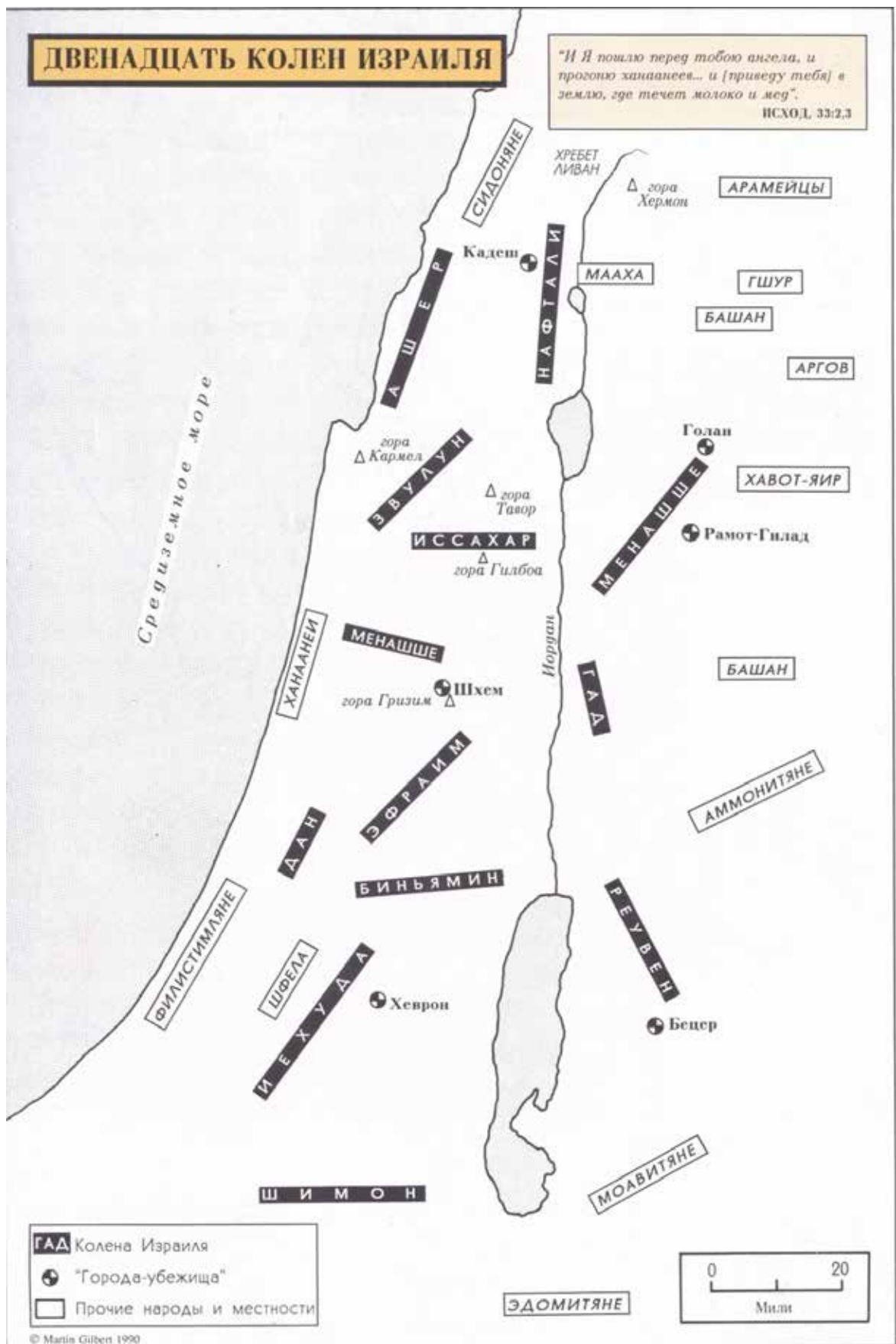
Locul unde fiul lui Iacob, Iosif a fost vândut în sclavie în Egipt;

Teritoriile locuite de evrei în Egipt (aproximativ 1800-1500 î.e.n.);

Orașele construite de sclavii evrei pentru faraon;

Itinerarul presupus al exodului din Egipt.

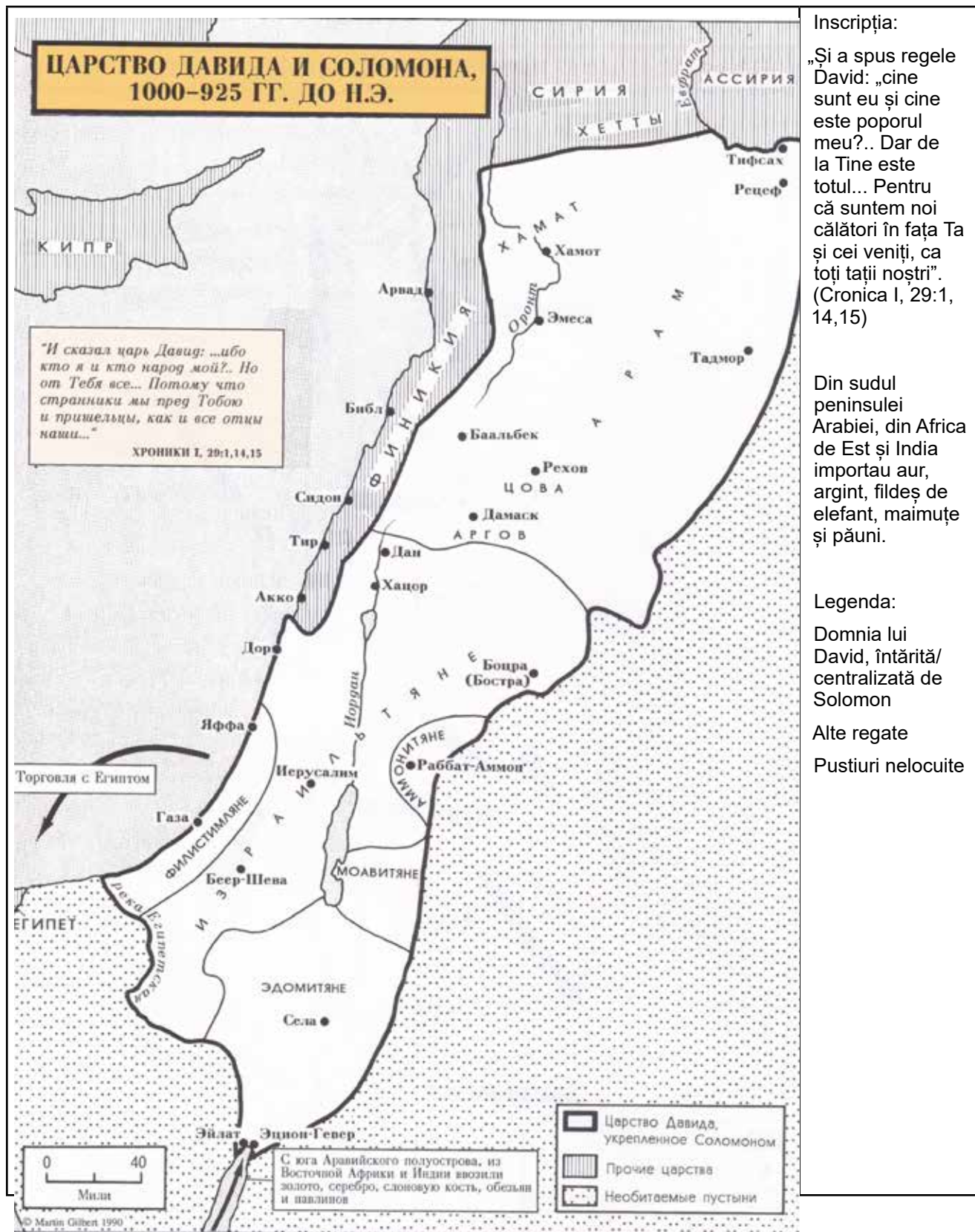
Harta nr. 3. 12 TRIBURI ALE LUI ISRAEL

Martin Gilbert, Atlasul istoriei poporului evreu. / Editura „Biblioteca-Aliya” / Seria Tineret, 1990.

„Și Eu voi trimite în fața ta îngerul, și îi voi alunga pe canaanieni... și (te voi aduce) pe pământul, unde curge lapte și miere”. (Exodul, 33:2,3).

Harta nr. 4. DOMNIA LUI DAVID ȘI SOLOMON (1000-925 î.e.n.)

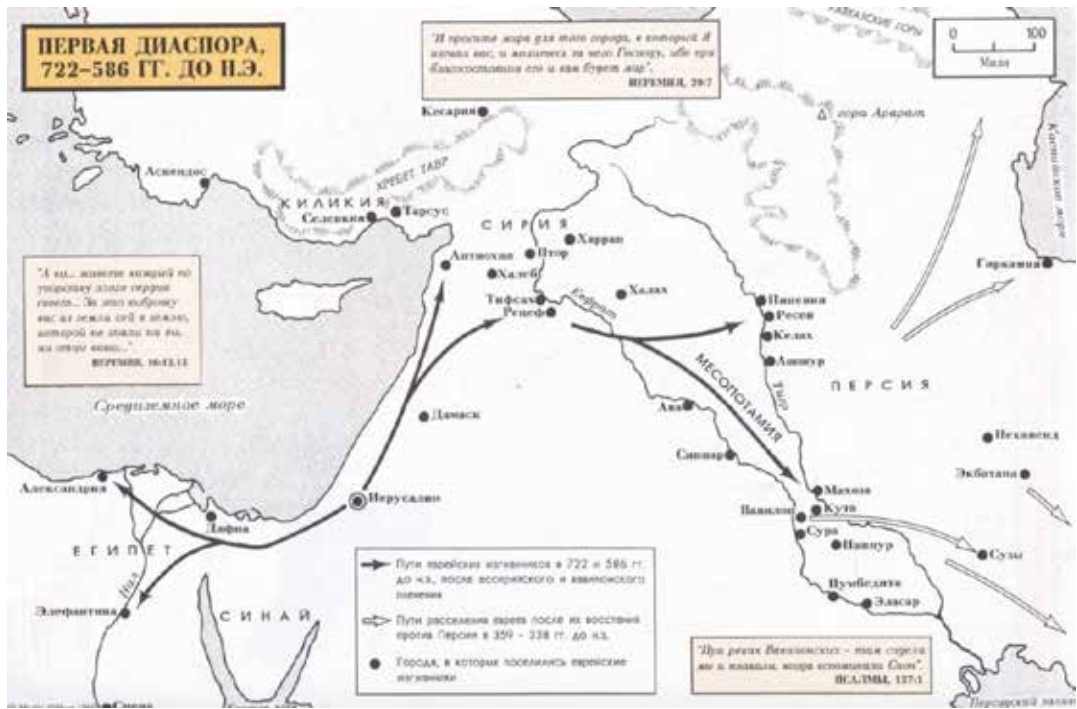
Inscripția:
 „Și a spus regele David: „cine sunt eu și cine este poporul meu?... Dar de la Tine este totul... Pentru că suntem noi călători în fața Ta și cei veniți, ca toți tații noștri”. (Cronica I, 29:1, 14,15)

Din sudul peninsulei Arabiei, din Africa de Est și India importau aur, argint, fildeș de elefant, maimuțe și păuni.

Legenda:
 Domnia lui David, întărită/centralizată de Solomon
 Alte regate
 Pustiuri nelocuite

Martin Gilbert, Atlasul istoriei poporului evreu. / Editura „Biblioteca-Aliya” / Seria Tineret, 1990.

Harta nr. 5. PRIMA DIASPORĂ (722-586 î.e.n.)

Inscripții

„Și cereți pace pentru orașul în care Eu v-am trimis, și rugați-vă pentru el lui Dumnezeu, doar prin bunăstarea lui și voi veți avea pace”.

Ieremia, 29:7

„Pe lângă râurile Babilonului – acolo stăteam noi și plângeam, când ne aminteam de Sion”

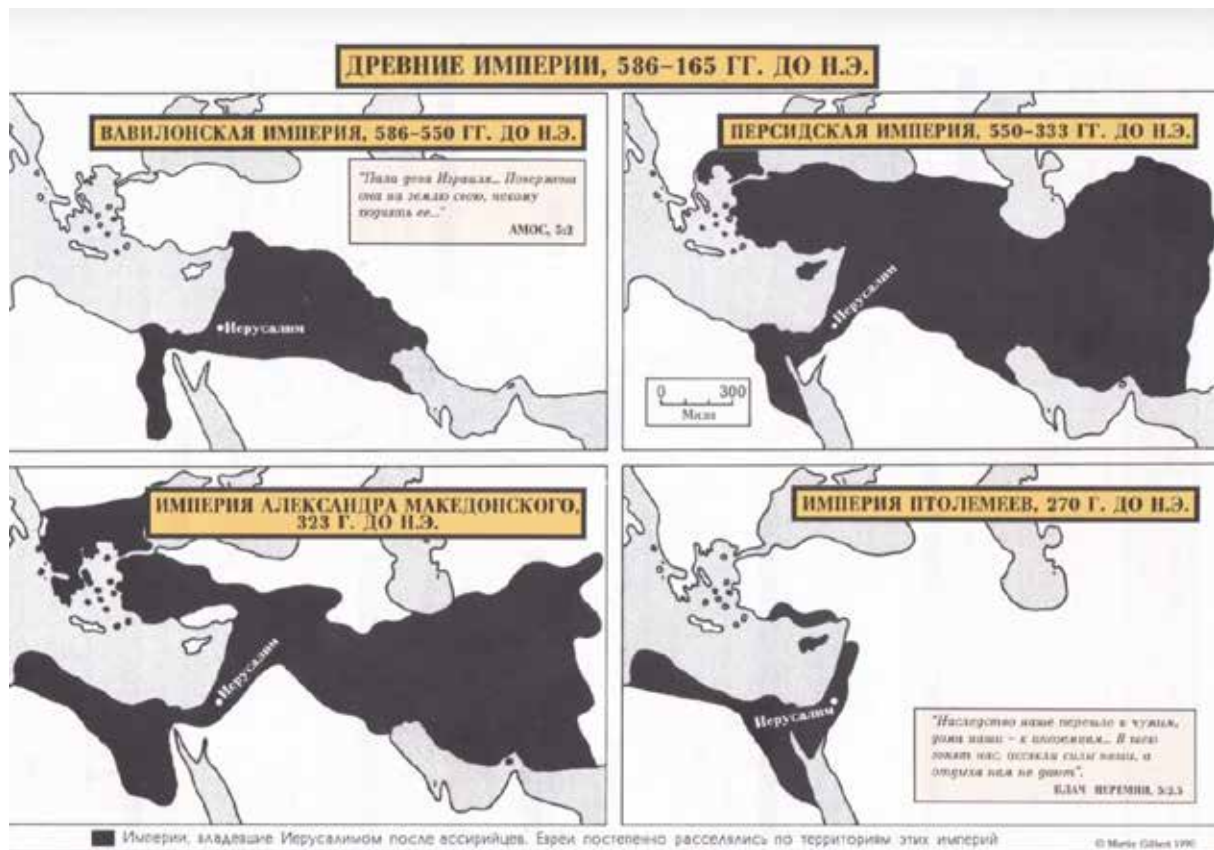
Psalmii, 137:1.

Legenda:

Calea evreilor exilați în 722 și 586 î.e.n., după ocupația asiriană și babiloniană;
 Cale așezării evreilor după răscoala împotriva perșilor în 359-338 î.e.n.
 Orașele, în care s-au stabilit evreii exilați.

Martin Gilbert, Atlasul istoriei poporului evreu. / Editura „Biblioteca-Aliya” / Seria Tineret, 1990.

Harta nr.6. IMPERIILE ANTICE (586-165 î.e.n.)

IMPERIUL BABILONIAN (586-550 î.e.n.)

„A căzut ramura lui Israel... este înfrântă pe pământul său, nu are cine o ridica pe ea...”

IMPERIUL PERSAN (550-333 î.e.n.)

IMPERIUL LUI ALEXANDRU MACEDON (323 î.e.n.)

IMPERIUL PTOLEMEILOR (270 î.e.n.)

Inscripții:

„Moștenirea noastră a trecut la străini, casele noastre – alogeni... Ne mână în spate pe noi, s-a uscat puterile noastre, dar odihnă nouă nu ne dau”.

Plângerea lui Ieremii, 5:2,5

Martin Gilbert, Atlasul istoriei poporului evreu. / Editura „Biblioteca-Aliya” / Seria Tineret, 1990.

SURSE BIBLIOGRAFICE DE REFERINȚĂ UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE NR. 1:

1. Тора. Книга Брейшит, Шмот.
2. Библия. Книга Бытия, Книга Исход.
3. Бер, Ицхак. Галут / Ицхак Бер; Пер. с иврита. – Иерусалим: Б-ка-Алия (181), 1991. – 167 с.
4. Бикерман, Эллиас Дж. Евреи в Эпоху Эллинизма/ Эллиас Дж. Бикерман; Пер. с англ. – М.; Иерусалим: Мосты культуры – Гешарим, 2000. – 381 с. -(Б-ка иудаики. Сер. «Современ. исследования»).
5. Вассерман, Григорий. Лекции по иудаизму для начинающих. = Lectures on Judaism for beginners; [отв. редактор Цви Вассерман]. – Иерусалим: Швут Ами, 1989. –132 с.
6. Вольпе, Михаил. Евреи: От патриархов до римлян / Михаил Вольпе; Ред. О. Авилова; Худ. О. Бондаренко. – М.: Зебра Е; ЭКСМО, 2002. – 367 с.: ил.
7. Гафни, И. Евреи Вавилонии в Талмудическую эпоху = The Jews of Babylonia in the Talmudic era / И.Гафни. – М.: Мосты культуры; Иерусалим: Гешарим, 2003. – 400 с. – (Bibliotheca Judaica). – Библиогр.: с. 366.
8. Гафни, Мордехай; Зафт Моти. Первые шаги в иудаизме / Мордехай Гафни; Моти. – 2-е изд. исправл. и доп. – Иерусалим: Афик тикшорет, 1991. – 151 с.: ил.
9. Гринберг, Б. Традиционный еврейский дом / Б. Гринберг; Пер. с англ. О. Закс-Аполлонов. – М.: Мосты культуры; Иерусалим: Гешарим, 1998. – 452 с. – Библиогр.: с. 447-452.
10. Даймонт, Макс. Евреи, Бог и История / Макс Даймонт; Пер. с англ. Р. Нудельман. – М.: Мосты культуры; Иерусалим: Гешарим, 2009. – 566 с.: ил.
11. Джонсон, Пол. Популярная история евреев / Пол Джонсон; Пер. с англ. Зотов И. Л. – М.: Вече, 2001. – 670 с.
12. Дубнов, С. М. Новейшая история еврейского народа. От французской революции до наших дней: В 3 т. / С. М. Дубнов. – Иерусалим: Гешарим; – М.: Мосты культуры, 2002. – 352 с. Т.1: Эпоха первой эмансипации 1789-1815. – 352 с.: портр. – библиогр.: с.331-340.
13. Залер, Ицхак. Иудаизм: Основы, законоположения, правила, обычаи / Залер Ицхак; Пер., обр., предисл. Горали М. – Иерусалим: Геулим, 1977. – 266 с.
14. Занд, Шломо. Кто и как изобрёл еврейский народ / Шломо Занд; Пер. с ивр. М. Урицкого. – М.: ЭКСМО, 2011. – 544 с. – (Подлинная история).
15. Изакс, Яков. Наш народ: История еврейского народа: Учебник истории еврейского народа для школьного и домашнего обучения, Т.1/ Яков Изакс; Пер. М.Горали. – Нью-Йорк (Бруклин): Б.и., 1976. –183 с.
16. История еврейского народа / Ред. Ш.Эттингер. – Иерусалим: Гешарим; – М.: Мосты культуры, 2002. – 685 с. – Библиогр.: с.626-685.
17. История еврейского народа: От талмудической эпохи до эпохи эмансипации. Учебник для среднего школьного возраста/ Сост.: Ш. Шавит, И. Афек, М. Циммерман. – Иерусалим: Библиотека - Алия, 1993. – 299 с.: фотогр., карты. – Библиогр.: с.295-299.
18. История еврейского народа. От талмудической эпохи до эпохи эмансипации: Учебник для сред. школьн. Возраста / Авт.: Ш. Шавит, И. Афек, М. Циммерман; Пер. с иврита Е. Жидковой. – Иерусалим: Библиотека-Алия, 1994. – 294 с.: ил.
19. История еврейского народа. От талмудической эпохи до эпохи эмансипации: Учебник для сред. школьн. Возраста / Авт.: Ш. Шавит, И. Афек, М. Циммерман; Пер. с иврита Е. Жидковой. – Иерусалим: Библиотека-Алия, 1994. – 294 с.: ил.
20. Йерушалми, Йосеф Хаим. Захор. Еврейская история и еврейская память / Йосеф Хаим Йерушалми; Пер. с англ. Рафаэль Нудельман. – М.: Мосты культуры – Иерусалим: Гешарим, 2004. – 60 с. – (Bibliotheca Judaica).
21. Кандель, Феликс. В поисках пропавших колен Израиля / Феликс Кандель; Ред. Марк Кипнис. – М.: Мосты культуры, – Иерусалим: Гешарим, 2009. – 320 с.: ил.
22. Клугер, Д. Перешедшие реку = Crossing the river: Очерки еврейской истории / Д. Клугер. – Нью-Йорк-Тель-Авив: Хама, 5760 (2000). – 320 с.: ил.
23. Лау, Исраэль-Меир. Практика иудаизма / Лау Исраэль-Меир. – Иерусалим: 1991. – 459 с.: ил.
24. Мануйлова, Ю. Еврейские праздники, обычаи, обряды / Ю.Мануйлова. – Ростов н/Д: Феникс, 2001. – 320 с. – (Энциклопедия еврейской культуры).

25. Неер, Андре. Ключи к иудаизму / Андре Неер; Пер.с фр. С. Тартаковской; Ред. М. Вайскопф. – 3-е изд. – Иерусалим: 1991. – 158 с.+1 портрет. – (Библиотека-Алия).
26. Ойербах, М. История еврейского народа / М.Ойербах. – Иерусалим: Швут Ами, 1992. – 255 с.
27. Очерк истории еврейского народа: Т. 1 / Ред. Ш. Этингер. – Иерусалим: Библиотека-Алия, 1990. – 394 с.: карты. – («Библиотека-Алия»; 28).
28. Рабинович, Я. И. В поисках судьбы. Еврейский народ в круговерти истории. В 3 кн. Кн. 1/ Я. И. Рабинович. – М.: Междун. отношения, 2001. – 576 с.: ил.
29. Разрушение храма, изгнание и вызволение (мысли, изречения, штрихи) / Пер. с иврита И. Гельчинской; Ред. Ц. Цефани. – Иерусалим: «Амана», 1990. – 31 с.
30. Рот, Сесиль. История евреев с древнейших времён по шестидневную войну / Сесиль Рот; Пер. с англ.– Б. м.: Б. и., Б. г.
31. Стейнберг, Милтон. Основы иудаизма = Basic Judaism/ Стейнберг Милтон; Пер.с англ. Е. Май; Ред. и сост. Н. Прат. – 3-е изд., испр. – Иерусалим: Библиотека - Алия, 1991. – 196 с. – (Библиотека-Алия; 87).
32. Султанович, Зеэв. Живая связь: Еврейская история, традиция и культура / Султанович Зеэв. –Тель-Авив: «Мидраша Леумит». – 298 с.
33. Сэмюэлс, Рут. По тропам еврейской истории / Рут Сэмюэлс; Пер. А. Гинзай; Ред. М. Шкловская; Ил. С. Шарфштейн. – Репринт с изд-ния 1987 г. – М.: Библиотека-Алия - СП «Панас», 1991. – 367 с.: карты; фотогр; табл.– («ОРОТ»).
34. Телушкин, Йосеф. Еврейский мир: Важнейшие знания о еврейском народе, его истории и религии / Телушкин Йосеф; Пер. Н. Иванов, В. Владимиров; ред. М. Гринберг; худож. Т. Бутякова. – М.: Лехаим; Иерусалим: Гешарим, 1998. – 575 с.: ил. – Библиогр.: – с.559-564.
35. Фаст, Говард. Евреи: История народа / Говард Фаст. – 2-е изд., испр. – М.: Захаров, 2003. – 238 с.
36. Штереншис, Михаил. Евреи: история нации / Михаил Штереншис. – Герцлия: Исрадон, 2008. – 560 с.: ил.
37. Фридман, Матти. Кодекс Алеппо. Подлинная история о полной одержимости и веры погоне за древней рукописью / Матти Фридман; Пер. англ. Галины Сегаль. – М.: Текст; Книжники, 2016. – 286 с. – (Чейсовская коллекция).
38. Эвен, Абба. Мой народ: Кн. 1 / Эвен Абба; Пер. Е. Вайсберг; Худ. А. Стюарт. – Иерусалим: Библиотека - Алия, 1993. – 261 с.: цв.ил.– (Молодежная серия).
39. Энциклопедия иудаизма «Меир натив» / Сост. Ш. Ариэль; Пер. А. Кидерман; Ред. М. Барселл. – Иерусалим: Амана, 1983. – 264 с: ил.
40. Эпштейн, Исидор. Иудаизм / Исидор Эпштейн. – Иерусалим: Б. и. – Б. г. – 315 с.
41. Eisenberg, Josy. O istorie a evreilor / Josy Eisenberg. – Bucureşti: Humanitas, 1993. – 344 p.
42. Goldstein, Țicu. Universalismul iudaic / Țicu Goldstein. – Bucureşti: Hasefer, 2015. – 402 p.
43. Hayoun, M.-R. O istorie intelectuală a iudaismului: Luminile de la Cordoba la Berlin / M.-R. Hayoun; trad. Hincu D. – Bucureşti: Hasefer, 1999. – 427 p. – Bibliogr.: p. 411-427.
44. Hârlăoanu, Alfred. Istoria universală a poporului evreu / Alfred Hârlăoanu; red. Angela Sârbu; coperta Aurel Popescu; prefața prof. dr. Dumitru Berciu. – Bucureşti: ZARKONY, 1992. – 414 p.: reproducții: – P.409.
45. Kolatch, Alfred J. Tradiții și obiceiuri evreiești. Ce, cum și de ce? / Alfred J. Kolatch. – Bucureşti: Hasefer, 2007. – 324 p.
46. Lemair A. Istoria poporului evreu / A. Lemair; Trad. B. Stanciu. – Timișoara: Editura de Vest, 1994. – 186 p. – (Colectia «Initieri»).

Unitatea de învățare nr.2. EVREII DE LA EXILARE PÂNĂ LA REFORMELE LIBER-AL-BURGHEZE

SUPORT INFORMAȚIONAL

Unitățile de conținut

- **Conceptul de diasporă și evreii califatului de la Cordoba**
- **Începutul inchiziției și expulzările ulterioare**
- **Evreii în Europa: încercarea de a-și păstra identitatea și formarea stereotipurilor**
- **Integrarea, asimilarea și raporturi speciale. Afacerea Dreyfus**
- **Începutul mișcării sioniste**

Conceptul diasporei și al evreilor din Califatul Cordoba

Diaspora (greacă διασπορά, „dispersie”) e o parte a unui popor (ethnos) care trăiește în afara țării de origine, formând grupuri etnice coerente și stabile în țara de reședință și având instituții sociale pentru a-și menține și dezvolta identitatea. Răspândirea evreilor a fost adesea în natura exilului forțat. Particularitatea diasporei evreiești constă în aceea, că ea a persistat și s-a dezvoltat pe o lungă perioadă istorică, în timp ce pe harta mondială nu exista nici o țară care să fie leagănul istoriei evreilor - Israel. Diaspora evreiască e una dintre cele mai vechi din lume. Prima diaspora evreiască stabilă a apărut în perioada exilului babilonian. Apoi, s-a extins în epoca elenistică. Într-adevăr, evenimentele dramatice din epoca romană au dus la împrăștierea a două mii de ani a evreilor printre alte popoare din diferite țări și chiar pe diferite continente. Deja în secolul I î.h. geograful grec Strabon a scris că e dificil să găsești o țară în care evreii nu ar trăi. Una dintre cele mai mari diaspore evreiești a fost Babylonia. Comunitatea evreiască a apărut acolo cu câteva secole înainte de cucerirea romană. În secolul al VI-lea în unele orașe populația evreiască a predominat. Din diverse surse istorice se știe că evreii s-au angajat în cultivarea culturilor și plantațiilor de palmieri. De asemenea, s-au angajat în construcții navale, ambarcațiuni și comerț.

În 634, cucerirea arabă a început pe Peninsula Arabică. În timpul răspândirii islamului pe Peninsula Arabică, când populația evreiască a refuzat să accepte islamul, Muhammad a exterminat majoritatea evreilor din peninsulă. Mai târziu, atitudinea arabilor față de populația evreiască s-a schimbat. Khalif Omar (anii 634-644) a decis că evreii și creștinii ca „popoare ale Scripturii” primesc un statut special de Zimm - protecția musulmanilor și își pot menține credința, în același timp, li se cerea să plătească taxe speciale. Evreii aveau voie să trăiască în Ierusalim și să efectueze ritualurile religioase pe Muntele Templului.

În perioada înfloririi califatului arab, pe teritoriile acestuia locuiau mai mult de nouă zecimi din poporul evreu. Evreii aveau dreptul la autoadministrare. În fruntea fiecărei comunități evreiești se afla un exilarh – descendent al Regelui David. Nu numai evreii, dar și arabii aveau un respect deosebit față de el.

În 756, Abd - al-Rahman, nepotul califului a capturat Cordoba și a fondat Cordoba. Califatul Cordoban a atins apogeul în secolul al X-lea. Califii din Cordoba au unit diferitele grupuri etnice și religioase care locuiau în Spania, au încurajat dezvoltarea filozofiei, teologiei și literaturii. Cordoba a fost un mozaic bogat de rase, religii și limbi. Planificarea orașului, artizanatul și comerțul au înflorit. În Cordoba, Toledo, Grenada, au apărut întregi cartiere evreiești. Orașul Cordoba în secolul X a devenit cel mai mare centru al culturii evreiești. Evreii spanioli au făcut pași mari în diferite domenii ale științei, în special în medicină și astronomie. Au tradus multe lucrări științifice de la arabă la latină, ceea ce a contribuit și la răspândirea cunoștințelor științifice în Europa.

Interacțiunea culturilor evreiești și musulmane se reflectă în filozofie, limbaj, arhitectură. Perioada spaniolă a fost una dintre cele mai fructuoase pentru creația evreiască. Epoca de aur a evreimii spaniole e cunoscută pentru savanții și poeții săi. Printre aceștia se numără Abraham Ibn Ezra, Dunash ha-Levi bin Labrat, Yehuda ha-Levi, Rambam (Maimonides), Ibn Gabbirol și alții. Gânditori, poeți, oameni de știință evrei au lăsat o bogată moștenire spirituală, care chiar astăzi lovește prin profunzimea sa.

Începutul Inchiziției și relocarea ulterioară

În Evul Mediu timpuriu, în Europa creștină erau mult mai puțini evrei decât în lumea islamică. Modul feudal de viață, fragmentarea, intoleranța față de neamuri, puterea atotcuprinzătoare a Inchiziției - toți acești factori au îngreunat viața evreilor din mediul creștin din acea epocă și în timpul cruciadelor extrem de periculoase. Pentru a se stabili într-o țară creștină, un evreu trebuia să obțină permisiunea suveranului sau a proprietarului feudal.

Drepturile special acordate au fost numite - privilegiu. Cele mai favorabile condiții pentru evrei au fost create la sfârșitul secolului al VIII-lea pe timpul lui Carol cel Mare. Erau considerați „slujitori ai tezaurului regal”. Privilegiile puteau fi acordate de conducătorii orașelor.

Interesul conducătorilor feudali pentru dezvoltarea comerțului, meșteșugurilor, legăturilor economice și a medicinei a contribuit la atragerea unui număr tot mai mare de populație evreiască.

Cruciadele au devenit un test dificil pentru comunitățile evreiești din Europa. Cruciații au organizat un masacru în așezările evreiești care se aflau în calea lor. S-au păstrat dovezi, că au supraviețuit ambelor comunități evreiești, care au arătat o rezistență neînfricată și cei care au fost lipsiți de apărare au comis sinucideri în masă pentru a nu renunța la credința lor. În același timp, se găseau oameni care încercau să oprească arbitraritatea soldaților cruciaților.

În timpul celei de-a doua cruciade din anii 40 ai secolului al XII-lea, rectorul mănăstirii Clervaux, Bernard, a vorbit într-un mesaj special împotriva instigării la pogromuri și i-a apărat cu succes pe evrei. Au fost și alte cazuri de apărare a populației evreiești în Germania și Franța.

Formarea finală a statutului juridic al evreilor în Evul Mediu este asociată cu finalizarea în secolele X-XI-Proces de creștinare. Evreii ca neamuri au câștigat dreptul de a se stabili pe anumite teritorii în schimbul plății impozitelor arbitrare monarhilor creștini. Ei trăiau în afară de populația creștină.

Activitatea economică evreiască a avut și ea limitări. Evreii nu puteau deține pământ și, prin urmare, nu au fost capabili să se implice în agricultură. Odată cu dezvoltarea treptată a meșteșugurilor în Europa, acestea au început, de asemenea, să fie scoase din această sferă. În aceste condiții, cea mai acceptabilă zonă pentru evrei a fost activitatea bancară și uzura, care se dezvoltă activ. Acest factor obiectiv a condus la faptul că până în secolul al XIII-lea, „evreul” și „cămătarul” au început să fie identificați. Interdicția „cămătăriei” de către biserica creștină a format un stereotip negativ al cămătarului evreu ca întruchipare a forțelor răului.

În timpul domniei lui Filip cel Frumos (1285 - 1304, pentru refacerea tezaurului, cele mai ridicole acuzații au fost făcute împotriva evreilor. Una dintre cele mai frecvente acuzații a fost acuzația evreilor de otrăvirea creștinilor.

Epidemia de ciumă, care a atins multe vieți în Europa în 1321, a fost motivul pentru noile acuzații ale evreilor, care au fost acuzați de otrăvire. În Germania, acest lucru a provocat un val de teroare anti-evreiește, care a distrus aproximativ 110 comunități evreiești.

O încercare de a menține identitatea și formarea stereotipurilor

Începând cu 1350, evreii din Europa aveau voie să trăiască doar în blocuri desemnate. Aceasta, pe de o parte, le-a permis evreilor să-și păstreze identitatea, să respecte tradițiile și să asigure securitatea. De-a lungul timpului, cartierele evreilor au început să fie înconjurate de ziduri cu turnuri (ghetou medieval). Condițiile de viață din multe dintre aceste ghetouri erau îngrozitoare. Populația a crescut, dar teritoriul a rămas același. Era interzis să părăsești ghetoul noaptea. Duminică sau în timpul sărbătorilor religioase creștine, li se interzicea să părăsească ghetoul. La cel de-al IV-lea Consiliu luteran din 1215, au fost adoptate decrete restrictive speciale, inclusiv cu purtarea unui semn special de către evrei. Evreii care nu puteau astfel de semne au fost persecutați.

Chiar și în condițiile dificile ale ghetoului medieval, evreii și-au menținut modul de viață tradițional. Au reușit să creeze un sistem bine organizat de autoguvernare internă de către comunități și și-au dezvoltat sfera legislativă. Printre ghetourile europene, au crescut mulți rabini învățați. Copiii din familii evreiești de la o vârstă fragedă li s-a învățat Tora și alfabetizare. Chiar și pentru femei, pregătirea era disponibilă. Comunitățile au împărțit cunoștințe medicale. A existat un sistem de asistență reciprocă.

Cu toate acestea, zidurile ghetoului nu au oferit întotdeauna o protecție fiabilă împotriva atacurilor. Orice problemă: războiul, foametea sau boala ar putea deveni un motiv pentru care populația evreiască ar fi învinovățită. Fiecare atac asupra ghetoului evreiesc a fost însoțit de vărsare de sânge, incendiu, jaf și expulzarea a mii de evrei.

În 1479, Isabella din Castilia și Ferdinand de Aragon, căsătorindu-se, au unit Spania. În Spania, un număr mare de musulmani, evrei și alte grupuri etnice au rămas încă de pe vremea cuceririi arabe. Regina Isabella a dorit să facă țara pur creștină. Ea a dat o mare putere Inchiziției spaniole, care s-a prăbușit brutal asupra ereticilor. Pentru evrei, a venit un moment sumbru când au trebuit să aleagă între botez sau exil în termen de trei luni. Cei care s-au convertit la creștinism s-au numit Marani. Maranii erau sub controlul Inchiziției și, cu cea mai mică suspiciune, puteau fi condamnați la tortură și executare.

La 2 august 1492, evreii au fost expulzați din Spania în 1492. Pe nave, s-au repezit în necunoscut spre țărmurile străine. Cei mai mulți s-au stabilit în Africa de Nord în Cairo, Alexandria, Fez, Tunisia și Algeria.

La sfârșitul secolului al XV-lea, mulți evrei au început să migreze spre estul Europei, în Polonia, Cehia și Ungaria. Au adus cu ei experiența vieții comunitare, sistemul de învățământ, măiestria și pasiunea pentru a găsi un loc sigur în care să trăiești.

Integrare, asimilare. Atitudine specială, cazul Dreyfus

Începând cu secolul al XVI-lea, s-au evidențiat schimbări semnificative în Europa: numărul oamenilor educați a crescut, a apărut un interes pentru istorie, pentru filozofia greacă și pentru artă. Invenția tipografiei a schimbat radical viața. Cunoașterea științifică și educația au început să se dezvolte. Noua eră a fost numită Renaștere. Evreii au simțit, de asemenea, o influență puternică a spiritului Renașterii. Tipografia a câștigat rapid popularitate în rândul comunității evreiești. Au început să fie publicate cărți, în primul rând Biblia. A existat un schimb de informații. Au apărut gânditori care au depășit gândirea confesională, de exemplu, Baruch Spinoza.

De-a lungul secolului XVIII sunt răspândite Ideile Renașterii. Oamenii de știință și gânditorii din diferite țări au fost profund preocupați de problemele drepturilor omului și ale statutului în societate. Printre cei care au atras atenția asupra atitudinii față de evrei s-a numărat dramaturgul german Gotthold Lessing, care a căutat să le demonstreze contemporanilor săi în piesele sale, că evreii sunt oameni ca toți ceilalți. În comunitatea evreiască au apărut, de asemenea, susținători ai reformelor ghetoului și stilului de viață închis. Un dirijor strălucitor de idei noi este Moshe Mendelssohn, care a adus ideile iluminării în rândul evreilor germani. El a susținut că, împreună cu educația tradițională evreiască, copiii vor primi cunoștințe seculare.

Sub influența noilor idei, împăratul austriac Iosif al II-lea (1741-1790) a emis un „Decret privind Toleranța”, care a abolit o serie de restricții existente asupra evreilor.

Marea Revoluție Franceză și promulgarea „Declarației Drepturilor Omului” (1789) au acordat cetățenie evreilor din Franța. Apoi, aceleași procese s-au extins și în Germania, unde după unificarea pământurilor din 1871, toți locuitorii au fost recunoscuți drept cetățeni egali.

În Anglia, noua perioadă a deschis oportunități nu numai pentru integrarea evreilor în toate domeniile vieții economice, dar și pentru alegerea în parlamentul țării.

Liberalizarea societății în Europa, crearea legilor cetățeniei și egalitatea nu au putut anula în mod automat prejudecățile care există de mai multe secole. Acest lucru poate fi confirmat de cazul căpitanului Alfred Dreyfus, care a fost acuzat neprobabil de trădare în Franța în 1894. În același an, în urma unor puternice sentimente antisemite în Franța, el a fost retras de o curte militară și condamnat la închisoare pe viață. Asupra vinovăției lui Dreyfus au insistat hotărât șeful sediului general și alții. Judecătorii au ezitat - nu există suficiente dovezi. Apoi, cu acordul ministrului militar, anchetatorul a pregătit un document fals. În 1898, în ziarul Aurora a apărut o scrisoare a celebrului scriitor Emil Zola către președintele republicii, în care se afirma că cazul a fost fabricat pentru a-l proteja pe ofițerul cu adevărat vinovat. Scrisoarea lui Zola a făcut o impresie uimitoare în Franța și Europa. Din acel moment, cauza lui Dreyfus a captat atenția publică a Franței și a întregii lumi și a dobândit o semnificație socială enormă. Întreaga Franță este împărțită în drifusari și anti-drifusari, între care a început o luptă acerbă. Un factor important în alegerea unei poziții a fost naționalitatea lui Dreyfus – ne cătând la faptul că Franța a devenit prima țară europeană care a recunoscut oficial egalitatea evreilor, deoarece sentimentele antisemite erau puternice în aceasta. În 1899 a fost declarat nevinovat și a revenit în serviciu.

În 1899 a fost achitat și a revenit în serviciu. Cu toate acestea, acuzația lui Dreyfus a stârnit publicul și a arătat ce rol pot juca intoleranța și antisemitismul.

Începutul mișcării sioniste

În sala de judecată, în timpul procesului lui Alfred Dreyfus, a fost prezent un jurnalist dintr-un ziar din Viena, Theodor Herzl. El a fost șocat de atmosfera de ură care a predominat în timpul procesului și de tratamentul umilitor la care a fost supus ofițerul Dreyfus. Acest lucru l-a făcut pe T. Herzl să se gândească la soarta poporului evreu, cum să depășească antisemitismul și să rezolve „întrebarea evreiască”. În 1896, a publicat un pamflet intitulat „Statul evreiesc - experiența unei soluții moderne la întrebarea evreiască”. El credea că numai restaurarea statului evreu va pune capăt luptei constante a evreilor pentru supraviețuire. În 1897, el a inițiat și convocarea Primului Congres sionist de la Basel. Aceste evenimente au marcat începutul mișcării sioniste și au devenit o cotitură radicală în istoria poporului evreu.

Sioniștii și-au stabilit obiectivul de a întoarce evreii în Sion și de a crea acolo un centru național, a cărui existență va fi garantată prin lege. Mișcarea sionistă i-a inspirat pe mulți oameni să meargă în Țara Sfântă și să creeze primele așezări pe un pământ practic părăsit, abandonat. La începutul secolului XX, Aliya, ascensiunea evreilor, la Sion, tradusă din ebraică, a crescut datorită imigranților din Rusia care au fugit după pogromuri și un val de antisemitism. Primii coloniști au început să refacă agricultura, să construiască orașe și să reînvie limba ebraică. Mișcarea sionistă a devenit un viitor prolog al apariției Statului Israel în viitor.

Recomandări metodice la unitatea de învățare *EVREII DE LA EXILARE PÂNĂ LA REFORMELE LIBERAL-BURGHEZE*

UNITĂȚI DE COMPETENȚĂ:

1. Prezentarea diferitelor povești din diferite puncte de vedere cu referire la forțele și factorii istorici care au format lumea modernă.
2. Manifestarea empatiei și înțelegerii unor lucruri neplăcute din viața altora.
3. Utilizarea eficientă a tehnologiei informaționale pentru accesarea, studierea, structurarea și integrarea informațiilor despre evenimentele istorice care au dus la Holocaust.

FINALITĂȚI:

1. Dezvoltarea termenul „diaspora” și înțelegerea istoriei apariției și a caracteristicilor diasporei evreiești.
2. Competența de utilizare hărților care reflectă procesele de migrație evreiască în diferite țări și înțelegere a principalelor cauze ale migrației.
3. Competența de analiză surselor istorice.
4. Capacitatea de studia particularitățile vieții evreiești în Evul Mediu și de identificare a cauzelor antisemitismului care au apărut în acea epocă.
5. Competența de utilizare a surselor biografice și literare.
6. Înțelegerea termenilor „asimilare” și „integrare”.
7. Identificarea influenței stereotipurilor și găsirea modalităților de a le depăși în societatea modernă.

CONCEPTE CHEIE:

Pentru clasele IX-X: Diaspora, stereotipuri, calomnia omorului ritual libeluri de sânge, asimilare și integrare.

Pentru clasele XI-XII: Reforme liberale, drepturi civile, cetățenie, naționalitate, antisemitism, cazul Dryfus, mișcare sionistă.

CONEXIUNI INTERDISCIPLINARE:

1. În cadrul orelor la disciplina *Geografie* la conținuturile curriculare cu referire la capacitatea de analiza hărțile istorice.
2. În cadrul orelor la disciplina *Istoria românilor și universală* (Epoca Evului Mediu și Epoca Contemporană), la conținuturile curriculare cu referire la corelarea evenimentelor din istoria universală/ națională cu materialul studiat
3. În cadrul orelor la disciplina *Limba și literatura maternă/ Literatura universală* la conținuturile curriculare cu referire la studierea operelor literare.

CONEXIUNI INTERTEMATICE:

Unitatea de învățare nr. 1 Evrei: cine sunt?

METODE ȘI PROCEDEE DIDACTICE:

Pentru clasele IX-X: Prezentarea profesorului; lucrul cu harta și documente în grup, analiza critică a documentelor, compilarea unui cluster, lucrul cu o biografie, studiul poeziei.

Pentru clasele XI-XII: Conversații, discuții, analize critice ale documentelor, eseuri ale elevilor și prezentări.

SUGESTII DE STRUCTURARE A DEMERSULUI DIDACTIC

ERRE

Evocare	Profesorul expune despre cauzele dispersiei forțate a poporului evreiesc, despre apariția diasporei și despre atitudinea față de evrei în Evul Mediu și în timpul modern în diferite state.
Realizarea sensului	În cursul familiarizării cu surse istorice despre istoria evreilor în timp de secole, elevii înțeleg că viața pe pământul natal, unde s-a dezvoltat istoria poporului, cărui îi aparține, este o valoare. Ei recunosc importanța păstrării moștenirii spirituale și culturale atât a popoarelor lor, cât și a civilizației umane.
Reflecție	BÎn cadrul studierii materialelor este important să le oferiți elevilor posibilitatea de a-și exprima gândurile, sentimentele pe care le au la familiarizarea cu materialele documentare. Unul dintre subiectele importante pentru reflecție este discuția despre libele medievale. Se poate debifa influența stereotipurilor în societatea modernă.
Extindere	Elevii concluzionează că prejudecățile, superstițiile, stereotipurile negative care au apărut în Evul Mediu pot apărea într-o formă sau alta în lumea modernă. Este important să vedem rădăcinile problemelor, să acordăm mai multă atenție studiului istoriei, culturii și experienței pozitive a interacțiunii diferitelor grupuri etnice. Discutarea subiectelor din această capitol dezvăluie paginile istoriei evreilor pe fundalul istoriei universale. Această excursie poate servi drept prolog pentru înțelegerea ce este diaspora modernă din lume, care sunt cele mai numeroase diaspore, cum de păstrat cultura și tradițiile în diaspora.

Structura unității de învățare	Sursele	Evaluare
Diaspora	Harta 1, 3	Lucru cu harta
Viața evreiască în lumea musulmană	Sursele 1, 2, 3, 4, 5, Harta 1	Evaluarea muncii în grup
Evreii din Europa medievală	Fotografii 1, 2, 3, 4	Vizionarea
Identitate stereotipuri	Sursele 6, 7, 8, Harta 2, 3	Capacitatea de analiză
Integrare și asimilare	Sursele 1, 2, 3, 4, 7, Harta 4	Lucrați cu documente
Mișcarea sionistă	Sursele 9, 10 Sursele 11	Comunicări orale și scrise

Surse de referință pentru studierea unității de învățare **EVREII DE LA EXILARE PÂNĂ LA REFORMELE LIBERAL-BURGHEZE**

Sursa nr. 1. Mărturia unui istoric arab din secolul al VIII-lea Ibn Saud

„După ce ai primit această scrisoare, trăiește în pace, căci cu tine protejarea Domnului și protecția mesagerului său ... Nu te vor jefui și nici nu te vor asupri, căci mesagerul lui Allah te va proteja ca tine însuși

...Vei începe să dai un sfert din recolta dată, și un sfert din capturile de pește și un sfert din firele pe care femeile tale le învârtesc ...

Și dacă te supui și te supui, atunci Mesagerul lui Allah este gata să-ți respecte soții stimați și să-ți ierte infractorii. Și nu va fi niciun conducător asupra voastră, decât [ales] din mijlocul vostru sau din familia mesagerului lui Allah. Trăiește în pace.”

Sursa: Istoria poporului evreu. Un manual pentru vârsta școlară mijlocie. - Ierusalim: Biblioteca Alia 1994, p. 73-74

Sursa nr. 2. Dunash ha-Levi bin Labrat

Dunash ha-Levi bin Labrat provine din celebrul califat evreiesc din Califatul de Est. S-a născut în orașul Fes (Maroc), în prima jumătate a secolului al X-lea. Studiat în Bagdad. Apariția Dunash în Spania a fost asociată cu apariția unui centru de cultură evreiască în Cordoba.

Și el mi-a zis: "Fratele meu	Bucuria ne mângâie aleanu
Trezește-te și bea-ți vinul	Ființei noastre chinuite
Cât e în floare rodia	Ți vom mânca șerbet
Și curmalele doldora.	Ridicând spre cer nenumărate
Uită de tristețe	Pocale cu ambre răcoritoare
Gustă din strugurii dulci –	Apoi vom sacrifica un vițel grăsulean
E raiul curat această livadă,	Vom aprinde o lampă mare
Plină de miresme de tamarisc!	Invitându-vă să ne petrecem,
Se oglindește adormită	La nesfârșit cât mai suntem în viață!"
În mijlocul stropilor o binecuvântare	Iar eu i-am reproșat:
Sclipind în apa havuzului	" Rușine fie celui ce-o duce în dezmăț
În sunet de lăută cu triluri de vioară	Când templul Domnului e-n mâinile dușmanei!
Torc un vis melodios	Cuvintele tale sunt umilitoare
Ramurile copacilor	Ce să iei de la tine: ochii tăi sunt nevăzători
Îmbătă de dor livada	Ești nechibzuit.
Iar privighetoarea tace	Legea divină de tine-i uitată
Răpită de-o gingașă serenadă	Tu ești fericit, iar tot Sionul de vulpi este râma
A doi porumbei îndrăgostiți.	Cum putem să petrecem în desfrâuri
Noi vom cânta și vom bea	Și cum de cutezăm a ne uita la cer
Din preaplina dăruit de Dumnezeu!	Când n-avem acoperișul seminției
	Și nici locul unde să murim n-avem!"

Din colecția „Poezia epocii de aur a evreilor din Spania”. Traducere în română, Boris DRUȚĂ

Sursa nr. 3. Yehuda ha Levi (Halevi)

Yehuda ha Levi (Halevi) s-a născut la Tudele, în nordul Spaniei în secolul XI. Preferința lui Ha-Levy a fost poezia: poeziile sale au stârnit admirația contemporanilor săi, iar unul dintre primii poeți din acea vreme, Moshe ibn Ezra, a răspuns cu entuziasm despre el: „O lumină minunată a strălucit din Castilia, luminând întreaga lume”.

În jurul anului 1109, poetul a părăsit Castilia și s-a mutat în Cordoba - centrul științific și religios al evreilor

spanioli. Acolo a continuat să se angajeze intens în practica medicală și poezie.

Sunt în Occident iar inima mea –
în Orient tânjește fără speranță,
Hrana mea e atât de fadă și nesărată,

Nici nu are de unde să-și tragă seva deliciului
Dacă nu am puterea să-mi țin legământul
Și Sionul e în mâinile lui Edom,
Și eu sunt în întregime încătușat?

Tot aurul Spaniei și ale ei minuni
Le-aș arunca într-o grămadă de gunoarie
Și aș cădea și m-aș îngropa
În pulberea templului ruinat.

din colecția „Poezia epocii de aur a evreilor din Spania”. Traducere în română, Boris Druță

Sursa nr.4. Biografia lui Rambam (Maimonides)

Moshe ben Maimon s-a născut la Cordoba în 1135, în familia rabinului Maimon ben Yosef, judecător al curții rabinice din Cordoba. Tatăl lui Moshe, un savant respectat și o persoană publică din comunitatea cordobană, a fost primul său profesor al Bibliei și al Talmudului.

Ulterior, Rambam primește și o educație seculară foarte minuțioasă: în matematică, știință, astronomie, medicină, filozofie.

La acea vreme, Spania era sub dominația arabilor musulmani, care a propagat activ Islamul, suprimând iluminarea. Ei au cerut ca evreii și creștinii să accepte credința musulmană sau, altfel, să părăsească domeniul său. Multe familii de evrei și comunități întregi au rezistat cu încăpățănare la această cerere și au părăsit Spania. Alții au acceptat formal islamul, rămânând în fapt executori zeloși ai legilor strămoșilor lor. Familia Maimonides a fost forțată să părăsească Cordoba.

Maimonides continuă să studieze medicina. În toată această perioadă, Rambam a lucrat la comentariile sale despre Mishnah și a scris „Mesajul sacrificării de sine în numele Celui Atotputernic”. În 1165, familia Maimonides a venit în Țara Sfântă, apoi se mută în Egipt.

Abilitățile extraordinare ale lui Maimonide atrag atenția vizirului sultanului Saladin, conducătorul Egiptului, iar următorii douăzeci de ani, Maimonide lucrează ca medic de curte al sultanului. Gloria lui de doctor a fost atât de mare încât Richard cel Lionheart, vizitând Țara Sfântă în timpul cruciadei, îl invită pe Rambam să devină medicul său personal. ...

Maimonide devine liderul comunității evreiești din Egipt. Cu cunoștințe vaste despre disciplinele evreiești și cunoștințe profunde în lingvistică, filozofie, medicină, matematică, devine liderul spiritual al timpului său. Evreii, precum și musulmanii, se duc la Fostat, unde el

locuia, din cele mai îndepărtate colțuri ale Mediteranei pentru a-i asculta predicile, prelegerile publice despre filozofie, medicină și științele naturii Rambam a scris două lucrări monumentale care au devenit culmea activității sale spirituale: „Mishne Tora” („Repetarea Torei”, 1180), codul complet al Legii și „Mai mult Nevuhim” („Ghidul nedumeritului”, 1190)

Lucrările filozofice ale lui Maimonides traduse în latină au avut o influență semnificativă asupra dezvoltării unei școli raționaliste (aristotelice) în teologia creștină. (În special, Thomas Aquinas, principala autoritate a teologiei creștine medievale, îl citează în mod repetat.) În 1204, la 70 de ani, Rambam a murit. În ziua morții lui Maimonide, iudeii și musulmanii au fost declarați într-un doliu de trei zile. Mormântul său în Țara Sfântă, în Tiberias, până astăzi este un loc de pelerinaj pentru Sursa Evreiască.

Sursa: Bibliografia lui Rambam, wikipedia

Sursa nr. 5. Din Scrisorile din Rambam

„În aceste zile, dezastrele crude au devenit mai frecvente și toată lumea simte opresiunea momentelor grele. Înțelepciunea înțelepților noștri s-a pierdut, mințile celor sensibili ai noștri s-au ascuns [...] Din acest motiv, eu, Moshe, fiul lui Maimon al Spaniei, am adunat puterea și, bazându-ne pe ajutorul Domnului, să fie binecuvântat, studiat cu atenție toate aceste lucrări, considerând necesar să combinăm toate acestea se spune că este interzis sau permis, curat sau necurat, precum și alte legi ale Torei și să afirme toate acestea într-un limbaj scurt și clar, fără a cita locuri dificile și discrepante ... astfel încât toate legile vor deveni clare pentru cele vechi și mici, indiferent dacă fie că sunt la prescripții [...] sau la dispozițiile introduse de înțelepți și profeți [...]

Prin urmare, am numit această lucrare „Mishneh of the Tora” („Repetarea Legii”), astfel încât persoana care citește Legea scrisă mai întâi și apoi această lucrare să învețe de la ea întreaga Lege orală fără nevoia de a recurge la a treia carte între ei ”

„Locuiesc în Fostat, iar sultanul este la Cairo. Trebuie să-l vizitez în fiecare dimineață și dacă el sau copiii săi sau vreunul dintre locuitorii haremului său se simt rău, nu am dreptul să părăsesc Cairo. Dacă totul este în regulă, atunci am timp să mă întorc la Fostat la cină. Sunt depășit de foame, dar găsesc o sală de recepție plină de oameni, evrei și non-evrei, nobili și obișnuiți, prieteni și dușmani - un amestec de pământ de oameni așteaptă întoarcerea mea.

Cobor de pe cal, mă spăl pe mâini, iau o masă ușoară (singura dată când mănânc 24 de ore), merg la pacienții mei, îi examinez pe îndelete. Pacienții vin și vin până noaptea, uneori chiar mai târziu. Vorbesc cu ei, le dau instrucțiuni, dar simt moartea obosită, aproape căzând, iar când vine noaptea, sunt atât de epuizat încât cu greu pot vorbi [...].

Din acest motiv, niciun evreu nu poate vorbi cu mine într-o zi săptămânală. Sâmbătă, după rugăciunea de dimineață, o comunitate vine la mine. Le dau instrucțiuni pentru săptămâna viitoare [...] Înainte de prânz, învățăm Tora și Talmud împreună, apoi pleacă. Unii dintre ei vin din nou și citesc extrase din cărți cu mine, până vine timpul pentru rugăciunea de seară. Așa că îmi petrec sâmbătă.”

*Sursa: Istoria poporului evreu. Un manual pentru vârsta școlară secundară.
- Ierusalim: Biblioteca Aliya 1994 p. 99-100*

Sursa nr. 6. Certificat acordat conducătorului orașului Speyer de către evrei în 1084

(Notă: scrisoarea a fost acordată de episcopul care a fost conducătorul orașului Speyer)

„În numele Sfintei Treimi inseparabile. Eu, Rüdiger [...] Episcopul lui Speyer [...] am decis că voi mări gloria orașului nostru de o mie de ori, dacă atrag evrei să se stabilească aici. Am stabilit evreii în afara comunității și locurile de reședință ale restului locuitorilor; și pentru a nu deveni pradă ușoară pentru atacul unei mulțimi aspre, i-am înconjurat [acasă] cu un zid. Și le-am acordat un loc unde să trăiască cu condiția ca aceștia să plătească anual trei lire și jumătate de argint lui Speyer pentru nevoile comune ale fraților (călugării mănăstirii locale). Le-am dat permisiunea de a schimba aur și argint, să cumpere și să vândă [mărfuri], după cum vor [...]. Și pe lângă asta, le-am alocat o proprietate din terenurile bisericii pentru înmormântare [...]. Și cum conducătorul orașului este pentru rezidenți, la fel și pentru evrei va fi șeful adunării (comunității) lor: el ar trebui să rezolve orice litigiu și să rezolve orice proces între ei sau cu ei [...]. Ceasul de noapte, protecția și întărirea [zidurilor] le sunt atribuite numai la locul de reședință [...]. Le-a permis să ia o asistentă și să angajeze lucrători de la [rezidenții noștri] ...Și pentru a nu fi uitat de-a lungul timpului, personal am semnat și mi-am aplicat sigiliul ...Având în vedere a treisprezecea zi a lunii septembrie, 1084.”

*Sursa: Istoria poporului evreu. Un manual pentru vârsta școlară secundară.
- Ierusalim: Biblioteca Aliyah 1994 p. 107*

Sursa nr. 7. Mărturia lui Rabin Shlomo Bar Shimshona despre bătaia evreilor din orașul Mainz în timpul cruciadei (1096-1099)

„Iar la prânz, Emicho, ticălosul, urătoarea evreilor, el și toată armata lui au venit la poartă, iar orașenii au deschis poarta în fața lui. Iar vrăjmașii Domnului (cruciații) și-au spus reciproc: „Uite, ne-au deschis porțile pentru noi, acum vom răzbuca sângele celui răstignit!” Și când fiii sfântului legământ care erau acolo au văzut [...] mulțimi uriașe, numeroase trupe, precum nisipul de pe malul mării, s-au bazat pe Creator, au pus armuri, au îmbrăcat brațele de la mic la mare. Iar rabinul Kalonimus bar Meshullam, șeful comunității, este în față.[...] Și toată lumea s-a apropiat de poartă pentru a lupta cu cei pierduți (cruciații) și cu orașul [rezidenții], și au luptat [...] la poartă, dar păcatele lor i-au determinat pe dușmani să cucerească și să prindă poarta [...] și cu oamenii episcopului care au promis că îi vor ajuta, în a fugit devreme pentru a-i trăda în mâinile dușmanilor.”

*Sursa: Istoria poporului evreu. Un manual pentru vârsta școlară secundară
- Ierusalim: Biblioteca Aliyah 1994 p. 120-121.*

Sursa nr. 8. Un certificat contemporan al unui pogrom în Mainz

„Când fiii sfântului legământ au văzut că soarta lor a fost hotărâtă [...] toți au strigat împreună, bătrâni și bărbați, fete și copii, sclavi și sclavi [...] și au acceptat judecata lui Dumnezeu și și-au spus reciproc: „Vom fi puternici și vom purta povara sfintei credințe, pentru că ei ne vor omorî acum dușmani [...]vom trăi [...]în paradis [...]”

[...] Și au spus cu o inimă calmă și cu o dorință sinceră: „Nu ar trebui să fie muritor să vorbim despre providența Domnului Cel Fericit [...]. Toți cei care sunt uciși și pieri în numele Celui [Dumnezeu] sunt fericiți și îl așteaptă în lumea viitoare, iar el va fi acolo aproape de cel drept, Rabin Akiva și prietenii săi [...] uciși în numele Lui, și nu numai asta, ci și că din lumea întunericului va cădea în lumea luminii, din lumea dezastrelor în lumea bucuriilor și din lumea trecătoare în lumea eternă. „Și atunci toată lumea a strigat: „Să nu mai amânăm, să ne grăbim, să ne jertfim în fața Domnului și pe toți cei care au un cuțit, să verifice că este fără cusur și să vină să ne sacrificăm pentru sfințirea Unului și a vieții veșnice.” și apoi lăsați-l să se sacrifice singur [...].”

*Sursa: Istoria poporului evreu. Un manual pentru vârsta școlară secundară.
- Ierusalim: Biblioteca Aliyah 1994 p. 121-122*

Sursa nr. 9. Benedict (Baruch) Spinoza

Benedict (Baruch) Spinoza (1632-1677) este un filosof raționalist olandez și naturalist de origine evreiască, unul dintre principalii reprezentanți ai filozofiei din Epoca Modernă.

Baruch Spinoza s-a născut într-o familie de evrei sefardi ai căror strămoși, după ce au fost expulzați din Portugalia, s-au stabilit la Amsterdam. Spinoza a participat la Școala religioasă elementară Etz Chaim, unde a studiat limba ebraică, Tora, Talmud și alte literaturi rabinice, precum și elementele de bază ale teologiei și retoricii evreiești. Acolo a făcut cunoștință cu scrierile lui Averroes și Aristotel în interpretarea medievală a lui Maimonides. Mai târziu a luat lecții de latină. Spinoza vorbea portugheză, spaniolă, olandeză și puțin franceză și italiană și vorbea ebraică literară.

Declarațiile lui Spinoza despre păreri „neortodoxe”, apropierea sa cu protestanții și plecarea faptică din iudaism duc în scurt timp la acuzația de erezie și expulzare din comunitatea evreiască (în 1656). În 1660, Sinagoga din Amsterdam a solicitat oficial autorităților municipale să denunțe Spinoza drept „amenințare la evlavie și moralitate”, iar aceasta din urmă a fost nevoită să părăsească Amsterdamul.

El scrie „Un scurt tratat despre Dumnezeu, omul și fericirea Lui”, „Tratatul privind îmbunătățirea minții”, o bună parte din „Fundamentele filosofiei lui Descartes” și prima carte, „Etica”.

Gânduri și aforisme ale Spinozei

- Sufletele nu sunt învinse de brațe, ci de dragoste și generozitate.
- Dacă doriți ca viața să vă zâmbească, dă-i mai întâi bună dispoziție.
- Unii oameni cred că Dumnezeu este un motiv liber, deoarece el poate, după părerea lor, să se asigure că ceea ce am spus curge din natura lui, adică este în puterea lui, nu se întâmplă, cu alte cuvinte, nu ar fi făcut de el. Dar aceasta este aceeași ca și când ar spune că Dumnezeu poate să o facă astfel încât egalitatea celor trei unghiuri să nu urmeze egalitatea celor trei unghiuri cu două linii drepte sau că o consecință nu rezultă din această cauză; iar acest lucru este ridicol.
- Un om liber nu se gândește la nimic la fel ca la moarte, iar înțelepciunea lui constă în gândirea la viață, și nu la moarte.
- Frica este motivul pentru care apare superstiția, este menținută și menținută.
- Libertatea este o nevoie recunoscută

... Mi-am dat seama că toate lucrurile de care mi-a fost frică și de care mi-a fost teamă de mine sunt bune sau rele numai în măsura în care îmi afectează mintea.

Sursa nr. 10. Alfred Dreyfus

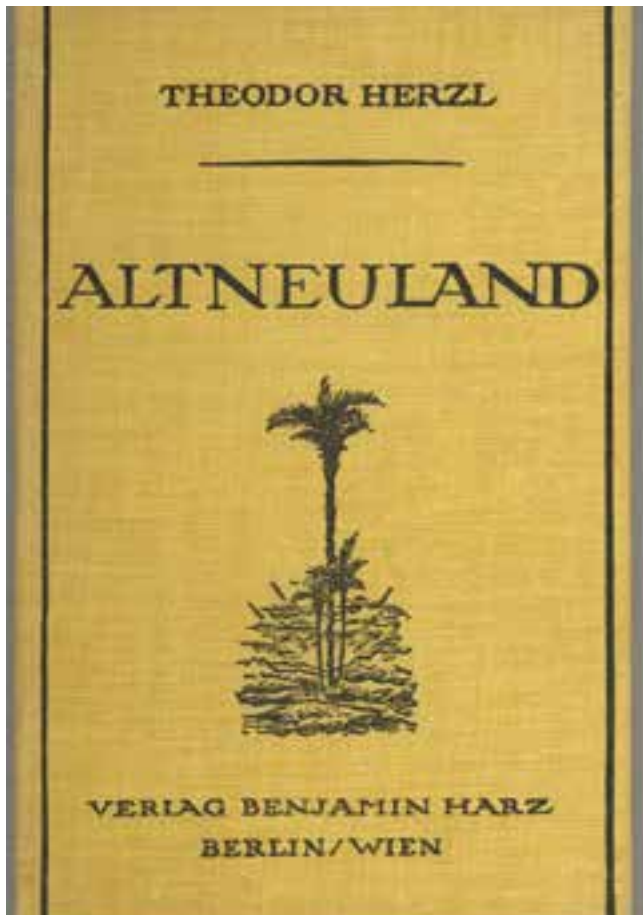
Alfred Dreyfus

Caricatura 14 februarie 1898. Paris.

„Cina de familie”, mai sus: „Și cel mai important, să nu vorbim despre afacerea Dreyfus!” Mai jos: „Au vorbit despre asta ...”

Sursa nr. 11. Theodor Zeev Herzl. „Stat evreiesc”

Evreii care vor avea propria țară. Este timpul pentru noi, în sfârșit, să trăim ca cetățeni liberi în propria țară și să murim în propria noastră țară. Lumea se va elibera cu libertatea noastră, se va îmbogăți cu bogăția noastră. Tot ceea ce vom întreprinde pentru propria noastră bunăstare va aparține întregii omeniri și va contribui la prosperitatea ei. – Theodor Herzl

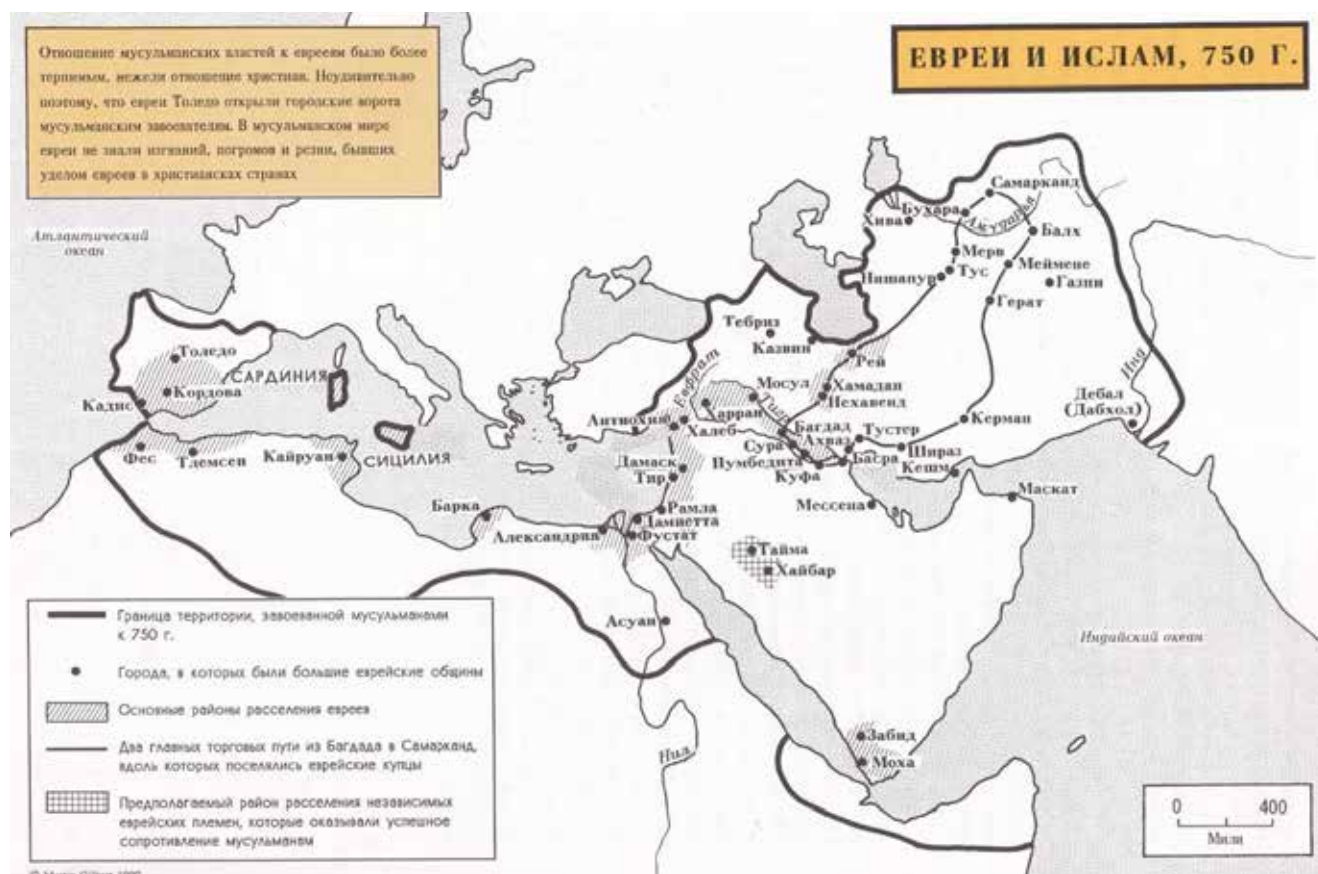

Dar sunt sigur că nu vom fi lăsați singuri. Ei nu vor să ne lase în pace și nu putem fi exterminați de opresiune și persecuție. Nici o singură națiune din istorie nu a suferit atâtea chinuri și suferințe ca noi. Cei care au batjocorit evreii, bineînțeles, au ales slăbiciunile noastre ca țintă a ridicolului lor, iar evreii cu voință puternică s-au întors în zadar la rădăcina lor, la trunchiul lor, când a apărut persecuția, care putea fi observată imediat după emancipare, pentru evreii aflați în picioare din punct de vedere spiritual și material mult mai mare, emanciparea imaginată a fost cu totul altfel. Având în vedere o anumită poziție lungă, favorabilă din punct de vedere politic, probabil că am asimila cu toții peste tot, dar cred că ar fi lipsit de rațiune. Un cetățean care dorește să reducă rasa evreiască în beneficiul națiunii sale ar trebui în primul rând să se gândească la durată poziției noastre favorabile din punct de vedere politic, căci numai în acest caz poate avea loc asimilarea, altfel nici o legalizare a statului nu poate schimba acest lucru: bătrânii sunt atât de profund deconțanți motive și nemulțumiri împotriva noastră. Cine vrea să se gândească la asta, care vrea să fie convins de acest lucru, să-l cunoască doar spiritul oamenilor, pentru care toate poveștile și proverbe sunt saturate de antisemitism. Adevărat, oamenii, în primul rând, sunt un copil mare, care, desigur, poate fi reeducat, dar această reeducare, în cel mai bun caz, va dura destul de mult. *Theodor Herzl*

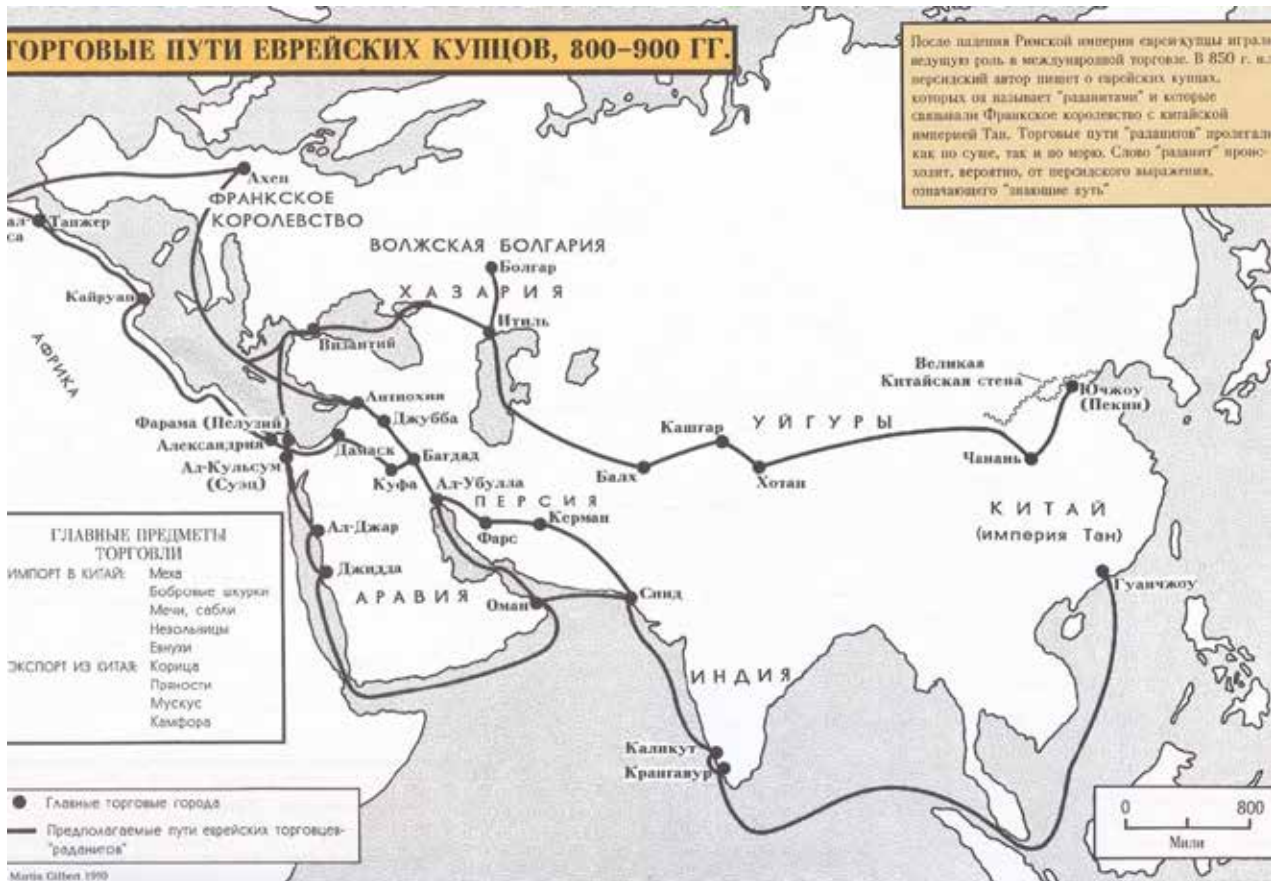
Dar sunt sigur că nu vom fi lăsați singuri. Ei nu vor să ne lase în pace și nu putem fi exterminați de opresiune și persecuție. Nici o singură națiune din istorie nu a suferit atâtea chinuri și suferințe ca noi. Cei care au batjocorit evreii, bineînțeles, au ales slăbiciunile noastre ca țintă a ridicolului lor, iar evreii cu voință puternică s-au întors în zadar la rădăcina lor, la trunchiul lor, când a apărut persecuția, care putea fi observată imediat după emancipare, pentru evreii aflați în picioare din punct de vedere spiritual și material mult mai mare, emanciparea imaginată a fost cu totul altfel. Având în vedere o anumită poziție lungă, favorabilă din punct de vedere politic, probabil că am asimila cu toții peste tot, dar cred că ar fi lipsit de rațiune. Un cetățean care dorește să reducă rasa evreiască în beneficiul națiunii sale ar trebui în primul rând să se gândească la durata poziției noastre favorabile din punct de vedere politic, căci numai în acest caz poate avea loc asimilarea, altfel nici o legalizare a statului nu poate schimba acest lucru: bătrânii sunt atât de profund deconțați motive și nemulțumiri împotriva noastră. Cine vrea să se gândească la asta, care vrea să fie convins de acest lucru, să-l cunoască doar spiritul oamenilor, pentru care toate poveștile și proverbe sunt saturate de antisemitism. Adevărat, oamenii, în primul rând, sunt un copil mare, care, desigur, poate fi reeducat, dar această reeducare, în cel mai bun caz, va dura destul de mult.

Theodor Herzl

Harta nr.1.

Harta nr. 2.

Harta nr. 3.

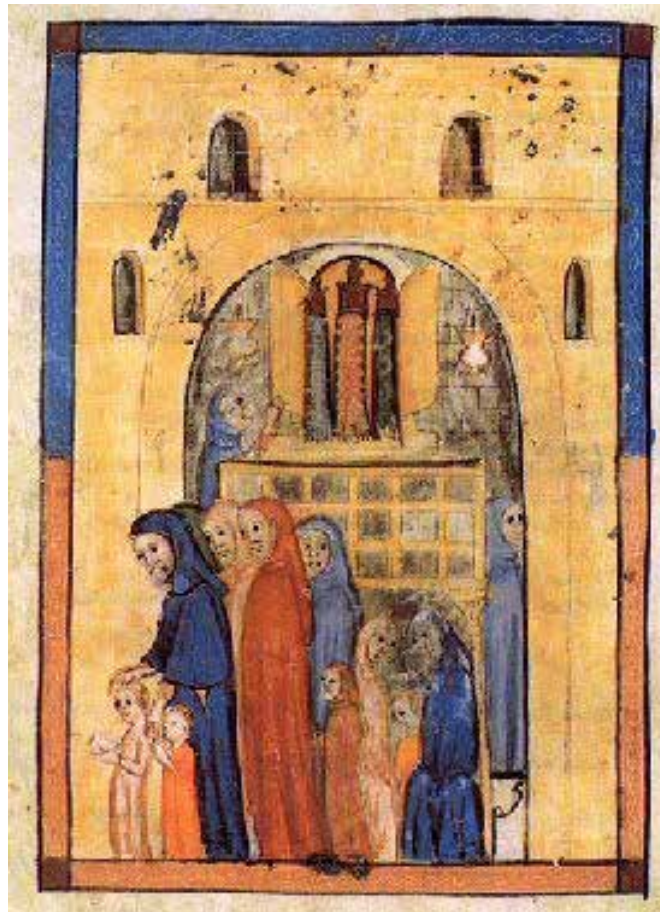

Fragment din Sinagoga din Toledo

Consilierii regelui Castilei îl conving să-i alunge pe evrei din țară. Miniatură de carte. Începutul secolului al XIV-lea

<https://masterok.livejournal.com/1231401.html>

Barcelona Agada (sec. XIV), Evreii părăsesc sinagoga

<https://www.richardsilverstein.com/2004/05/09/medieval-spain-arabs-and-jews-in-cultural-embrace/>

NOȚIUNI:

Diaspora - este o parte a poporului care trăiesc în afara țării lor de origine, formând grupuri etnice strânse și stabile în țara de reședință și având instituții sociale pentru a-și menține și dezvolta identitatea.

Calomnia omorului ritual – o acuzație falsă foarte frecventă, o afirmație nejustificată conform căreia un grup de oameni face sacrificii umane, mănâncă oameni, își folosește sângele în scopuri rituale etc.

Ghetou - părți din orașele mari desemnate pentru reședința voluntară sau forțată a minorităților. Inițial, termenul a fost folosit doar pentru zonele de reședință ale persoanelor discriminate pe motive etnice, rasiste sau religioase. Primul ghetou a fost cartierul evreiesc din Veneția.

Sionismul - o mișcare politică al cărei obiectiv este unirea și reînvierea poporului evreiesc în originea lor istorică - în Israel.

SURSE BIBLIOGRAFICE DE REFERINȚĂ UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE NR. 2:

1. https://rationality.fandom.com/ro/wiki/Istoria_evreilor
2. https://ro.wikipedia.org/wiki/Evreii_din_Europa_de_Est
3. https://adevarul.ro/locale/botosani/de-fost-macelariti-evreii-secole-rand-europa-1_59131b575ab6550cb8f83223/index.html
4. https://ro.wikipedia.org/wiki/Afacerea_Dreyfus
5. <https://www.historia.ro/sectiune/general/articol/afacerea-dreyfus-o-rusine-pentru-franta>
6. <https://www.descopera.ro/istorie/14813073-cazul-rusinos-dreyfus-afacerea-care-a-socat-franta>
7. <https://ro.wikipedia.org/wiki/Sionism>
8. <https://tribuna-magazine.com/sionismul-israelul-si-gindirea-universala-i/>
9. <https://ro.ripleybelieves.com/what-is-zionism-movement-3238>
10. http://www.jen.ro/istoria_statului_israel_files_0.html
11. http://www.jen.ro/istorie_files_13.html
12. <https://ru.calameo.com/read/00111470176022d875a48>
13. Три великие эпохи в истории еврейского народа. -Р.Маркус, Г.Кохен, А.Галкин
Библиотека Алия 1991.
14. История Еврейского народа. От талмудической эпохи до эпохи эмансипации.
Иерусалим- Библиотека Алия 1994.
15. Мартин Гилберт. Атлас по истории еврейского народа./Библиотека Алия 1990.
16. Еврейская средневековая поэзия в Испании./Библиотека Алия 1981.
17. История еврейского народа Моше Ойербах. Швут Али/ Иерусалим 1998.

Unitatea de învățare nr.3. EVREII – VECINII NOȘTRI. VIAȚA COMUNITĂȚILOR EVREIEȘTI ÎN ROMÂNIA ȘI BASARABIA

SUPORT INFORMAȚIONAL

Unitățile de conținut

- Statutul evreilor și politica statului
- Contribuția comunităților evreiești la dezvoltarea economică și socială locală
- Cultura și influența reciprocă
- Viața în incertitudine: manifestarea antisemitismului în Basarabia și România, pogromurile

Statutul evreilor și politica de stat

Primii evrei pe teritoriile Moldovei și României, potrivit cercetătorilor, printre care se află și istoricul român Nicolae Iorga, au apărut încă în Dacia, în timpul domniei regelui Decebal (87-106 î.e.n.). Odată cu formarea Principatului Moldovei, pe timpul domniei lui Roman I (1391-1394), evreii au primit dreptul de a stabili în întreaga țară și au fost scutiți de impozite. Informațiile despre prezența evreilor în Țara Românească, la fel, datează din a doua jumătate a secolului XIV. Cea mai mare parte a populației evreiești a ajuns în ambele Principate din Balcani. Practic, aceștia erau reprezentanți ai ramurii sefardice, imigranți din Spania și Portugalia. Ei au început să joace un rol important în dezvoltarea comerțului și a producției artizanale în principatele Moldovei și Valahiei.

Politica de favorizare a coloniștilor evrei a fost realizată de domnitorii moldoveni Alexandru cel Bun (1401-1433) și Ștefan cel Mare (1457-1504). Unii evrei au deținut chiar posturi importante la curțile domnitorilor. Au fost perioade în care populația evreiască a căzut în dizgrație sau a fost persecutată. Așadar, domnitorul Moldovei, Ștefan cel Mare (1517-1527), nu numai că a anulat toate privilegiile acordate de alți suverani, dar a oprimat populația evreiască în toate felurile posibile. Suveranul Petru Șchiopu a emis în 1579 un decret privind expulzarea evreilor. În Țara Românească, Vlad Țepeș (1431-1476) a impus obligații și restricții foarte mari pentru negustorii evrei.

Perioadele de exil erau înlocuite cu perioade în care conducătorii moldoveni permiteau din nou evreilor să se stabilească în aceste părți. De exemplu, domnitorul moldovean Vasile Lupu este cunoscut pentru faptul că în timpul domniei sale (1634-1653) au apărut primele comunități evreiești pe teritoriul Țării Moldovei.

Un nou flux de evrei s-a năpustit în Moldova în anii șaptezeci ai secolului XVIII -lea după împărțirea Poloniei între Imperiul Rus, Prusia și Austria.

În 1812, când Basarabia a devenit parte a Imperiului Rus, evreilor li s-a permis să se stabilească doar în interiorul regiunii. Statutul lor socio-politic era determinat de legile Imperiului pentru a obține beneficiul maxim din activitățile lor economice.

Limitele așezământului a cuprins așezări special desemnate de tip urban (orașele, întrucât locuirea în zonele rurale nu era permisă) dintr-o parte semnificativă a Imperiului Rus, inclusiv Basarabia. Chiar și o plecare temporară din Perimetru al așezării pentru evrei a fost complicată. Conform decretului privind așezarea evreilor li s-a permis să trăiască numai în orașe și orașele special desemnate, dar nu și în zonele rurale. Drept rezultat al acestor restricții, precum și restricțiilor la alegerea ocupației, au fost aglomerarea extremă și sărăcia în anumite orașe.

După semnarea Tratatului de pace de la Paris din 1856 și a Convenției pentru Principatele Dunărene, a fost prevăzută acordarea de drepturi civile întregii populații, indiferent de religie. Din păcate, în ciuda faptului că în 1859, în Principatele Unite, locuiau aproximativ 130 de mii de evrei, prevederile Convenției nu se aplicau populației evreiești. În același timp, o serie de reforme sociale și politice efectuate la acea vreme au dus la îmbunătățirea statutului juridic al populației evreiești. De exemplu, copiii evrei au fost lăsați să urmeze școlile publice, evreii puteau face serviciul militar și să primească ranguri de ofițeri. În 1864, evreilor născuți în România li s-a acordat dreptul de a fi aleși ca funcționari ai autorităților locale.

În timpul războiului de independență 1877-1878 mulți evrei au luptat pe front ca parte componentă a armatei române, medicii și asistentele medicale de origine iudaică au activat în spitalele de teren, comunitățile evreiești au sprijinit familiile persoanelor mobilizate. Cu toate acestea, după război, populația evreiască nu a primit drepturi civile și politice egale în România. Dintre evreii participanți la luptă, doar 883 de persoane li s-au acordat drepturi la cetățenie.

Liderii comunității evreiești au dorit recunoașterea oficială a comunităților, permisiunea de a le uni și crea o organizație comunitară unică. În martie 1896, a avut loc o conferință la Galați, la care au luat parte reprezentanți din 23 de comunități.

La sfârșitul secolului XIX-lea și la începutul secolului XX-lea a existat o problemă acută privind naturalizarea populației evreiești și acordarea drepturilor civile evreilor din România. Soluția problemei a fost lentă, iar guvernul a luat decizii doar sub presiunea comunității internaționale. În decembrie 1918, Parlamentul a adoptat o lege privind naturalizarea individuală a evreilor, conform căreia cetățenia nu putea fi obținută decât printr-un proces de judecată. În același timp, liderii evrei au cerut acordarea cetățeniei de către municipalitate pentru toți evreii născuți în România. În timpul Primului Război Mondial, aproximativ 20 de mii de evrei au fost mobilizați în armata română. În mai 1919, Parlamentul a adoptat o lege privind acordarea automată a cetățeniei tuturor evreilor - veteranilor de război și familiilor lor. Conform Tratatului de pace, România era obligată prin lege să acorde drepturi civile și politice tuturor evreilor.

Contribuția comunităților evreiești la viața economică și socială a societății

Negustorii evrei încă din cele mai vechi timpuri a adus o contribuție semnificativă la dezvoltarea comerțului ale Țării Moldovei și Valahiei. Ei au desfășurat comerț atât în principate, cât și în afara acestora, cu orașele poloneze, lituaniene, maghiare, aducând mărfuri din Constantinopol. Taxele vamale percepute de pe comerț evreii au adus venituri substanțiale în vistieria statului. Produsele meșteșugarilor evrei care s-au stabilit pe aceste teritorii aveau o mare cerere: croitori, tinichigeri, fierari, vopsitori, giuvaieri.

În Țara Românească, evreii au adus o contribuție semnificativă la dezvoltarea economiei și înființarea băncilor, dezvoltarea științei și culturii. Evreul sefarzic, medicul Fenseco (1817-1830) a adus o contribuție deosebită la îmbunătățirea situației sanitare din principat. Printre primii fondatori ai băncilor din România, inclusiv Banca Națională, s-a numărat familia Halfon. Jacques Elias - a fondat banca de asigurări „Național”. Evreii au adus o contribuție financiară semnificativă la crearea Institutului Regal al lui Carol I, Societatea Regală de Geografie, au susținut Academia de Științe, construcția celebrului „Ateneul Român” și a casei pentru orfanii români „Doamna Elena”.

În ceea ce privește teritoriul Basarabiei, populația evreiască în această regiune a jucat un rol important în viața economică. La Chișinău, la sfârșitul secolului XIX, evreii dețineau 29 din 38 de fabrici, 6 mori de aburi, 5 fabrici și depozite de tutun și 4 tipografii. Evreii au fost primii care s-au angajat în uscarea avansată a prunelor. Ei au exportat păsări de curte, ouă, pene, puf și alte produse agricole locale. În acei ani, evreii au crescut 90% din tutunul basarabean.

În ciuda interdicției în Imperiul Rus de a achiziționa terenuri de către evrei, între 1836 și 1853 au existat aproximativ 17 așezări agricole evreiești, ceea ce a fost un fapt unic. Ei au cultivat cu succes struguri, floarea-soarelui, soie și tutun. Activitatea agricolă evreiască din Basarabia a durat până la izbucnirea celui de-Al Doilea Război Mondial.

Cultura și influența reciprocă

În Basarabia și România, s-a dezvoltat o atmosferă deosebită, colorată, incomparabilă evreilor. Evreii basarabeni s-au distins prin talente în muzică, artă populară și în literatura ebraică. Unicitatea culturii evreiești a acestor locuri a fost întruchipată în particularitățile dialectului local al limbii idiș, în melodiile cântecelor, ale umorului, ale proverbelor, care erau stocate și transmise din generație în generație.

Poate tocmai de aceea, printre evreii Basarabiei erau mulți oameni talentați cunoscuți de întreaga lume. Printre aceștia se află Anton Rubinstein, pianist și compozitor; Mihail Gherșenzon - poet și scriitor; Gari Bertini, dirijor și compozitor; coregraf Baruh Agadati; poetul Dovid Knut; artist, ilustrator Nahum Gutman; scriitorul Iankel Iakir; și multe altele.

Muzica evreiască klezmer, care a avut o influență mare asupra muzicii populare din Basarabia și România, merită o atenție deosebită.

Opera unui scriitor evreu de excepție, clasic - Ihlil Șraibman, care s-a născut în târgul evreiesc Vadul-Rașcov și și-a dedicat întreaga viață creației literare în limba idiș – ocupă un loc special în patrimoniul cultural mondial.

Viața în incertitudine: manifestări ale antisemitismului în Basarabia și România

Timp de aproape un secol de ședere a Basarabiei în Imperiul Rus, antisemitismul de stat și legislația discriminatorie au reușit să însuflească populației creștine din provincie atitudinea față de evrei ca fiind inferiori, lipsiți de drepturi, elemente nocive ale societății. Toate acestea au provocat sângerosul pogrom din Chișinău din 1903. În aprilie 1903, singurul ziar cotidian din Chișinău „Basarabeanul”, condus de celebrul antisemit P. A. Krushevan, într-un articol publicat despreuciderea unui adolescent local a folosit din nou ideea de labelului de sânge. În oraș s-a răspândit zvonul, potrivit căruia regele personal a emis un decret secret care autoriza jafurile și bătaia evreilor în termen de trei zile după Paște. Odată cu inacțiunea autorităților, pogromul a durat câteva zile. În timpul pogromului, aproximativ 50 de persoane au fost ucise, aproximativ 600 au fost mutilate și aproximativ 1.500 de case au fost deteriorate (mai mult de o treime din toate gospodăriile din Chișinău). Autoritățile au arestat peste 800 de pogromiști, dintre care aproximativ 300 au fost judecați în regim închis. Unii au fost condamnați la diverse condiții de muncă silnică, închisoare. Unii dintre revoltații au fost achitați. Guvernatorul regiunii, Rudolf von

Raaben, a fost demis din funcția sa. În timpul unei anchete independente, s-au ridicat suspiciuni că pogromul a fost pregătit și organizat direct de Departamentul de Securitate, în conformitate cu politica de incitare a unei populații la alta. Impunitatea față de unii participanți la pogrom a dus la un val de pogromuri în anul 1905.

Aceste evenimente au contribuit la emigrarea în masă a evreilor din Basarabia și Imperiul Rus în căutarea unei vieți mai bune în Statele Unite, Palestina și Argentina.

Manifestările antisemitismului sunt, de asemenea, caracteristice României la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolelor XX. Ele au fost în primul rând exprimate printr-un boicot al întreprinderilor industriale și comerciale evreiești și al bunurilor lor. Antisemitismul a fost propagat în presa acelei vremuri.

În 1886, cu sprijinul guvernului, I.I. Brătianu a fost convocat Congresul antisemit internațional. În 1895, în România a apărut Uniunea Antisemită în care intrau chiar unii miniștri. Uniunea a anunțat că este pregătită „să folosească toate mijloacele pentru a face imposibilă situația evreilor din România și pentru a facilita emigrarea acestora din țară”.

La sfârșitul secolului XIX-lea pogromurile au devenit mai frecvente în țară. Cele mai sângeroase pogromuri au fost la Iași în 1898 și în Drânceni în 1900.

Trăind într-o atmosferă de antisemitism în creștere și în frică constantă de a deveni victime ale pogromurilor, zeci de mii de evrei români au emigrat în America și Palestina la începutul secolului XX.

Recomandări metodice la unitatea de învățare *EVREII – VECINII NOȘTRI. VIAȚA COMUNITĂȚILOR EVREIEȘTI ÎN ROMÂNIA ȘI BASARABIA*

UNITĂȚI DE COMPETENȚĂ:

1. Promovarea toleranței față de diverse credințe și crederi împărtășite de alți membri ai societății.
2. Definirea relației dintre drepturile omului, democrație, pace și securitate în lumea globală.
3. Argumentarea responsabilității fiecărei persoane de a respecta demnitatea și drepturile celorlalți oameni în contexte istorice diferite.

FINALITĂȚI:

1. Înțelegerea particularităților politicii conducătorilor României și a Basarabiei împotriva evreilor în contextul istoric.
2. Capacitatea de analiză a faptelor istorice.
3. Capacitatea de identificare a cauzelor și caracteristicilor antisemitismului în Basarabia și România, în perioada studiată.
4. Capacitatea de analiză a documentelor și statisticii.
5. Înțelegerea rolului comunităților evreiești în dezvoltarea economiei, vieții sociale și culturii Basarabiei și a României.

CONCEPTE CHEIE:

Pentru clasele IX-X: Cetățenie, statut juridic, pogromul evreiesc din Chișinău din 1903, asimilare, emigrare, limba idiș.

Pentru clasele XI-XII: Drepturile și libertățile cetățenești, reformele democratice, antisemitismul ca politică de stat, combaterea antisemitismului, influența reciprocă a culturilor, cultura evreilor basarabeni.

CONEXIUNI INTERDISCIPLINARE:

1. În cadrul orelor la disciplina Istoria românilor și universală (epoca modernă și contemporană) la conținuturile curriculare cu referire la politica internă și externă în România și Basarabia;
2. În cadrul orelor la disciplina Limba și literatura maternă/ Literatura universală (treapta de liceu) cu referire la utilizarea amintirilor contemporanilor și operelor literare.

CONEXIUNI INTERTEMATICE:

Unitatea de învățare nr.2 Evreii de la exilare până la reformele liberal-burgheze.

Unitatea de învățare nr.4 Integrarea evreilor în România interbelică.

METODE ȘI PROCEDEE DIDACTICE:

Pentru clasele IX-X: Prezentarea profesorului; conversația cu elevii; analiza faptelor și surselor istorice.

Pentru clasele XI-XII: conversații, discuții cu elevii, eseuri și prezentări ale elevilor, utilizarea site-urilor istorice asociate cu pogromul de la Chișinău din 1903.

SUGESTII DE STRUCTURARE A DEMERSULUI DIDACTIC

ERRE

Evocare	Profesorul oferă o relatare istorică a statutului evreilor și a politicii statului față de aceștia; privind contribuția comunităților evreiești la dezvoltarea economiei și culturii societății.
Realizarea sensului	În studiul surselor istorice propuse de profesor, elevii analizează și identifică rolul politicii de stat imperial a antisemitismului, precum și factorul de analfabetism al populației în incitarea evenimentelor tragice din anul 1903. Elevii fac cunoștință cu documente și amintirile ale contemporanilor a pogromului de la Chișinău.
Reflecție	În cadrul studierii surselor, de exemplu, legate de Pogromul din 1903, elevilor ar trebui să li se ofere posibilitatea de a discuta în mod deschis documente și dovezi, să încerce să înțeleagă motivele care ar putea duce la evenimente tragice, pentru a înțelege ce emoții au elevii când studiază acest subiect. În studiul culturii și influenței reciproce, se poate de utilizat surse audio. De exemplu, pentru a da posibilitatea de a asculta melodii basarabene Klezmer și de a găsi asemănări cu muzica populară românească și moldovenească. Aceleași paralele pot fi trase și în alte domenii ale moștenirii materiale și spirituale.
Extindere	Tema acestui capitol poate fi un pas important pentru o mai bună înțelegere a istoriei țării și consolidarea memoriei istorice despre evenimentele din trecut. De asemenea, studiul materialelor și monumentelor istorice poate trezi la elevii interesul pentru studierea istoriei locale. Studiind rolul evreilor în viața economică și culturală, este important să atragem atenția elevilor asupra faptului că evreii au contribuit semnificativ la dezvoltarea economiei și sferei sociale a Basarabiei și României. Particularitățile culturale ale orașului evreiesc și a limbii idiș a apărut și s-a dezvoltat ca un fenomen particular, care a fost ulterior distrus în timpul Holocaustului. Moștenirea evreilor basarabeni este valoarea istorică și culturală al Republicii Moldova și a României. Ce va ajuta la evitarea evenimentelor similare în viitor? Studiind rolul evreilor în viața economică, socială și culturală a Basarabiei și a României, putem să menționăm îmbogățirea reciprocă a culturilor.

Structura unității de învățare	Sursele istorice	Evaluare
Politica de stat față de evrei utilizând termeni istorici	Excursie istorică	Discuții și răspunsuri la întrebările profesorului
Contribuția evreilor la viața economică, socială și culturală	Harta nr.1	Lucrul în grupuri cu o sursa istorică
Manifestări ale antisemitismului	Tabelul 1 Fotografii 1, 2, 3, 4. Sursa 2, 3	Lucrul în grup cu fotografiile și surse istorice
Pogromul din 1903	Documente 1, 2, 3, Fotografie 5 Caricatura 1	Eseuri, comunicări scrise ale elevilor Lucrul cu documentele. Discuția

Surse de referință pentru studierea unității de învățare *EVREII – VECINII NOȘTRI. VIAȚA COMUNITĂȚILOR EVREIEȘTI ÎN ROMÂNIA ȘI BASARABIA*

Fotografii nr.1-4.

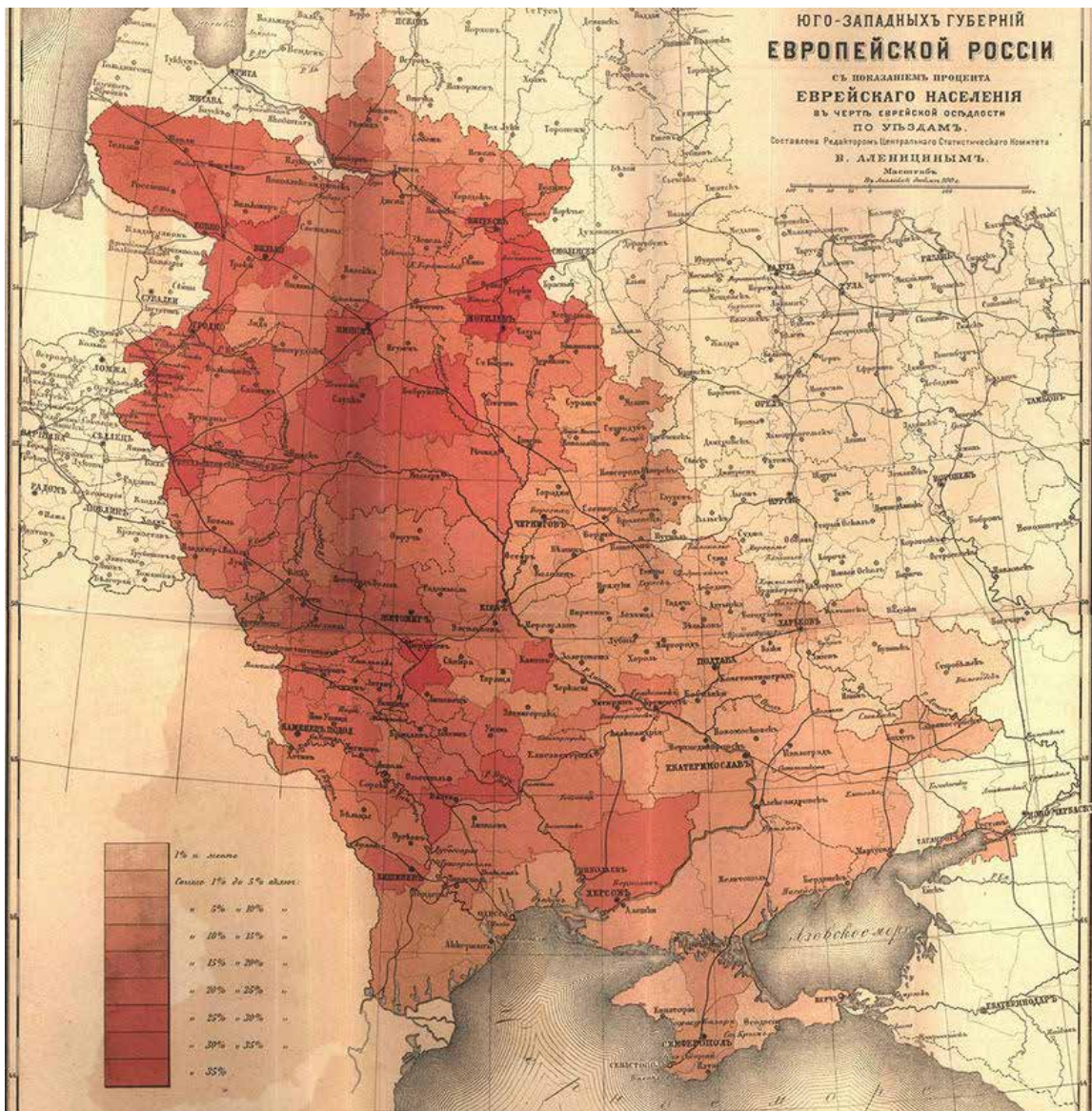

Виды Кишинева.
Еврей-скупщики на базарѣ.

Tabelul 1. Componența etnică a orașelor Basarabiei în anii 1897 și 1930

Naționalitate	1897		1930 по языку		1930 по национальной принадлежности	
	абс.	%	абс.	%	абс.	%
Moldoveni și români	41 685	14,2	113 421	30,6	116 736	31,5
Ruși	71 625	24,4	116 196	31,3	99 500	26,8
Ucraineni, beloruși	46 556	15,9	16 862	4,5	19 191	5,2
Bulgari, polonezi și alte popoare slave	17 923	6,1	13 432	3,7	16 608	4,5
Germani, unguri	2 126	0,7	5 598	1,0	3 834	1,0
Evrei	109 065	37,2	95 727	25,8	98 709	26,6
Turci, tătari și găgăuzi	820	0,3	9 005	2,4	8 343	2,2
Alte etnii	3 536	1,2	2 730	0,7	8 050	2,2
În total	293 332	100	370 871	100	370 971	100

Harta nr.1.

Sursa nr.1**DAVID KNUT****(Fixman)****1900 - 1955****Poet**

Chișinăul este mare și bogat, renumit pentru piețele sale vechi și noi, „tolcioc” și este împărțit în două părți: „orașul superior” aristocratic și cel asiatic, bizar, „inferior”, îngrămădindu-se în jurul cazarmii dealului lui Inzov, unde a trăit cândva Sașa Pușkin, a cărei cap (monument) este încoronat acum în grădină pe o coloană nu înaltă de granit cu inscripția versurilor:

Aici, lira deșertului nordic anunțând,

Am rătăcit ...

Triburi inegale și diverse curg prin străzi, dar rolurile principale ale străzii sunt distribuite între evrei.

Oraș provincial...

Casele din piatra solida, fiecare având culoarea proprie, forma proprie, fizionomia proprie: o funerara - închisoarea sumbra, o stație de pompare a apei și - coroana urbanismului din Chișinău! - casa cu cinci etaje a lui Barbalat, care este pe Aleksandrovskaya, rânind pentru totdeauna imaginația locuitorilor din Chișinău, relatând că la această înălțime de cinci etaje casa este sensibilă la rotația pământescă și, prin urmare, mobilierul se târăște peste noapte, la etajele superioare, de la un colț la altul.

Knut, David. Oh Francesca! (Povestea Chișinăului) // Knut, David. Lucrări culese în două volume - Vol. 2. - Ierusalim: B.I., 1998. - P. 44 - 48.

Sursa nr.2.**OSIP RABINOVICI****1817 - 1869****Prozator, publicist, reprezentant al literaturii ruso-evreiești, redactor, personalitate publică****ISTORIA DESPRE CĂLĂTORIA LUI REB FEIZIS HAIM-ȘULIM DE LA CHIȘINĂU LA ODESA ȘI CE S-A ÎNTÂMPLAT CU EL**

În acea perioadă, în gloriosul oraș Chișinău, multe străzi erau încă atât de înguste încât două persoane, când se întâlnesc, trebuie să se întoarcă în lateral și să tragă respirația lor pentru a trece liber. În ceea ce privește echipajele, nu au îndrăznit să-și arate acolo nasul ... Pe una dintre aceste străzi era o casă mult mai mică decât casa lui Papudov (una dintre cele mai mari clădiri din Odessa). Această casă era formată doar din două camere și avea un aspect exterior foarte îndrăzneț, deoarece pereții strâmbi și un acoperiș ascuțit de stuf, grinzile căreia ieșeau ca niște labe, îi dădeau aspectul unui scandalagiu, gata să intre într-o luptă cu casele vecine. În această casă au locuit un cuplu fericit: Reb Haim - Șulim Feighis și soția sa Meni - Kroina, cu copiii lor pântecoși și crețoși.

Este situația Chișinăului! Dacă nu glodul peste urechi, apoi nisip până la genunchi, dacă nu o pivniță, apoi o prăvălie, dacă nu o căruță cu cărbune, apoi o grămadă de pește sărat. Și grupuri de oameni oriunde te-ai întoarce. Iar aici este aceeași: iarba și iarba. Melancolie.

Povestea despre cum a călătorit Haim-Șulim Feizis de la Chișinău la Odessa și ce i s-a întâmplat // Rabinovici, Osip. Curiozități: Povești, glume. - Odessa.: Astroprint, 2000. - P.5 - 90.

Sursa nr. 3

Dr. Moisei Borisovici Sluțchii

1851-1934

**Aproape jumătate de secol a activat în
Spitalul Evreiesc din Chișinău**

Din memoriile Dr. Moisei Borisovici Sluțchii despre Karl Alexandrovich Schmidt

Karl Aleksandrovici Schmidt este fiul unui medic. S-a născut în 1846. A absolvit, cu medalie de argint, Gimnaziul din Chișinău (unicul pe atunci) în 1863 și Universitatea din Novorosia, Facultatea de Drept în 1868. După absolvirea universității, a ocupat funcția de investigator judiciar, iar la 20 septembrie 1877 a fost ales în funcția de primar al orașului Chișinău.

Atitudinea umană și binevoitoare a lui Karl Alexandrovici Schmidt față de toate naționalitățile a fost exprimată în mod clar după introducerea unei noi legi în oraș în 1890, conform căreia evreii erau aproape eliminați de la autoguvernarea orașului.

La început, populația evreiască a decis să boicoteze complet Duma orașenească.

La acel moment, sub influența noilor tendințe și stări de spirit, componența Dumei era de orientare reacționară și antisemită. Totuși, în fruntea orașului a rămas K.A. Schmidt, împotriva căruia nu au decis să se opună chiar și cele mai reacționare elemente. El a continuat să beneficieze de respectul tuturor, inclusiv și al adversarilor săi politici

În această perioadă dificilă, Karl Aleksandrovici nu și-a schimbat deloc cursul anterior și atitudinea față de evrei. El continua să fie apărătorul și binefăcătorul acestora. Neavând reprezentanți în Duma, evreii își adresau toate nevoile și petițiile lor direct lui Karl Alexandrovici Schmidt care era un apărător ferm al drepturilor lor. Numele lui Karl Aleksandrovici Schmidt a devenit atât de popular și îndrăgit în rândul maselor evreiești încât, vorbind despre el, evreii nu l-au numit niciodată după numele acestuia, ci doar cu prenumele și patronimicul lor, și adesea doar cu prenumele.

Reacția creștea în fiecare an, conducerea orașului în aceste condiții a devenit mai dificilă pentru Karl Alexandrovici. Intensificarea intoleranței naționale, persecuția evreilor și armenilor și opresiunea politică, care a atins un vârf pe timpul lui Pleva, au acționat deprimant asupra sufletului nobil și sensibil al lui Karl Alexandrovici și au făcut ca povara gestionării orașului să fie aproape insuportabilă. Pogromul i-a rupt definitiv puterea. Când a izbucnit pogromul, evreii, ca de obicei, au alergat la apărătorul lor constant, Karl Alexandrovici Schmidt, iar acest puternic om, a izbucnit în lacrimi ca un copil, conștientizând neputința sa. Totuși, el a făcut ce a putut: la 9 aprilie, Schmidt a convocat o ședință extraordinară a Dumei, care sub presiunea sa a trimis la Pleva o petiție telegrafică care prevedea luarea de măsuri decisive împotriva reapariției tulburărilor. Karl Alexandrovici a deschis un fond de binefacere în favoare evreilor afectați și a adus contribuție proprie. El a vizitat spitalul și răniții spunându-le cuvinte de susținere. El a întrebat despre nevoile spitalului și, ori de câte ori a fost posibil, le-a satisfăcut. În atmosfera din duma orașenească s-a înrăutățit. Pe arena a intrat un nou membru „faimosul” Crușevan, care a acuzat atât Duma, cât și, indirect, primarul orașului că nu a realizat acțiunile necesare și chiar a realizat abuz de putere.

Obişnuit mulți ani cu respectul tuturor, bine meritat pentru el, Karl Alexandrovici, epuizat, nu a putut suporta aceste atacuri incorecte și la 14 septembrie 1903, la 5 luni de la pogrom, și-a dat demisia fără a-și termina mandatul. În Duma a acceptat demisia!

În această perioadă dificilă, Karl Aleksandrovici nu și-a schimbat deloc cursul anterior și atitudinea față de evrei. El continua să fie apărătorul și binefăcătorul acestora. Neavând reprezentanți în Duma, evreii își adresau toate nevoile și petițiile lor direct lui Karl Alexandrovici Schmidt care era un apărător ferm al drepturilor lor. Numele lui Karl Aleksandrovici Schmidt a devenit atât de popular și îndrăgit în rândul maselor evreiești încât, vorbind despre el, evreii nu l-au numit niciodată după numele acestuia, ci doar cu prenumele și patronimicul lor, și adesea doar cu prenumele.

Reacția creștea în fiecare an, conducerea orașului în aceste condiții a devenit mai dificilă pentru Karl Alexandrovici. Intensificarea intoleranței naționale, persecuția evreilor și armenilor și opresiunea politică, care a atins un vârf pe timpul lui Pleva, au acționat deprimant asupra sufletului nobil și sensibil al lui Karl Alexandrovici și au făcut ca povara gestionării orașului să fie aproape insuportabilă. Pogromul i-a rupt definitiv puterea. Când a izbucnit pogromul, evreii, ca de obicei, au alergat la apărătorul lor constant, Karl Alexandrovici Schmidt, iar acest puternic om, a izbucnit în lacrimi ca un copil, conștientizând neputința sa. Totuși, el a făcut ce a putut: la 9 aprilie,

Schmidt a convocat o ședință extraordinară a Dumei, care sub presiunea sa a trimis la Pleva o petiție telegrafică care prevedea luarea de măsuri decisive împotriva reparației tulburărilor. Karl Alexandrovici a deschis un fond de binefacere în favoare evreilor afectați și a adus contribuție proprie. El a vizitat spitalul și răniții spunându-le cuvinte de susținere. El a întrebat despre nevoile spitalului și, ori de câte ori a fost posibil, le-a satisfăcut. În atmosfera din duma orașenească s-a înrăutățit. Pe arena a intrat un nou membru „famosul” Crușevan, care a acuzat atât Duma, cât și, indirect, primarul orașului că nu a realizat acțiunile necesare și chiar a realizat abuz de putere.

Obişnuit mulți ani cu respectul tuturor, bine meritat pentru el, Karl Alexandrovici, epuizat, nu a putut suporta aceste atacuri incorecte și la 14 septembrie 1903, la 5 luni de la pogrom, și-a dat demisia fără a-și termina mandatul. În Duma a acceptat demisia!

Sursa: „În zilele îndoliate: Chișinău Pogrom din 1903”, Sankt Petersburg: Nestor - Istoria, 2019.-328c.

Karl Alexandrovici Schmidt.

Începând cu 20 septembrie 1877

a fost primarul Chișinăului.

În aprilie 1903, după pogromul evreiesc din 1903,

a demisionat din funcția de primar.

Sursa: *Biografia Karl Schmi Biography*

Fotografia nr. 5. Lângă casa distrusă

Caricatura nr. 1.

Litografia americană din 1904, lansată după pogromurile evreiești din Basarabia Imperiului Rus. Semnat „SUA către țarul rus:„Oprțiți violența brutală împotriva evreilor”.

https://www.wikiwand.com/en/History_of_antisemitism

Document nr. 1.

№ 1

**ПИСЬМО-ВОЗЗВАНИЕ, ПОЛУЧЕННОЕ ВЛАДЕЛЬЦЕМ ТРАКТИРА
"МОСКВА" ГРИГОРЬЕВЫМ, С ПРИЗЫВОМ К ЕВРЕЙСКОМУ ПОГРОМУ**

Не позднее 30 марта 1903 г.

Братья Христиане!

Вот наступает наш великий праздник Воскресения Христова. Много, много лет тому назад наш Спаситель, замученный евреями, своей кровью искупил грехи наши, грехи всего мира, пролил по своей благодати свою святую кровь за все народы, существующие на земле, как и за нас, христиан, так и за всех людей другой веры.

Между тем подлые жиды не довольствуются одной кровью распятого ими Спасителя, пострадавшего за них. Они каждый год проливают невинную кровь христианскую. Выпускают ее и употребляют для своих обрядов.

Слышали Вы, что они распяли в Дубоссарах христианского мальчика и выпустили из него кровь? Да, это правда. Властям это известно, только они не объявляют об этом, чтобы не возбудить нас против гнусных кровопийц, которых следовало давным-давно изгнать из России. Власти невольно пишут, что ничего такого не было. То же было на днях и в г. Киеве, где они выпустили кровь у невинного младенца и бросили на улице.

Теперь, когда мы готовимся к страстям Христа, они пьют нашу христианскую кровь. Да, братья, как подумаешь, сколько они в продолжении многих лет погубили невинных душ христианских, то ужаснешься.

Так издевается этот подлый народ над нами, русскими... А сколько они приносят нашей матушке-России вреда?.. Они хотят завладеть ею... они печатают разные прокламации к народу, чтобы возбудить его против власти, даже против нашего царя-батюшки, который знает, что за подлый, лукавый, лживый и сребролюбивый это народ, и не дает им воли.

Вот они этими смутами и хотят, чтобы под шумок добиться себя большой воли. А дай только волю жиду, тогда он воцарится на нашей святой Руси, заберет все в свои лапы и будет не Россия, а Жидовия. Итак, братья, во имя нашего Спасителя, пролившего за нас кровь, во имя нашего Благочестивейшего царя-батюшки, пекущегося о своем народе, дарующего ему облегчающие манифесты, воскликнем в этот наш великий праздник: "Долой жидов, бей этих подлых вырождов, кровопийц, утлаивающихся русской кровью". Напомните им погром в г. Одессе, когда даже войска помогали народу, да и теперь помогут, так как наше Христовобивое русское воинство еще не ожидовилось. Помогите нам, братья: бейте их, этих подлых жидов. Уже нас много.

Партия рабочих, истинных христиан. Дайте прочитать это гостям, а то разнесем трактир, мы узнаем, посещают наши вас.

С подлинным верно
За секретаря Одесской судебной палаты А.Протопопов

ЦГИА Украины. Ф. 348. О.1. Д. 32. Л. 28-28 об. Подлинник
Копия опубли. в: МИАИР. Т. I. С. 284-285

Document nr. 2.

**ШИФРОВАННАЯ ТЕЛЕГРАММА ГУБЕРНАТОРА БЕССАРАБСКОЙ
ГУБЕРНИИ ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТА Р.С. ФОН РААБЕНА МИНИСТРУ
ВНУТРЕННИХ ДЕЛ В.К. ФОН ПЛЕВЕ О СОБЫТИЯХ В КИШИНЕВЕ**

7 апреля 1903 г.
2 часа пополудни

Вчера около 5 часов пополудни в Кишиневе большое число малых групп русских рабочих, вооруженных короткими дровами, предводительствуемых интеллигентами, очевидно, по предварительному уговору, одновременно во многих местах стали производить антиеврейские беспорядки. Зачинщиками пускались вперед подростки; погром начался разрушением всех еврейских лавок и квартир в Новом базаре и сопровождался в большинстве случаев грабежами. Далее беспорядок перешел на центральную часть города, где камнями выбиты все окна, включительно до третьих этажей. Затронуто незначительное число христианских помещений; только случайно между прочим разбиты окна в доме губернского предводителя дворянства. Есть много случаев поранения камнями и дубинами евреев и чинов полиции, 2 еврея ранены тяжело. Вызванным усиленным нарядом войск беспорядки вчера прекращены во втором часу ночи без употребления, однако, в дело оружия; все войсковые части всю ночь стояли наготове. Сегодня беспорядки возобновились в 9 часов утра и продолжаются в других частях города, сопровождаясь теми же явлениями и принимая все более острый характер. Получил сведения, что в 2 часа дня ожидается политическая демонстрация в широких размерах. Приняты все меры к немедленному подавлению. Не останавливаясь в случае необходимости перед употреблением в дело оружия. Вполне наглядно обнаружился громадный недостаток численного состава полиции, сказавшийся более чем когда-либо; чины ее, бодрствуя всю ночь, выбились окончательно из сил вчера; задержано и заключено в тюрьму более 60 участников погрома. Аресты продолжаются.

МИАИР. Т. I. С. 130-131

Document nr. 3.

**ДОНЕСЕНИЕ НАЧАЛЬНИКА БЕССАРАБСКОГО ОХРАННОГО ОТДЕЛЕНИЯ
ДИРЕКТОРУ ДЕПАРТАМЕНТА ПОЛИЦИИ О ПРИХОДЕ В КИШИНЕВ
ЖИТЕЛЕЙ ОКРЕСТНЫХ СЕЛ С НАМЕРЕНИЕМ БИТЬ ЕВРЕЕВ**

17 мая 1903 г.

Имею честь доложить Вашему Превосходительству, что в дни 14 и 15 сего мая общий порядок в городе ничем нарушен не был, хотя и были небольшие попытки к устройству беспорядков в районе 3 и 4 участков, но таковые принятыми мерами полиции были немедленно прекращены.

В ночь же с 14 на 15 мая за городом в районе 5 полицейского участка конным воинским пикетом была остановлена толпа молдаван численностью около 40 человек, шедшая очень скоро по направлению к Кишиневу босиком с сапогами, закинутыми за плечо. На вопрос старшего в пикете: "Куда идете?" получился ответ: "В Кишинев, где, говорят, не хватает народу бить жидов". Когда же им было разъяснено, что это строго воспрещается, они очень удивились такому распоряжению, но спокойно повернули назад и пошли в свои деревни, сетуя по дороге, что только даром пропало 1/2 дня. Ни один человек из этой толпы арестован не был, и установить их личности возможным теперь не представляется. К изложенному обязываюсь присовокупить, что, относительно производства антиеврейских беспорядков в день св. Троицы и Св. Духа, т. е. 25 и 26 мая, агитация в среде христианского населения продолжается, и эти новые беспорядки почти не подлежат сомнению¹, хотя управляющим губернией к недопущению их и принимаются самые решительные меры.

Ротмистр барон Левендаль

МИАПР. Т. I. С. 234

NOȚIUNI

Paleul așezării - în Imperiul Rus din anul 1791 până în 1917 - este hotarele teritoriului în afara căruia evreii nu li s-a permis să locuiască permanent, cu excepția mai multor categorii care au inclus, de exemplu, comercianții primei bresle, persoane cu studii superioare, recruți după terminarea serviciului, artizani care sunt alocate la atelierele de artizanat.

Idișul - în Imperiul Rus din anul 1791 până în 1917 - este hotarele teritoriului în afara căruia evreii nu li s-a permis să locuiască permanent, cu excepția mai multor categorii care au inclus, de exemplu, comercianții primei bresle, persoane cu studii superioare, recruți după terminarea serviciului, artizani care sunt alocate la atelierele de artizanat.

Asimilarea (sociologia) - procesul prin care un grup etnic este privat de trăsăturile sale distinctive și înlocuit cu trăsăturile unei alte societăți.

SURSE BIBLIOGRAFICE DE REFERINȚĂ UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE NR. 3:

1. Istoria evreilor din România - Wikipedia
2. Evreii din Romania - MCA ROMANIA
3. De ce ura împotriva evreilor a revenit în discursul public din România
4. <http://www.ispmn.gov.ro/uploads/5267728c-23fc-498d-9f4f-b98e4e604109-WP48%2016-10.pdf>
5. De ce i-au urât românii pe evrei. Istoria nespusă a antisemitismului autohton, pornită din credința că „evreii pot fi uciși din timp în timp pentru păcatele lor“
6. Răpiți de ghetou. Cum erau exterminați evreii și romii în Basarabia în timpul celui de-al doilea Război Mondial – NewsMaker
7. Pogromul de la Iași - Wikipedia
8. O istorie a violenței de lângă noi. Lecție despre pogrom
9. Pogromul de la Iași
10. Pogromul din 1903: O altă față a Holocaustului
11. Pogromul de la Iași și „trenurile morții“
12. http://www.moldovaholiday.travel/index.php?option=com_k2&view=item&id=712:originile-evreiesti&Itemid=252&lang=ro
13. <http://foreigners.tilda.ws/page3099363.html>
14. Молдавский еврейский семейный Альбом. Фотографии и истории из интервью Centropa в Молдове. - Mirolux Prim, 2019. / Albumul de familie moldovenesc evreiesc. Imagini și povestiri din interviurile Centropa din Moldova. - Mirolux Prim, 2019.
15. Шоа - Холокост - Катастрофа: «Еврейский вопрос» в политике диктатуры И. Антонеску. - Левит, Изяслав. Т. 1. -Тирасполь, 2015. -560 с.: ил Т.2. -Тирасполь, 2017. -520 с. -Библиогр.: С. 513-517.
16. Кишиневский погром 1903 года: взгляд через столетие: Материалы междунар. науч. конф./ Ин-т межэтн. исслед.; Акад.наук Респ.Молдова; Ассоциация еврейских орг. И общин Респ. Молдова. – Ch.: Pontos,2004 (Tipogr. Centrală). – 174 с.
17. В скорбные дни: Кишинёвский погром 1903 года /Слуцкий М.Б./ публ., предисл., коммент., указ. Л.А. Мосионжника. – СПб.: Нестор-История,2019 – 328 с.
18. Кишиневский погром 1903 года. Сборник документов и материалов. / Сост. Ред коллег. Я.М. Копанский, А.А. Берзой, К.Л.Жигня – Ruxanda, Chisinau 2000- 523 с.
19. Города Бессарабии 1918-1940. Социально-экономический аспект и народонаселение. С.Ф. Кустрябова/ Кишинёв, Штиинца 1986.

Unitatea de învățare nr.4 INTEGRAREA EVREILOR ÎN ROMÂNIA INTERBELICĂ: POLITICA ȘI VIAȚA COTIDIANĂ

Unitățile de conținut

- **Constituția din 1923, „egalitatea formală în drepturi”, interdicția de a ocupa funcții de stat sau judecătorești, de a activa în catedrele universitare sau de a avea grad de ofițer militar, existența unei limite procentuale pentru evrei la universități**
- **Viața evreilor în mediul urban și rural**
- **Politica antisemită în România: originea, mișcarea antisemită studențească, Liga Apărării Național Creștine, Legiunea Arhanghelului Mihail**

SUPPORT INFORMAȚIONAL

După 1918, România s-a confruntat cu o astfel de problemă precum integrarea minorităților naționale care trăiesc în provinciile unite. Cu acest scop, guvernele române au elaborat o serie de programe culturale, educaționale și politice pentru a desfășura activități relevante în rândul cetățenilor de naționalitate non-română. În baza decretului-lege din 30 decembrie 1918 (12 ianuarie 1919) privind cetățenia, completat de decretul-lege adoptat în mai 1919, tuturor cetățenilor României, indiferent de naționalitate, li s-au acordat drepturi civile și politice egale. Constituția din 1923 nu numai că a confirmat prevederile acestor decrete-legi, dar le-a oferit și o bază legală mai stabilă. Constituția a declarat „drepturi civile și politice” egale pentru toți cetățenii români, fără distincție de naționalitate, limbă sau religie (articolul 7). Cu toate acestea, la un an de la adoptarea constituției, în 1924, au fost adoptate două legi cu referire la starea minorităților naționale, care contrazic spiritul și litera legii fundamentale. De fapt, s-a urmat un curs spre romanizarea rapidă - asimilarea populației non-române. Toți locuitorii provinciilor anexate au primit ordin să obțină cetățenia română, iar cei care nu doreau acest lucru trebuiau să plece din țară. În același timp, solicitanții acestui statut din rândul angajaților aparatului de stat, instituțiilor publice, lucrătorilor din domeniul asistenței medicale, educației au fost nevoiți să susțină examene la limba română, istorie, geografie și dreptul constituțional al României. Spre deosebire de alte minorități, care trăiau mai compact în anumite regiuni, evreii locuiau în orașele din întreaga țară, reprezentând elita urbană din toate provinciile. Evreii români, care reprezentau aproximativ 5% din populația totală, au ocupat totuși un fel de poziție de monopol în activități subdezvoltate - comerț și industrie și, în plus, în partea autohtonă a țării românești. În timp ce comercianții și meșteșugarii evrei din sate și orașe mici, majoritatea neasimilate, au stârnit ura și disprețul populației țărănești, care îi considerau exploatare, profesorii și studenții români se temeau de concurența colegilor lor evrei, care reprezentau aproape jumătate din studenții români. În anii 1920 și 1930 România a dezvoltat un sistem extins de învățământ evreiesc. Toate școlile evreiești au fost întreținute de comunități, guvernul a acordat doar o subvenție simbolică. Inițial, certificatele școlii evreiești nu au fost recunoscute oficial, iar absolvenții au fost nevoiți să susțină suplimentar examenele de stat; din 1925, autoritățile au început să recunoască certificatele școlilor evreiești în care limba de învățare era limba română.

În anii 1920 și 1930 în România un număr mare de surse periodice evreiești au fost publicate în diferite limbi. Cercetările științifice au continuat, au fost publicate monografiile despre istoria evreilor din România (de exemplu, cartea lui G. Iehguda, 1900-72); articole separate pe acest subiect au apărut în săptămânalul "Sinaia" (1926-32). În anul 1930 în București au fost deschise Muzeul Istoric Evreiesc și Arhiva Istorică Evreiască. O contribuție decisivă la răspândirea ostilității față de evrei în societatea românească a avut loc în anii 1920 și 1930. „Democrații” României - Partidul Național Țăranist și Național Liberal - i-au interpretat pe evrei ca oponenți ai alegătorilor săi. Angajați în profesii libere, care lucrează în educație, știință, literatură, cum ar fi avocații, medicii, arhitecții, profesorii, filologii, filozofii, jurnaliștii, poeții, criticii, a susținut N. Iorga, evreii „doar ne expulzează din țara noastră”, „ei falsifică suflete, reduc moralitatea prin opiumul jurnalistic și literar, de care suntem umpluți”. Istoricul i-a chemat pe români să se organizeze împotriva evreilor „pentru un război de conștiință și de muncă”. Ministrul Național Liberal, Constantin Argetoianu, a vorbit despre evrei ca despre „gangrena evreilor care se răspândește prin orașe și târguri”. În perioada interbelică, populația evreiască din România a fost redusă semnificativ datorită emigrării, iar până în 1930 s-a ridicat la 766 de mii de persoane, dintre care aproximativ 139 de mii erau evrei din Transilvania de Nord. Populația evreiască a României a scăzut ca urmare a schimbărilor teritoriale din 1940 la 342 de mii de oameni. După ce a pierdut mai mult de jumătate din populația sa evreiască, România ar fi putut concluziona că „chestiunea evreiască” și-a pierdut fosta urgență și ar fi putut revizui propria politică antisemită, dar, de fapt, situația se dezvoltă în sens opus. Deci, la 8 august

1940, în România a fost adoptată o lege specială, care abolea drepturile civile ale majorității evreilor, interzicea căsătoriile mixte și crea o bază legală pentru jaful populației evreiești rămase în țară, iar noul prim-ministru Ion Antonescu, la 6 septembrie 1940, a intrat într-o alianță cu «Garda de Fier» și a declarat România „stat național-legionar”. Din acel moment, politica internă, continuată de guvernul român, era descrisă ca teroare antisemită.

Confiscarea bunurilor evreiești a fost efectuată atât pe căi „legale”, adică în baza legilor antisemite adoptate anterior și completate la 5 octombrie, 17 noiembrie și 4 decembrie, cât și prin metodele de capturare prin forță utilizate pe scară largă, inclusiv prin jefuirea directă a întreprinderilor evreiești, atelierelor și magazinelor de către o mulțime rapidă. S-a luat decizia de a închide 600 de sinagogi și de a transfera clădirile lor în posesia Bisericii Ortodoxe Române. Legionarii au efectuat numeroase atacuri asupra evreilor la 20 ianuarie 1941 și au distrus mai multe sinagogi. După suprimarea răscoalei, a venit o perioadă relativ calmă, în care politica antisemită a autorităților române a fost realizată prin mijloace atât de „moderate”, precum Legea securității statului adoptată la 5 februarie (a impus dublă pedeapsă penală evreilor pentru săvârșirea aceluiași crime comparativ cu creștinii) și confiscarea a 40.758 de case evreiești pe 27 martie.

Recomandări metodice la unitatea de învățare **INTEGRAREA EVREILOR ÎN ROMÂNIA INTERBELICĂ: POLITICA ȘI VIAȚA COTIDIANĂ**

UNITĂȚI DE COMPETENȚĂ:

1. Explicarea în baza învățămintelor holocaustului, caracterul universal, inalienabil și indivizibil al drepturilor omului.
2. Determinarea relației dintre drepturile omului, democrație, pace și securitate într-o lume a globalizării, din perspectiva complexității fenomenului holocaustului.
3. Susținerea viziunii conform căreia nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane, indiferent de context istoric.

FINALITĂȚI:

1. Dezvoltarea competenței apacității de analiză a crimele fascismului și de a formula apreciere.
2. Înțelegerea principiilor democratice ale societății bazate pe respectarea demnității umane și a drepturilor omului;
3. Formarea unei judecăți de valoare asupra evenimentelor legate de Holocaust.
4. Dezvoltarea capacității de evaluare în mod critic a semnificației principalelor evenimente ale Holocaustului.

CONCEPTE CHEIE:

Pentru clasele IX-X: Constituția din 1923, evoluția politicile statutului privind poziția și locul evreilor din România interbelică.

Pentru clasele XI-XII: Egalitate Formală, originile politicii anti-evreiești.

CONEXIUNI INTERDISCIPLINARE:

1. În cadrul orelor la disciplina *Dezvoltare personală* la conținuturile curriculare cu referire la promovarea toleranței față de diverse confesiuni și diverse societăți culturale.
2. În cadrul orelor la disciplina *Istoria românilor și universală* la conținuturile curriculare cu referire la asigurarea formării coerente a viziunii științifice elevilor, înțelegerea lor, a legilor dezvoltării sociale și aplicarea conștientă a cunoștințelor teoretice la analiza și evaluarea faptelor din trecut și prezent din istorie.

CONEXIUNI INTERTEMATICE:

Unitatea de învățare nr.6 Holocaust,

Unitatea de învățare nr.3 Evreii ca vecini. Viața comunităților evreiești,

Unitatea de învățare nr.11 Responsabilitatea pentru crimele nașismului, responsabilitatea pentru Holocaust,

Unitatea de învățare nr.13 Memoria Holocaustului în Republica Moldova, România, în Europa și în toată lumea.

METODE ȘI PROCEDEE DIDACTICE:

Pentru clasele IX-X: Conversație, analiză critică a surselor, studiu de caz la această temă.

Pentru clasele XI-XII: Activități educaționale atunci când lucrezi cu fotografii, aplicarea cunoștințelor în procesul de analiză a documentelor, discuții.

SUGESTII DE STRUCTURARE A DEMERSULUI DIDACTIC

ERRE

Evocare	Ce schimbări în sfera politică și socio-economică au avut loc în România în 1918?
Realizarea sensului	Evreii români, care reprezentau aproximativ 5% din populația totală, au ocupat totuși un fel de poziție de monopol în activități subdezvoltate - comerț și industrie și, în plus, în partea autohtonă a țării românești. În timp ce comercianții și meșteșugarii evrei din satele și orașele mici, majoritatea neasimilate, au trezit ura și disprețul populației țărănești, care îi considerau exploatare.
Reflecție	Noul prim-ministru, Ion Antonescu, a încheiat o alianță cu Garda de Fier la 6 septembrie 1940 și a declarat România „stat național legionar”. Din acest moment, politica internă urmărită de guvernul român poate fi descrisă ca teroare antisemită. Confiscarea bunurilor evreiești a fost realizată atât prin mijloace „legale”, cât și prin metode aplicate în mod universal de capturare a forței, inclusiv prinderea directă a unei mulțimi furioase de întreprinderi evreiești, ateliere, magazine.
Extindere	Angajați în profesii libere, acei care lucrează în educație, știință, ca avocații, medicii, arhitecții, profesorii, filozofii, jurnaliștii, poeții, criticii, a susținut N. Iorga, evreii „doar ne expulzează din țara noastră”, „ne falsifică sufletul, reduc morala prin opiumul jurnalistic și literar cu care suntem alimentați.

Structura unității de învățare	Sursele istorice	Evaluare
Constituția anului 1923. Egalitate formală	Sursele nr.1, 2, 3, 5 pentru clasele IX-X	Autoevaluare și evaluare reciprocă între elevi observarea comportamentelor elevilor pe parcursul activităților
Politica anti-evreiască din România	Sursele nr.4,6 pentru clasele XI-XII	Lucru în grup, analiza și interpretarea surselor conform unui algoritm dat
Teroare antisemită		

Surse de referință pentru studierea unității de învățare *INTEGRAREA EVREILOR ÎN ROMÂNIA INTERBELICĂ: POLITICA ȘI VIAȚA COTIDIANĂ*

Sursa nr. 1. Foi de agitație electoral a partidului lui Agudas Isroel la Chișinău (calendar)

Sursa nr. 2. Magazinul evreiesc din Biucurești după pogromul din 23 ianuarie 1941

<http://worldwartwodaily.filminspector.com/2017/01/january-23-1941-pogrom-in-bucharest.html>

Sursa nr. 3. Sinagoga sefardică, distrusă în timpul unui pogrom organizat de Garda de Fier în perioada 21-23 ianuarie. București, ianuarie 1941

<https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B5%D0%BC%D0%B>

Sursa nr. 4. Cercetări contemporane a Holocaustului, „Vecini învremuriderestrește. Stat, antisemitism și Holocaust în Basarabia și Transnistria”. Diana Dumitru, 2016

La mijlocul anilor 30, în întreaga Europă iau amploare mișcările de extremă dreaptă cu puternice accente antisemite. În România au fost adoptate o serie de măsuri de discriminare împotriva evreilor, care presupuneau limitarea drepturilor acestora de a munci în anumite sfere, exproprierea (așa-numita „românizare” a economiei) și chiar pierderea cetățeniei. De asemenea, în societatea românească încep să se aplice alte discriminări etnice, precum ar fi *numerus clausus* și *numerus nullus*, ce îngreșeau accesul evreilor în învățământ, cultură și economie.

Sursa nr. 5. Memorial în memoria victimelor pogromului din 1941 la București

<https://www.flickr.com/photos/time-to-look/42644355301>

Sursa nr. 6. Bălți, 20-30 Secolul XX

În anii '30 în Bălți erau cinci școli evreiești, un spital și o casă de bătrâni. Principalele ocupații ale evreilor din Bălți erau comerțul și producția artizanală; unii evrei care locuiau în apropierea Bălților s-au angajat și în agricultură.

În 1940, odată cu aderarea Bălți la URSS, viața comunității a încetat.

Din memoriile evreilor din Bălți

„După aderarea Basarabiei și Bucovinei de Nord la URSS în 1940, primele trupe sovietice au intrat în Bălți pe 28 iulie. Spre deosebire de alte sate și orașe din Basarabia, forțele românești în retragere nu au făcut rău evreilor din oraș. Chiar înainte ca rușii să intre în oraș, mulți evrei înstăriți au fugit în Bucovina, lăsându-și casele și alte bunuri. Curând după ce sovieticii au intrat în Bălți, a venit un moment de cotitură. Autoritățile au interzis comunicarea întreprinderilor private și mii de evrei a doua zi erau fără nicio sursă de venit, adică fără o felie de pâine. Tatăl meu avea atunci vreo cincizeci de ani ... a plecat să lucreze ca transportator într-un depozit de cherestea; muncă grea, înfiorătoare.”

„Odată cu noul recensământ, eliberarea cărților de identitate a provocat o mare emoție. Dacă s-a scris că sunteți fiul sau fiica unui comerciant, a fost un loc indelebil care a amenințat cu expulzarea în Siberia.”

Unger Mazur

„Gimnaziul evreiesc a devenit o școală de idiș, iar directorul Rafael Katz a fost eliminat și arestat. Un nou lider a fost numit evreu din Odessa pe nume Hirschman. La mijlocul anului școlar [la gimnaziu], ofițerii de servicii speciale au început să interogheze liderii anteriori ai mișcării de tineret cu o „solicitare” de a urma acțiunile foștilor noștri colegi din mișcarea de tineret și dacă păreau dăunătoare sau rezistă URSS, care, după cum știți, era înconjurată de capitalism, trotskism, revoluționari și alte tipuri de dușmani - ar fi trebuit să raportăm acest lucru în detaliu.”

Mordechai Kogen

„La 13 iunie 1941, la ora 2 a.m., am auzit o bătaie furtună la ușa apartamentului nostru ... ușa a fost spartă și trei reprezentanți ai poliției sovietice au izbucnit în ea, îmbrăcați în uniforme NKVD, însoțiți de soldați înarmați cu baionete și fără explicații. motive sau orice ordine scrisă și fără discuții, ne-a ordonat să părăsim casa noastră. În mijlocul unei nopți întunecate, ne-au aruncat într-un camion ... iar în timpul nopții ne-au adus la gară ... ca niște animale dintr-un convoi lung de mașini de vite sigilate și ne-au condus prin Rusia Mare. Am fost exilați în țări îndepărtate și amenințătoare, în pământurile pustii înghețate din Siberia.”

Menahem Akkerman

https://www.yadvashem.org/yv/en/exhibitions/communities/balti/during_holocaust.asp

NOȚIUNI

Statul legionar național - numele guvernului român din 6 septembrie 1940 până la 23 ianuarie 1941. Era un regim dictatorial unic al partidului fascist al Gărzii de Fier dintr-un bloc cu șeful guvernului, conductorul Ion Antonescu, comandantul armatei române, numit premier cu două zile înainte de abdicarea regelui Carol II-lea la 6 septembrie. Regimul a durat 131 de zile și s-a încheiat într-o „rebeliune a legionarilor” (21-23 ianuarie 1941), al cărei scop a fost confiscarea puterii de către Garda de Fier. După eșecul rebeliunii, statul național-legionar a fost înlocuit de regimul dictatorial al lui Antonescu.

SURSE BIBLIOGRAFICE DE REFERINȚĂ UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE NR. 4:

1. Yad Vashem. Materiale educaționale pentru studierea Holocaustului:
<https://www.yadvashem.org/yv/en/education/languages/r.asp?omanian/index>.
2. Evreii din România între anii 1940 – 1944. Vol. I. Legislația antievreiască / Federația Comunităților evreiești din România. Centrul pentru Studiul Istoriei Evreilor din România. Alcăt. Lya Benjamin. – București: Hasefer, 1993. – 486 p.
3. Basarabia: p. 1, 2, 46, 67, 93, 97, 100. Transnistria: 71, 74, 98.
4. Dumitru, Diana. Holocaustul: texte, teorii, memorii: Note de curs / Diana Dumitru; Univ. Pedagogică de Stat "Ion Creangă" din Chișinău. – Ch.: Pontos, 2009. – 84 p.
5. Специализированная группа по международному сотрудничеству в области образования, памяти и исследования вопросов, касающихся Холокоста (СГХ)
<http://taskforce.ushmm.org>
6. Яд Вашем, Иерусалим <http://www.yadvashem.org>
7. Мемориальный Музей Холокоста в США <http://www.ushmm.org>
8. Пережившие Холокост Фонд визуальной истории <http://www.vhf.org>
9. Центр Симона Визенталя <http://www.wiesenthal.com>
10. Антидиффамационная лига <http://www.adl.org>.

Unitatea de învățare nr.5 ANTISEMITISMUL - IDEOLOGIE ȘI POLITICĂ DE STAT ÎN EUROPA

Unitățile de conținut

- **Rasismul-ideologie a nazismului;**
- **Politica antievreiască: legile de la Nürnberg, boicotul, „noaptea de cristal”**
- **Evreii din Germania în căutarea siguranței**

SUPORT INFORMAȚIONAL

La 28 iunie 1919 a fost semnat Tratatul de la Versailles. Unul dintre obiectivele principale ale tratatului a fost umilirea Germaniei, care a fost învinsă complet în război. Publicul german a fost indignat de această stare de lucruri. Rezultatul a fost unul dintre aceste partide a fost Partidul Muncitoresc German.(Deutsche Arbeiterpartei, DAP), la care Hitler s-a alăturat în 1919. Antisemitismul, de la bun început, a devenit piatra de temelie a acestui partid - au alăturat ulterior și au creat împreună Partidul Muncitoresc Național-Socialist German (NSDAP) (1920-1945). În acest moment, Hitler a pus bazele ideologiei sale și, în special, a unui nou tip de antisemitism. Hitler a numit antisemitismul rațional o combinație dintre teoriile științifice ale darwinismului social, pe care Hitler însuși și ideologii săi l-au adus ulterior la concluzia lor logică sub forma teoriei rasiale și la ura tradițională față de evrei.

Această perioadă s-a caracterizat prin integrarea fără precedent a evreilor în toate sferele vieții țării. Aproximativ 600 de mii de evrei locuiau în Republica de la Weimar, care reprezenta aproximativ 1% din populație. Un exemplu de integrare a evreilor în societatea germană este familia industriașilor germani de origine evreiască Rathenau. Unul dintre reprezentanții săi, Walther Rathenau, a devenit ministrul de externe al Republicii de la Weimar, dar a fost ucis la 24 iunie 1922 de studenți naționaliști din "Consul", o organizație teroristă secretă care a luptat împotriva Tratatului de la Versailles și a Republicii de la Weimar. Ulterior, membrii acestei organizații au jucat un rol-cheie în formarea aripii de război naziste a SA (Sturmabteilung). Mulți evrei erau căsătoriți cu nemți. Putem spune cu siguranță că comunitatea evreiască din Republica de la Weimar a fost una dintre cele mai asimilate din lume. Evreii au putut ocupa poziții și posturi anterior inaccesibile pentru ei: în serviciul public, la universități, în sistemul juridic și în guvernul german. Evreii germani au luptat în armata germană în Primul Război Mondial și au suferit pierderi uriașe, aproximativ 12 mii de oameni au fost uciși. Contribuția evreilor la cultura germană a atins noi culmi, au obținut un succes semnificativ în literatură și artă, filozofie și știință. Propaganda politică antisemită s-a intensificat la sfârșitul anilor 1920 și începutul anilor '30.

Deja în anii 1920, știința despre rasele umane se dezvoltă activ în Germania. În 1921, un manual de genetică umană a fost publicat de Erwin Bauer, Eugen Fischer și Fritz Lenz. Autorii au considerat că atât caracteristicile fizice, cât și caracteristicile comportamentului uman sunt determinate de originea lor, și nu de educație. Ideea „cele mai rele” și „cele mai bune” rase este deja exprimată aici. Această teorie a devenit baza așa-numitei teorii a „eugenismului” sau „igienă rasială”. Teoria purității rasiale a devenit una dintre ideologiile fundamentale ale celui de-al treilea Reich. La conceptul nazist al luptei eterne dintre rase nu pentru viață, ci, pentru moarte, s-a adăugat ideea că evreii sunt o „anti-rasă”. Conform viziunii despre lumea nazistă, evreimea mondială (Das Weltjudentum) duce întreaga umanitate la moarte. Naziștii au perceput evreii ca paraziți, purtători ai unei boli care distruge însăși esența unei lumi sănătoase. Astfel, evreii reprezentau o amenințare serioasă pentru Germania „ariană” și pentru întreaga umanitate.

Majoritatea partidelor până la sfârșitul anilor 20 s-au unit deja în NSDAP lui Hitler. Cu ajutorul aliatului său, Rudolf Hess, Hitler a scris prima sa carte, "Mein Kampf" (Lupta mea), unde pentru prima dată și-a expus sistematic ideologia. Locul primordial în această carte îl ocupă antisemitismul. Odată cu venirea naziștilor la putere, antisemitismul a devenit ideologia și politica oficială a conducerii germane. Potrivit lui Hitler, doar o rasă la cel mai înalt nivel de evoluție poate genera cultură. Așa cum o persoană nu își poate schimba rasa, nu își poate schimba nici identitatea culturală. Hitler mai explică că acei „distrugetori ai culturii” sunt evreii.

Teoria rasială a găsit expresie în legislație și educație: ideea că evreii erau purtători de calități rasiale negative a fost intens introdusă în conștiința publică cu ajutorul unei propagande puternice. Acțiunile anti-evreiești organizate au fost inițiate de naziști la două luni după ce au ajuns la putere. 1 aprilie 1933 a fost declarată ziua boicotului instituțiilor evreiești.

15 septembrie 1935 la Congresul Partidului Național Socialist din Nürnberg a fost adoptate legile rasiale de la Nürnberg - două acte legislative rasiste, proclamate la inițiativa lui Adolf Hitler. „Legea privind protecția sângelui german și onoarea germană”, printre o serie de interdicții, interziceau căsătoria și conviețuirea extramaritală între evrei și „cetățeni de sânge german sau aferent” ca „pângărire a rasei”, angajarea de către evrei a lucrătorilor domestici din rândurile femeilor cu „sânge german sau asociat” mai tinere de 45 de, precum și arborarea steagului național sau imperial de către evrei. Legile de la Nürnberg au efectuat în mod constant izolarea evreilor la nivel

național („rasial”). Deciziile ulterioare au închis accesul evreilor la aproape toate posturile și profesiile, și-au limitat libertatea de mișcare. În anii 1937 și 1938 Reich-ul i-a privat în mod deliberat pe evrei de traiul lor, cerând înregistrarea proprietății și expunând întreprinderile evreiești la „ariizare”. Un val de concedieri ale muncitorilor și managerilor evrei au măturat țara, iar proprietatea majorității întreprinderilor evreiești a trecut către nemții neevrei. În locul pașapoartelor standard, evreilor li s-au eliberat documente cu denumiri speciale: o scrisoare roșie „J” pe copertă și un nume intermediar suplimentar „Israel” pentru bărbați și „Sarah” pentru femei. Astfel, evreii au fost scoși în afara legii, date fiind arbitraritatea poliției, ceea ce era un prelude al distrugerii ulterioare.

Legi cu caracter rasiale similare au fost adoptate în ajunul celui de-al Doilea Război Mondial și în timpul acestuia în Italia și Ungaria, România, Bulgaria, precum și unele guverne marionete ocupate în timpul celui de-al Doilea Război Mondial de al treilea Reich al țărilor, precum Norvegia și regimul Vichy din Franța.

Adoptarea acestor legi și escaladarea propagandistică a isteriei antisemite în țară au dus în 1938 la Kristallnacht, sau Noaptea ferestrelor frânte. Acesta este cel mai mare pogrom evreiesc din toată Germania nazistă, în anumite părți din Austria și din regiunea Sudeten, în perioada 9-10 noiembrie 1938, realizat de grupări paramilitare ale SA și civili. Poliția s-a retras de la împiedicarea acestor evenimente. În urma atacurilor, multe străzi au fost acoperite cu fragmente de vitrine ale magazinelor, clădirilor și sinagogilor evreiești. Motivul pogromului a fost moartea în Franța a diplomatului german Ernst vom Rath împușcat de către evreul polonez Herschel Grinspan, această moarte fiind interpretată de Goebbels ca atacul evreimii internaționale asupra Germaniei și Fuhrer-ului. După Kristallnacht, a urmat persecuția economică și politică a evreilor, iar istoricii sunt considerați ca făcând parte din politica rasială a Germaniei naziste și marchează începutul Holocaustului. Sute de evrei au fost uciși în atacuri. Alte 30 de mii au fost arestați și închiși în lagărele de concentrare. Casele, spitalele și școlile evreiești au fost jefuite. Peste 1.000 de sinagogi au fost arse și peste 7.000 de clădiri și magazine deținute de evrei au fost distruse sau deteriorate. Daunele totale s-au ridicat la 25 de milioane de semne de referință, dintre care aproximativ 5 milioane au reprezentat ferestre sparte (de aici și al doilea nume al Kristallnacht - „Noaptea geamurilor sparte”). Costurile pentru repararea pagubelor și analiza rămășițelor sinagogilor distruse au fost alocate de către autoritățile naziste comunităților evreiești. În amintirea acestui eveniment, pe 9 noiembrie este sărbătorită anual Ziua Internațională Împotriva Fascismului, rasismului și antisemitismului.

Recomandări metodice la unitatea de învățare **ANTISEMITISMUL - IDEOLOGIE ȘI POLITICĂ DE STAT ÎN EUROPA**

UNITĂȚI DE COMPETENȚĂ:

1. Definiția relației dintre drepturile omului, democrație, pace și securitate într-o lume globalizată din punct de vedere al complexității Holocaustului.
2. Stabilirea drepturilor omului în calitate de cadru al valorilor în evenimentele specifice Holocaustului, precum și relația lor strânsă cu alte cadre ale valorilor morale, etice și religioase.
3. Demonstrarea empatiei față de persoanele în situații dificile de viață, manifestând solidaritate.

FINALITĂȚI:

1. Dezvoltarea abilității de analiză și evaluare a antisemitismului.
2. Înțelegerea principiilor democratice ale societății bazate pe respectarea demnității umane și a drepturilor omului.
3. Utilizați gândirea critică a elevilor și continuați formarea viziunii lor științifice despre lume.
4. Continuați să formați o înțelegere a legilor dezvoltării sociale.
5. Explorați faptele antisemitismului din lumea modernă, identificați domeniile prioritare pentru activitățile preventive în domeniul studiat.

CONCEPTE CHEIE:

Pentru clasele IX-X: Antisemitism, rasa inferioară.

Pentru clasele XI-XII: Eugenism, propagandă antisemită, superioritatea rasei ariene.

CONEXIUNI INTERDISCIPLINARE:

1. În cadrul orelor la disciplina *Educație pentru societate/Educație Civică* la conținuturile curriculare cu referire la promovarea principiilor democratice de libertate, dreptate și egalitate în lumea modernă.
2. În cadrul orelor la disciplina *Dezvoltare personală* la conținuturile curriculare cu referire la promovarea relațiilor juridice la nivel social, dezvoltarea empatiei.
3. În cadrul orelor la disciplina *Istoria românilor și universală* la conținuturile curriculare cu referire la rolul factorului uman în dezvoltarea socială prin alternative istorice la subiectele studiate anterior în istorie.

CONEXIUNI INTERTEMATICE:

Unitatea de învățare nr. 6 Holocaustul

Unitatea de învățare nr. 10 Copiii - victime ale Holocaustului;

Unitatea de învățare nr.11 Responsabilitatea pentru crimele nazismului, responsabilitatea Holocaustului

Unitatea de învățare nr.13 Memoria Holocaustului în Republica Moldova, România, în Europa și în lumea întreagă

Unitatea de învățare nr. 14 Negarea Holocaustului și antisemitismul de azi.

METODE ȘI PROCEDEE DIDACTICE:

Pentru clasele IX-X: Analiză independentă a documentului, răspunsuri la întrebări care necesită reproducerea materialelor deja cunoscute.

Pentru clasele XI-XII: Exerciții și sarcini pentru formarea relațiilor cauzale și a modelelor de dezvoltare socială, utilizarea cunoștințelor în procesul de analiză a documentelor, analiza surselor conform unui algoritm dat.

SUGESTII DE STRUCTURARE A DEMERSULUI DIDACTIC

ERRE

Evocare	Naziștii au perceput evreii ca paraziți, purtători ai unei boli care distruge însăși esența unei lumi sănătoase. Astfel, evreii reprezentau o amenințare reală și serioasă pentru Germania „ariană” și pentru întreaga umanitate.
Realizarea sensului	Lucrând cu documentele, elevii vor învăța că odată cu venirea naziștilor la putere, antisemitismul a devenit ideologia și politica oficială a conducerii germane.
Reflecție	Teoria purității rasiale a devenit una dintre ideologiile fondatoare ale celui de-al treilea Reich, a devenit politică anti-evreiască.
Extindere	Analizând documentele și lucrând în grup, studenții pot evalua antisemitismul.

Structura unității de învățare	Sursele	Evaluare
Rasismul-ideologie a nazismului Politica antievreiască: legile de la Nürnberg, boicotul, „noaptea de cristal” Evreii din Germania în căutarea siguranței	Sursele nr. 1, 3, 4, 5 - pentru clasele IX-X. Sursele nr. 2, 6, 7, 8, 9, 10 - pentru clasele XI-XII	Autoevaluare și evaluare reciprocă între elevi Observarea comportamentelor elevilor pe parcursul activităților Lucru în grup

Surse de referință pentru studierea unității de învățare **ANTISEMITISMUL- IDEOLOGIE ȘI POLITICĂ DE STAT ÎN EUROPA**

Sursa nr. 1. Germania, Stabilirea culorii părului în scopul verificării „curățeniei rasei”

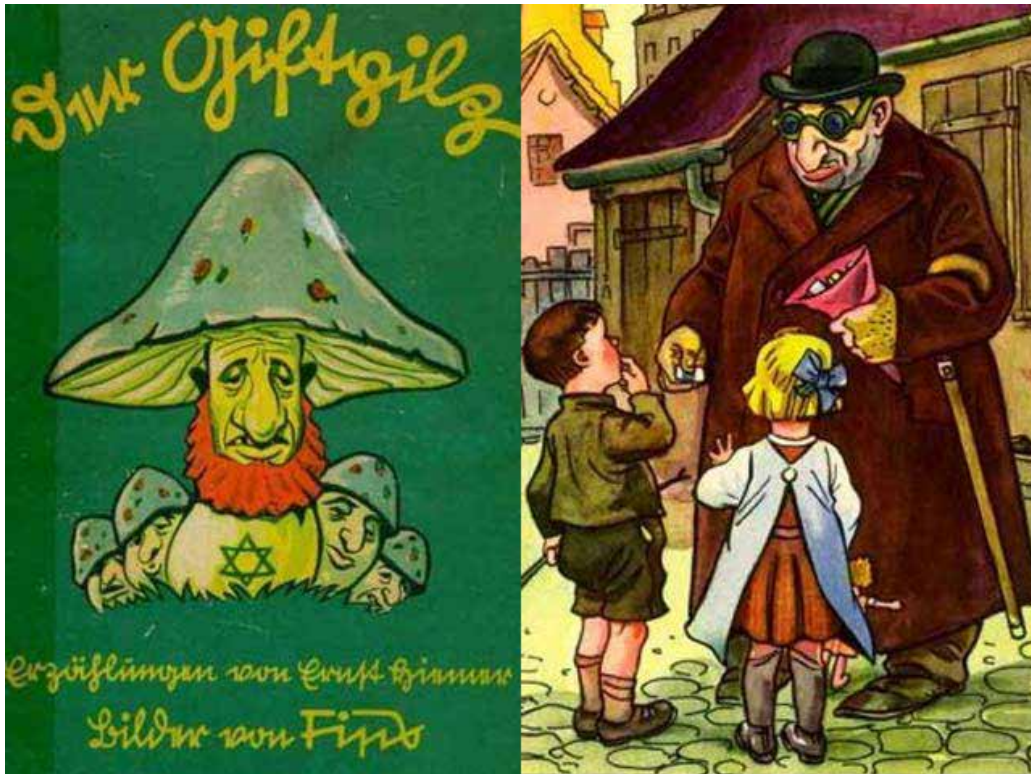
<https://ru.wikipedia.org/wiki/>

Sursa nr.2. 15 septembrie 1935, Punerea în aplicarea a Legilor de la Nurnberg

„În cadrul congresului anual al partidului, naziștii au adoptat noi legi care declară evreii cetățeni de clasa a doua și abrogă majoritatea drepturilor lor politice. Mai mult decât atât, evreilor li se interzice să se căsătorească sau să aibă relații sexuale cu oameni cu „sânge german sau asemănător”. Pângărirea rasei, așa cum o numesc, este echivalată cu o infracțiune. Legile de la Nürnberg definesc un evreu ca o persoană care are trei sau patru evrei în a doua generație a strămoșilor săi sau care practică închinarea evreiască. Astfel, naziștii au echivalat cu evreii mii de oameni care au convertit din iudaism la o altă religie, până la preoți și maici catolici și pastori protestanți, care aveau evrei în a doua generație a strămoșilor lor.”

https://www.1000dokumente.de/index.html?c=dokument_de&dokument=0007_nue&object=translation&l=ru

Sursa nr. 3. Propaganda antisemită. Germania. Caricatură antisemită din cartea pentru copii „Ciuperci otrăvitoare”

În 1938, Julius Streicher (redactor șef al ziarului antisemit și anti-comunist “Aeronavă de atac”, ideolog al rasismului) a publicat cartea “Ciuperci otrăvitoare”. Cartea i-a avertizat pe cititori despre pericolul unui evreu care încearcă să devină parte a societății, dar rămânând în continuare evreu. Ilustrația care a dat denumirea cărții, mama îl avertizează pe copil: „Uneori este greu să distingi ciuperca otrăvitoare de o ciupercă comestibilă. De asemenea, este dificil să recunoști un evreu - un fraudator și un criminal ...” Poveștile din carte îi învață pe copii să recunoască un evreu și să nu aibă încredere în el.

<https://www.yadvashem.org/ru/education/projects/phoenix/holocaust/lesson2.html>

Sursa nr. 4. Propaganda în acțiune

Ilustrație dintr-un abecedar antisemit. Inscripția de pe acest indicator include mesajul „Evreii nu sunt de dorit aici”. Germania, 1936 <https://encyclopedia.ushmm.org/content/ru/photo/illustration-from-an-antisemitic-childrens-book>

Sursa nr. 5. Amintiri despre „Noaptea de cristal”

„În mijlocul pieței ardea sinagoga, o clădire mare, bogată în stil gotic. În loc să îl stingă, pompierii au încercat să protejeze casele vecine de foc. Construcția imensă din piatră a ars, dar nu a renunțat, nici un zid nu s-a prăbușit, cupola a supraviețuit. Bătrânii au tresărit, s-au uitat cu dezaprobare la tinerii care au scandat sloganuri antisemite și au cântat fragmente din melodia „Sturmer”. La întoarcere, am observat o serie de magazine cu geamuri sparte - nu credeam că există atât de mulți comercianți evrei în oraș! Vitrinele au fost sparte noaptea, dar imediat a fost puse sub pază - nu se permitea să fie jefuite, magazinele trebuiau să fie preluate de către nemți! Câteva luni mai târziu, am văzut aceleași vitrine distruse și în Berlin- aici nu s-au găsit doritori de a le prelua de aceea ele pustiau. Curând toată lumea s-a obișnuit cu absența vecinilor, alții au început să facă comerț, au apărut însemne în parcuri: „Câinilor și evreilor intrarea este interzisă!”

Kress Vernon. Zekameron secolul XX: Roman. - M.: Lit. Art., 1992. pag. 428.

<https://www.sakharov-center.ru/asfcd/auth/?t=page&num=10993>

Sursa nr.6 Igienea de rasa sau eugenismul

„Unul dintre autorii manualului și fondatorii eugenismului, Lenz credea că societatea ar trebui să scape de grupurile inferioare rasiale și că evreii, ca și persoanele bolnave mintale, sunt un astfel de grup. În special, scrie:

„Particularitatea mentală a evreilor [...] este chiar mai accentuată decât cea fizică. Evreii pot fi numiți doar o rasă particulară din punct de vedere mental [...] Dacă originalitatea evreilor în planul fizic nu se manifestă la fel de puternic ca în mental, această circumstanță poate fi explicată prin faptul că evreii peculiari și cu aspect extraterestru au obținut mai puțin succes decât cei care sunt mai în concordanță cu tipul de națiune gazdă.”

Citat de: Hamid Moghareh-Abed. Igienea rasială sau eugenismul// Al Doilea Război Mondial. Discuție.

Principalele tendințe. Rezultatele cercetării / Ed. V. Mikhalki.. - M., 1997, p. 636

Sursa nr. 7. „Programa evreiască de cucerire a lumii”, Caricatură, Spania, 1930

Sursa nr. 8. Bărbații în uniformă SA încleie afișe care cheamă la boicotarea magazinelor evreiești, 1 aprilie 1933, Germania

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/a7/Bundesarchiv_Bild_102-14468%2C_Berlin%2C_NS-Boycott_gegen_j%C3%BCdische_Gesch%C3%A4fte.jpg

Sursa nr. 9. Sinagoga din Miunhen „Ohel Iacov” distrusă în „Noaptea de cristal

<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=10609245>

Sursa nr. 10 "Poziția istoricului"

„Și în România totul a fost altfel. Administrația de stat a lansat o campanie puternică împotriva minorităților etnice și în special a evreilor. Iar discursul public, discursul oficial, discursul intelectual a fost, de asemenea, inundat de antisemitism. Astfel, practic tot ce s-a întâmplat în România a învățat populația locală și mai mult antisemitism ... "[...]. „Există o istorie, care confirmă practic faptul că atunci când statul și guvernul său încearcă să schimbe operațiunile militare în rândul populației sale, statul are instrumente foarte bune și puternice pentru a rezolva această problemă. Chiar și acțiuni militare atât de adânc înrădăcinate precum antisemitismul pot fi transformate într-un fel pozitiv. Pentru o generație - deoarece perioada interbelică a fost de douăzeci și ceva de ani - puteți schimba cu adevărat gândurile oamenilor. Nu toată lumea, nu complet, dar cel puțin ai o nouă generație care începe să gândească și să perceapă un anumit grup cu ochi diferiți. Astfel, într-o perioadă relativ scurtă de timp, se pot învăța valori noi, idei noi și chiar manifesta un alt tip de comportament... ”.

Diana Dumitru, profesor universitar, Universitatea Pedagogică De Stat I. Creangă, mun. Chișinău
<https://www.ushmm.org/confront-antisemitism/antisemitism-podcast/diana-dumitru>

NOȚIUNI

Antisemitismul – este o formă de intoleranță națională care se exprimă într-o atitudine ostilă față de evrei ca grup etnic sau religios. Este una dintre soiurile de xenofobie.

Eugenism - doctrina selecției în raport cu oamenii, precum și modalități de îmbunătățire a proprietăților lor ereditare. Eugenismul a început să fie considerată în cercurile academice drept baza teoretică a crimelor naziste, cum ar fi practicarea igienei rasiale, experimentele naziste asupra oamenilor a crimelor naziste, cum ar fi practicarea igienei rasiale, experimentele naziste asupra oamenilor și distrugerea grupurilor sociale „nedorite”.

„**Maine Kampf**” (Lupta mea) este o carte autobiografică a liderului partidului nazist, Adolf Hitler. În lucrarea sa, Adolf descrie procesul de a deveni antisemit, conturează convingerile sale politice și planurile pentru viitorul Germaniei. Volumul 1 din Lupta mea a fost publicat în 1925, iar volumul 2 în 1926. Editorul cărții a fost adjunctul lui Hitler - Rudolf Hess.

Propaganda – o formă de comunicare care vizează diseminarea în societate - viziunea asupra lumii, teoria, afirmația, faptele, argumentele, zvonurile și alte informații pentru a influența opinia publică în favoarea unei anumite cauze sau grupuri comune.

SURSE BIBLIOGRAFICE DE REFERINȚĂ UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE NR. 5:

1. История евреев Молдовы, Евгений Брик. Кишинэу, 2017,- 192 с.
2. Вера после Катастрофы. Элизер Беркович; пер. с англ. М. Китросской. – Иерусалим: Амана, 1990. – 122 с. Исследование геноцида еврейского народа во время Второй мировой войны.
3. Уничтожение евреев СССР в годы немецкой оккупации (1941-1944): Сб. док. И материалов / ред. Ицхак Арад. – Иерусалим: Тарбут, 1991. – 424 с.
4. Последние свидетели. – М.: Коллекция «Совершенно секретно», 2002. – 400с. – (Анатомия Холокоста). Представлены воспоминания людей, переживших нацистскую оккупацию, гетто и концлагеря.
5. Черная книга / сост. под ред. Василия Гроссмана и Ильи Эренбурга. – Иерусалим, 1980. – 547 с. О повсеместном убийстве евреев немецко-фашистскими захватчиками во временно оккупированных районах СССР и в лагерях уничтожения в Польше во время войны 1941- 1945 г.
6. ХОЛОКОСТ В МОЛДОВЕ. Антииудаизм, или пещерный мир: Статьи, документы, воспоминания, стихи / сост. Ефим Ткач. – Кишинёв: Б.и., 1989. – 195 с.
7. [Конвенция о предупреждении преступления геноцида и наказания за него от 9 декабря 1948г.](#) // Сборник международных договоров. Т.1. ч.1, 2. Универсальные Договоры. ООН. NY. Jeneve. 1994.
8. «Дневник Анны Франк» ,1960 Издательство: Издательство иностранной литературы.
9. «Тропою памяти». -Учебное пособие по преподаванию истории Катастрофы. ЯдВашем, Иерусалим, Израиль.
10. Холокост, Энциклопедия, -Москва, 2008 г.

Unitatea de învățare nr. 6 HOLOCAUST

Unitățile de conținut

- **Începutul Holocaustului: ocuparea Poloniei, primele ghetouri, soarta evreilor din Europa Occidentală, începutul deportărilor**
- **Viață și moarte în teritoriile ocupate: specificul Holocaustului pe teritoriul URSS, execuțiile în masă, Babi Iar, viața și moartea în ghetou**
- **Holocaust: istorii personale**
- **Viața ce duce spre moarte: „soluția finală a problemei evreiești”, marșurile morții**
- **Rezolvarea problemei evreiești în România și Basarabia, pogromurile de la Iași, ghetoul din Chișinău, tragedia din Dubăsari, Transnistria - cimitirul uitat**
- **Lagărele de concentrare și cele de exterminare: Majdanek, Treblinka, Sobibor, Auschwitz-drumul ce duce spre iad**
- **Programul de eutanasiere. Alte jertfe ale celui deal Treilea Reich: soarta rromilor, sinti, martorilor lui Iehova, homosexualilor**

SUPORT INFORMAȚIONAL

Omorurile în masă ale oamenilor în Germania au avut loc înainte de demararea operațiunilor militare. Programul Eutanasia (Programul T4) a fost implementat în Reichul III. Programul a inclus, în cadrul igienei rasiale, „curățarea” rasei ariene de oameni a căror existență, conform ideilor predominante, a influențat apariția de urmași sănătoși; în primul rând, aceasta a vizat pacienții clinicilor psihiatrice, precum și persoanele cu tulburări mentale.

Programul includea trei puncte: uciderea pacienților bolnavi terminali, distrugerea directă cu ajutorul „tratamentului special” și experimente privind sterilizarea în masă. La 1 septembrie 1939, Hitler a emis un decret secret pentru uciderea „bolnavilor terminali.” Nu numai că s-a extins la numeroase categorii de persoane cu dizabilități, pacienți cronici, dar ar putea fi aplicat în mod arbitrar și adversarii politici ai regimului nazist. Până în august 1941, numărul victimelor „programului de eutanasiere” a ajuns la 70 de mii de oameni.

Conform mărturiilor în cadrul Tribunalului Internațional a unui înalt oficial SS, Dieter Wisliceni, persecuția și exterminarea evreilor a fost împărțită în trei etape: „până în 1940 ... - rezolvarea problemei evreilor din Germania și regiunile ocupate cu ajutorul unei evacuări planificate.» A doua fază a început cu concentrarea tuturor evreilor din Polonia și din alte regiuni de est ocupate de Germania și, în plus, sub forma unui ghetou. Această perioadă a durat până la aproximativ începutul anului 1942. A treia perioadă a fost perioada așa-numitei „soluții finale a întrebării evreiești”, adică distrugerea sistematică a poporului evreu. Wisliceni a susținut că termenul „decizie finală” a fost înțeles că înseamnă exterminarea fizică a evreilor.

În 1940, URSS a anexat Basarabia și Bucovina de Nord. Combinându-le cu autonomia moldovenească, RSS Moldovenească a fost creată cu capitalul său la Chișinău. În Basarabia, în 1940, conform estimărilor, erau aproximativ 300.000 de evrei (206.958 conform recensământului din 1930), inclusiv refugiați din alte părți ale României.

Organizațiile evreiești sociale și politice care existau în Basarabia au fost închise după aderarea la URSS, activitatea sionistă a fost interzisă, iar școlile ebraice au fost lichidate. Cultura idișului nu a fost hărățuită. În 1940-1941, mii de evrei moldoveni au fost deportați în Siberia.

La o lună de la începutul războiului, la 26 iulie 1941, Armata Roșie a părăsit teritoriul Moldovei ocupat de trupele germane și române. Administrația românească a desfășurat regimul de ocupație.

Toți evreii erau supuși înregistrării și trebuiau să poarte semne distinctive deosebite pe haine - așa-numita Steaua lui David. Era reprezentată sub forma unei stele cu șase colțuri.

Principalele infrastructuri pentru izolarea evreilor au fost ghetourile, lagărele de concentrare și lagărele de exterminare. În orașele mari (mult mai rar - în orașele mici) au fost create ghetouri evreiești, unde era adunată

toată populația evreiască a orașului și din împrejurimi.

Spre deosebire de Europa de Vest, unde evreii erau luați sistemic la evidență și trimiși în lagăre de concentrare, populația evreiască a URSS a fost distrusă, de regulă, direct în locurile de reședință, de către așa-numita Einsatzgruppen. Exterminarea evreilor din regiunea Odessa a fost efectuată de trupele române. În statele baltice, Ucraina, Belarus, în apropierea multor orașe și sate sunt așa-numitele „gropile” - ravene naturale unde erau aduși bărbați, femei și copii și împușcați.

În componența României Mari au intrat teritoriile care au fost anexate de către URSS în 1940 - Basarabia și Bucovina de Nord, cu capitala la Chișinău. De asemenea, a fost constituită unitatea teritorială Bucovina cu capitala la Cernăuți. Ia fel și teritoriul Transilvaniei.

La 17 iulie 1941, generalul Ion Antonescu, aflat la Bălți în acea zi, a dispus crearea de lagăre de concentrare și ghetouri în toată Basarabia. În luna august a aceluși an, au fost create 49 de tabere și ghetouri pe teritoriul Basarabiei. Cea mai mare dintre ele a fost tabăra din Vertyuzhany - 23.000 de persoane, tabăra din Securen - 20.000 de persoane și tabăra din Edineț - 13.000 de persoane. Împreună cu evreii, romii au fost exilați în aceste tabere. În apropiere de Tiraspol, prin ordinul autorităților române, 300.000 de romi au fost concentrați nu numai din Moldova, dar și din Ucraina și România. În aceste lagăre au fost efectuate masacre ale prizonierilor.

În Chișinău, s-a format un ghetou adiacent în regiunea Visterniceni. Până la 11.000 de evrei ar putea fi în ghetou. Soldații români au împușcat o parte din ei la Visterniceni, în Ghidighici, pe șoseaua Orhei. De asemenea, execuții în masă ale populației evreiești au fost efectuate în toată Moldova. 6.000 de persoane au fost ucise în pădurea Cosăuți, 7.560 de evrei au fost uciși într-un lagăr de concentrare din apropierea orașului Vertiujeni, iar 12.000 de oameni au fost împușcați de români în Dubăsari.

După formarea Transnistriei, guvernul român a decis să-i deporteze pe toți evreii basarabeni peste Nistru. Conform instrucțiunilor de deportare, evreii trebuiau colectați în convoi sub controlul soldaților români și trimiși pe jos în Transnistria pe rute planificate în prealabil. La fiecare 10 kilometri, s-a săpat o gaură pentru aproximativ 100 de persoane fiecare. Acei evrei care nu puteau merge, urmau să fie împușcați. Cadavrele morților trebuiau aruncate în aceste gropi.

Deportarea evreilor din Basarabia a început la 15 septembrie 1941. 150 de mii de evrei au fost evacuați din cele două provincii. În iarna anului 1941 a început deportarea evreilor în Bucovina de Nord. Zeci de mii dintre ei au murit din cauza foamei, frigului, bățăilor și execuțiilor deja în drum spre Transnistria. În total, 200.000 de oameni din Basarabia și Bucovina au ajuns în Transnistria. Lagărele locale nu au fost concepute pentru un astfel de număr de oameni, astfel încât convoiul făceau tranziții în mod constant de la o tabără la alta. În lagăre nu erau adesea clădiri potrivite pentru viață și mâncare. Din iarna anului 1941-1942. era foarte frig, mulți dintre evrei au murit de frig. Cel mai rău, situația s-a dezvoltat în județul Golt. Au existat astfel de lagăre de concentrare precum Bogdanovka și Domanevka.

Prin ordinul conducerii române, evrei din toată Moldova și din Odessa au fost aduși la Bogdanovka. Toți evreii care au ajuns acolo au fost supuși lichidării. Multe dintre ele nu au trăit pentru a fi executate, deoarece au murit din cauza înghețului de treizeci de grade, malnutriție, tifoid și alte boli. Mortii nu au fost îngropați, ci puse în piramidele cu lemne de foc și arse. La 21 decembrie 1941, la Bogdanovka au fost arse 5.000 de evrei în viață. Din această zi până pe 9 ianuarie 1942, evreii au fost conduși zilnic la Bugul de Sud, unde au fost împușcați masiv. În Domanevka, uciderea evreilor a început mai târziu, iar până la 18 martie toți prizonierii au fost distruși.

Ghetoul transnistrean avea o structură clară de guvernare condusă de un „președinte al comunității”. Au avut servicii sociale bine dezvoltate și producție artizanală. De la începutul anului 1942, prizonierii ghetoului transnistrean, deportați din Basarabia și Bucovina, au început să primească ajutor financiar și alimentară regulat din partea comunității evreiești românești, iar din 1943 - din partea organizațiilor evreiești internaționale. Aceasta a fost una dintre principalele caracteristici ale acestor ghetouri, care au ajutat la salvarea multor prizonieri. În Transnistria au supraviețuit aproximativ 70% din totalul evreilor sovietici care au supraviețuit.

Victimele Holocaustului nu erau doar evrei, ci și romi. Mii de familii de romi în 1942-1943 din ordinul lui Antonescu, au deportat în Transnistria din toată România. Omorurile în masă ale oamenilor în Germania au avut loc înainte de demararea operațiunilor militare. Programul Eutanasia (Programul T4) a fost implementat în Reichul III. Programul a inclus, în cadrul igienei rasiale, „curățarea” rasei ariene de oameni a căror existență, conform ideilor predominante, a influențat apariția de urmași sănătoși; în primul rând, aceasta a vizat pacienții clinicilor psihiatrice, precum și persoanele cu tulburări mentale.

Programul includea trei puncte: uciderea pacienților bolnavi terminali, distrugerea directă cu ajutorul „tratamentului special” și experimente privind sterilizarea în masă. La 1 septembrie 1939, Hitler a emis un decret secret pentru uciderea „bolnavilor terminali.” Nu numai că s-a extins la numeroase categorii de persoane cu

dizabilități, pacienți cronici, dar ar putea fi aplicat în mod arbitrar și adversarii politici ai regimului nazist. Până în august 1941, numărul victimelor „programului de eutanasiere” a ajuns la 70 de mii de oameni.

Conform mărturiilor în cadrul Tribunalului Internațional a unui înalt oficial SS, Dieter Wisliceni, persecuția și exterminarea evreilor a fost împărțită în trei etape: „până în 1940 ... - rezolvarea problemei evreilor din Germania și regiunile ocupate cu ajutorul unei evacuări planificate.» A doua fază a început cu concentrarea tuturor evreilor din Polonia și din alte regiuni de est ocupate de Germania și, în plus, sub forma unui ghetou. Această perioadă a durat până la aproximativ începutul anului 1942. A treia perioadă a fost perioada așa-numitei „soluții finale a întrebării evreiești”, adică distrugerea sistematică a poporului evreu. Wisliceni a susținut că termenul „decizie finală” a fost înțeles că înseamnă exterminarea fizică a evreilor.

În 1940, URSS a anexat Basarabia și Bucovina de Nord. Combinându-le cu autonomia moldovenească, RSS Moldovenească a fost creată cu capitalul său la Chișinău. În Basarabia, în 1940, conform estimărilor, erau aproximativ 300.000 de evrei (206.958 conform recensământului din 1930), inclusiv refugiați din alte părți ale României.

Organizațiile evreiești sociale și politice care existau în Basarabia au fost închise după aderarea la URSS, activitatea sionistă a fost interzisă, iar școlile ebraice au fost lichidate. Cultura idișului nu a fost hărțuită. În 1940-1941, mii de evrei moldoveni au fost deportați în Siberia.

La o lună de la începutul războiului, la 26 iulie 1941, Armata Roșie a părăsit teritoriul Moldovei ocupat de trupele germane și române. Administrația românească a desfășurat regimul de ocupație.

Toți evreii erau supuși înregistrării și trebuiau să poarte semne distinctive deosebite pe haine - așa-numita Steaua lui David. Era reprezentată sub forma unei stele cu șase colțuri.

Principalele infrastructuri pentru izolarea evreilor au fost ghetourile, lagărele de concentrare și lagărele de exterminare. În orașele mari (mult mai rar - în orașele mici) au fost create ghetouri evreiești, unde era adunată toată populația evreiască a orașului și din împrejurimi.

Spre deosebire de Europa de Vest, unde evreii erau luați sistemic la evidență și trimiși în lagăre de concentrare, populația evreiască a URSS a fost distrusă, de regulă, direct în locurile de reședință, de către așa-numite Einsatzgruppen. Exterminarea evreilor din regiunea Odessa a fost efectuată de trupele române. În statele baltice, Ucraina, Belarus, în apropierea multor orașe și sate sunt așa-numitele „gropile” - ravene naturale unde erau aduși bărbați, femei și copii și împușcați.

În componența României Mari au intrat teritoriile care au fost anexate de către URSS în 1940 - Basarabia și Bucovina de Nord, cu capitala la Chișinău. De asemenea, a fost constituită unitatea teritorială Bucovina cu capitala la Cernăuți. La fel și teritoriul Transilvaniei.

La 17 iulie 1941, generalul Ion Antonescu, aflat la Bălți în acea zi, a dispus crearea de lagăre de concentrare și ghetouri în toată Basarabia. În luna august a aceluși an, au fost create 49 de tabere și ghetouri pe teritoriul Basarabiei. Cea mai mare dintre ele a fost tabăra din Vertyuzhany - 23.000 de persoane, tabăra din Securen - 20.000 de persoane și tabăra din Edinets - 13.000 de persoane. Împreună cu evreii, romii au fost exilați în aceste tabere. În apropiere de Tiraspol, prin ordinul autorităților române, 300.000 de romi au fost concentrați nu numai din Moldova, dar și din Ucraina și România. În aceste lagăre au fost efectuate masacre ale prizonierilor.

În Chișinău, s-a format un ghetou adiacent în regiunea Visterniceni. Până la 11.000 de evrei ar putea fi în ghetou. Soldații români au împușcat o parte din ei la Visterniceni, în Ghidighici, pe șoseaua Orhei. De asemenea, execuții în masă ale populației evreiești au fost efectuate în toată Moldova. 6.000 de persoane au fost ucise în pădurea Cosăuți, 7.560 de evrei au fost uciși într-un lagăr de concentrare din apropierea orașului Vertiujeni, iar 12.000 de oameni au fost împușcați de români în Dubăsari.

După formarea Transnistriei, guvernul român a decis să-i deporteze pe toți evreii basarabeni peste Nistru. Conform instrucțiunilor de deportare, evreii trebuiau colectați în convoi sub controlul soldaților români și trimiși pe jos în Transnistria pe rute planificate în prealabil. La fiecare 10 kilometri, s-a săpat o gaură pentru aproximativ 100 de persoane fiecare. Acei evrei care nu puteau merge, urmau să fie împușcați. Cadavrele morților trebuiau aruncate în aceste gropi.

Deportarea evreilor din Basarabia a început la 15 septembrie 1941. 150 de mii de evrei au fost evacuați din cele două provincii. În iarna anului 1941 a început deportarea evreilor în Bucovina de Nord. Zeci de mii dintre ei au murit din cauza foamei, frigului, bățăilor și execuțiilor deja în drum spre Transnistria. În total, 200.000 de oameni din Basarabia și Bucovina au ajuns în Transnistria. Lagărele locale nu au fost concepute pentru un astfel de număr de oameni, astfel încât convoiul făceau tranziții în mod constant de la o tabără la alta. În lagăre nu erau adesea clădiri potrivite pentru viață și mâncare. Din iarna anului 1941-1942. era foarte frig, mulți dintre evrei au

murit de frig. Cel mai rău, situația s-a dezvoltat în județul Golt. Au existat astfel de lagăre de concentrare precum Bogdanovka și Domanevka.

Prin ordinul conducerii române, evrei din toată Moldova și din Odessa au fost aduși la Bogdanovka. Toți evreii care au ajuns acolo au fost supuși lichidării. Multe dintre ele nu au trăit pentru a fi executate, deoarece au murit din cauza înghețului de treizeci de grade, malnutriție, febra tifoidă și alte boli. Mortii nu au fost îngropați, ci puse în piramidele cu lemne de foc și arse. La 21 decembrie 1941, la Bogdanovka au fost arse 5.000 de evrei în viață. Din această zi până pe 9 ianuarie 1942, evreii au fost conduși zilnic la Bugul de Sud, unde au fost împușcați masiv. În Domanevka, uciderea evreilor a început mai târziu, iar până la 18 martie toți prizonierii au fost distruși.

Ghetoul transnistrean avea o structură clară de guvernare condusă de un „președinte al comunității”. Au avut servicii sociale bine dezvoltate și producție artizanală. De la începutul anului 1942, prizonierii ghetoului transnistrean, deportați din Basarabia și Bucovina, au început să primească ajutor financiar și alimentară regulat din partea comunității evreiești românești, iar din 1943 - din partea organizațiilor evreiești internaționale. Aceasta a fost una dintre principalele caracteristici ale acestor ghetouri, care au ajutat la salvarea multor prizonieri. În Transnistria au supraviețuit aproximativ 70% din totalul evreilor sovietici care au supraviețuit.

Victimele Holocaustului nu erau doar evrei, ci și romi. Mii de familii de romi în 1942-1943 din ordinul lui Antonescu, au deportat în Transnistria din toată România.

Romii aflați au fost deportați în trenuri, nomazi fiind obligați să călătorească în Transnistria cu vagoanele lor. În Transnistria, soldații au selectat căruțe de cai pentru nevoile armatei române. Din cei 24.000 de romi deportați, 14.000 au supraviețuit, restul au murit de înfometare și boli. În Transnistria, romii, ca și evreii, au fost supuși unui tratament inuman.

Tragedia de la Dubăsari

După ocuparea Dubăsarului, în oraș au fost organizate două ghetouri. Primul a ocupat străzile 25 octombrie și Kirov, unde populația evreiască trăia compact înainte de război. Aici au fost adunați și evrei din satele din jur. De asemenea, a fost organizat un lagăr pe teritoriul uzinei de fermentare a tutunului, în care au fost plasați evrei din Chișinău, Tiraspol, Rîbnița, Grigoriopol, Balta, Kotovsk. În august 1941, un detașament de execuție SS german condus de sergentul major V. Keller a ajuns în oraș. În septembrie 1941, a ordonat să sape mai multe gropi de 16 metri lungime și 4 metri adâncime. Pentru aceste lucrări au fost forțați să lucreze locuitorii satelor vecine și prizonierii evrei din lagăr. S-a anunțat că gropile erau necesare pentru depozitarea cartofilor. Pentru a convinge populația, chiar au fost aduse și paie. Cu toate acestea, în dimineața zilei de 12 septembrie, adevărul teribil a fost dezvăluit. Primul lot de victime ale Holocaustului a numărat 2.500 de persoane. Prizonierii ghetoului au fost împușcați în grupuri de 20-30 de persoane. Călăii fasciști nu au cruțat nici copiii, nici femeile. Mai mult, chiar s-au apropiat de munca lor cu „umor și suflet”. Mamele trebuiau să își țină bebelușii în brațele întinse, în profil, pentru ca soldații SS să poată exersa în precizia împușcăturii, încercând să omoare cu un singur glonț atât copilul, cât și mama. Cu toate acestea, primind satisfacția „spirituală” din partea „lucrării”, călăii, cu scrupulozitatea lor germană, nu au uitat de latura materială a problemei. Înainte de execuție, prizonierii erau percheziționați și toate bijuteriile și obiectele de valoare - confiscate. Timp de 16 zile, aproximativ 18 mii de oameni au fost uciși în Dubăsari. În partea centrală a orașului, unde au trăit 4 586 de persoane înainte de război, numai 1 720 au rămas după executarea evreilor. Conform unor estimări ale istoricilor, între 54 și 90 de mii de oameni au fost uciși în Transnistria în timpul ocupației.

În ianuarie 1942, la Conferința de la Wannsee, a fost aprobat un program pentru „soluția finală a întrebării evreiești”. În realitatea aceasta însemna distrugerea evreilor europeni (aproximativ 11 mln oameni) în lagăre de exterminare. În Polonia, au fost create astfel de lagăre de exterminare care nu au fost concepute pentru ca în ele să trăiască un număr mare de oameni, ci doar pentru distrugerea rapidă a acestora.

Cele mai mari lagăre de moarte au fost Auschwitz (Auschwitz), Treblinka, Majdanek, Sobibor, Belzec, Chelmno. În cele mai multe cazuri, imediat după sosirea în lagăr, s-a făcut selecție pentru distrugerea imediată. În multe tabere, camerele de gaz au funcționat, unde victimele au murit din cauza sufocării (a fost folosit gazul ciclon B), iar corpurile lor au fost arse în crematorii. Numai în Auschwitz, până în 1944, aproximativ 1 milion de evrei au fost uciși.

Înaintarea rapidă al trupelor sovietice către vest i-a determinat pe naziștii din SS să lichideze febril ultimele ghetouri și lagăre de muncă precum și urmele crimelor comise de ei. O unitate specială (Sonderkommando-1005) a fost implicată în arderea cadavrelor la locul execuțiilor în masă. Aproape toate ghetourile și taberele care au rămas încă pe teritoriul Poloniei, Ucrainei, Belarusului, Letoniei și Lituaniei au fost lichidate în grabă.

Cele mai mari marșuri ale morții

Auschwitz. Cu nouă zile înainte de eliberarea Auschwitz de către Armata Roșie, naziștii au trimis zeci de mii de prizonieri pe jos la Wodzislaw Slaski, la 56 de kilometri distanță, apoi i-au transportat cu trenurile în alte lagăre de concentrare. La 17 ianuarie 1945, la Auschwitz erau deținuți 66.020 de prizonieri. Pe 18 ianuarie, coloane de deținuți în număr de aproximativ 60 de mii de persoane au părăsit lagărul, sub supravegherea echipelor SS. Au murit 15 mii de prizonieri. Supraviețuitorii au fost duși în Germania și Austria, în special în lagărele din Flossenbürg, Sachsenhausen, GrossRosen, Buchenwalde, Dachau și Mauthausen.

Stutthof. 25 ianuarie 1945 a început evacuarea a 50 de mii de prizonieri din lagărul de concentrare Stutthof. În primul rând, i-au condus spre litoralul Mării Baltice, unde o parte din ei fost împușcați. Restul au fost trimiși la Lauenburg, în Germania de Est. În timpul marșului morții din Stutthof jumătate din prizonieri au murit.

Buchenwald. Aproape 30 de mii de prizonieri ai lagărului de concentrare Buchenwald și ai lagărelor auxiliare au fost trimiși la moarte pe 7 aprilie 1945, în legătură cu înaintarea trupelor americane. Aproximativ o treime din prizonieri au murit.

Dachau. Pe 26 aprilie 1945, cu 3 zile înainte de eliberarea lagărului de concentrare din Dachau, a început marșul morții a 7.000 de prizonieri spre sud, spre Tegernsee. Mulți participanți la marș au murit.

Recomandări metodice la unitatea de învățare **HOLOCAUSTUL**

UNITĂȚI DE COMPETENȚĂ:

1. Prezentarea critică a modului în care interacțiunile interculturale au influențat situațiile și evenimentele care au dus la Holocaust.
2. Desfășurarea proceselor de investigație istorică a fenomenului Holocaustului, manifestând gândire critică.
3. Argumentarea responsabilității fiecărei persoane de a respecta demnitatea și drepturile umane ale altor persoane în diverse contexte istorice.

FINALITĂȚI:

1. Formarea unei judecăți de valoare asupra evenimentelor legate de Holocaust.
2. Dezvoltarea toleranței și adoptarea unor opinii diferite cu privire la problemele legate de Holocaust.
3. Dezvoltarea abilității de a analiza și evalua crimele fascismului.
4. Înțelegerea principiilor democratice ale societății bazate pe respectarea demnității umane și a drepturilor omului.

CONCEPTE CHEIE:

Pentru clasele IX-X: Holocaust, ghetou, deportarea evreilor, crime împotriva umanității.

Pentru clasele XI-XII: Marșul morții, lagăr de concentrare, eutanasiu, mod de viață pe teritoriile ocupate.

CONEXIUNI INTERDISCIPLINARE:

1. În caruș orelor la disciplina *Limbă și literatură maternă* – utilizarea memorialisticii, operelor scriitorilor, ale poezilor pe tema militară, cu referire la cel de-al Doilea Război Mondial.
2. În cadrul orelor la disciplina *Istoria românilor și universală* -Dezvăluirea rolului factorului uman în dezvoltarea societății în procesul de studiere a Holocaustului în istorie.

CONEXIUNI INTERTEMATICE:

- Unitatea de învățare nr.7 Rezistența,
- Unitatea de învățare nr.10 Copii – victimele Holocaustului,
- Unitatea de învățare nr.11 Responsabilitatea pentru crimele nazismului, responsabilitatea pentru Holocaust,
- Unitatea de învățare nr.12 Memoria Holocaustului în Republica Moldova, România în Europa și în lumea întreagă
- Unitatea de învățare nr.14 Negarea Holocaustului și antisemitismul astăzi.

METODE ȘI PROCEDEE DIDACTICE:

Pentru clasele IX-X: Conversația, discuție dirijată, analiza critică a surselor.

Pentru clasele XI-XII: Studiu de caz, discuția, analiza surselor conform algoritmului propus, eseu istoric.

SUGESTII DE STRUCTURARE A DEMERSULUI DIDACTIC

ERRE

Evocare	Profesorul începe lecția cu o discuție tematică cu referire la multiple încercări de a explica de ce politica de exterminare a masacrelor naziste a devenit posibilă. Invită copiii să-și exprime presupunerile.
Realizarea sensului	Lucrând cu surse și fotografii, elevii vor afla cum a avut loc excluderea metodică a evreilor din viața publică. În primul rând, ei au fost excluși la nivel mental, prin crearea unei imagini negative, evreii fiind etalați ca veșnici dușmani ai germanilor, vinovați de toate necazurile Germaniei. În al doilea rând, au fost excluși la nivel social și legal, care a lipsit reprezentanții unui anumit grup etnic de drepturi și o anumită poziție în societate. Și abia atunci a început represiunea teritorială – prin crearea de mari rezervații de evrei, așa-numitele ghetou. Curând, acolo au fost evacuați și evrei din alte țări europene, inclusiv Germania.
Reflecție	Primele masacre au avut loc în 1939-1941, iar germanii înșiși au devenit victimele lor. În cadrul programului T-4, 250 de mii au fost uciși cu sânge rece (prin injecție, în camerele de gazare) a celor considerați „bolnavi mintali”, „cu anomalii congenitale”, „incurabili” etc. Odată cu izbucnirea celui de-al Doilea Război Mondial, intelectualitatea poloneză a fost exterminată, deoarece naziștii considerau că, prin exterminarea tuturor intelectualilor, vor face imposibilă rezistența la politica de ocupație. Apoi a venit rândul romilor, câteva sute de mii au murit în camerele de gazare.
Extindere	O încercare deliberată de exterminare completă a unei națiuni întregi, ceea ce a dus la distrugerea a 60% din evrei în Europa și aproximativ o treime din populația evreiască a lumii, distrugerea de la un sfert până la o treime din romi, exterminarea totală a bolnavilor mintali și a persoanelor cu handicap, exterminarea a aproximativ 9 mii de homosexuali, dezvoltarea sistemelor și a metodelor de distrugere în masă a oamenilor, experimente medicale crude și anti-umane asupra victimelor Holocaustului care deseori provocau moartea.

Structura unității de învățare	Sursele	Evaluare
Definiția Holocaustului, soarta evreilor din Europa de Vest	Sursele nr.3, 4, 6, 10, 12 - pentru clasele IX-X	Evaluarea lucrului în grup observarea elevilor, scrierea și evaluarea de eseuri
Soluționarea finală a întrebării evreiești Lagăre de concentrare, lagăre de exterminare, marșuri ale morții	Sursele nr.1, 2, 5, 7, 8, 9, 11, 12 - pentru clasele XI-XII	Evaluarea grupului în timpul discuției, analiza și interpretarea surselor conform unui algoritm dat
Soluționarea întrebării evreiești în Basarabia, Transnistria		

Surse de referință pentru studierea unității de învățare **HOLOCAUSTUL**

Sursa nr.1. „Operațiunea T4”

Programul Eutanasia (Aktion T4, „Operațiunea T4”) este „uciderea din milă”, un termen folosit de naziști pentru a distruge sistematic anumite grupuri ale populației, inclusiv bolnavii mintali, persoanele în vârstă, persoanele cu dizabilități și altele. Programul Eutanasia, numit cod T4, a făcut parte din planul nazist de a dezvolta o „rasă ariană” pură, prin distrugerea tuturor celor pe care naziștii i-au considerat defecti rasiali. Naziștii au început să „curețe” societatea de elemente nedorite încă din anii '30, prin sterilizarea forțată a copiilor născuți din tați de culoare, copii cu anomalii genetice și criminali recidiviști. Către sfârșitul anului 1939, Hitler i-a numit pe doctorii Karl Brandt și Philip Bowler în funcția de conducători ai programului Eutanasia. Ei au angajat un personal de medici și în 1940 au fondat patru centre de eutanasia - în Grafeneck, Brandenburg, Hartheim și Sonnenstein. În aceste centre au fost trimiși bolnavi cronici, persoane cu dizabilități, persoane bolnave mintale, homosexuali, unii prizonieri din lagărele de concentrare și chiar soldați germani bolnavi; și au fost împușcați, gazați sau uciși prin injecție letală. Până la sfârșitul anului, aproximativ 27.000 de germani au fost astfel uciși, iar până în august 1941, peste 35.000. Programul Eutanasia a fost întrerupt oficial la 1 septembrie 1941 din cauza presiunii în creștere a societății, inclusiv a unei predici pronunțate de episcopul Clemens Galen la Münster la 3 august. Cu toate acestea, naziștii au continuat în secret „uciderea din milă” până la sfârșitul războiului. Potrivit surselor proceselor de la Nürnberg, numărul victimelor programului Eutanasia este de 275.000, potrivit altor surse este de aproximativ 200.000. Faptul că executorii programului Eutanasia au fost medici, care au depus jurământ pentru a avea grijă de pacienți, este unul dintre cele mai dezgustătoare aspecte. Chiar și atunci când programul a acționat ilegal, colaboratorii acestuia nu au avut probleme etice sau morale în ceea ce privește activitățile lor.

Encyclopedia of the Holocaust, In Association with Yad Vashem, The Holocaust Martyrs' and Heroes' Remembrance Authority, Dr. Robert Rozett and Dr. Shmuel Spector, Editors, YadVashem and Facts On File, Inc., Jerusalem Publishing House Ltd, 2000.

Sursa nr. 2. Dintr-un discurs al lui Heinrich Himmler la Poznan la 4 octombrie 1943 în fața ofițerilor SS

„Aici voi vorbi cu voi absolut sincer despre un capitol deosebit de dificil ... Vom vorbi deschis între noi, deși nu vom face asta niciodată public ... mă refer la expulzarea evreilor, distrugerea poporului evreu ...

Doar câțiva dintre cei prezenți știu ce înseamnă atunci când există o grămadă de cadavre - o sută, cinci sute, o mie de cadavre ... Pentru a rezista la toate acestea și a menține decența - asta este ceea ce a întărit caracterul nostru. Aceasta este o pagină glorioasă din povestea noastră care nu a fost niciodată scrisă și niciodată nu va fi scrisă.”

<http://www.holocaust-odessa.org/o-xolokoste/konec-vojny/>

Sursa nr. 3 Fragment din roman-document

Dina s-a repezit, gata să alerge, dar se auzi zgomot și plâns. Au apărut un ofițer, ducând două fete de cincisprezece sau șaisprezece ani. Fetele strigau, plângeau, se aruncau la pământ și încercau să sărute cizmele ofițerului, implorând să le facă orice, doar să nu le împuște. Erau în rochii asemănătoare întunecate la culoare, curate, cu cosițe. - Suntem din orfelinat! Au strigat. - Nu știm cine suntem prin naționalitate. Ne-au adus acolo de mici! - Ofițerul urmărea cum se tăvăleau și se da la o parte. El le-a poruncit fetelor și Dinei să-l urmeze. Am mers în aceeași piață unde se dezbrăcau. Mormane de haine și încălțăminte erau încă aici. În spatele lucrurilor erau vreo treizeci sau patruzeci de oameni, bătrâni și bolnavi. probabil, acestea erau ultimii prinși prin apartamente. O bătrână stătea paralizată, învelită într-o pătură. Dina și fetele au fost trimise la ei. Fetele plângeau.

Stăteau sub niște căptușeală și santinela pășea înainte și înapoi cu o armă. Dina îl privea de dedesubt, în timp ce se îndepărta sau se apropia. El a observat acest lucru, a devenit nervos și, deodată, a strigat cu înverșunare, în germană:

- Ce urmărești? Nu te uita la mine! Nu pot face nimic pentru tine. Am și copii! ... A sosit un camion cu prizonieri sovietici de război, toată lumea avea lopeți. Bătrânii erau agitați de groază: îi vor îngropa cu adevărat în viață? Dar unul dintre prizonieri s-a uitat de departe, a spus:

„Ai noroc.”

Toate au început să fie ridicate și conduse în corpul aceluiasi camion. Doi soldați au ridicat-o pe bătrână într-o pătură și, ca un buștean, au așezat-o în spatele camionului, au ridicat-o în brațe ... Un camion a ajuns pe strada Melnikov, unde se afla o flotă mare de mașini. O curte mare cu vedere la multe porți ale garajelor și atelierelor. S-a deschis o poartă - s-a dovedit că oamenii erau plini de hering, au strigat, au găfăit și au căzut din poartă. ... O mulțime de pe stradă a condus-o noaptea aici și a fost aici că oamenii au stat câteva zile, așteptând la rând execuția.

Dina a înțeles germana, a ascultat și a gândit: ce urmează?

Mașina a început să se întoarcă în curte. Germanul a sărit din corp, erau patru polițiști: doi la cabină, doi în laterale, dar nu stăteau tocmai la hayon, ci mai aproape de mijloc. Păreau obosiți, dar nu furioși. Dina și Lyuba au început să conspire: trebuie să sărim. Va trage - lasă. Cel puțin, va exista o moarte rapidă și nu așteptați la coadă.

Anatoly Kuznetsov Babi Yar. Roman-Document (extras)

Sursa nr. 4. Fotografii

Monumentul copiilor care au murit în Babi Yar, https://www.tripadvisor.ru/LocationPhotoDirectLink-g294474-d613393-i227848758-Babi_Yar_Memorial-Kiev.html

24. Evreice din Chișinău înainte de execuție (iulie 1941). (Arh. USHMM)

<https://newsmaker.md/rus/novosti/unesennye-getto-kak-v-bessarabii-istrebyali-evreev-i-romov-vo-vremya-vtoroy-mirov-32725/>

Sursa nr. 5

Akmechetka - așa-numita tabără a morții din Transnistria. În primăvara anului 1942, antisemitul, șeful regiunii Golta, Modest Isopezku, a ordonat tuturor evreilor deportați care, din cauza stării lor fizice, nu puteau continua munca agricolă, să-l ducă pe Akmetechki la puiul „astfel încât să nu mai cheltuiască mâncare și să moară de foame și de sete”.

10 mai 1942 (într-o vacanță românească) ordinul a fost executat. Din toată regiunea, Gault a adus evrei slabi, inclusiv bătrâni, femei și copii. Tabăra era înconjurată de sârmă ghimpată și o groapă adâncă. Poliția ucraineană era în gardă și toți cei care au încercat să scape au fost împușcați imediat.

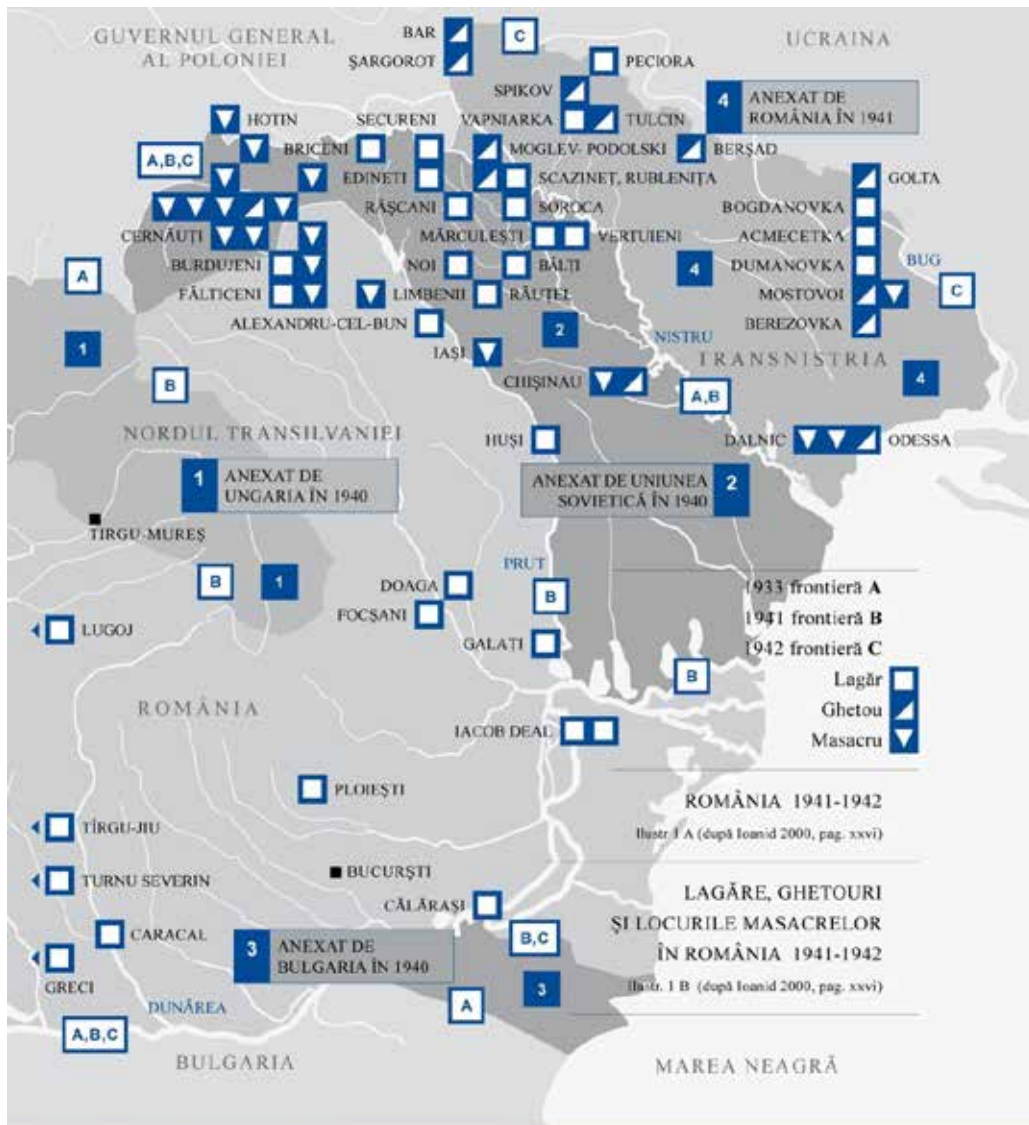
Evreii rămași, care nu au fost conduși în tabără, știau ororile fraților lor și voiau să ajute, dar puteau face puțin. Cu toate acestea, noi, membrii comunității evreiești din Dumanovka, am reușit să obținem permisiunea în iulie 1942 pentru a aduce un coș de mâncare în tabără. Noi, restul, nu aveam nimic de mâncare. Cu toate acestea, am reușit să colectăm ceva. În fiecare săptămână am organizat o zi de post pentru a amâna mâncarea.

Într-o duminică, a fost rândul meu să duc un coș de mâncare în tabără. De îndată ce m-am apropiat de tabără, în fața ochilor mi s-a deschis o imagine groaznică. Mulți oameni s-au adunat la sârmă, au strigat și au urlat. Și când m-am apropiat și mai aproape ... a fost îngrozitor să mă uit la acești oameni desculți pe jumătate dezbrăcați, mulți dintre ei fiind îmbrăcați doar cu pânze de lână. Le-am văzut: bărbați, femei, copii, fete tinere, uscate și subțiri ca niște crenguțe, murdare și cu părul ondulat. Unii s-au târât pe stomacul umflat și au mestecat iarba pe pământ.

În coș erau 96 pâini, 10 sticle de unt și cinci kilograme de sare. Am tăiat fiecare pâine în cinci bucăți și astfel am putut să dau câte o bucată fiecăruia dintre cei 500-600 de prizonieri rămași de la un total de 5000 de oameni. Am rugat pe toată lumea să intre în celulele lor și să înceapă să distribuie pâine, unt și sare, pe care trebuie să le trăiască până duminica viitoare. Când am plecat, le-am auzit strigătele și strigătele de „nu ne uitați, salvați sufletele noastre”. Se pare că încă le aud vocile, încă văd umbrele morții vii în lagărul de moarte al lui Akmechetka.

Din memoriile lui David Chervinsky

<https://newsmaker.md/rus/novosti/unesennye-getto-kak-v-bessarabii-istrebyali-evreev-i-romov-vo-vremya-vtoroy-mirov-32725/>

Sursa nr.6 Brichev, Basarabia, 1941, evrei înainte de a fi trimiși în Transnistria

Fotografii: Agenția pentru Relații Interetnice din Republica Moldova, site-uri oldchisinau.com și logoschisinau.com
<https://www.holocaust.md/ru/kholokost-v-moldove>

Sursa nr. 7

Conform mărturiei date Tribunalului Internațional de către un înalt funcționar SS, Dieter Wisliceni, persecuția și exterminarea evreilor a fost împărțită în trei etape: „Până în 1940 [...] - rezolvarea problemei evreilor din Germania și zonele ocupate cu ajutorul unei evacuări planificate.

A doua fază a început din acest moment: concentrarea tuturor evreilor din Polonia și din alte regiuni de est ocupate de Germania în ghetourile organizate. Această perioadă a durat aproximativ până la începutul anului 1942.

A treia perioadă a fost așa-numita „soluționarea finală a întrebării evreiești”, adică distrugerea sistematică și planificată a poporului evreu”. Wisliceni susținea că termenul „decizie finală” a însemnat anume exterminarea fizică a evreilor și că el a văzut un ordin despre aceasta semnat de Heinrich Himmler.

<https://infourok.ru/konspekt-i-prezentaciya-meropriyatiya-na-temu-detizhertvi-holokosta-3606990.html>

Sursa nr. 8.

Все жи́ды города́ Ќиева и его́ окрестностей должны́ явиться́ в понедельник 29 сентября́ 1941 года́ к 8 часам утра́ на угол Мельниковой и Доктеривской улиц (возле кладбища́).

Взять с собой докумен-ты, деньги и ценные вещи, а также теплую одежду, белье и пр.

Кто из жидов не выполнит этого распоряжения и будет найден в другом месте, будет расстрелян.

Кто из граждан проникнет в оставленные жидами квартиры и присвоит себе вещи, будет расстрелян.

Наказується всім жидам міста Києва і околиць зібратися в понеділок дня 29 вересня 1941 року до год. 8 ранку при вул. Мельника — Доктерівській (коло кладовища).

Всі повинні забрати з собою документи, гроші, білизну та інше.

Хто не підпорядкується цьому розпорядженню буде розстріляний.

Хто займе жидівське мешкання або розграбує предмети з тих мешкань, буде розстріляний.

Samtliche Juden der Stadt Kiew und Umgebung haben sich am Montag, dem 29. September 1941 bis 8 Uhr i Ecke der Melnik- und Dokterivaki-Strasse (an den Friedhofen) einzufinden. Mitzunehmen sind Dokumente, Geld- und Wertachen, sowie warme Bekleidung, Wasche usw. Wer dieser Aufforderung nicht nachkommt und a-derweilig ange- troffen wird, wird erschossen. Wer in verlassen Wohnungen von Juden eindringt oder sich Ge- genstände daraus aneignet, wird erschossen.

https://www.bbc.com/ukrainian/ukraine_in_russian/2016/09/160929_ru_s_tsalyk_babyn_yar

Sursa nr. 9. Unul din cele două puncte de trecere în ghetoul din Chișinău

<http://oldchisinau.com/voennyi-kishinyov/kishinyovskoe-getto/>

Sursa nr. 10 În ziarul „Basarabia” din 4 noiembrie 1941, a fost publicată următoarea notă (stilul și terminologia specifică sunt păstrate, a se vedea originalul de mai jos)

http://berkovich-zametki.com/Guestbook/guestbook_feb2014_4.html

Pe baza materialelor de pe forumul „Orașului meu – Chișinău”, fotografii — Bundesarchiv, yadvashem.org

Sursa nr. 11. Din amintirile Sarei Șpitalnik (Chișinău, Moldova)

Când a început războiul în 1941. Tata nu mai avea vârsta militară. Bunica Hawa, eu și părinții mei am decis să evacuăm. La început ne-am dus cu bagajele la Vadu-lui-Vodă, dar s-a dovedit că nu avem pasaje și nu aveam voie să mergem mai departe. Întorcându-se înapoi, tata a stat la coadă uriașă pentru a obține pasaje pe care nimeni altcineva nu le-a cerut vreodată. Trebuie să spun că a fost posibilă evacuarea din Chișinău. Au rămas în oraș doar cei care și-au amintit de primul război mondial și au crezut că germanii nu pot face rău. Mulți se îndoiau să primească scrisori din România în care prietenii lor scriau: „Ne înțelegem bine cu noii noștri vecini.” Mulți dintre colegii mei de clasă au rămas și au pierit cu familiile lor. După război, am întâlnit doar doi ... „După eliberarea Moldovei, prietenul nostru dr. Bregman ne-a trimis un apel și am primit permisiunea de a ne întoarce la Chișinău. Am plecat acasă în vara anului 1945. Orașul se afla în ruine. A fost posibil să treacă curți de la gară la Aleksandrovskaia. Orașul superior se afla în cele mai bune condiții, dar partea inferioară, unde se afla ghetoul, părea îngrozitor. Casa noastră a fost distrusă. Am stat cu Dr. Bregman în spital, dar nu am putut loc acolo mult timp. Tata a aflat despre soarta familiei sale. Când a început războiul, bunicul Meir avea deja 80 de ani, a refuzat să evacueze. El a spus fiului său Chaim: „Pentru omul sărac, nu are nicio diferență dacă este viu sau mort. Eu rămân.” Nu am aflat niciodată detaliile morții sale. Întreaga populație evreiască și rezidenții locali au fost uciși. Chaim, soția sa Momza și fiica lor cea mai mică Perla au încercat să scape din Dumbroven într-o căruță, dar germanii i-au confiscat. Vecinii au spus că au fost nevoiți să-și sape mormântul. Leib și Huna au murit pe frontul din apropiere de Stalingrad. Yosl a pierit în Gulag. Fiica sa locuiește în Bochum, în Germania. Fiica lui Chaim, Shifra, locuiește în New York, Avrum și soția sa au murit. Doar trei dintre cei opt copii ai lor au supraviețuit ...

<https://trans-history.org/uk/> <https://trans-history.org/uk/> <https://trans-history.org/uk/> <https://trans-history.org/uk/>

Harta nr. 1 Holocaustul pe teritoriul Basarabiei și Transnistriei în anii celui de Al Doilea Război Mondial

NOȚIUNI

Soluționarea finală a problemei evreiești (germ. Endlösung der Judenfrage)-politică oficială a guvernului celui de-al treilea Reich față de evrei - presupunea exterminarea în masă a populației evreiești din Europa. Această decizie a fost o continuare logică a antisemitismului rasial al național-socialiștilor germani. Pentru prima dată, viitorul Fuhrer al Germaniei, Adolf Hitler, a aplicat termenului „decizie finală” cu referire la evreii în 1919, într-o scrisoare către comandamentul armatei germane, unde scria că evreii, pe care îi consideră „inferiori”, ar trebui restrânși în drepturile lor și solicită elaborarea unei legi speciale asupra străinilor. „Scopul final al acestei legi este soluția finală a întrebării evreiești”

Catastrofa /holocaustul/ evreilor europeni— rezultatul politicii naziste de la mijlocul secolului XX cu privire la exterminarea sistematică a evreilor. Aproximativ 6 milioane de evrei din Europa devin victime ale Holocaustului

Programul de ucidere „T-4” - primul program de ucidere experimentală. Programul nazist pentru a distruge bolnavii incurabili, precum și reprezentanții popoarelor „inferioare” – evrei, romi, polonezi și ruși. Programul de eutanasiere a fost anunțat pentru prima dată pe 14 iulie 1933 printr-un decret privind protecția sănătății națiunii. Ulterior, persoanele cu dizabilități (persoane cu dizabilități, precum și cele care au fost bolnave de mai bine de 5 ani) au fost incluse în cercul persoanelor supuse nimicirii. La început, au fost eutanasiați doar copiii sub trei ani, apoi programa s-a extins asupra toate grupele de vârstă.

Marșul morții - în perioada nazistă - mișcarea prizonierilor din lagărele de concentrare de pe teritoriile ocupate, în lagăre din interiorul Germaniei în timp ce forțele aliate se apropiau de teritoriul ei. Mai întâi, prizonierii au fost transportați cu trenurile, apoi impuși să meargă pe jos.

SURSE BIBLIOGRAFICE DE REFERINȚĂ UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE NR. 6:

1. "The Moldovan Jewish Family Album" – pictures and stories from Centropa interviews in Moldova. – expoziție. Chișinău, 2017.
2. The Story of Tamara Koblik. <http://www.centropa.org/centropa-cinema/story-tamarakoblik> (Înlimbaromână, subtitlatînrusă).
3. The Story of Ivan Barbul. <http://www.centropa.org/centropa-cinema/story-ivan-barbul> (Înlimbaromână, subtitlatînrusă).
4. Altefilmeșimaterialemetodice din web-saitul<http://www.centropa.org/>
5. Yad Vashem. Materiale educaționale pentru studierea Holocaustului: <https://www.yadvashem.org/yv/en/education/languages/r.asp> omanian/index.
6. Evreii din România întreanii 1940 – 1944. Vol. I. Legislația antievreiască / Federația Comunităților evreiești din România. Centrul pentru Studiul Istoriei Evreilor din România. Alcăt. Lya Benjamin. – București: Hasefer, 1993. – 486 p.
7. Basarabia: p. 1, 2, 46, 67, 93, 97, 100. Transnistria: 71, 74, 98.
8. Dumitru, Diana. Holocaustul: texte, teorii, memorii: Note de curs / Diana Dumitru; Univ. Pedagogică de Stat « Ion Creangă » din Chișinău. – Ch.: Pontos, 2009. – 84 p.
9. Dumitru, Diana. The State Antisemitism, and Collaboration in the Holocaust.-Cambridge University Press, 2016. - 261p.
10. Solonari, Vladimir. Purificarea națiunii: dislocari fortate de populatie si epurari etnice in Romania lui Antonescu: 1940-1944/ Vladimir Solonari; Trad. din l.engl. Cataliv Dracsineanu. -Bucuresti: Polirom, 2015. -422 p.: il. -Bibliogr.: P. 391-422.
11. Comisia Internationala pentru Studierea Holocaustului in Romania. Raport final. Presed. E.Wiesel. Ed. T.Friling, R.Ioanid, M. Ionescu. -Bucuresti: Polirom, 2005. -423 p.
12. Ioanid, Radu. Holocaustul în Romania: Distrugerea evreilor si romilor sub regimul Antonescu 1940 -1944/ Radu Ioanid. -Ed. a II-a, rev. si ad.. -Bucuresti: Hasefer, 2006. -454 p.: il.
13. Shapiro, Paul A. Ghetoul din Chisinau, 1941-1942: o istorie documentara a Holocaustului in interiorul frontierelor contestate ale Romaniei/ Paul A. Shapiro; Trad. Nicilae Dragusin. -Bucuresti: Editura Institutului National pentru Studierea Holocaustului din Romania "Elie Wiesel": Curtea Veche Publishing, 2016. -302 p.: il.
14. Холокост. Энциклопедия, - Москва, 2008,-805 с.
15. ХОЛОКОСТ В Украине. – Днепро, 2016,- 563 с.
16. Довідник. «Праведники народівсвіту». - Днепро, 2016,-220 с.
17. Холокост: Факты. Только факты.../ Сост. М. Беккер. -К., 2004. -462 с.
18. Шоа - Холокост - Катастрофа: «Еврейский вопрос» в политике диктатуры И. Антонеску. - Левит, Изяслав. Т. 1. -Тирасполь, 2015. -560 с.: ил Т.2. -Тирасполь, 2017. - 520 с. -Библиогр.: С. 513-517.
19. История евреев Молдовы. Евгений Брик. - Кишинэу, 2017. - 192 с.
20. Вера после Катастрофы. Элизер Беркович; пер. с англ. М. Китросской. – Иерусалим: Амана, 1990. – 122 с. Исследование геноцида еврейского народа во время Второй мировой войны.
21. Стефан Брухфельд, Пол А. Левин. Оглавление // Передайте об этом детям вашим.... — М., 2000. — 104 с.

UNITATEA DE ÎNVAȚARE nr.7 REZISTENȚA

Unitățile de conținut

- **Rezistența în ghetouri și lagăre, revoltele**
- **Rezistența spirituală: fapta eroică a lui Music Pinchenzon, încercarea păstrării tradițiilor, familia-sprijin în situații de criză**

SUPORT INFORMAȚIONAL

În timpul celui de Al Doilea Război Mondial evreii din toate țările aflate sub ocupație au fost nevoiți să ducă o luptă pentru supraviețuire. În Olanda, Norvegia, Belgia și Franța, organizațiile clandestine, care au participat la rezistență, au ajutat evreii, în mare parte în căutarea azilului. În Danemarca, după avertizarea atașatului militar german Georg Duckwitz, danezii de rând au transportat în bărci de pescuit 7.000 din 8.000 de evrei danezi în Suedia. Acest lucru a dus la faptul că doar 60 de evrei au murit în Danemarca în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. La mișcarea de rezistență au participat și bulgarii. Când naziștii au cerut să le fie predați evreii bulgari (aproximativ 50.000 persoane), întreaga societate a protestat. Țarul Bulgariei Boris III-lea a sabotat în mod repetat instrucțiunile germane, ceea ce a permis salvarea aproximativ a 50.000 persoane. Cu toate acestea, 11.343 de evrei din Macedonia și Tracia greacă, anexate în timpul războiului la Bulgaria, au fost trimiși la Auschwitz.

Rezistența evreiască

În teritoriile ocupate ale URSS, unde majoritatea se așteptau la execuții în masă, rezistența a căpătat o formă diferită. Trebuie avut în vedere faptul că în marea majoritate a cazurilor - atât în ghetouri, cât și în cazul arestărilor și transporturilor - oamenii s-au confruntat cu necunoscutul, ceea ce înseamnă că există speranță; rezistența deschisă a amenințat cu moartea nu numai protestatarilor, ci și rudelor lor - părinți, copii; lipsa armelor și incapacitatea de a le folosi. Toate acestea au dus la diverse forme de rezistență și nu doar la încercări de confruntare fizică directă.

Cea mai eficientă formă de confruntare între evrei și fasciști a fost organizarea rezistenței armate.

Cea mai mare răscoală armată a fost răscoala din ghetoul de la Varșovia (aprilie-mai 1943), care a izbucnit din cauza zvonurilor potrivit cărora naziștii intenționau să trimită toți locuitorii ghetoului în lagărul de moarte polonez Treblinka. Când trupele germane au intrat în ghetou, membrii organizației militare evreiești au aruncat tancuri germane cu grenade de mână. Deși naziștii i-au depășit pe rebeli și au fost mai bine înarmați, le-a luat până la 27 de zile pentru a distruge ghetoul și a zdrobi resturile rezistenței.

O revoltă de succes în tabăra morții pentru întreaga perioadă a războiului a fost o revoltă în tabăra Sobibor. La sfârșitul lunii septembrie 1943, prizonierii evrei de război sovietici au ajuns în tabăra din Minsk. Locotenentul Alexander Peckersky a condus un grup subteran. La 14 octombrie 1943, prizonierii lagărului de moarte s-au revoltat. Au reușit să omoare 11 bărbați SS din personalul lagărului și mai mulți paznici, însă nu au reușit să intre în posesia depozitului de arme. Gardienii au deschis focul asupra prizonierilor și au fost nevoiți să iasă din lagăr prin câmpurile de mină. Au reușit să spargă paznicul și să intre în pădure. Dintre cei aproape 550 de deținuți ai lagărului de lucru, 130 nu au luat parte la răscoală (au rămas în lagăr), aproximativ 80 au murit în timpul evadării. Restul au reușit să scape. Toți cei rămași în lagăr au fost uciși de germani a doua zi. O altă rebeliune în tabăra Treblinka este cunoscută și ea. Prizonierii, a căror viață a fost salvată temporar pentru a asigura funcționarea taberei, au ridicat o răscoală planificată cu atenție, în urma căreia unii dintre ei au reușit să scape. Mulți prizonieri au fost prinși și uciși. Doar câteva zeci de oameni au supraviețuit și au supraviețuit până la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial.

Formele pasive de rezistență au fost orice acțiuni nonviolente care au contribuit la supraviețuirea evreilor, contrar planurilor naziste. În special, produsele alimentare și medicamentele se livrau ilegal în ghetou, pe cât posibil a fost menținută igiena personală și s-au creat servicii de asistență medicală. Cea mai mare parte formele de manifestare a rezistenței pasive au fost în domeniul zilnic cotidian. De exemplu, în condițiile în care rațiile de prizonieri nu asigurau un nivel de supraviețuire fizică, o sarcină importantă era obținerea de hrană și livrarea lor ilegală în ghetou. În pofida cerințelor reprezentanților puterii naziste și române cu referire la informarea despre oricare caz de boală infecțioasă și interzicerea gravidității și nașterilor, medicii tănuiau aceste informații, adăpostind bolnavi, femei la naștere și bebeluși „ilegali”, în ciuda amenințării cu pedepse dure. O parte importantă a vieții în ghetou o constituia rezistența culturală și spirituală, de exemplu, școlile subterane, riturile religioase etc. Pe lângă evadările pentru încercările de salvare de la raiduri și distrugerii, au fost folosite adăposturi special construite, așa-numite „zmeură” sau buncăre. Nemții și colaboraționiștii au ars case sau le-au aruncat în aer.

Una dintre formele de rezistență a fost evadarea. În Europa, evreii au încercat să evadeze din teritoriile controlate de naziști, de exemplu, în Elveția, zona neocupată a Franței (până în noiembrie 1942), în Suedia, URSS, etc.. Din zona germană de ocupație a Ucrainei și Moldovei, evreii au fugit în România și în Ungaria, unde șansa de supraviețuire/salvare era mult mai mare.

Abia după ce rezultatul războiului a devenit evident, în lagăre și ghetouri au început rebeliunile.

Lipsiți, de regulă, de sprijinul populației locale, mulți dintre acești oameni nu au avut șansa de a supraviețui în afara zidurilor ghetoului. Printre supraviețuitorii dezastrului se numără acei puțini evrei, care au fost adăpostiți de populația locală cu risc pentru viața lor, și cei care au intrat în detașamentele de partizani. Conform unor surse, în Belarus, în timpul războiului, de la 8 la 30 de mii de evrei au luptat printre partizani. Este cunoscut un mare detașament de partizani evrei creat de frații Belsky. Evreii au luptat și în detașamentele de partizani din Lituania și Ucraina de Nord.

În cadrul celor 70 de detașamente de partizani evrei de pe teritoriul URSS au activat aproximativ 4000 de oameni. În total, potrivit diferitelor surse, au fost de la 15 la 49 de mii de evrei în detașamente partizane pe teritoriul URSS.

Dar lupta deschisă nu a fost singura formă de rezistență evreiască. Unii evrei au organizat acte de sabotaj în fabricile, în care au fost forțați să muncească și care erau parte a complexului economico-miliar a Germaniei. Alții s-au alăturat unităților de rezistență, implicându-se în confecționarea documente false și livrarea clandestină de produse alimentare în ghetouri sau în căutarea unor adăposturi sigure pentru ei înșiși și alții.

În toată lumea se cunoaște despre organizația „Oneg Shabat” din ghetoul din Varșovia. Din această organizație făceau parte rabinii, scriitorii și istoricii care au reușit să adune Arhiva Subterană a Ghetoului de la Varșovia. Inițial, grupul a colectat documente în scopul publicării ulterioare a unei lucrări despre ororile războiului, la care au asistat. Arhiva a fost colectată din diverse mărturii scrise: scrisori, rapoarte, jurnale personale, lucrări literare, lucrări pentru copii, documente oficiale, pliante, ziare subterane, postere. Membrii echipei au intervievat și au colectat diverse sondaje și chestionare. Au organizat diverse concursuri și eseuri pentru copii. Încă din primăvara anului 1942, membrii grupului au pregătit diverse rapoarte și rapoarte despre exterminarea evreilor în lagărele de concentrare din Chelmno și Treblinka, care au fost transmise în Occident prin structurile secrete poloneze. Aproape toți membrii din „Oneg Shabbat” au murit în timpul lichidării Ghetoului de la Varșovia. Dovezile scrise colectate de către grupul „Oneg Shabat” au fost denumite în perioada postbelică „Arhiva Ringelblum” care au fost incluse de către UNESCO pe lista celor mai importante documente scrise din seria „Memoria lumii”.

Evreii din Moldova au participat activ la rezistența anti-nazistă. Dintre cei nouă membri ai centrului republican pentru organizarea mișcărilor de partizani, cinci erau de naționalitate evrei. Unul dintre inițiatorii subteranului în ghetoul de la Chișinău a fost comunistul B. M. Deich. El a fost arestat și împușcat. În ghetou era organizat un subteran care se potrivea cu acte de sabotaj. Au fost, de asemenea, cazuri de atacuri asupra germanilor și a românilor.

Recomandări metodice la unitatea de învățare **REZISTENȚA**

UNITĂȚI DE COMPETENȚĂ:

1. Utilizarea tehnologiilor informaționale în mod eficient pentru a accesa, investiga, structura și integra informațiile cu privire la evenimentele istorice ce au dus la Holocaust.
2. Susținerea viziunii conform căreia nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante, indiferent de context istoric.
3. Argumentarea responsabilității fiecărei persoane de a respecta demnitatea și drepturile umane ale altor persoane în diverse context istorice.

FINALITĂȚI:

1. Examinarea documentelor și faptelor, formulând judecăți de valoare cu referire la evenimentele istorice.
2. Educarea umanității și milei în baza povestirilor reale ale oamenilor care au supraviețuit Holocaustului.
3. Evaluarea de către elevi a caracteristicilor culturii naționale, conviețuirii grupurilor etnice, inclusiv evreilor.
4. Formarea competențelor la elevi de a analiza probleme controversate, bazate pe respectarea demnității umane și a drepturilor omului.

CONCEPTE CHEIE:

Pentru clasele IX-X: Ghetou, cotropire, rezistență pasivă.

Pentru clasele XI-XII: „Rezistență spirituală”, sacrificarea de sine, rezistență activă/agresivă.

CONEXIUNI INTERDISCIPLINARE:

1. În cadrul orelor la disciplina *Limbă și literatură maternă* la conținuturile curriculare cu referire la - transpunerea cunoștințelor din istorie în imagini artistice, în studiul lucrărilor care elucidează problemele umanismului, moralei, spiritualității, altruismului.
2. În cadrul orelor la disciplina *Istoria românilor și universală* la conținuturile curriculare cu referire la studierea responsabilității pentru crimele împotriva umanității, studierea crimelor naziștilor.

CONEXIUNI INTERTEMATICE:

Unitatea de învățare nr.6 Holocaustul

Unitatea de învățare nr. 8 „Cei ce stau deoparte”: responsabilitate pentru alegere

Unitatea de învățare nr. 9 Caritatea – act de eroism

Unitatea de învățare nr. 10 Copii – victimele Holocaustului

Unitatea de învățare nr. 14 Negarea Holocaustului și antisemitismul astăzi.

METODE ȘI PROCEDEE DIDACTICE:

Pentru clasele IX-X: Discuția Euristică, Exerciții Și Sarcini De Formare A Noțiunilor; Utilizarea Cunoștințelor În Procesul De Studiere A Surselor.

Pentru clasele XI-XII: Discuție, analiza surselor conform algoritmului propus, exerciții și sarcini pentru determinarea relațiilor cauza-efect și a legităților de dezvoltare socială.

SUGESTII DE STRUCTURARE A DEMERSULUI DIDACTIC

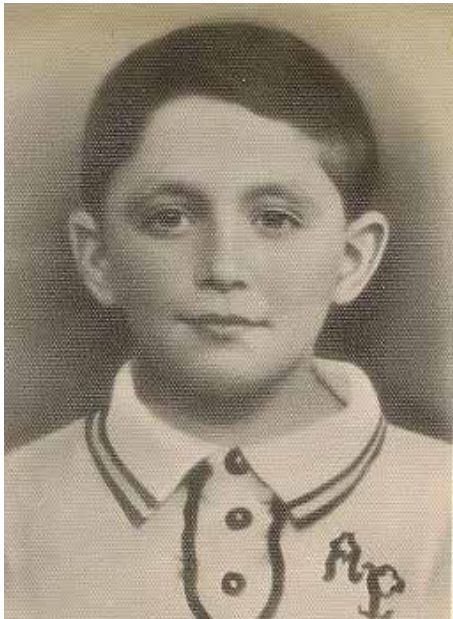
ERRE

Evocare	Politica de dominație și genocid a generat rezistență la regimul nazist în toată Europa ocupată.
Realizarea sensului	Investigând sursele propuse, elevii vor conchide: „Deși evreii au fost victimele principale ale naziștilor, ei, de asemenea, au opus rezistență, atât colectiv, cât și individual”.
Reflecție	Concluzii la analizarea surselor: Formele de manifestare a rezistenței active, violente în ghetouri și lagăre de concentrare au variat de la de la atacurile oamenilor neînarmați sau slab înarmați până la răscoale organizate, acte de sabotaj în fabrici, organizarea detașamentelor de partizani evrei (Belsky), etc.
Extindere	Crearea organizațiilor culturale clandestine, respectarea secretă a ritualurilor religioase interzise, dorința de a păstra și a transmite istoria evreilor au fost toate încercări de a păstra demnitatea și stilul de viață al poporului evreu, în ciuda eforturilor naziștilor de a distruge chiar amintirea evreilor..

Structura unității de învățare	Sursele	Evaluare
Rezistența în ghetouri și lagăre, revoltele	Sursele nr.1, 4, 5, 7, 8, 9 - pentru clasele IX-X	Evaluare formativă, lucrul în echipă, observarea elevilor
Rezistența spirituală: fapta eroică a lui Music Pinkenzon, încercarea păstrării tradițiilor, familia-sprijin în situații de criză	Sursele nr.2, 3, 6, 7, 10, 11 - Pentru clasele XI-XII	Evaluare reciprocă, autoevaluare

Surse de referință pentru studierea unității de învățare **REZISTENȚĂ**

Sursa nr. 1. Musya Pinkenzon

5 decembrie 1930, mun. Bălți
Noiembrie 1942, reg. Crasnodar, loc
alitatea Ust-Labinsk, monumental pionerului erou

Pioner-erou, împușcat de nemți. Fiul medicului Vladimir Borisovici Pinkenzon și soției acestuia Fenea Moiseevici. Străbunicul său, unul dintre fondatorii dinastiei de medici Pinkenzon, a fost chiar primul medic al spitalului de Zemstvă din Bălți de la înființare - încă din 1882. Încă din copilărie, a învățat să cânte la vioară, iar când avea cinci ani, un ziar local a scris deja despre el ca despre un prodigiu violonist. În 1941, Vladimir Pinkenzon a fost delegat la un spital militar din Ust-Labinsk. În vara anului 1942, trupele germane au ocupat Ust-Labinsk atât de repede, încât spitalul nu au reușit să-l evacueze. Curând familia Pinkenzon a fost arestată ca fiind evrei. Printre ceilalți condamnați la moarte, ei au fost duși pe malul Kubanului, unde i-au adunat pe locuitorii din tot satul. Soldații au aranjat condamnații de-a lungul gardului de fier în fața unei gropi adânci. Înainte de execuție, Music cânta la vioara „Internaționalul” și a fost ucis imediat. După Al Doilea Război Mondial, fapta lui Music Pinkenzon a devenit cunoscută pe scară largă. La locul executării violonistului, a fost instalat un obelisc înalt.

<https://dic.academic.ru/dic.nsf/ruwiki/1566446>

Sursa nr. 2. Răscoala din ghetoul din Varșovia

Răscoala din ghetoul din Varșovia a devenit una dintre cele mai mari revolte din orașele europene ocupate de naziști. În timpul luptei, aproximativ 7 mii de apărători ai ghetoului au fost uciși, alți 5-6 mii au fost arși de vii. După suprimarea revoltei, locuitorii rămași ai ghetoului (aproximativ 56 de mii de oameni) au fost trimiși în lagărele de concentrare și lagărele de moarte (majoritatea - în Treblinka). Conform ultimelor estimări, aproximativ 3.000 de persoane au reușit să se salveze din ghetoul de la Varșovia în timpul și după revoltă. Conform raportului lui I. Strop (unul dintre conducătorii reprimării revoltei în ghetoul de la Varșovia), în perioada până la finalizarea operațiunii (16 mai 1943), pierderile au fost de 16 persoane ucise și 93 de răniți. Mai târziu, deja într-o închisoare poloneză, Strop a spus în timpul interogatoriilor, că răniți ușor, care au rămas în rânduri, nu au fost menționați. Din scrisoarea lui Mordechai Anelevich adjunctul său Yitzhak Zuckerman, care se afla în afara ghetoului

"Ceea, prin ce am trecut, ne-a depășit cele mai îndrăznețe așteptări. Important este că visul vieții mele s-a împlinit: am ajuns să văd ziua în care evreii din ghetou s-au ridicat în apărarea sa și au dus lupta în toată măreția și gloria sa"

Unul dintre rebelii Aria Vilner scria:

"Noi nu o să ne salvăm. Nici unul dintre noi nu va supraviețui. Vrem să salvăm onoarea poporului."

În testamentul care s-a păstrat ca prin minune a prizonierului ghetoului de la Varșovia Josef Rakover, întocmit la 28 aprilie 1943 în toiul luptei inegale și cu jertfire de sine a rebelilor, scria:

"Ghetoul de la Varșovia moare luptând, cu împușcături, în flăcări, dar fără să strige. Evreii nu strigă de groază ...

Efim Makarovski. Lupta și moartea ghetoului de la Varșovia. Revista „Note despre istoria evreilor”, nr. 5 (54) (mai 2005).

Sursa nr. 3. Evrei arestați de naziști în timpul răscoalei în ghetoul din Varșovia din aprilie-mai 1943

Această fotografie este preluată din «Raportul lui Stroop» - album creat de către gruppenführer-ul SS, Jürgen Stroop. Albumul a fost prezentat în calitate de probă în cadrul Tribunalul Internațional de la Nürnberg. Zeci de ani mai târziu, după proces, această fotografie a devenit una din cele mai simbolice reprezentări ale Holocaustului.

<https://encyclopedia.ushmm.org/content/ru/gallery/warsaw-ghetto-uprising-photographs>

Sursa nr. 4. Fapta eroica a Irenei Sendler

În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, Irena Sendler, angajată a Autorității de Sănătate din Varșovia și membră a organizației subterane poloneze a Consiliului de Relief Evreiesc (Zhegota), a vizitat deseori ghetoul din Varșovia, unde a urmărit copiii bolnavi.

Sub această acoperire, ea și tovarășii ei au scos 2.500 de copii din ghetou, care au fost apoi transferați în orfelinate poloneze, în familii private și la mănăstiri.

Bebelușilor le-a fost administrat somnifere, așezate în cutii mici, cu găuri, astfel încât să nu se sufoce și au fost scoase în mașinile care livrau dezinfectanți în tabără. Unii copii au fost duși prin pivnițele caselor direct adiacente ghetoului. Jgheaburile au fost de asemenea folosite pentru lăstari. Alți copii au fost transportați în saci, coșuri, cutii de carton. A ascuns bebelușii într-o cutie de sub unelte, copiii mai mari sub o prelată în spatele unui camion. În plus, un câine stătea în spate, dresat să latre atunci când o mașină era permisă în sau din ghetou; conform unei alte versiuni, câinele stătea în cabină, iar șoferul, la ieșirea din poartă, a călcat pe laba ei, astfel încât câinele a lătrat. Lătratul unui câine a înecat zgomotul sau plânsul produs de micuți.

Irena Sendler a notat datele tuturor copiilor salvați pe fâșii înguste de hârtie subțire și a ascuns această listă într-o sticlă de sticlă. O sticlă a fost îngropată sub un măr în grădina unui prieten pentru a găsi rude ale copiilor după război.

20 octombrie 1943 Irena Sendler a fost arestată prin denunțare anonimă. După tortură, a fost condamnată la moarte, însă a fost salvată: paznicii care au însoțit-o la locul de execuție au fost mituiți. În actele oficiale, ea a fost declarată executată. Până la sfârșitul războiului, Irena Sendler s-a ascuns, dar a continuat să ajute copiii evrei. După război, Sandler și-a dezgropat ascunzătoarea cu informații despre copiii care au fost salvați și a predat-o lui Adolf Berman (președinte al Comitetului Central al Evreilor din Polonia din 1947 până în 1949). Cu ajutorul acestor liste membrii comitetului au repartizat acești copii rudelor regăsite.

<https://dic.academic.ru/dic.nsf/ruwiki/227760>
fotografia <https://kulturologia.ru/blogs/301116/32445/>

Sursa nr. 5. Ilegaliștii din ghetoul din Vilnius

În centru se află comandantul subteranului Abba Kovner (poet și prozator israelian, luptător ilegalist din ghetoul de la Vilnius, partizan, câștigător al Premiului de Stat din Israel pentru 1970).

Abba Kovner (rândul din spate, centru) cu membrii Fareynikte Partizaner Organizatsye (FPO - Eng: Organizația Partidelor Unite) din Vilna, anii 1940 (Biblioteca Națională a Israelului)

<https://blogs.timesofisrael.com/abba-kovner-and-the-jewish-avengers/>

Sursa nr. 6. Participarea în lupta ilegală și de partizani

Evreii au participat activ la mișcarea partizană anti-nazistă. Majoritatea evreilor partizani erau fugari din ghetou. În total, în țările Europei de Est, istoricii au estimat un număr de aproximativ 100 de detașamente de partizani evrei. Cel mai mare detașament de partizani, format în întregime din evrei, a fost creat de frații Belsky în 1941 după invazia trupelor germane în Belarus și masacrul în masă a populației evreiești. Detașamentul a funcționat până la sfârșitul ocupației Belarusului în 1944 și a însumat 1.230 de oameni până la sfârșitul războiului, inclusiv 350 de luptători înarmați. De asemenea, a căpătat faimă detașamentul partizanilor evrei 106 sub conducerea lui Sholom Zorin, care număra 600 de persoane, dintre care 137 combatanți militari și restul civili (în special femei și copii). Aproximativ 4.000 de persoane au luptat în cadrul a 70 de detașamente de partizani pur evreiești pe teritoriul URSS. În total, potrivit diferitelor surse, în detașamente partizane pe teritoriul URSS au luptat de la 15 la 49 de mii de evrei. În rândurile Mișcării de Rezistență Franceză, a fost creată „Organizația de Combatere Evreiască”, „Organizația de Combatere Evreiască” a desfășurat aproximativ 2.000 de operațiuni militare, inclusiv 750 de acte de dezorganizare a comunicațiilor pe calea ferată și 32 de explozii la fabricile militare. În 1942 pe teritoriul Slovaciei s-a desfășurat o mișcare de partizani, cuprinzând aproximativ 2.500 de evrei. Aproximativ 1.200-1.500 de evrei au participat la Răscoala Slovacă. Un detașament exclusiv de partizani evreiesc a fost comandat de Alexander Bakhnar, sub comanda sa erau aproximativ 300 de luptători. Detașamentul lui Bachnar a fost singura „companie kosher” a evreilor ortodocși din Europa.

<http://holocaustmusic.ort.org/ru/resistance-and-exile/partisans/>

Sursa nr. 7. Din amintirile lui Cușnir Alexandru , Cușnir Haim (or. Rîbnița)

„Eu, fiica lui Chaim și Shura Kushnir, m-am născut după război. Tatăl și mama mea au trecut printr-o viață dificilă, iar cel mai groaznic din el a fost războiul din 1941-45. În timpul acestui război, au fost în ghetoul fascist și tata în tabere. Spre durere, au murit dragi părinți: tată - 20 aprilie 2005, iar mama recent - 8 ianuarie 2012. Mulțumită acestei cărți, fratele Asher și cu mine avem ocazia să ne îndeplinim datoria - să imprimăm amintiri prețioase despre Shoah lăsate de tatăl nostru, precum și să povestim despre mama și tata. Părinții mi-au vorbit puțin despre viața lor „din copilărie” din timpul Holocaustului și al doilea război mondial

În ghetoul de la Rîbnița erau părinții tatălui și el și sora sa Genya. Tatăl, prin natură, era un băiat cu mormânt. Tata a spus că a mers mereu în jurul bătutului. Românii l-au bătut pentru că el, în mod constant flămând, a încălcat oricare dintre ordinele lor. De exemplu, el și prietenii săi au atacat grădini și grădini de bucătărie aparținând invadatorilor și moldovenilor înstăriți. De multe ori am văzut pe trupul său urmele de cataramă de fier românești rămase pe viață. Tata, împreună cu alți prizonieri ai ghetoului, a fost forțat să lucreze la construcția unui parc și a unui monument al dictatorului român Antonescu. Adesea întârzia la muncă, pentru că pe drum avea nevoie să obțină ceva de mâncare. Tata era un lider în compania colegilor săi, i-a susținut, nu a renunțat. În timp ce lucra la un șantier, a cântat continuu cântece în idiș, în rusă și în limbi moldovenești: „Și Yidisheme”, „Cumpărați țigări” și altele. Pentru asta, a obținut constant supraveghetorii, dar a doua zi a cântat din nou ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic...

„Erau mii și jumătate de evrei din toate zonele din tabără. A fost murdar, mirositor, nu a înnotat. În fiecare zi, desigur, cineva nu era socotit, în fiecare zi era omorât cineva. Acest lucru a intrat deja în norma de viață: a murit - a murit. Românii au stabilit cine ar trebui să trăiască și cine nu. În Tashlyk, mulți oameni au fost împușcați, sunt multe morminte evreiești. Îmi amintesc moartea unui brutar de la Rîbnița, un bărbat cu o statură mică, avea atunci 70 de ani. Pentru faptul că nu a măturat atât de mult strada, a fost înjunghiat cu o baionetă chiar pe stradă. A fost un coșmar. Alți doi tipi tineri au fost uciși acolo. Printre gardieni se număra un român care doar ucidea. Pentru el, uciderea a fost cea mai interesantă activitate. Și astfel băieții tineri s-au adunat, l-au prins noaptea și l-au adus într-o astfel de stare încât nu a putut vorbi. Nu știau cine i-a făcut asta. Românii au numit doi tipi și i-au poruncit să fie dus la spitalul din satul Taşk. L-au terminat pe drum...”

«Amintiți-vă!». *Amintiri despre Holocaustul foștilor prizonieri ai ghetourilor naziste și lagărelor de concentrare. Rehovot, Noah, Ierusalim, 2013*

https://issuu.com/souzveteranov/docs/12_

<https://docplayer.ru/28065733-Kizhnerman-riva-g-rybnica-my-postoyanno-byli-na-grani-smerti-100.html>

Sursa nr. 8. Despre răscoala din lagărul de muncă din Luțk

În decembrie 1942, unul dintre primele cazuri a avut loc în vestul Ucrainei, când unitățile obișnuite ale Wehrmachtului, forțelor speciale ale SS și detașamentelor naționaliste ucrainene s-au confruntat cu o rezistență acerbă a evreilor aproape neînarmați. Lutsk a fost unul dintre primele și cele mai mari centre de relocare a evreilor din vestul Ucrainei. Comunitatea evreiască exista deja în secolul al XIV-lea. În același oraș a apărut una dintre primele mari sinagogi ale întregii regiuni Volyn, construită în 1626-28. Până la sfârșitul secolului al XIX-lea, evreii constituiau aproximativ 60% din populația urbană. 26 iunie 1941, înainte ca naziștii să sosească, naționaliștii ucraineni au început să distrugă evreii. La acea vreme, populația evreiască din Lutsk era de aproximativ 20.000 de oameni.

În octombrie, germanii au selectat 500 de muncitori și artizani evrei, care au fost plasați într-un „lagăr de muncă” separat în clădirea fostului gimnaziu evreiesc. În decembrie, toți ceilalți au fost conduși în ghetou. În august-septembrie 1942, marea majoritate a evreilor din Lutsk, 17.000 de oameni, au fost distruși. Pe 12 decembrie a aceluiași an, a fost emis un ordin de lichidare a „lagărului de muncă”. Germanii și ucrainenii au avansat spre clădirea fostei săli de gimnaziu pentru a conduce o altă represiune de rutină împotriva „evreilor” neputincioși. Conform materialelor din centrul Yad Vashem, nu numai unitățile de poliție ucrainene, ci și unitățile germane au participat la suprimarea revoltei. Pentru a sparge rezistența frenetică a evreilor aproape neînarmați, aveau nevoie de vehicule blindate. Mai mulți participanți la răscoală au supraviețuit miraculos.

„... Deodată s-a auzit un strigăt al unuia dintre băieți: „Moarte la nemți!”, iar bare de lemn, blocuri de piatră, sticle de acid au zburat către capetele jandarmilor și cu ei strigătele sălbătice: „Sânge! Sânge pentru sânge! ”. Jandarmii răniți s-au retras. Acid i-a jefuit comandantul de vedere! Jandarmii împrăștiați în jurul taberei păreau șocați și înspăimântați. Frica le-a confiscat! Al doilea atac a fost respins și el. Odată cu începerea celui de-al treilea atac, s-a decis: să vă grăbiți în lanțul de jandarmi care înconjoară lagărul și să moară în luptă cu mâna la mână. Frații au început să-și ia rămas bun de la celălalt. Strângeri puternice, lungi. Priviri detașate. „Shema Israel” - multe guri șopteau înainte de ultima aruncare. Echipa a sunat, iar clădirea a fost cuprinsă de flăcări. Cu cântări puternice, au început să se grăbească unul după altul înainte ca grimasele ucrainenilor să se denatureze de frică. Lanțul jandarmului a falnic și a început să se retragă. Și băieții, acaparați de nebunie, s-au urcat pe o sârmă ghimpată înaltă ... În urechile mele se auzi un zgomot de mitraliere și cântări intermitente ale imnului sovietic. O masă de băieți îndurerați s-au urcat pe sârmă ghimpată, iar mitraliera izbucni pentru a-i smulge ...”

Evenimentele sunt recreate în memoriile unuia dintre puținii participanți supraviețuitori la răscoală, Shmuel Shilo din kibbutz Tselim, păstrat în cartea de memorie a evreilor din Lutsk, „Sefer Lutsk” (pagina 519)

«Всеизраильская ассоциация «Уцелевшие в концлагерях и гетто»

[Бреслев Израэль, 01.05.2019.](https://www.netzulim.org/indexR.html)

<https://www.netzulim.org/indexR.html>

Sursa nr. 9. Faptele eroice ale femeilor evreiască în vremea Holocaustului

„S-au confruntat cu pericole și șocuri de neimaginat - tradițiile lor au fost distruse, soții au fost trimiși în lagărele morții, iar ele, pierzând rolul de ocrotitoare ale casei, au fost nevoite să muncească, fiind supuse umilinței și violenței. În pofida pericolelor și a maltratărilor, ele s-au alăturat rândurilor de rezistență, au trecut, în secret produse alimentare în ghetou și au mers la sacrificii dureroase pentru a salva viața copiilor lor. Curajul și mila lor rămân a fi o sursă de inspirație”

PAN GHI MUN , secretar general ONU, 27 ianuarie 2011

https://www.un.org/ru/holocaustremembrance/pdf/women_holocaust.pdf

Sursa nr. 10. Ghetoul din Chișinău

16 iulie 1941 trupele germano-române au intrat în Chișinău. La 25 iulie, comandantul român al Chișinăului a dispus crearea unui ghetou. Evreilor li s-a dat două zile să se mute. Conform documentelor românești, la 11 august, 10 578 de persoane au fost încarcerate în ghetou. Până la jumătatea lunii septembrie 1941, numărul prizonierilor din ghetou a crescut. Evrei din orașele din jur au fost trimiși în ghetou. Către aceasta vreme, în ghetou erau 11.525 de persoane.

La sfârșitul lunii iulie, autoritățile române de ocupație au înființat un comitet evreiesc compus din 22 de „evrei intelectuali”. Comitetul a fost condus de dr. G. Landau, avocatul A. Shapiro a devenit adjunctul său. Comitetul a organizat bucătăria de supă care distribuiau aproximativ 200 de mese pe zi. Pe 11 septembrie, a fost deschis un orfelinat pentru 28 de orfani. În octombrie 1941, după lichidarea unei părți a prizonierilor, autoritățile române au început să-i deporteze pe evrei în Transnistria. Comunitatea evreiască din România și Comitetul evreiesc au făcut încercări disperate de a realiza abolirea deportării. Dr. G. Landau a refuzat să prezinte liste cu evreii destinați deportării și s-au sinucis cu soția sa. Deputatul său A. Shapiro, cu puțin timp înainte de lichidarea ghetoului, în secret, sub forma unui ofițer român, a ajuns la București și a încercat cu ajutorul comunității evreiești din România să anuleze ordinul de deportare. Au fost trimise contestații către regina mamă și către cel mai înalt cler din România. Însă, ministrul de Interne, M. Antonescu, a fost de acord să lase doar o sută de evrei botezați la Chișinău.

<https://eleven.co.il/diaspora/communities/12107/>

Sursa nr. 11. Femeile și Holocaustul

Holocaustul a dus la schimbări radicale în rânduiala familiei, indiferent dacă familia era ortodoxă sau civilă, bogată sau săracă, mare sau mică. A avut loc o schimbare a rolurilor tradiționale în familia evreiască, ca urmare a suferinței de foame, teroare, frică și ucidere de către naziști. Trăind în ghetou, precum și în subteran, în pădure, în lagăre de tranzit sau în altă parte, femeile evreiești, în primul rând mame, au fost nevoite să lupte zilnic pentru supraviețuire. Această luptă a fost legată în principal de furnizarea hranei, de muncă, de menținere a igienei pentru prevenirea bolilor și de încercări disperate și încăpățănate de a salva viața membrilor familiei lor. Astfel de schimbări au dus la o schimbare a rolurilor tradiționale de gen, cu rezultatul că femeile au preluat noi roluri și au fost nevoite să se confrunte cu situații de urgență pe care nu le-au mai întâlnit până acum. Deteriorarea continuă a condițiilor de viață ale femeilor, fuga bărbaților către Est în Polonia cucerită, probabilitatea de a fi forțat să muncească forțat (și, prin urmare, frica de a ieși) a dus la extinderea activităților femeilor și la creșterea influenței lor în familie. Drept urmare, femeile au fost primele care au depășit multe greutăți și dificultăți. Una dintre aceste dificultăți a fost problema foamei. În ghetou și în subteran, în care evreii mai trăiau ca familii, membrii familiei au experimentat o foame groaznică. Unele femei și fete și-au riscat viața pentru o bucată de pâine. Mamele au fost nevoite să se mulțumească cu porții neglijabile de alimente și tot timpul se confruntau cu dilema modului de a împărți alimentele între membrii familiei. Multe mame și-au refuzat mâncarea pentru a-și susține copiii. Forțați să muncească, erau foarte îngrijorați de amenințarea constantă de intruziuni în casele lor, unde copiii erau adesea lăsați singuri. Femeile și mamele evreiești au încercat cu încăpățănare să mențină igiena în circumstanțe imposibile pentru a preveni bolile care erau adesea fatale. Își protejau copiii bolnavi și îi ajutau chiar și atunci când ei înșiși erau bolnavi. Au făcut tot ce au putut pentru a-și reprezenta sau a-și proteja bărbații atunci când este necesar și, uneori, s-au opus sfidător naziștilor, asumându-și un risc personal.

Femeile și Holocaustul: Curaj și îndurare. Publicat de Programul de informare al Holocaustului și al Națiunilor Unite în parteneriat cu Institutul de Istorie Vizuală și Educație al Fundației Shoah al Universității din California de Sud și Memorialul „Yad Vashem”, organizație care perpetuează memoria victimelor și eroilor Holocaustului. https://www.un.org/ru/holocaustremembrance/pdf/women_holocaust.pdf

NOȚIUNI

Mișcarea de rezistență - eforturi organizate ale unor reprezentanți ai populației civile a țării, îndreptată spre a opune rezistență puterii legitime sau ocupaționale.

Arhiva Shabbat Oneg – este denumirea codată al unui grup informal evreiesc clandestin, fondat de istoricul evreu Emmanuel Ringelblum în Ghetoul de la Varșovia, pentru a arhiva documentația vieții în ghetou. Mărturiile scrise, colectate de grupul Oneg Shabat a primit în perioada postbelică denumirea „Arhiva Ringelblum”, și a fost inclusă de UNESCO pe lista celor mai importante documente scrise „Memoria lumii”.

Raportul Shtroop – un raport oficial al lui Jürgen Stroop, comandantul formațiunilor germane care au fost însărcinate să lichideze ghetoul de la Varșovia. Numit inițial „Cartierul evreiesc din Varșovia nu mai există!”.

SURSE BIBLIOGRAFICE DE REFERINȚĂ UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE NR. 7:

1. Передайте об этом детям вашим...: История Холокоста в Европе 1933-1945. Стефан Брухвельд, Пол А.Левин. –М, 2000.
- 2.. Нюрнбергский процесс, сборник материалов, 4 том, Москва, 1990 г. Яд Вашем. Учебные и методические материалы на ресурсе: <https://www.yadvashem.org/yv/ru/education/index.asp>
3. ХОЛОКОСТ В МОЛДОВЕ. Антииудаизм, или пещерный мир: Статьи, документы, воспоминания, стихи / сост. Ефим Ткач. – Кишинёв:1989.
4. В тисках событий: Сб. материалов по истории евр. общины Молдовы / сост. Р. И. Гольдштейн. – Днепрпетровск: Дніпро, 1992. – 57 с.: ил.
5. Кишинёвское гетто – последний погром. Д. Дорон (Спектор). – Иерусалим: Библиотека Алия, 1991.

UNITATEA DE ÎNVAȚARE nr. 8 „CEI CE STAU DEOPARTE”: RESPONSABILITATE PENTRU ALEGERE

Unitățile de conținut

- **Nici victime, nici jertfe**
- **Colaborarea: modalitate de salvare sau cooperare?**

SUPORT INFORMAȚIONAL

Cugetând asupra evenimentelor din perioada Holocaustului, este imposibil să-i treci cu vederea pe cei pe care condiționat îi putem numi „partea a treia”. Ei n-au fost nici călăi (ca naziștii și complicii lor), nici victime (ca evreii sau romii), ei urmăreau genocidul dintr-o parte. Voluminosul cuvânt englez „bystanders”, care înseamnă „cei ce stau deoparte”, face aluzie la inactivitate, dar nu descrie acel rol, care părea o poziție pasivă – pe care l-au jucat în Catastrofa evreilor europeni. După cel de-al Doilea Război Mondial a devenit clar: dacă acești „observatori lăturași” n-ar fi fost atât de pasivi, atât de indiferenți față de soarta evreilor în perioada nazismului, numărul celor uciși ar fi fost mai mic.

Nu este ușor să le faci o caracteristică unică milioanei de oameni pe care îi numim „cei care au stat deoparte” - oameni, care au trăit în diferite state, cu diferite istorii naționale, în statele în care regimul de ocupație și condițiile de existență din perioada celui de Al Doilea Război Mondial era foarte diferit. Una o putem spune cu fermitate: din cele trei grupuri de populație susnumite - victime, călăi și cei care au stat deoparte - ultima, fără îndoială, era cea mai numeroasă. Cum putem noi să explicăm tăcerea și inactivitatea „celor care au stat deoparte”? Istoricul Maicl Marrus a inclus în terminologia contemporană noțiunea, pe care o numește „istorie negativă”. Această istorie este cea ce nu s-a întâmplat - istoria inacțiunilor, nepăsării, nesimțirii, istoria pe care ușor e de judecat dar mai greu de explicat.

Istoria Holocaustului – în mare măsură este și istoria „celor care au stat deoparte”. În această noțiune, noi î-l subînțelegem, în acest context, pe martorul nemijlocit, pentru care exista posibilitatea de a face o alegere între un implicare activă și o complicitate pasivă. Vorbim despre oamenii simpli, despre oamenii care în cele mai dese cazuri continuau să ducă o viață normală, care s-au îndepărtat de nenorocirile care se desfășurau în jurul lor: creșteau copii, își aranjau viața, stropeau florile, își sărbătoreau zilele de naștere, strângeau pomușoare din pădure. Unde trecea acel hotar, care î-l impunea pe martorul pasiv să facă alegerea pentru o parte sau alta? Observatorii părtași sunt nu doar populația statelor pe teritoriul cărora s-a desfășurat Holocaustul, dar și statele coaliției antihitleriste (Elveția, Suedia, Turcia, Spania, Portugalia), biserica catolică.

Pe de o parte, nu este real să așteptăm manifestarea unui eroism în masă în condițiile unui război crud de care n-a mai știut omenirea. Lipsa de ajutor, neputința absolută să te opui terorii, teama pentru viața ta și a celor apropiați – toate aceste argumente sunt o justificare a comportamentului lor. Dar noi nu putem exclude faptul că rolul principal în acest comportament îl juca nepăsarea și indiferența față de cei care sufereau, cu care ei nu-și doreau să se identifice. Și în anii următori ei nu doreau să recunoască propria responsabilitate pentru ce s-a întâmplat, din simplu motiv că fiecare din ei „n-a ucis pe nimeni”. Și în ce măsură putem să punem pe umerii lor responsabilitatea juridică pentru nimicirea în masă?

Colaboraționismul în perioada celui de Al Doilea Război Mondial - colaborarea militară, politică și economică a cetățenilor statelor coaliției antihitleriste sau a reprezentanților grupurilor etnice de bază a acestor state cu Germania nazistă, Japonia și Italia în timpul Războiului Doilea Mondial.

La început acest termen însemna colaborarea cetățenilor Franței (acesta este apelul mareșalului Peten în 1940 către națiune în timpul regimului lui Visi) cu regimul german în perioada de ocupație a Franței în cel de-al Doilea Război Mondial. Apoi a fost aplicat și pentru alte guvernări europene, care au activat în timpul ocupației naziste (Guvernul lui Kvisling în Norvegia, regimul din așa numita republică Locotsc pe teritoriul ocupat de URSS, etc) sau organizațiilor militare ale cetățenilor din statele ocupate, aflate sub controlul blocului hitlerist (Armata de eliberare rusă sub conducerea lui Vlasov, diviziile naționale CC aproape în întreaga Europă etc) Vermahtul și trupele CC au fost completate cu 1,8 mln de oameni din cetățeni ai altor state și naționalități. Din ei în anii războiului au fost formate 59 de divizii, 23 de brigăzi și câteva divizii, legiuni și batalioane.

Din diverse surse, se cunoaște, că în componența armatei și poliției germane din timpul războiului și-au făcut slujba între 1,2 -1,5 mln de cetățeni sovietici. Dintre acești colaboraționist comandamentul german a format corpul 15-lea al CC de cazaci, al VI corp CC leton în componența diviziilor 15-a și a 19-a CC letone, „Stanul căzăcesc” a lui Domanov, a 162-a divizie turcă, a 14-a divizie ucraineană CC, a 20-a divizie CC estoniană, „Armata rusă de eliberare” (ARE), condusă de generalul Vlasov – un trădător elementar, care a încălcat jurământul militar și a trecut de partea dușmanului.

Multe dintre aceste unități, adesea cu simboluri naționale, au participat nu numai la ostilități, ci și la execuții în masă ale civililor, evreii și romilor sau ajutau criminalii de război.

Recomandări metodice la unitatea de învățare „CEI CE STAU DEOPARTE”: RESPONSABILITATE PENTRU ALEGERE

UNITĂȚI DE COMPETENȚĂ:

1. Descrierea propriilor gânduri și emoții ce pot influența comportamentul ca urmare a studiului fenomenului Holocaustului.
2. Colectarea eficientă a informațiilor despre fenomenul Holocaustului, în mod eficace, utilizând diferite metode și surse.
3. Argumentarea punctului de vedere asupra momentelor controversate ale Holocaustului, recurgând la dovezi.

FINALITĂȚI:

1. Formarea concepției științifice la elevi, înțelegerea de către ei a legităților dezvoltării sociale și conștientizarea aplicării cunoștințelor teoretice în analiza și evaluarea trecutului.
2. Studierea istoriei și a cauzelor apariției colaboraționismului, analiza critică a informației oferite.
3. Cercetarea faptelor și formarea raționamentului de evaluare a evenimentelor istorice
4. Aplicarea sarcinilor ca dovadă, care necesită reamintirea conținuturilor învățate anterior în cadrul altor subiecte și sinteza lor.

CONCEPTE CHEIE:

Pentru clasele IX-X: Colaboraționism, participare pasivă la omorurile în masă.

Pentru clasele XI-XII: Alături dar nu împreună, responsabilitate pentru alegere.

CONEXIUNI INTERDISCIPLINARE:

1. În cadrul orelor la disciplinele *Limba și literatura maternă, Arte plastice* - prin studierea operelor care abordează problema umanismului, moralității, spiritului, dezinteresului
2. În cadrul orelor la disciplina *Istoria românilor și universală* – la conținuturile curriculare cu referire la studierea responsabilității omenirii pentru crimele împotriva umanității, la studierea activității naziștilor și istoria apariției tribunalelor internaționale.

CONEXIUNI INTERTEMATICE:

Unitatea de învățare nr. 6 Holocaustul,

Unitatea de învățare nr. 7 Rezistența,

Unitatea de învățare nr. 9 Caritatea – act de eroism,

Unitatea de învățare nr. 10 Copii – victimele Holocaustului,

Unitatea de învățare nr. 11 Responsabilitatea pentru crimele nazismului, responsabilitatea pentru Holocaust,

Unitatea de învățare nr. 14 Negarea Holocaustului și antisemitismul astăzi.

METODE ȘI PROCEDEE DIDACTICE:

Pentru clasele IX-X: Exerciții și practici de însușire a noțiunilor, aplicarea cunoștințelor în procesul de analiză a surselor /documentelor istorice și analiza lor critica, discuția.

Pentru clasele XI-XII: Exerciții și practici de formare a legăturii de cauzalitate și efect, a legăturilor privind dezvoltarea societății, exerciții de formulare a concluziilor teoretice.

SUGESTII DE STRUCTURARE A DEMERSULUI DIDACTIC

ERRE

Evocare	Dacă n-ar fi fost „observatorii lăturași” atât de pasivi, atât de nepăsători la soarta evreilor sub dominația naziștilor , numărul celor uciși ar fi fost mai mică.
Realizarea sensului	Analizând sursele propuse, elevii vor înțelege că rolul principal în astfel de comportament la jucat nepăsarea, indiferența față de suferințele celui cu care nu-si doreau să se =.
Reflecție	Elevii analizează dovezile din surse și se expun asupra colaboraționismului și a cauzelor lui. Este dificil să te aștepți la manifestări ale eroismului de masă în cele mai severe războaie pe care umanitatea le-a cunoscut vreodată. Neputința, imposibilitatea absolută de a confrunta teroarea, frica pentru viața unuia și viața celor dragi - toate aceste argumente pot fi citate drept justificări.
Extindere	Analizând sursele, lucrând in echipe, elevii fac concluzii că fiecare om avea posibilitatea de a lua o decizie:între o implicare activă si o participare pasivă.

Structura unității de învățare	Sursele	Evaluare
Nici călău, nici victimă Colaborarea: mijloc de salvare sau colaborare?	Sursele nr. 1, 7, 8, 9 - pentru clasele IX-X Sursele nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 12, 13 - pentru clasele XI-XII	Evaluarea activității in echipa, Observarea procesului de activitate a elevilor Evaluarea formative , alcătuirea fisei pentru reflectie

Surse de referință pentru studierea unității de învățare „Cei ce stau deoparte”: responsabilitate pentru alegere

Sursa nr. 1. Cei care au stat de o parte. Polonia

„...Pericolul militar din anul 1939 a consolidat societatea poloneză. În vara anului 1939 în societatea antisemită din Polonia se manifesta o solidaritate uimitoare între catolici și evrei. La începutul lui septembrie 1939 polonezii și evreii umăr la umăr apărau Varșovia, făceau deserviciu pe acoperișuri în timpul atacurilor aeriene etc.

Însă, doar cum Polonia a capitulat, manifestările antisemite ale multor polonezi au izbucnit cu o forță nemaivăzută-polonezii parcă îi învinovăteau pe evrei de înfrângeri. Polonezii din Varșovia au salutat introducerea muncii silnice pentru evrei din octombrie 1939, chiar a apărut o poezioară cinică „Hitlerkochany, Hitlerzłoty, nauczyłydówroboty” (Hitler dragul, aurășul i-a învățat pe jidani să muncească).

Cauzele principale ale indiferenței populației din jur la soarta evreilor era cumva omeneste explicabilă. Persista teama de propria viața (pentru protejarea evreilor exista sentința imediată cu moartea), neîncrederea în ziua de mâine, foametea și ruina ca consecință a războiului și regimului de ocupație. Regimul de ocupație germană în Polonia a fost cel mai drastic și de lungă durată în Europa de Est. Germania a instaurat în Polonia o guvernare absolută fără careva posibilități de autoadministrare pentru polonezi. Popoarele slave după teoria nazistă erau „inferioare rasial” și trebuiau să se supună și să muncească pentru „rasa superioară”-arieni. Din 3 325 000 de evrei, care locuiau în Polonia de până la război aproximativ 3 mln au fost exterminați.”

Fragment din crestomația pentru clasele superioare a Complexului memorial a istoriei Holocaustului Yad-Vasem
<https://www.yadvashem.org/ru/education/educational-materials/lesson-plans/bystanders.html>

Sursa nr. 2. Certificat istoric

Conferința Evian - conferință despre refugiații evrei convocată de președintele Franklin Roosevelt. Desfășurată în Evian, în Franța, în perioada 6 - 15 iulie 1938. Conferința a fost convocată în legătură cu deteriorarea accentuată a situației evreilor în Europa după ocuparea Austriei de către trupele Germaniei naziste (Anschluss) 1938. Președintele SUA Roosevelt a invitat liderii țărilor democratice din întreaga lume să discute problema furnizării de azil refugiaților politici. La conferință au participat reprezentanți din 32 de țări. Reprezentanții organizațiilor internaționale de refugiați nu au participat la conferință, cu excepția secretarului general al Societății Națiunilor pentru Refugiați. Reprezentanții refugiaților înșiși nu aveau voie să participe la conferință. În discursurile participanților la conferință, a existat o reticență pronunțată a majorității țărilor de a-și deschide granițele către evreii persecutați. În deschiderea conferinței, reprezentantul SUA a menționat că țara sa a făcut deja tot posibilul, lăsând în 1938- 27.370 de persoane, adică au folosit pe deplin cota de intrare pentru refugiații din Germania și Austria.

Reprezentantul guvernului britanic a menționat că direct în regatul Marii Britanii nu se pot găzdui refugiați de la supraaglomerație și un număr mare de șomeri. El a exclus complet Palestina ca posibil refugiu. Marea Britanie era gata să accepte un număr mic de refugiați în coloniile sale din Africa de Est. Franța a declarat că a acceptat deja numărul maxim de refugiați. Belgia a luat aceeași poziție. Australia și-a explicat refuzul de a refuza refugiații din Europa prin faptul că țara nu are conflicte etnice și nu dorește să apară. Canada și o serie de țări din America Latină au declarat că, ca urmare a crizei economice și a șomajului puternic, nu pot accepta refugiați. O singură țară - Republica Dominicană - și-a exprimat disponibilitatea de a accepta un număr mare de refugiați, oferind terenuri pentru cazarea lor. Prin decizia conferinței a fost demonstrat că nicio țară din lume (excepție - o singură țară) nu vrea să-i lase pe evrei să intre.

<https://www.yadvashem.org/ru/holocaust/lexicon/evian-conference.html>

Sursa nr. 3. Cei care au stat de o parte. Olanda. Belgia

Olandezii, conform teoriei rasiste, sunt considerați urmașii triburilor înrudite cu germanii. De aceea, comparativ cu Franța, în Olanda, imediat după ce a fost ocupată în mai 1940 a fost instaurat un regim civil drastic al administrației germane care era sprijinit de partidul nazist local.

Cu toate că protestele populației locale erau destul de frecvente, de la sfârșitul lui iunie 1942 s-au început deportările evreilor olandezi în lagărele morții, în proporții tot mai mari. Doar 25% din populația evreiască a reușit să supraviețuiască HOLOCAUSTULUI.

La începutul perioadei de ocupație, nemții încă nu-si determinase-ră o programă specială cu referință la locul Belgiei în „noua administrare”. Doar către octombrie 1941 încep să fie editate legile antievreiești. Dar realizarea lor a fost oprită. Un rol deosebit în salvarea evreilor l-a avut biserica catolică belgiană în frunte cu cardinalul Vann Rui, care nu s-a temut să se pronunțe împotriva deportărilor. Mișcarea de rezistență locală avea în prioritatea s-a salvarea evreilor (în special a copiilor). În Belgia a avut loc un eveniment unic pe tot parcursul războiului, când partizanii au atacat un tren care transporta evrei spre Est. Aproximativ 50% de evrei au supraviețuit.

Fragment din crestomația pentru clasele superioare a Complexului memorial a istoriei Holocaustului Yad-Vasem, <https://www.yadvashem.org/ru/education/educational-materials/lesson-plans/bystanders.html>

Sursa nr. 4. Tragedia din satul Pepeni

„În zorii zilei de 13 iulie 1941, germanii au intrat în sat. După prânz, a apărut un grup de jandarmi conduși de maistrul Ion Bordei. În centrul satului, plin de oameni, a anunțat că cei supuși serviciului militar, rezervei și cei care încă nu au atins vârsta serviciului militar ar trebui să vină la postul de jandarm ... După ceva timp, înarmați, au ieșit de acolo în grupuri, fiecare în frunte cu jandarmul și au început să-i alunge pe evrei din casele lor. Am văzut cum familiile evreiești, cu obiecte de casă în mâini, sub pază escortate în clădirea primăriei. Printre ei se aflau colegii mei de clasă. Mi-au fluturat în tăcere din mâna. Nimeni nu bănuia că aceasta era ultimul adio.”

Din memoriile lui A. Vulpe-Pepenyanu (originar din Pepeni)

„Într-o zi, în primărie au fost incluși vârstnici, copii, femei însărcinate - peste 300 de evrei, nu numai localnici, dar și refugiați din Bălți, Telenești și din alte locuri. I-au închis pe ei în patru camere cu geamuri împărțite. Nu i-au lăsat pe nimeni să intre. Patru zile de căldură de iulie, fără apă și mâncare, umilință, cu frică și groază - greu de imaginat cum au supraviețuit acești oameni ... Frații David și Abraham Klingers erau cunoscuți cu fostul prefect de Kotel înainte de război și sperau să ușureze situația prizonierilor. Dimineața i-au cerut lui I. Bordei o căruță pentru a merge la domnul Kotele din Bălți. Frații au primit căruța pentru această călătorie împreună cu familiile lor. Pe căruța, însoțiți de doi jandarmi, au condus în direcția orașului Bălți. La trei kilometri de Pepeni, jandarmii au sărit din căruță și i-au împușcat pe toată lumea, fără a o proteja nici pe mama în vârstă de optzeci de ani a Klingerilor. Doar fiul lui David, în vârstă de doisprezece ani, a reușit să se refugieze într-un câmp de porumb în agitație. Jandarmii s-au dovedit a fi complici. Doi locuitori ai Romanovkai care treceau pentru o parte din proprietatea lui Klinger au ajutat la finalizarea muncii murdare ... Câțiva oameni au reușit să scape din carnagiul de la Pepeni. Două dintre ele: soția mea Sofia Zaslavskaya și vărul ei Mikhail Talpalatsky au fost închiși în clădirea primăriei. Când au început împușcăturile, în stare rănită, Srul Talpalatsky, tatăl Sofiei, a sărit pe fereastră împreună cu fiica și nepotul său. Au reușit să scape. După ce a convenit cu copiii să se întâlnească în afara satului, s-a dus prin grădini, spre casă pentru a lua cele mai necesare lucruri. Pe drum de durere mi-am pierdut cunoștința. S-a trezit, a cerut ajutor. Un vecin a ieșit cu o sapa în mâini și ... „i-a ajutat”. Și asta după ce câteva zile în urmă ei pașnic discutau...”

Din memoriile lui A. Zaslovschii (originar din Pepeni)

Monumentul victimelor Holocaustului din s. Pepeni, r-nul Singerei.

În anul 1971 prin decizia adunării satești a fost comandat monumentul. Mai mult de 30 de ani sculptura a stat în depozit, neprimind permisiunea de la puterea sovietică pentru a fi instalată. Monumentul a fost înălțat doar în anul 2004.

<http://jewishmemory.md/ru/shoa-v-pepenakh-eshhe-odno-imya-na-strashnojj-karte/>

http://image.epochtimes-romania.com/2016/07/2016_07_11_13621704_10206759800379129_85949143_o_rsz_crp_crp.jpg

Sursa nr. 5. Cercetări istorice

În cartea sa *Purifying the Nation: Population Exchange and Ethnic Cleansing in Nazi-Allied Romania* (Washington, 2009), istoricul moldovean și american Vladimir Solonari vorbește despre un scenariu mai mult sau mai puțin general de atacuri asupra evreilor: „Primele crime au fost comise de militarii și jandarmeriei românești cu participarea extremiștilor locali (de obicei foști membri ai partidelor fasciste) și oportuniști. Apoi, rolul principal l-au avut locuitorii locali care au identificat, colectat și însoțit evreii la locul executării. Au participat uneori la execuții, au ucis răniții și i-au jefuit pe morți. Evreii, care nu au avut timp să evacueze înainte de sosirea trupelor și jandarmilor români, au avut foarte puține șanse de mântuire.

În satul Țigănești, locuitorii locali i-au ajutat pe jandarmi să identifice și să adune evreii din sat, care au fost duși imediat la execuție la marginea satului. Unii s-au oferit voluntari pentru a participa la execuție. După execuție, locuitorii locali care au participat la ea au avut voie să ia hainele morților.

La Hîncești, când militarii români i-au condus pe evreii orașului la locul de execuție, un soldat, citând starea de sănătate, a refuzat să tragă. Doi localnici au vrut imediat să participe la execuție. După împușcare, au ucis răniții cu focuri de control.

În Dumbraveni, cea mai mare așezare evreiască din nordul Basarabiei, după apariția trupelor românești, populația locală non-evreiască, susținută de țăranii satelor vecine Dubno, Vedeni și Parcani, a început masacre de evrei. Cei care au participat la pogromuri au jefuit toate casele, au furat proprietăți, inclusiv mobilier, au furat animale. Pogromul a durat câteva zile, iar „vecinii” în tot acest timp au bătut brutal și i-au împușcat pe evrei.”

<https://newsmaker.md/rus/novosti/unesennye-getto-kak-v-bessarabii-istrebyali-evreev-i-romov-vo-vremya-vtoroy-mirov-32725/>

Sursa nr. 6. Din agenda doctorului Elena Buividate-Kutorghene

(iunie-decembrie 1941)

O zi însorită și caldă. Nemții sunt în oraș [...]. Astăzi orașul este împodobit cu drapele lituaniene[...]. Pe străzi o mulțime de oameni cu bande naționale la mână. Oameni foarte respingători, înrăiți, înarmați. Duc evreii câte unul sau în grupuri, cu tristețe privesc la ei [...]. Mi-a rămas în minte un evreu bătrân, înalt, elegant, cu o față palidă, liniștit și hotărât, apoi o grupă de femei, bătrâni. În fruntea unui grup mergea o pereche - soț și soție – bătrâni care duos se susțineau unul pe altul. M-a uimit fața palidă a unui evreu tânăr într-un surtuc lung, care mergea mândru și revoltător [...]. Mulțimea de pe aleea Laisves îi batjocorea, râdeau în hohote. S-a apropiat de mine o doamnă în vârstă cu lacrimi în ochi spunând-mi „cât e de josnic, că oamenii pot să se amuze în astfel de situații”. Am rămas distrusă, zguduită de cele văzute? Lângă pușcărie, erau la fel, mulți curioși. S-a apropiat un autobus de culoarea cerului, colbăit, din care au ieșit împinși 30 de evrei. Ei au trecut printr-o gardă înarmată care brutal și răutăcios le strigau „Mai repede”. Cei din jur le strigau cu răutate. De unde atâta răutate, cruzime? Cu ce plăcere îi duc acești „partizani”, satisfăcuți se vede de starea de putere cu care îi mîna cu arma, victorioși.”

V. Grosman, I. Erenburg, Cartea neagră, Vilnius, 1993

Sursa nr. 7. Fragment din romanul documentar „Babii Iar”. A. Cuznețov

„Moșul... a năvălit în cameră:-Vă felicit! Da!.. Mâne în Kiev nu va fi niciun jidan! Cred că e adevărat ce spun, că ei au incendiat Kreșceaticul. Slavă ție Doamne ! Ajunge, sa-u ghiftuit pe sîngele nostru, blestemații. Lasă-i să plece în Palestina lor, nemții se vor isprăvi cu ei. Îi duc. Ordinul e afișat. Noi somnoroși am alergat afară. Pe gard a fost înclieat afișul pe o foaie boțită, fără titlu și semnătură „Toți jidanii din orașul Kiev și împrejurimile lui sunt obligați să se prezinte luni 29 septembrie, ora 8.00, dimineața la intersecția străzilor Melnicovschi și Dohurovsci (lângă cimitir). Să-și ia documentele, banii, obiectele scumpe, haine groase, lingerie și altele... ”. Am recitat anunțul de două ori și mi-au trecut fiorii. E prea cu cruzime scris ... Aceasta înseamnă că și Șura Mațca va pleca?... Mi s-a făcut jale, jale să mă despart pentru totdeauna de ei . Și de odată, pe neașteptate pentru mine însumi, chiar spontan, am gândit cu cuvintele bunelului, chiar cu intonația lui și cu furie „Ei! Și ce? Lasă-i să plece în Palestina lor, s-au ghiftuit! Aici e Ucraina, iar ei vezi, s-au plodit, s-au înfipt ca ploșnițele. Și Șurca Mața, e tot un jidan parșiv, viclean, răutăcios, câte cărți a luat de la mine! Lasă-l să plece, fără ei va fi mai bine. Bunelul meu e deștept, bunelul are dreptate.”

Anatolii Cuznețov, Babii Iar, Roman-document, Kiev, Overing, 1991

Sursa nr. 8. Lorens Lis, Drumul spre Treblinka

Imediat după năvălirea nemților în Kaunas, fata de 16 ani - Vera Silchinaite mergea pe lângă garajele orășenești situate mai departe de centru. A observat un grup de oameni foarte agitați și la început i s-a părut că sunt chercheliți, se hârjonesc. Apropiindu-se, a observat că unul din ei zace la pământ, răsuflând din greu, iar alții primprejur cu bâte în mână. Nu era o hârjoneală, erau lituanienii eliberați din pușcărie, îl snopeau în bătăi pe un evreu neînarmat.

„M-am speriat de moarte, am rămas înțepenită de frică, n-am cuvinte să exprim ce simțeam eu.. Până acum îmi stă în fața ochilor această scenă”. Mulțimea care urmărea acest omor, încurajator striga: „Bate jidanii!”, iar unul din mulțime l-a ridicat pe feciorașul său de-asupra capului ca să vadă mai bine ce se petrece acolo. Vera nu putea să înțeleagă, cum poate puștiul să privească la toate acestea „Ce va crește din el, și înțelege el oare ce se petrece acolo? La ce te poți aștepta de la acei care prin strigăte îi susțin pe ucigași?”

Lorens Lis. Auschwitz. Naziștii și „Soluția finală a întrebării evreiești”, 2014, Editura ABC-Atticus (Drumul către Treblinka. Capitolul 8.)

Sursa nr. 9. Scrisoarea de adio a lui Artur Zigheliboim

11 mai 1943. Certificat istoric a lui Artur Zigheliboim – liderul mișcării muncitorești din Polonia. Am încercat să organizez mișcarea muncitorească de rezistență împotriva naziștilor la începutul războiului. Încercând să scap de arestări am fugit în străinătate, am fost reprezentantul Consiliului național al Guvernului Polonez, refugiat la Londra. Am fost printre primii care au aflat despre exterminarea evreilor în Polonia. La 12 mai 1943 s-a sinucis, aflând despre răscoala din ghetoul din Varșovia și moartea soției și a fiului. Preventiv, a scris o scrisoare Guvernului polonez.

PRESEDINTELUI Republicii Poloneze-Dlui Vladislav Racikovici
Prim- ministrului, generalului Vladislav Sicorskii

Mă adresez domnilor către voi cu ultimul cuvânt, iar prin intermediul vostru către guvernul și poporul polonez, către guvernele și popoarele statelor aliate și către conștiința umană. Eu nu mai pot trăi și nu mai pot tăcea în ceasul când sunt nimiciți ultimii evrei din Polonia. Prietenii mei din Varșovia au murit în lupte ca adevărați eroi cu arma în mână. Eu nu trebuia să mor alături de ei, dar cu sufletul eu sunt acolo - lângă mormintele frățești. Prin moartea mea vreau să-mi exprim ultimul protest, protestul nepăsării, cu care lumea privește la cele ce se întâmplă, astfel făcând posibilă nimicirea poporului evreiesc.

I. Arad, I. Gutman, A. Margaliet, Catastrofa în documente, (ebraică) Yad Vasem, Ierusalim, 1978, pag. 258-260

Sursa nr. 10.

„...Cum reacționau locuitorii Maythauzenului la cele ce se întâmplau în lagărul de concentrare? O țărancă s-a adresat în 1941 către conducerea lagărului cu o scrisoare oficială, precum că ea este permanent martora exterminărilor, care bine se vad de pe un delușor unde e amplasată ferma ei. „Am o sănătate șubredă – explică ea-iar ceea ce se petrece îmi deranjează sistemul meu nervos . dacă nu e posibil să opriți aceste acte inumane, schimbați-le în alt loc, mai departe de ochii noștri...”

Victoria J. Barnett. Bystanders. Conscience and Complicity during the Holocaust. Greenwood Press, Westport, Connecticut - London, 1999, p. 7

Sursa nr. 11. Pogromul evreiesc din Lvov (Ucraina) anul 1941

Sursa nr. 12. Păreerea cercetătorilor

Diana Dumitru – doctor în istorie, Universitatea Pedagogică de Stata „I. Creangă”, mun. Chișinău.

„Am realizat un studiu despre motivul pentru care unii oameni au făcut rău, în timp ce alții i-au ajutat pe evrei în timpul Holocaustului din România. Acesta este practic un studiu comparativ al atitudinilor față de evrei din două teritorii vecine, și anume în Basarabia și Transnistria. Astfel, ambele aceste teritorii au fost sub control românesc în 1941-1944. În Basarabia, am găsit dovezi și dovezi ale unei serii de atacuri violente ale civililor basarabeni asupra evreilor. De exemplu, unul dintre cele mai grave cazuri s-a întâmplat în Cenușă. Peste două sute de rezidenți evrei au fost uciși de grupuri de rezidenți locali și de doi jandarmi români. Au fost uciși de unelte agricole, sapa.

În Transnistria, atitudinea față de evrei a fost mai bună. Nu am găsit un singur caz de atac violent în masă asupra populației civile evreiești de către populația locală. Nu încerc să spun că oamenii nu au fost implicați în violența de acolo, ci erau polițiști sau poliție germană. Dar, altfel, populația locală nu a participat la violență. Am vrut să găsesc o explicație pentru mine, de ce este această diferență?

În anii interbelici, Basarabia a făcut parte din România, iar cealaltă parte a Uniunii Sovietice Deja în 1941-1944. România era un aliat nazist și ambele teritorii erau sub controlul lor. În Uniunea Sovietică în anii interbelici, autoritățile au încercat într-adevăr să integreze populația evreiască și să lupte cu antisemitismul. Statul sovietic a încercat să transmită populației că nu are voie să atace evreii nici verbal, nici fizic. Uniunea Sovietică a fost foarte experimentată în utilizarea propagandei; lucrul cu copiii, crearea de cărți pentru copii despre prietenia dintre copiii evrei și non-evrei. Dar în România totul a fost altfel. Administrația de stat a lansat o campanie foarte puternică împotriva minorităților etnice, în deosebi, împotriva evreilor. Totul era îmbibat cu antisemitism.

Există și concluzii pozitive aici: când statul și guvernul său se străduiesc să schimbe acțiunile agresive în rândul populației sale, statul are instrumente foarte bune și puternice pentru a rezolva această problemă. Pentru o generație - deoarece perioada interbelică a fost de douăzeci și ceva de ani - puteți schimba cu adevărat gândurile oamenilor. Nu toată lumea, nu complet, dar cel puțin ai o nouă generație care începe să gândească și să perceapă un anumit grup cu ochi diferiți. Astfel, într-o perioadă relativ scurtă de timp, puteți învăța noi valori, idei noi și chiar stăpâniți un tip de comportament diferit. Dar, de asemenea, statul poate și trebuie să utilizeze toate mecanismele pe care le are pentru a-și educa mai bine populația și pentru a stimula relațiile bune între grupurile sociale sau grupurile naționale sau orice minorități.”

https://www.ushmm.org/confront-antisemitism/antisemitism-podcast/diana-dumitru?fbclid=IwAR3_RVr8nIrljODP5JL6v5iqphcm9aiPaAUQjNSfDws22xGAQIFQy9kWWwQ

Sursa nr. 13. Istoricul ucrainean Iaroslav Grițac despre colaboraționism

Teoretic, colaborarea cu fiecare ocupant a lăsat cea mai mare șansă de supraviețuire. Colaborarea este un însoțitor indispensabil al fiecărui război. În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, având în vedere caracterul său „total”, ea a câștigat proporții fără precedent. Cu toate acestea, măsura unei eventuale colaborări a fost aleasă cel mai adesea nu de populația teritoriului ocupat, ci de regimul de ocupație în sine. Colaborarea a primit forme de masă în care regimul de ocupație a fost ușor, ca în Franța („regimul Vichy”). Situația pe teritoriile estice ocupate a fost complet diferită: aici admiterea reprezentanților populației locale pentru a participa la administrația ocupației a fost foarte limitată [...] Printre ucrainenii, au fost mulți intelectuali, țărani obișnuiți și filistini, care, la riscul vieții lor, au adăpostit sute și mii de evrei (într-un caz, chiar și ofițerul de poliție ucrainean a salvat viața unei femei evreiești, în celălalt, primarul ucrainean al Kremenčug). [...] Cu toate acestea, aceste cazuri au fost excepția și nu regula. În general, societatea ucraineană, deși simpatiza în mod predominant cu soarta evreilor, nu a îndrăznit să-i ajute. Sub ocupația germană, când ucrainenii și polonezii au fost amenințați cu execuția pentru aceasta, fiecare astfel de act a fost o manifestare a curajului personal, mărginit de eroism. Iar eroismul nu este o întâmplare zilnică. [...] Pentru majoritatea populației locale, problema colaborării și exterminării evreilor a fost la fel de criminală ca un aspect moral. Nu a participat la execuțiile de masă și la alte atrocități ale regimului fascist, dar, pe de altă parte, a făcut foarte puțin pentru a le preveni.

Nu este dificil să găsiți o explicație în acest sens în condițiile deosebit de crude ale ocupației germane, în scăderea standardelor morale și în costul vieții unei persoane, a cărei cauză a fost războiul; cultura politică scăzută (sau mai bine zis, zero) a tuturor, fără excepție, participanții la un conflict militar și altele asemenea. Este clar că numai persoanele cu o responsabilitate morală foarte mare pentru sine și pentru societate ar putea depăși frica și face ceea ce datoria lor umană le-a cerut.

Gritsak J. Pasiune pentru naționalism. Eseuri istorice. - Kiev: critică, 2011. -176 p..

NOȚIUNI

Colaboraționism (fr. collaboration — «colaborare») — colaborare conștientă, benevolă cu dușmanul în interesele lui și în detrimentul intereselor propriului stat.

Noțiunea se împarte în: colaborare impusa (recunoașterea impusa a situației); colaboraționismul conștient (încercarea de a avea beneficii din cauza situației create), colaborare cu dușmanul, ocupantul țării.

SURSE BIBLIOGRAFICE DE REFERINȚĂ UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE NR. 8:

1. Конвенция о предупреждении преступления геноцида и наказания за него от 9 декабря 1948г. // Сборник международных договоров. Т.1. ч.1, 2. Универсальные Договоры. ООН. NY. Geneve. 1994.
2. «Дневник Анны Франк», Издательство: Издательство иностранной литературы? 1960
3. «Тропою памяти»/ Учебное пособие по преподаванию истории Катастрофы. ЯдВашем, Иерусалим, Израиль.
4. Холокост, Энциклопедия, -Москва, 2008.
5. Передайте об этом детям вашим, История Холокоста в Европе 1933-1945. Стефан Брухвельд, Пол А.Левин. –М., 2000.
6. ХОЛОКОСТ В МОЛДОВЕ. Антииудаизм, или пещерный мир: Статьи, документы, воспоминания, стихи / сост. Ефим Ткач. – Кишинёв: Б.и., 1989. – 195 с.
7. Уничтожение евреев СССР в годы немецкой оккупации (1941-1944): Сб. док. И материалов / ред. Ицхак Арад. – Иерусалим: Тарбут, 1991. – 424 с.
8. The State Antisemitism, and Collaboration in the Holocaust. - Dumitru Diana. Cambridge University Press, 2016, - 261p.
9. Пепел прошлого стучит в наши сердца. Холокост / И.Левит; Общество еврейской культуры Республики Молдова, Институт национальных меньшинств АН Молдовы, Кишинёвская городская б-ка им. И.Мангера. - К.: Б.и., 1997. – 19 с.

UNITATEA DE ÎNVAȚARE nr. 9 „COMPASIUNEA - ACT DE EROISM”

Unitățile de conținut

- Istorii despre salvarea evreilor
- Dreptii între popoare. Dreptii între popoare din Republica Moldova

SUPORT INFORMAȚIONAL

În perioada Holocaustului populația autohtonă din diferite țări aveau o atitudine diferită față de evrei - de la indiferență până la dușmănie. Posibil, o bună parte, cu indiferență urmăreau cum foștii lor vecini erau arestați și uciși. Erau și care colaborau cu naștii, alții se îmbogățeau pe seama averilor confiscate de la societățile evreiești. Dar și în această lume plină de cruzime, lipsită de moralitate, au mai rămas oameni curați. Anume acești puțini cu o uimitoare bărbăție au păstrat cele mai bune calități omenești.

În Israel, cei care nu sunt de naționalitate evrei, dar care i-au salvat pe evrei în anii ocupației naziste din Europa, Holocaustul (Shoa), care își riscă propriile vieți, li se acordă titlul de Drept printre națiuni. Astăzi, listele celor drepti includ peste 26 de mii de oameni din întreaga lume. 79 de persoane, originari din Republica Moldova, au primit acest titlu, pentru că au salvat evreii în timpul războiului. Decernarea titlului Drepti între popoare exprimă dorința jertfelor să –și exprime stima față de oamenii care au sărit în apărarea lor în perioada persecuțiilor și a nemărginitei tragedii. Participanții în acest proiect se strădui să-i găsească pe cei care îi ajutau pe evreii persecutați, și acțiunile cărora se deosebeau de comportamentul observatorilor inactivi, acelor care îi ajutau pe ucigași și pe însuși ucigașii. Titlul Drepti între popoare concordantă cu determinarea Legii despre Yad Vashem este foarte cunoscută în toată lumea, și este sinonimul cinstei, eroismului uman și înseamnă victoria binelui asupra forțelor răului. Recunoscuți de Yad Vashem cu titlul de Drepti între popoare reprezentanți din 44 de țări ale lumii, printre ei sunt creștini de toate confesiunile și musulmani, credincioși și ateii, bărbați și femei, oameni de toate profesiile și de diferite vârste, cu studii și țărani analfabeți, bogați și săraci. În Polonia au fost salvați aproximativ 120 mii de evrei. Aproximativ, conform calculelor 350 mii de polonezi au participat la salvarea evreilor în măsura posibilităților la diferite etape ale salvării. Minimum 5000 de polonezi au fost nimiciți de naștii pentru ajutorul acordat sau pentru că i-au ascuns pe evrei.

Pentru a acorda ajutor evreilor a fost nevoie de mare curaj și sacrificiu de sine. Naștii amenințau cu moartea pe oricine care acordau careva favoruri evreilor. Prețul pe care mulți salvatori l-au plătit, în diferite țări, a fost diferit. În Europa de Est, germanii au ucis nu numai oamenii care au oferit hrană evreilor, ci și familiile lor, în întregime. În Europa de Vest, represiunea nu a fost atât de aspră, dar chiar și acolo mulți drepti au fost uciși sau au murit în lagărele de concentrare. Și salvatorii, și cei pe care i-au salvat, erau în continuă teamă. Pericolul ar putea amenința nu numai autoritățile germane. Vecinii antisemiti îi denunțau adesea pe cei drepti.

În onoarea acestor oameni, arborii au fost plantați în Ierusalim pe tot Memorialul Yad Vashem ca simbol al renașterii vieții. Aleea Dreptilor între popoare a fost inaugurată în 1962. Copacii ca simbol a reînvierii vieții, au fost sădiți pe tot teritoriul Memorialului Yad Vashem în cinstea neevreilor, care au demonstrat un comportament nobil și uman, riscând cu propria viață salvându-i pe evrei în perioada Holocaustului. Grădina este situată în apropierea de Valea comunităților distruse. Numele Salvatorilor popoarelor lumii sunt gravate pe pereții care înconjoară Grădina. Cu regret, nu sunt cunoscute numele tuturor salvatorilor. Toate acțiunile de salvare a evreilor se desfășurau în taină, deoarece orice ajutor acordat evreilor cerea un mare risc pentru ambele părți. De aceea deseori este foarte dificil de aflat împrejurările salvării iar din lipsă de informații este dificil să stabilim numele salvatorului. Unii din ei au fost nimiciți împreună cu evreii pe care îi ascundeau, și astfel n-a rămas nimeni care să comunice ceva despre ei. Uneori, oamenii dispunând de informații despre salvatori nu se adresează în Yad Vashem ca sa-i informeze. În scopul imortalizării numelor acestor eroi necunoscuți Yad Vashem a ridicat Monumentul Salvatorului anonim pe Aleea dreptilor între popoare. În salvarea evreilor au participat oameni din diferite stări sociale - de la țărani analfabeți până la familii regale.

Lor le ajutau reprezentanții tuturor: militari, funcționari, slujitori ai cultelor, muncitori, pescari, țărani, reprezentanți ai culturii și artei, profesori, etc.

În cazuri speciale pentru ai salva pe evrei se implicau nemții cu funcții mari. Din rândul acestor persoane cel mai cunoscut este Oscar Șindler – businessman neamț care a salvat mai mult de 1000 de evrei din lagărul Plașov, angajându-i ca muncitori la întreprinderea sa. Printre „Drepti între popoare” sunt diplomați și funcționari civili. Printre cei mai cunoscuți sunt Aristidec Sousa Mendes (Portugalia), Tiună Sugihara (Japonia), Paul Greninger (Elveția), care au riscat cu cariera proprie întru salvarea evreilor. Consulul general din China de la Viena Hă Fânșani le-a acordat evreilor o mie de vize în Singapore și alte țări. Colaboratorul ambasadei iraniene la Paris Abdul – Husein Sardari la fel i-a salvat pe evrei în Parisul ocupat de nemți, oferindu-le 3000 de vize iraniene. Dar cel mai vestit diplomat care a salvat evrei – este probabil Raul Valenberg din Suedia, care a salvat zeci de mii de evrei unguri. Tocmai în 2006 s-a aflat despre diplomatul salvator - colonelul din Salvador Hoze Arturo Castellanosa, care a dat aproximativ 40 de mii de documente false de cetățenie salvadoriană evreilor europeni (în majoritate din Ungaria), ce a permis să fie salvați 25 mii de oameni. Printre Dreptii între popoare e necesar să-l amintim și pe colaboratorul misiunii spaniole la Budapesta George Perlaxa și consulul Spaniei la Atena Sebastiano Romero Radigalisa.

Recomandări metodice la unitatea de învățare **COMPASIUNEA - ACT DE EROISM**

UNITĂȚI DE COMPETENȚĂ:

1. Desfășurarea proceselor de investigație istorică a fenomenului Holocaustului, manifestând gândire critică.
2. Promovarea comunicării și a dialogului dintre persoane care aparțin diferitor comunități culturale, pentru a promova respectul și cultura conviețuirii pașnice.
3. Desfășurarea proceselor de investigație istorică a fenomenului Holocaustului, manifestând gândire critică.

FINALITĂȚI:

1. Dezvoltarea la elevi a înțelegerii specificului culturii naționale și general umane, bazelor moral-spirituale a vieții omului și omenirii.
2. Formarea competențelor de muncă individuală în căutarea, analiza și selectarea informației necesare , de a o stoca, analiza și a o transmite altora.
3. Dezvoltarea competențelor de valoare și conținut la elevi în domeniul cunoașterii, legate de imaginea de valori a elevului , a potențialului lui de a vedea și înțelege lumea înconjurătoare , orientându-se și conștientizând rolul propriu și menirea sa în ea, capacitatea de a selecta scopul și sensul acțiunilor proprii, de a lua decizii.
4. Stimularea la elevi a tendinței de a cunoaște omul, lumea lui interioară, atitudinile, despre calitățile sale psihice, capacități, valori, scopuri, posibilități, idealuri.

CONCEPTE CHEIE:

Pentru clasele IX-X: Drepti între popoare, caritate.

Pentru clasele XI-XII: Problema alegerii, Lecția omenie.

CONEXIUNI INTERDISCIPLINARE:

1. În cadrul orelor la disciplina *Istoria românilor și universală* la conținuturile curriculare cu referire la cel de Al Doilea Război Mondial.
2. În cadrul orelor la disciplina *Limbă și literatură maternă* la conținuturile curriculare cu referire la caracteristicile umanismului, moralității, spiritualității în cadrul operelor literare.

CONEXIUNI INTERTEMATICE:

Unitatea de învățare nr. 6 Holocaust,

Unitatea de învățare nr. 8 Cei ce stau deoparte”: responsabilitate pentru alegere,

Unitatea de învățare nr. 10 Copii – victime ale Holocaustului,

Unitatea de învățare nr. 12 Memoria Holocaustului în Republica Moldova, România, în Europa și în toată lumea.

METODE ȘI PROCEDEE DIDACTICE:

Pentru clasele IX-X: Alcătuirea unei comunicări scurte, care să-i permită elevului să-și prezinte desfășurat propria atitudine față de eveniment, față de persoanele care au activat etc.; aplicarea cunoștințelor în procesul de analiză a documentelor, din alte surse și situații de caz.

Pentru clasele XI-XII: Analiza critică a surselor; aplicarea cunoștințelor în procesul de analiză a documentelor pentru determinarea propriei poziții; expunerea profesorului.

SUGESTII DE STRUCTURARE A DEMERSULUI DIDACTIC

ERRE

Evocare	Titlul de “Drepti între popoare” exprimă în sine tendința jertfelor de a-și exprima recunoștința față de oamenii care s-au jertfit apărându-i în anii de grea încercare și prigoniri.
Realizarea sensului	Istoria salvării este o dovadă directă a faptului că salvatorii în acțiunile sale se conduceau de principiile dreptății, cinstei, nu încălcau regulile morale.
Reflecție	Elevii în activitatea cu sursele istorice află că a existat un pericol real pentru salvator și apropiații lui. Acțiunile salvatorului nu erau motivate de remunerări financiare și exista un pericol real pentru salvator și apropiații lui.
Extindere	Dreptii între popoare – bărbați și femei, oameni din diferite stări sociale - de la țărani analfabeți până la familiile regale unicul lucru care-i unea – este omenia, bărbăția, tendința de a păstra calitățile moral-spirituale în condițiile terorii.

Structura unității de învățare	Sursele	Evaluare
Drepti între popoare în lume și în Republica Moldova	Sursele nr. 1, 2, 3, 7 - pentru clasele IX-X	Evaluarea activității în echipă
Istoria salvării	Sursele nr. 2, 4, 5, 6, 7 - pentru clasele XI-XII	Observarea activității elevilor Evaluarea formativă

Surse de referință pentru studierea unității de învățare **COMPASIUNEA - ACT DE EROISM**

Sursa nr. 1.

„Din 6 martie 2013 se comemorează Ziua europeană a Memoriei Dreptilor între popoare. A fost stabilit de Parlamentul european în 2011. La 1 ianuarie 2012 Yad Vashem a recunoscut 26 513 de Drepti între popoare. Titlul de Drepti între popoare se conferă după următoarele principii:

1. Participare activă la salvarea unui sau mai mulți evrei de la pericolul imediatei nimiciri sau deportarea în lagărul morții

2. Salvator conștientiza sau presupunea anume salvarea evreului.

3. Acțiunile salvatorului nu erau motivate de recompensa financiară sau alte compensații, ca exemplu trecerea salvatului în altă religie, înfierea copilului, ...și dacă a lut bani numai pentru a asigura succesul salvării, dar nu cu scop de a se îmbogăți.

4. Exista un pericol real pentru salvator și apropiații lui. În cazuri deosebite se ia în considerație starea socială și economică a salvatorului.

5. Toate cele enumerate mai sus sunt confirmate de cei rămași în viață, de cei cărora le-a fost acordat ajutor, sau existența documentelor care confirmă salvarea și circumstanțele ei.

Criteriile au fost stabilite cu scopul decernării titlului, de aceea ele nu corespund întocmai metodelor științifice de cercetare. În special, o cerință de bază pentru analiza cazului la comisia de decernare a titlului este confirmarea salvatului despre ca caracterul ajutorului acordat. Doar în câteva cazuri comisia a luat în calcul dovezile din arhive ca o dovadă decisivă. Mărturiile martorilor sunt nu doar criterii obligatorii dar și în majoritatea cazurilor unicele dovezi.

În cinstea fiecărui recunoscut se desfășoară o ceremonie specială de decorare, la care salvatorul sau moștenitorului i se înmânează certificatul de onoare și medalia nominală, pe care este scris în două limbi – ebraică și franceză inscripția: „Cu recunoștință din partea poporului evreiesc. Cine salvează o viață, salvează întreaga lume”. Majoritatea acestor oameni au trăit în statele europene, ocupate de naziști. 79 de cetățeni ai Republicii Moldova au fost recunoscuți „Drepti între popoare”, istoria fiecăruia din ei este o adevărată lecție a bărbăției.

Sursa nr. 2. Repartizarea pe țări a Dreptilor între popoare (la 1 ianuarie 2017)

(<https://www.yadvashem.org/ru/righteous/statistics.html>)

State	nr. de distincții	State	nr. de distincții
Austria	109	Cuba	1
Albania	75	Lituania	136
Armenia	24	Letonia	891
Bielorusia	641	Luxemburg	1
Belgia	1731	Macedonia de Nord	10
Bulgaria	20	Moldova	79
Bosnia	42	Olanda	5595
Brazilia	2	Norvegia	67
Marea Britanie	22	Peru	2
Ungaria	844	Polonia	6706
Vietnam	1	Portugalia	3
Germania	601	Rusia	204
Grecia	335	România	60
Georgia	1	Salvador	1
Danemarca	22	Serbia	135
Egipt	1	Slovacia	572
Indonezia	2	Slovenia	10
Irlanda	1	SUA	5
Spania	9	Turcia	1
Italia	682	Ucraina	2573
China	2	Franța	3995
Croația	115	Elveția	49
Muntelegru	1	Suedia	10
Cehia	116	Ecuador	1
Chili	2	Estonia	3
Total	26 513	Japonia	1

Sursa nr. 3. Distincția DREPTI ÎNTRE POPOARE

Oamenii cărora li s-a conferit titlul de „Drepti între popoare”, sunt decorați cu o medalie specială cu numele salvatorului bătută în ea și cu Certificat de Onoare. Numele Salvatorului este scris pe panoul Memoriei din Parcul Yad Vashem, care se află în Ierusalim. Distincțiile se înmânează salvatorului sau rudelor apropiate în Israel sau în statul de reședință de către reprezentanții diplomați ai statului Israel. La ceremonia de înmânare a decorațiilor participă reprezentanții organelor locale. Informația despre ei se transmite mass-mediei.

<http://holocaustmuseum.kharkov.ua/index.php/pravedniki-narodov-mira>

Sursa nr. 4. Din cinci sute au rămas doi. Din memoriile lui Semion Mirocinic.

„M-am născut în orașul Ochakovo în familia unui brutar muncitor și am locuit acolo până la începutul războiului. Familia noastră era formată din opt persoane: tată, mamă, două surori și trei frați.

După capturarea orașului Ochakovo de către forțele fasciste germane, în august 1941, la indicația comandantului german, o stea hexagonală a fost pictată pe fiecare casă unde locuiau evreii, iar pe hainele fiecărui evreu a fost cusută o stea hexagonală din țesătură albă. Toate acestea au fost făcute astfel încât oricine să poată batjocura oamenii nefericiți.

În septembrie 1941, toți evreii au fost conduși într-un lagăr (ghetou) în spatele sârmei ghimpate (în fostele barăci ale constructorilor), unde locuiau sub protecția poliției și a jandarmilor. În seara zilei de 17 noiembrie, toți evreii de acolo, aproximativ 500 de oameni, au fost alungați din incintă fără să se îmbrace măcar și au plecat din oraș sub escortă (existau șanțuri antitanc). Dintre toți cei care se aflau în ghetou, am reușit să fug din locul de execuție în viață doar eu, fratele meu Efim (16 ani) și fata Bella Truderman, care a fost prinsă și împușcată a doua zi.

... Părăsind Ochakovo, am venit cu o legendă - mergem de la Nikolaev la Tiraspol la o mătușă. Părinții au murit în timpul bombardamentului. Fratele meu a devenit Fedor Lorenko, iar eu am devenit Nikolai Lorenko. Am pozat ca ucraineni. Pe drum, uneori petreceau noaptea în sate, dar fără permisiunea șefului sau comandantului, sătenii nu aveau voie să petreacă noaptea. A trebuit să petrec noaptea în stive de paie sau în tranșee abandonate. Nu departe de Odessa, am văzut un grup de oameni, în mare parte femei, care intrau într-un camion acoperit care se îndrepta spre Tiraspol. Am urcat și în această mașină.

Anna Konstantinovna Nedelyak - o femeie pe care am cunoscut-o pe drum, locuia la Tiraspol. Ne-a luat să petrecem noaptea. Afara era deja iarna, în 1941 în decembrie au fost înghețuri severe până la minus 20 de grade. Situația noastră era fără speranță. Întrebarea era ce facem în continuare într-un oraș străin, fără cunoștințe, fără documente. Iar Yefim i-a spus Anna Konstantinovna adevărul. A luat totul calm și a spus că va încerca să ne ajute. Ea însăși a pregătit un soț, fiul și fiica, le-a spus cine suntem cu adevărat. Timp de 4 luni ne-am ascuns de ei ...

În familia mea, nimeni nu a murit. În tabăra (ghetoul) din orașul Ochakovo, tatăl, mama, surorile Riva și Țilea, frații Israel și Alexandru au fost împușcați. Fratele Yefim, cu care am supraviețuit ocupației, a murit pe front în august 1944. În total, în timpul războiului, fasciștii germani au împușcat și torturat peste 100 de rude de la tatăl și mama mea ...

Soții Ivan și Anna Nedelyak, împreună cu copiii lor Demyan și Maria, au oferit asistență fraților până la eliberarea lor. Ei i-au învățat cum să vorbească dialectul local, le-au explicat cum să se comporte în sărbătorile creștine și apoi i-au ajutat să se stabilească ca păstori într-un sat îndepărtat. Înainte de eliberarea districtului în aprilie 1944, frații Mirochniki au pășunat vite și au lucrat la alte lucrări agricole. Anna și Ivan Nedelyak i-au vizitat pe băieți și i-au sprijinit.

După eliberare, fratele mai mare Efim Mirochnok a făcut voluntar pentru Armata Roșie și a murit în luptă în timpul eliberării Poloniei. Semyon Mirochnik a menținut relații cu familia Nedelyak timp de mai mulți ani, chiar și după ce a emigrat în Statele Unite în 1991

<https://www.yadvashem.org/ru/righteous/stories/nedelyak/mirochkin-testimony.html>

Sursa nr 5. Povestea salvării.

Drepti între popoare Bînzari Fiodor, Bînzari Ana, Bînzari Alexandru, Bînzari Grigorie

„În orașul FĂLEȘTI și satele din împrejurimi până la război locuiau foarte mulți evrei. Spre fericire către iunie-iulie 1941 o parte din populația evreiască a reușit să fugă la Est în teritoriile îndepărtate ale URSS. N-au reușit să evacueze 125 de persoane care au murit în chinuri groaznice (femei, bătrâni și copii). În satul Cataranic locuia familia lui Moisei Gluzman cu 3 fete și un băiețel mic. Când în sat au intrat „Făuritorii noilor ordine” și au început urmărirea și batjocorirea evreilor. Doar la o săptămână Moșe Gluzma, soția lui Bella, fiul de 2 ani Ițec și bunica lor Haica au fost ucși în ograda casei lor. Riva de 14 ani, Ana de 10 ani și Țilea de 9 ani au fost ascunși de Fiodor Banzari în beciul casei lui. Mai târziu ei au fost transportați într-un ascunziș din casa din via familiei lui. Surorile s-au ascuns acolo 2 luni de zile, iar Alexandru și Grigore, fiul și nepotul lui Mihail și Anei le aduceau de ale gurii. Dar într-o zi a venit nevoia Poliția a năvălit în casă și au cotrobăit peste tot. Grigorie a reușit să ascundă fetele într-o coliba părăsit dintre vie. Dar le-au găsit. A doua zi sub convoi le-au dus la comandatură, iar de acolo le-au îndreptat la ghetoul din Krîjopol .Minunea a salvat familia Banzari de la moarte pentru ca i-au ascuns pe evrei. Le-a fost foarte greu copiilor Țilea, Anei și lui Riva, cu toate că oamenii miloși din ghetou se străduiau să-i ajute cu ce puteau Foamea, bolile și toate chinurile ghetoului erau de nesuferit. Când de acuma puterile î-l lăsau a venit salvarea. Puterea sovietică a trimis fetele la tratament în spital , iar apoi ca orfane la orfelinat, dar fetele își dorea să se întoarcă în Catarnic , și cu permisiunea familiei Banzari s-au întors în satul natal la părinții lor adoptivi cu dreptul de fiice. În anul 2004 Yad Vashem le-a conferi lui Bînzari Fiodor, Bînzari Ana, Bînzari Alexandru, Bînzari Grigorie titlu de Drept între popoar.

<https://www.jcm.md/ru/all-news/pravednik>

Sursa nr. 6. Istoria salvării

Drepti între popoare: Leontii Mecluș și Elizaveta Mecluș

Leonty Grigorievich și Elizaveta Fedorovna Meklush erau rezidenți ai satului moldovean Glingeni, în vecinătatea orașului Bălți. În ajunul războiului, șase copii au crescut în familie, între vârsta de cincisprezece și patru ani. În 1942, Yefim, al șaptelea și ultimul copil, a apărut în familie..

Adevărul despre originea sa l-a aflat cu mulți ani mai târziu. În 1988, murind, Elizabeth i-a spus lui Yefim că nu este propriul ei fiu. Părinții săi adevărați, Rachel și Yankel Badiner, au fost cândva vecini ai Meklush. În primăvara anului 1942, când evreii din satul Glinjeni, aproximativ 30 de familii, au fost duși la moarte, Rachel Badiner a reușit să predea fiului ei nou-născut lui Elizabeth Meklush. Riscând pe ei înșiși și pe propriii lor copii, Meklushi nu s-a temut să accepte și apoi să salveze, în condițiile de ocupație, copilul evreu. Vecinii lor imediați, precum și rudele știau despre originea lui, dar păstrau un secret. Pentru restul, Yefim era un alt copil dintr-o familie obișnuită de mari dimensiuni din Moldova.

Nici părinții adoptivi și nici frații și surorile mai mari timp de mai mulți ani nu au putut decide să-i spună despre moartea cumplită a părinților săi biologici, care au fost împușcați împreună cu copiii și alți evrei de la marginea satului. Știind că niciunul dintre Badiners nu a rămas, au decis să nu rănească copilul salvat, mai ales că s-au atașat de el și i-au considerat a fi ai lor.

La 46 de ani, aflând adevărul, Yefim Meklush s-a dus la Glinjeni, de unde familia sa a plecat cu mulți ani în urmă. Unii dintre bătrâni din sat încă își aminteau de salvarea unui băiat evreu de către familia Meklush. Recuperând treptat informațiile despre originea sa, Yefim și-a găsit verii.

Aceștia, împreună cu părinții lor, au reușit să evacueze în ajunul intrării germanilor în Bălți, iar când s-au întors în Moldova în 1945, au aflat că întreaga familie a unchiului Yankel Badiner a murit. În casa lor, cei care au salvat au văzut pentru prima dată fotografii cu rudele lor moarte, aflați despre viața lor. În amintirea lor, Yefim a adăugat la numele său de familie Meklush numele de familie al părinților săi biologici, Badiner.

<http://db.yadvashem.org/righteous/family.html?language=ru&itemId=5726631>

Sursa nr. 7. Aleea Dreptilor în Yad – Vasem

Foto: Alexander Rotenberg shutterstock

<https://www.vesty.co.il/articles/0,7340,L-4953168,00.html>

NOȚIUNI

Drepti între popoare - titlul onorific conferit de Institutul din Israel de studiere a catastrofei și eroismului memorialului național a Holocaustului și eroismului Yad Vashem, Ierusalim. Cei recunoscuți primesc o medalie personală și un certificat de onoare, iar numele lor sunt imortalizate în Yad Vashem pe Muntele Amintirii din Ierusalim.

Compasiune - Un sentiment de dorință de a oferi ajutor, iertare; precum și un astfel de ajutor în sine, iertarea, de exemplu, caritatea.

Umanitate - sentiment de dragoste, atenție față de om, respect pentru persoana umană; bună atitudine față de toate lucrurile vii; umanitate, filantropie. Sistemul de atitudini de personalitate față de o persoană, grup, creatură vie, determinat de standarde și valori morale, reprezentat în minte prin sentimente de compasiune și compasiune și realizat în comunicare și activitate în acte de asistență, ajută.

SURSE BIBLIOGRAFICE DE REFERINȚĂ UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE NR. 9:

1. Яд Вашем. Учебные и методические материалы на ресурсе: <https://www.yadvashem.org/yv/ru/education/index.asp>
2. The Story of Tamara Koblik. <http://www.centropa.org/centropa-cinema/story-tamara-koblik> (În limba română, subtitlat în rusă).
3. „The Moldovan Jewish Family Album” - pictures and stories from Centropa interviews in Moldova. – expoziție. Chișinău, 2017.
4. The Story of Ivan Barbul. <http://www.centropa.org/centropa-cinema/story-ivan-barbul> (În limba română, subtitlat în rusă)
5. Alte filme și materiale metodice din web-situl <http://www.centropa.org/>
6. Dumitru, Diana. Holocaustul: texte, teorii, memorii: Note de curs / Diana Dumitru; Univ. Pedagogică de Stat “Ion Creangă” din Chișinău. – Ch.: Pontos, 2009. – 84 p.
7. Последние свидетели. – М.: Коллекция „Совершенно секретно”, 2002. – 400с. – (Анатомия Холокоста). Представлены воспоминания людей, переживших нацистскую оккупацию, гетто и концлагеря.

UNITATEA DE ÎNVAȚARE nr.10 „COPII – VICTIME ALE HOLOCAUSTULUI”

(Anne Frank, Roman Kravcenko, Șabs Roif, Janusz Korczak)

SUPORT INFORMAȚIONAL

„Dacă omenirea nu are încă un leac pentru cancer; în cazul în care nu este explorat Marte, în cazul în care este încă imposibil de a învinge foamea și de a găsi noi surse de energie, este doar pentru că acele genii de evrei care ar fi trebuit să facă toate aceste descoperiri au ars în cuptoarele de la Auschwitz.”

(Discursul lui Elie Wiesel la ceremonia de comemorare a Holocaustului, 2000)

Dintre cei 6.000.000 de evrei uciși în Holocaust, 1.500.000 au fost copii sub vârsta de 15 ani.

În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, victimele cele mai vulnerabile ale naziștilor erau copiii. Potrivit ideologiei naziste, uciderea copiilor din grupuri „nedorite” sau „periculoase” a fost văzută ca parte a „luptei rasiale”, precum și o măsură preventivă de protecție.

Soarta copiilor victimelor Holocaustului poate fi împărțită în următoarele categorii: 1) copii uciși la sosirea în lagărele morții,

2) copii uciși imediat după naștere,

3) copii născuți în ghetouri sau tabere și care au supraviețuit datorită prizonierilor care i-au ascuns,

4) copii mai mari de 12 ani, care au fost folosiți ca forță de muncă și ca obiecte pentru experimente medicale și

5) copii uciși în timpuri represive așa-numite operațiuni contra insurgență.

Mulți copii au murit în lagăre de concentrare și ghetouri din cauza lipsei de hrană, haine, acoperiș deasupra capului lor. Conducerea nazistă a fost indiferentă la mortalitatea în masă a copiilor, deoarece a considerat că copiii din ghetou erau inadecvați pentru orice activitate utilă. Ei au fost rareori utilizați în munca forțată, astfel încât aceștia au fost susceptibili de a fi rapid deportați în lagăre de concentrare sau tabere de moarte (împreună cu persoanele în vârstă, bolnavi și persoanele cu handicap).

După ce au ajuns la Auschwitz sau la un alt lagăr de exterminare, majoritatea copiilor au fost imediat trimiși la moarte în camerele de gazare. Pe teritoriul german ocupat de Polonia și Uniunea Sovietică, mii de copii au fost împușcați și aruncați în morminte comune. Janusz Korczak - un profesor de renume polonez, scriitor, doctor și personalitate publică - în 1940, împreună cu elevii „Orfelinatului” au fost mutați în ghetoul din Varșovia. În ghetou, Korczak s-a dedicat îngrijirii copiilor, procurând eric mîncare și medicamente pentru ei. Elevii lui Korczak au studiat ebraica și bazele iudaismului. El a respins toate ofertele admiratorilor non-evrei ai talentului său de a-l retrage din ghetou și de a-l ascunde pe partea „ariană”. Când a venit ordinul de a deporta Casa Orfanilor în august 1942, Korczak a mers cu asistentul său, alți profesori și aproximativ 200 de copii la gară, de unde au fost trimiși la Treblinka în vagoane marfare. El a refuzat libertatea oferită în ultimul moment și a preferat să stea cu copiii, murind cu ei într-o cameră de gaz.

Nu toate numele copiilor care au fost victime ale Holocaustului sunt cunoscute, dar numele Annei Frank, o fată evreică din Germania, împreună cu părinții ei ascunzându-se de naziști în Olanda, dar capturați, trimiși la Auschwitz și uciși acolo, a devenit un simbol al tragediei multor copii evrei. Jurnalul Annei Frank, cunoscut în toată lumea, este o revelație vie, o teribilă realitate a evenimentelor, ea fiind atât martor cât și victimă.

Jurnalul tânărului de 15 de ani, Roman Kravchenko din orașul Kremenets, a devenit unul dintre documentele importante la procesele de la Nürnberg. Mărturiile sale sunt uimitoare cu îndrăzneala judecării și dezvăluie tragedia distrugerii naziste în august 1942 de peste 10.000 de evrei din orașul Kremenets din Regiunea Ternopol.

În Moldova, tragedia Holocaustului a fost, de asemenea, manifestată pe deplin. Mulți copii evrei au fost uciși în timpul împușcăturilor în masă. Numele lui Șabs Roif, care s-a născut într-un sat mic moldovenesc Duruitoarea Veche și a supraviețuit miraculos în timpul executării prin împușcare în masă, numele căruia este bine cunoscut în cadrul Comunității Evreiești atât din Republica Moldova cât și în străinătate. Numele altor copii salvați în mod miraculos sunt, de asemenea, cunoscute. Unii dintre ei poartă numele oamenilor cărora i-au salvat, cum ar fi Ivan Barbul și Roman Fuior. Chiar și acei copii care au reușit să se evacueze în zonele sigure au avut multe provocări. Din interviuri și povestiri, astăzi învățăm despre modul în care au reușit să supraviețuiască. Expoziția „Albumul familiilor evreiești din Moldova” spune despre soarta mai multor familii ale compatrioților noștri.

Tema salvării copiilor în război este un subiect special care merită atenție, deoarece oferă o mare speranță că omenia și bunătatea sunt eterne.

De la 1938 până la 1940 a activat „Kindertansport” (din germ. transport pentru copii) – operațiune de salvare, care a avut loc cu 9 luni înainte de începerea celui de-al Doilea Război Mondial. Esența sa a fost în transportarea și plasarea pe teritoriul Marii Britanii a copiilor recunoscuți ca evrei conform legilor rasiste de la Nürnberg, din Germania nazistă, Austria, Cehoslovacia, Polonia și orașul liber Danzig. Marea Britanie a găzduit aproape de 10.000 de tineri refugiați. Au fost stabilite cu trai în familii de plasament, pensiuni și ferme din țară. Majoritatea copiilor au supraviețuit în perioada războiului, dar spre regret doar foarte puțini din ei au fost reușiți cu părinții lor, întrucât de multe ori acești copii au fost singurii supraviețuitori din familiile lor care au fost distruse în cadrul Holocaustului.

Amintirea copiilor uciși de naziști în timpul celui de-al Doilea Război Mondial este imortalizată în sala copiilor de la Muzeul Yad Vashem, unde mii de stele mici luminează în întuneric și permanent răsună numele copiilor evrei morți. Această sală este una dintre cele mai dificile locuri de vizitat și, în același timp, una dintre cele mai vizitate. Adulți și copii, izraeliți și oaspeți, delegații guvernamentale și autorități regale vin aici. Păstrarea memoriei acestor victime nevinovate lasă speranța că o astfel de tragedie nu se va mai întâmpla.

Recomandări metodice la unitatea de învățare **COPII - VICTIME ALE HOLOCAUSTULUI**

UNITĂȚI DE COMPETENȚĂ:

1. Descrierea propriilor gânduri și emoții care pot influența comportamentul, ca urmare a studierii fenomenului Holocaustului.
2. O analiză multiperspectivă a opiniilor alternative asupra Holocaustului în spațiul natal.
3. Promovarea faptului că libertățile fundamentale și drepturile omului sunt recunoscute de toți, trebuie să fie întotdeauna protejate și respectate în orice moment în viață.

FINALITĂȚI:

1. Cunoștințe despre tragedia copiilor în timpul celui de-al Doilea Război Mondial: fapte, statistici generale, locuri de distrugere în masă.
2. Cunoașterea principalelor nume și istorii personale ale copiilor care sunt victime ale Holocaustului.
3. Capacitatea de a lucra cu materiale de interviu, filme și materiale fotografice.
4. Cunoașterea relatărilor copiilor – victime ale Holocaustului, care au trăit în orașul, satul lor natal.
5. Cunoașterea informației despre muzeul Yad Vashem.

CONCEPTE CHEIE:

Pentru clasele IX-X: Copiii – victime ale Holocaustului, Drepti între popoare

Pentru clasele XI-XII: Copii-victimele Holocaustului, Dreptii între popoare, Kindertransport.

CONEXIUNI INTERDISCIPLINARE:

1. Legătura cu disciplina *Educație pentru societate/Educație civică*
2. Legătura cu disciplina *Istoria românilor și istoria universală*.

CONEXIUNI INTERTEMATICE:

Unitatea de învățare nr. 8 Cei ce stau deoparte: responsabilitatea pentru alegere

Unitatea de învățare nr. 9 Compasiunea - act de eroism.

METODE ȘI PROCEDEE DIDACTICE:

Pentru clasele IX-X: Lucrul Cu istoriile personale, studiind Jurnalul Annei Frank, analiza critică a filmelor „Ivan Barbul” și „Tamara Koblik”.

Pentru clasele XI-XII: Întâlniri cu supraviețuitori ai Holocaustului, referate pe subiect, eseuri.

SUGESTII DE STRUCTURARE A DEMERSULUI DIDACTIC

ERRE

Evocare	Conștientizarea amplitudinii Holocaustului prin prisma vieții unui copil. Înțelegerea sensului frazei din Tora: „Cine va salva o viață – va salva întreaga lume.” Cum acest citat reflectă ideea salvării copiilor în timpul Holocaustului. Generalizarea relațiilor copiilor studiate în timpul cursului.
Realizarea sensului	Astăzi există o cantitate mare de material: filme, interviuri-video. Există, de asemenea, martori vii și cei care au supraviețuit acestor evenimente teribile. Este important ca în timpul studiului accentul să fie pus pe persoană, experiențele sale, dificultăți și victorii. Prin urmare, este preferabil să se utilizeze materiale cu care elevii pot lucra în grupuri sau individual, înțelegând esența evenimentelor.
Reflecție	Acest subiect poartă întotdeauna o încărcătură emoțională, deci este important ca elevii să-și exprime emoțiile, să-și împărtășească experiențele. Tema oferă oportunitatea de a realiza unicitatea fiecărei persoane, valoarea vieții umane, valoarea lumii.
Extindere	Tragedia copiilor evrei în timpul Holocaustului poate fi, de asemenea, văzută ca un prolog pentru a discuta tema „Protejarea drepturilor copiilor în zilele noastre”, „Dreptul la o viață pașnică pentru copii în „locuri fierbinți”.

Structura unității de învățare	Sursele	Evaluare
Copiii – victime ale Holocaustului Povestiri personale: Anne Frank, Janusz Korczak	Sursele nr. 1- 6 Sursele 1,2	Evaluare Lucrul cu Povestiri personale
Supraviețuitori ai Holocaustului din regiunea noastră: Shabs Roif, Ivan Barbul, Tamara Koblik, Musia Pinkenzon și alții	Film 1,2	Eseu Lucrul cu filmele Rezumate

Surse de referință pentru studierea unității de învățare **COPII – VICTIME ALE HOLOCAUSTULUI**

Sursa nr. 1. Anne Frank

1934, familia Anei Frank, care a fugit din politica nazistă, s-a mutat din Germania în Olanda. După ocuparea acestei țări de către nazisti, a devenit nesigur să rămână în oraș și în 1942 toți membrii familiei s-au ascuns într-un loc sigur care le-a fost furnizat de prieteni. În 1944, potrivit unei denunțuri, adăpostul lor a fost deschis și toți membrii familiei au fost trimiși în lagărele de concentrare, unde toată lumea a murit, cu excepția tatălui Anne Frank, care a publicat jurnalul fiicei sale în 1947.

O zi din viața Annei Frank (Fragment din jurnal)

Duminică, 14 iunie, 1942

Voi începe din momentul în care te-am văzut pe masă, printre alte cadouri aniversare. (Nu contează că te-am ales în magazin cu o zi înainte)

Vineri, 12 iunie, m-am trezit la șase dimineața. Și nu e de mirare, pentru că a fost ziua mea! Dar nu m-am putut trezi așa devreme, așa că a trebuit să-mi liniștesc curiozitatea până la un sfert de șapte. A fost imposibil să îndure mai mult, și m-am dus în sala de mese, unde am fost întâmpinată cu bucurie de pisica noastră Morshi. La ora șapte am intrat la mama și tata și apoi în camera de zi pentru a vedea cadourile. Primul pe care l-am văzut a fost darul meu cel mai bun. Au fost, de asemenea, un buchet de trandafiri și două buchete de bujori. De la părinții mei am primit o bluză albastră, un joc de masă și o sticlă de suc de struguri, care, în opinia mea, seamănă cu vinul (vinul este, de asemenea, făcut din struguri), un borcan de cremă, 2,5 guldeni și un cupon pentru două cărți. O altă carte „Camera Obscură”, pe care eu, cu toate acestea, am schimbat-o, pentru că deja o are Margo, biscuiți de casă (copti, desigur, de către mine, eu fiind maestrul de biscuiți!), o mulțime de dulciuri și tortul mamei de căpșuni. Și, de asemenea, o scrisoare de la bunica, care a venit în această zi, din întâmplare, desigur.

Apoi Hannely a venit după mine, și am mers la școală. La pauză, am servit profesorii și elevii cu copturi, și altfel a fost o zi obișnuită de școală. Nu am venit acasă până la ora cinci. Am fost într-o clasă de gimnastică, de obicei, eu nu am voie să frecventez din cauza luxațiilor frecvente la mâini și picioare.

Dar astăzi, ca o sărbătorită, am avut chiar dreptul de a decide ceea ce am pus de gând: să jucăm, și am ales volei! Sanne Lederman și Ilsa Wagner mă așteptau acasă. Hannely Hoslar și Jacqueline Van Maarsen au venit după educația fizică cu mine pentru că suntem în aceeași clasă. Hannely și Sanna erau cei mai buni prieteni ai mei, iar despre noi de multe ori spuneau: „Vin Anna, Hannah și Sanna.”

Am cunoscut-o pe Jacqueline Van Maarsen la Liceul Evreiesc, și de atunci a devenit cea mai bună prietenă a mea. Hannely este acum prietenă cu Elsa, dar Sanna studiază la o altă școală și este prietenă cu colegii săi. Fetele mi-au dat o carte frumoasă „Povești și legende olandeze”, dar a cumpărat din greșeală al doilea volum, așa că am schimbat alte două cărți dăruite pentru primul volum. De la mătușa Helena, am un puzzle, de la mătușa Stephanie o broșă destul de frumoasă, și de la mătușa Lenny o altă carte „Vacanța lui Dăizi în munți”.

În această dimineață, stând în baie, am visat la un câine din aceeași rasă ca Rin-tin-tin (1). Aș numi-o Rin-Tin-Tin, de asemenea, și întotdeauna aș lua-o la școală. În timpul orelor, ea mă aștepta la subsol, iar pe vreme bună – în parcare bicicletelor.

Sursa nr. 2. Fragment din jurnalul Annei Frank

Joi, 25 mai, 1944

În fiecare zi se întâmplă ceva. Van Hoven a fost arestat în această dimineață pentru că a adăpostit doi evrei în casa lui. E o lovitură mare pentru noi. Săracii evrei se vor confrunta cu o soartă crudă, și probabil că și Van Hoven o va face. E teribil.

Se pare că întreaga lume este cu susul în jos. Oamenii decenti sunt trimiși în lagăre de concentrare, închisori, condamnați la izolare, în timp ce ticăloșii vin la putere și comandă bătrânii și tinerii, săracii și bogații. Arestări constante: unul este prins în comerțul negru, celălalt-pe ajutorul evreilor. Nimeni, cu excepția celor care sunt în serviciul fasciștilor, nu știe ce se va întâmpla mâine.

Arestarea lui Van Hoven a avut un atac sever asupra vieții noastre. Ben nu poate transporta pungi de cartofi pe seama ei, deci nu a mai rămas nimic decât să-ți strângi centura. Nu știu cum o să funcționeze, însă este clar că nu va fi mai ușor. Mama spune că va trebui să renunțăm la micul dejun cu totul, de mâncat terci de ovăz și pâine la prânz, cartofi prăjiți seara, și poate niște legume și salată – nu putem conta pe mai mult. Va trebui să murim de foame, dar e mai bine decât să ajungem la nemți.

https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%BA_%D0%90%D0%BD%D0%BD%D0%B0

http://www.lib.ru/INPROZ/FRANK_A/dnevnik_anny_frank.txt

Sursa nr. 3. Rutha Lasker și jurnalul ei

Rutka Lasker s-a născut în Cracovia, Polonia. După ce Partidul Popular Naționalist German a ajuns la putere în 1939, familia sa s-a mutat la Bedzin.

Patru ani mai târziu, a început să scrie despre evenimentele din ghetou și zvonuri care au ajuns la locuitorii din Bedzin: despre lagărele de concentrare, condițiile de lucru insuportabile și camerele de gaz.

Din jurnale:

„Nu mi se potrivește în cap că este deja 1943 și acest iad se întâmplă de patru ani. Zilele se succed rapid reciproc; unul este ca celălalt

„În ciuda tuturor ororilor, vreau să trăiesc, vreau să aștept a doua zi. Și asta înseamnă să aștepti Auschwitz sau lagărul de muncă. «

„Anul trecut am umblat pe câmpuri. Multe flori au amintit că într-o bună zi ar fi posibil să mergi pe strada Malakhovskaya, fără teama deportării. Aveți ocazia să mergeți la cinema seara .

Aceste fotografii au fost găsite de către sora vitregă de 14 ani, Zahawa Lasker, după război. Tatăl său a ținut în albumul foto fotografii de copii uciși în timpul Holocaustului. În 2006 Jurnalul lui Rutka Lasker a fost găsit în Bendzin. Realizând că ea nu va supraviețui, a decis să spună despre toate evenimentele la care a asistat, în speranța că cititorii vor ști cum a trăit și a murit. În aprilie 1943, familia Lasker s-a mutat de la casa lor de pe Kasernerstrasse la un ghetou în Kamyonka, o suburbie a Bendzin. În august 1942, Jacob Lasker, soția sa Dorka, copiii lor, Rutka și Joachim și mama sa, Golda, au fost trimiși cu trenul la Auschwitz. Rutka, Joachim și Dorka au fost trimiși imediat în camerele de gazare. Jacob, un om puternic și sănătos, a fost trimis la muncă forțată.

Istoria și jurnalele de Rutka pe sursa: <http://berkovich-zametki.com/2016/Starina/Nomer1/Tamarina1.php>

Sursa nr. 4. Extras din jurnalul lui Roman Kravchenko

„Nu știu ce poate simți o persoană în ultimul său minut, nu vreau să mă gândesc, că poți să înnebunești. Au fost cei care au încercat să reziste, nu a vrut să se dezbrace, nu a vrut să intre în șanț. Au fost omorâți pe loc și aruncați într-o groapă. Am văzut un om care, în drum spre groapă, a mestecat pâine. Polițiștii, singurii martori direcți ai acestui lucru, după câteva minute de ședere acolo devin treji. Primesc o nouă porție de alcool. Nu e prima dată. Ei au aruncat mai mulți oameni vii cu grenade în gropi în Rovno și priveau apoi cum solul s-a mutat sub presiunea corpurilor îngropate, nu-i deranja acest lucru. Ei au împușcat rânduri nesfârșite de oameni, aranjate peste șanțurile pe marginea drumurilor de la Kiev. Înainte de pogromul din Dubno, ei au separat toți specialiștii, le-au oferit să aleagă un copil de la copiii lor și au fost indignați, înfuriați atunci când acești nefericiți au refuzat să lucreze, cerând să fie împușcați împreună cu familiile lor.

Unul câte unul, mașinile se deplasează. Este seara, ele nu sunt atât de pline – în partea de jos stau femei, fete, copii. Una zâmbește fără încetare. Alta își așează batistă pe cap. Veți fi uciși în zece minute, înțelegeți asta, rezistați în sfârșit!!! Nu.

Oameni în apatie, în curând să se termine, doar cât mai” curând posibil. Așa funcționează foamea, bătaia. Iată-l pe Arek S., amicul meu. Stând pe margine, capul coborât pe partea laterală a mașinii, el se uită la pietrele de pe drum, sub roți. Fiecare piatră este mai aproape de punctul de destinație, aproape de sfârșitul vieții unei persoane care nu a văzut încă viața.

Nu voi uita fața lui – fața unui om care știe că în câteva minute va fi mort, și într-o oră corpul său, corodat cu clor, va fi acoperit cu mai multe straturi de corpuri. Trebuie să fii în pielea acestor oameni, să simți toate lucrurile pe care le-au simțit, cel puțin pe acelea când încă mai puteau gândi și simți. Astăzi ghestapo-ul a plecat la Pochaev și Vishnevets. Astăzi acolo se întâmplă același lucru, ceea ce sa întâmplat ieri la noi.

<https://military.wikireading.ru/44700>; <https://klonik69.livejournal.com/339990.html>

Sursa nr. 5.

Diana Budisavlevich 1891 - 1978 - medic iugoslav și lucrător umanitar de origine austriacă, care a salvat peste 12.000 de copii din lagărele de concentrare naziste.

În timpul războiului, în aprilie 1941, Iugoslavia a fost capturată de trupele germane, care au început exterminarea evreilor și romilor, creând numeroase lagăre de concentrare în Croația. După ce a aflat despre copiii care se aflau în lagărele morții, Diana a început o acțiune de salvare a copiilor și a femeilor în diverse lagăre de concentrare din Iugoslavia, inclusiv Jasenovac. Folosind rădăcinile austriece și influența soțului ei, a organizat deportarea copiilor din tabere în Austria cu adopția ulterioară. În aceste scopuri, ea a atras și Crucea Roșie Croată.

Fragmente din intrări din jurnal

23 octombrie 1941 „Femeile cu copii se află în lagăr, au fost așezate pe podea, fără pături și haine calde, fără cele mai necesare. Trebuie să găsim oameni care să aibă grijă de ei.”

27 octombrie 1941: „În ultimele zile, femei necunoscute veneau la mine în continuu. Întrucât era posibil să lucrez doar în taină, le-am rugat să raporteze acest lucru doar celor în care puteau avea încredere deplină. În câteva zile, a fost posibilă notificarea multor persoane și colectarea unei cantități mari de haine calde. Cu cele două fiice și mai mulți prieteni, am început să coasem. Am făcut paltoane, rochii și pături pentru copii din perdele din lână și catifea. Am împachetat în garajul meu. Deoarece am început să adun bani, avem puțini bani pentru achiziții.”

29 iulie 1942: „De data aceasta sunt într-o misiune specială din partea Crucii Roșii. Astfel, am mai multe oportunități. ”

3 august 1942: „La 20:00 am plecat spre Jasenovac. Un grup de femei și copii sunt băgați în mașini. Din păcate, nu mai putem ridica acești copii. În ajunul femeile, în speranța că în curând vor fi eliberate acasă, nu au vrut să dea copii. Apoi mi-au spus că, când mamele și-au dat seama că le iau, au început să-l roage pe comandant să lase copiii să ne fie dați. Dar li s-a spus că nu mai există hârtie pentru listare. Copiii au fost trimiși împreună cu mamele lor. ”

4 august 1942: „Am început să întocmim liste. În jurul orei 10, Ustashi (reprezentanți ai organizației naționaliste) a venit să ridice aproximativ 1.000 de femei, deși s-a convenit că astăzi pot să ridic copiii, iar femeile vor fi scoase abia a doua zi. A început o agitație groaznică. Mulți copii nu fuseseră încă înregistrați, iar Ustashi își luase deja mamele. Ustashi le-a spus femeilor că este mai bine pentru ei să ne dea copii, pentru că nu au nevoie de ei și vor fi aruncați în râu. Am crezut că este o amenințare goală, dar mai târziu doctorul mi-a spus că este foarte probabil adevărat. ”

25 mai 1945: „Dimineața au venit două persoane care, prin ordinul Ministerului Securității Sociale, au cerut de la mine albume cu fotografii cu copii. După cum s-a dovedit mai târziu, aceștia erau din departamentul de apărare al oamenilor. ”

28 mai 1945: „Transmit fișierul, înregistrările pentru căutarea copiilor necunoscuți, albume foto și descrieri ale semnelor speciale ale copiilor.”

Cu toate acestea, nu a putut să-i ajute pe mulți dintre ei să se întoarcă la familiile lor. În mai 1945, comuniștii au confiscat arhiva acesteia. Cei cu care a interacționat Diana au fost suspendați sau arestați. Serviciile sale de reunificare a familiei au fost refuzate

Copii-prizonieri ai lagărului de concentrare croat din Sisak sau Gradiska. Fotografie din anul 1942.

<https://a.d-cd.net/2d3b7d5s-960.jpg>; <http://ju.org.ua/ru/holocaust/738.html>

Film 1. Ivan Barbul

<https://www.centropa.org/centropa-cinema/story-ivan-barbul>

The screenshot shows the website page for 'The Story of Ivan Barbul'. The main heading is 'THE STORY OF IVAN BARBUL' with a subtitle 'Chuvstvena /Subtle language' and 'Română / English'. Below the heading is a large black and white photograph of a group of people, with the text 'Our family in America sent us money and we kept a goat' overlaid. To the right of the main image are several smaller images and text blocks, including 'Photos from this family', 'Read the biography', 'More films from this country', and 'More photos from this country'. At the bottom left, there is a 'FILM DETAILS' section with 'DESCRIPTION' and 'COUNTRIES' listed as 'Romania'.

Film 2. Тамара Коблик

<https://www.centropa.org/centropa-cinema/story-tamara-koblik>

The screenshot shows the website page for 'The Story of Tamara Koblik'. The main heading is 'THE STORY OF TAMARA KOBLIK' with a subtitle 'Chuvstvena /Subtle language' and 'Română / English'. Below the heading is a large image showing a framed photograph of three women, with the text 'They were poor and grandmother' overlaid. To the right of the main image are several smaller images and text blocks, including 'Photos from this family', 'Read the biography', 'More films from this country', and 'More photos from this country'. At the bottom left, there is a 'FILM DETAILS' section with 'DESCRIPTION'.

Sursa nr.6. Povestirea lui Yael (Zosia) Bunny-Rosner-păpușa Zuzia (Polonia) din manualul „Trei Păpuși” (Yad Vashem, Ierusalim)

<https://www.yadvashem.org/ru/education/educational-materials/lesson-plans/three-dolls.html>

Cum a fost și cum arăta păpușa Zuzia?

Păpușa s-a născut în timpul războiului din ghetoul din Varșovia – acest lucru explică aspectul său inestetic.

Ea a fost singura jucărie a fetei într-un subsol din ghetoul Varșovia. Acest subsol a fost pentru Zosia și o locuință și adăpost. Și după evadarea din ghetou a rămas jucăria ei preferată. I-a făcut această păpușă mama, astfel încât copilul mai ușor să suporte detenția involuntară, solitară în subsol. În ghetou a existat o foamete crudă, dar oamenii au suferit nu numai din cauza lipsei de nutriție – lipsea totul: combustibil, medicamente, haine. Dar cel mai rău lucru a fost când au început deportările – îndepărtarea evreilor din ghetou până în lagărele morții. Pericolul morții atârna peste toți locuitorii ghetou-lui, dar mai ales peste copii. Ea și mama ei au rătăcit din loc în loc în căutarea unui adăpost până când au găsit un subsol abandonat în care doar șobolanii trăiau. Dar acest subsol a fost invizibil pentru străini, și pentru a convinge cumva fiica ei să rămână în acest loc teribil, i-a făcut jucăria aceasta.

A găsit un cap undeva de la o păpușă stricată făcută din papier-mache.

Zosia a întrebat cu groază: „Unde-s mâinile ei? Picioarele? Burta? De ce păpușa nu are nimic?” Mama i-a promis să vindece păpușa și i-a făcut mâini, picioare, trunchi și rochie din niște cârpe găsite. Părul desenat pe capul păpușii a fost de culoare întunecată și Zosia în acel timp a învățat deja bine că este „non-arian” aspectul și că în această formă este periculos să apară pe stradă, așa că a declarat imediat: „Oh, ar trebui să fie bine ascunsă!” și a construit pentru ea un loc retras sub saltea. „I-am spus păpușii: „Nu plânge tare, vei fi auzită! Parul tău este negru – vei fi prinsă!” Păpușa a devenit în curând un membru deplin al familiei lor mici. I-a dat un nume similar cu al ei, Zuzia. Ea a tratat-o ca pe fiica ei și a avut grijă de ea exact ca mama pentru ea. A întrebat păpușa: „Nu ți-e frig? Să-ți aduc o pătură? Nu ți-e foame? O să-ți aduc un morcov.”

Păpușa Zuzia și Zosia la subsol

Mama ei a fost un membru a unei grupări ascunse, care a fost angajat în salvarea copiilor evrei din ghetou. Ea a trebuit să transmită bani și documente de multe ori și, uneori, ea a trebuit să dispară pentru câteva zile. Zosia rămânea singură la subsol. De fiecare dată când mama ei a trebuit să plece pentru o lungă perioadă de timp, despărțirea sa se transforma într-un chin real pentru ea și pentru fiica ei. Ea povestea că mama o întreba de fiecare dată când pleca: „Ei bine, ești de acord că voi pleca?” Plângând răspundea: „Da, mami, sunt de acord, du-te...” Chiar am vrut să fiu o fată ascultătoare, ca mama să poată pleca. Când a plecat, mi-a spus: „Mă voi întoarce, cu siguranță mă voi întoarce, amintește-ți, mereu mă întorc la tine!” Mama pleca, și ea era furioasă pe Zuzia: de ce ea încă scâncește, astfel încât nu se poate comporta, nu poți plânge la toate, ce prostie mai este...”

Povestea evadării lui Zosia din ghetou

Odată mama a plecat și a dispărut pentru o lungă perioadă de timp. În subsol s-au terminat alimentele, Zosia nu știa unde să meargă de foame și frică.

Când a auzit brusc pașii de pe scări ducând la subsolul ei, ea a decis că acesta a fost sfârșitul – germanii au găsit adăpostul lor. La subsol era o altă ascunzătoare în spatele unui teanc de scânduri vechi, unde mama i-a spus să se ascundă dacă cineva va intra din afară. Acolo s-a urcat când un băiat cu părul negru în vârstă de 16-17 ani a intrat în subsol. După, s-a dovedit că mama l-a trimis în ghetou pentru a-și salva fiica. Ea însăși a fost rănită și nu se putea mișca. Toate acestea au avut loc în ajunul revoltei și eventuala lichidare a ghetou-lui din Varșovia. Tânărul a strigat numele ei, dar ea, ghemuită, de frică, nu a răspuns. El a strigat din nou și din nou și, fără a auzi răspunsul, a fost gata să se întoarcă, dar Zosia, incapabilă să reziste tensiunii, izbucni în plâns. Când a găsit-o, a spus: „De ce nu răspunzi când te chem?” Ea a răspuns că o așteaptă pe mama ei. „Eu am venit să te duc la mama ta”, a spus băiatul, – „De unde crezi că-ți știu numele? Mama ta m-a trimis după tine.” Dar nu l-a crezut: „Nu mă mut de aici până nu vine mama după mine!” Băiatul a vorbit cu ea o oră, dar fata refuza să meargă cu el. În cele din urmă, el s-a hotărât să-i spună că mama ei a fost rănită, și astfel ea nu a putut veni acum: „De aceea ea m-a trimis în loc de ea însăși, bine?” Numai atunci fata a crezut și a fost de acord. Ea l-a luat de mână și a fost gata să plece, dar el a spus că nu ar putea să meargă pe jos, el ar lua-o din ghetou într-o pungă de cărbune pregătită.

Băiatul i-a explicat cum trebuie să se comporte în geantă: ca cărbunele. „Știi cum se comportă cărbunii? Nu vorbesc, nu plâng, nu țipă. Chiar dacă am oprit brusc și a cerut să dezlege punga – tu tac! Voi dezlega geanta, dar ei nu te vor vedea, vor vedea cărbunele. De aceea te porți ca un cărbune! ... Și să nu aud nimic – nici la toaletă, nici mâncare, nici de băut, să nu îndrăznești să scoți un sunet!” Deci, ne-am pornit la drum. Am mers și am mers, mult, mult, infinit și dintr-o dată, mi-am amintit... Zuzia! E la subsol! Oh! Am început să-l bat în liniște în spate. Nu a reacționat. Apoi am început încet să strig: „Pane, pane!” – așa cum am fost învățată să mă adresez bărbaților în limba poloneză. Nici un răspuns. Apoi am început să țip mai tare. Nu ajută. Și apoi am țipat în toată vocea mea: „Pane!”, „Tu de ce țipi? Dacă știam că ești atât de proastă, n-aș fi făcut-o în viața mea! Vrei să fim amândoi împușcați?” Am șoptit: „Voi vorbi în liniște”. I-am explicat: „Păpușa mea, fiica mea, Suzia!” „O, Doamne!” – a spus – „Îmi risc viața din cauza ei, și ea îmi încurcă capul cu păpușile ei! Stai liniștită dacă nu vrei să primești la fund!” Apoi am sărit în picioare, am aruncat capacul, toată cărbunele s-a împrăștiat, a încercat să mă oprească, dar unde? M-am întors și m-am trezit în mijlocul intrării și am strigat: «Ce fel de om ești tu! Nu-ți dai seama că mama nu-și părăsește fiica? Nu știi că copiii nu sunt abandonati?» El s-a uitat la mine și mi-a zis: „Mama nu-și poate abandona fiica... Treci înapoi în geantă! Mergem după Zuzia ta...” ... Și ne-am întors înapoi la ghetou. A trebuit să mă întorc în ghetou și să ies din nou. Și a fost încă câteva ore de mers pe jos sub amenințarea de pericol mortal. Dar în cele din urmă, am ajuns la casa unde se ascundea mama mea. Stătea culcată cu brațul bandajat. S-a aruncat spre noi și l-a întrebat pe salvatorul meu: „Ce s-a întâmplat, de ce a durat atât de mult, nu ai putut găsi subsolul ăla imediat?” A răspuns spunându-i tot ce ni s-a întâmplat. Mama mea a fost îngrozită: „De ce a trebuit să mă întorc?! Ar fi trebuit s-o plesnești pe ticăloasa asta de câteva ori, și asta e!” Apoi eu am fost indignată: „Nu, mami, el a făcut ceea ce trebuie – el a înțeles că nu puteam lăsa copilul singur și m-a ajutat să iau fiica mea de la subsol!” ... Și apoi mama izbucni în plâns... Așa a fost. Așa am fost scoasă din ghetou.”

Păpușa Zuzia si Zosia după război

Desigur, Zosia nu s-a despărțit de păpușă după război. În anul 1950 mama și fiica cu păpușa Zuzia s-au repatriat la Israel. Acolo, și-a schimbat numele polonez în Yael. Ea nu a încetat să iubească păpușa chiar și atunci când s-a măritat și a avut copii. Yael brodează minunat și câștigă pentru viață. Ea confecționează la comandă voaluri de rugăciune, baldachine de nuntă și alte elemente de Judaică. Se pare că, cu aceste broderii ea construiește o legătură între trecut și prezent, broderiile sunt legate de memoria mamei ei, care a fost, de asemenea, un meșteșugar minunat, și de Zuzia, păpușa, care, cu excepția capului de papier-mache, a fost toată cusută de mâinile iscusite ale mamei în subsolul teribil al ghetou-lui din Varșovia. În 1998, Yael a donat păpușa Zuzia la expoziția de jucării pentru copii Yad Vashem, iar povestea evadării ei din ghetou a devenit una dintre principalele povestiri ale expoziției.

SURSE BIBLIOGRAFICE DE REFERINȚĂ UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE NR. 10:

1. Молдавский еврейский семейный Альбом. Фотографии и истории из интервью Centropa в Молдове. - Mirolux Prim, 2019.
2. Albumul de familie moldovenesc evreiesc. Imagini și povestiri din interviurile Centropa din Moldova. - Mirolux Prim, 2019.
3. Тропкою памяти. Учебное пособие по преподаванию истории Катастрофы (Шоа)/Яд Вашем- Международная школа -2012.
4. Методический набор «Время собирать камни» /Международный Центр Тренинга и Профессионального Развития. – Кишинэу, 2012.
5. <https://www.yadvashem.org/ru/education/educational-materials/lesson-plans/three-dolls.html>
6. <https://www.historia.ro/sectiune/general/articol/cum-am-supravietuit-holocaustului-10-povesti-ale-unor-oameni-carora-viata-le-a-mai-dat-o-sansa>
7. <https://www.historia.ro/sectiune/general/articol/marturii-din-infernul-de-la-auschwitz>
8. <https://www.youtube.com/watch?v=HlZ2si67xM>
9. <https://www.youtube.com/watch?v=3btX7yBJ9zs>
10. https://adevarul.ro/locale/zalau/marturii-iadul-auschwitz-supravietuitoarii-spus-lumii-s-a-intamplat-lagarul-polonia-1_54c772f7448e03c0fd010590/index.html
11. <https://marturiiholocaust.wordpress.com/>
12. <http://www.inshr-ew.ro/ro/educatie-si-cultura/evenimente-culturale/conferinte/91-informatii-istorice-si-marturii-privind-holocaustul-din-romania.html>
13. <https://www.timponline.ro/facut-fata-evreii-bistrita-cutremuratorului-holocaust-marturii-sfasietoare/>
14. <https://encyclopedia.ushmm.org/content/ru/article/children-during-the-holocaust>

Unitatea de învățare nr. 11 RESPONSABILITATEA PENTRU CRIMELE NAZISMULUI, RESPONSABILITATEA PENTRU HOLOCAUST

SUPORT INFORMAȚIONAL

Demararea războiului agresiv de către Germania, aplicarea genocid-ului și a tehnologiilor dezvoltate și pusă în circulație pentru distrugerea în masă a oamenilor din „fabricile de moarte”, tratamentul inuman al prizonierilor de război și uciderea lor au devenit larg cunoscute de comunitatea mondială și au necesitat calificări și condamnări legale adecvate. Toate acestea au determinat natura fără precedent în amploare și procedură a procesului infractorilor.

Procesele de la Nürnberg - proces internațional al foștilor lideri ai Germaniei naziste - a avut loc din 1945 până în 1946 la Tribunalul Militar Internațional. La 1 octombrie 1946, Tribunalul Militar Internațional a condamnat - mai mult de 10 lideri naziști au fost condamnați la moarte, restul - pentru diverse pedepse cu închisoarea. Tribunalul a acuzat cei care făceau parte din SS, SD, Gestapo și conducerea partidului nazist de activitate infracțională.

Tribunalul militar internațional pentru Orientul Îndepărtat, cunoscut sub numele de procesul de la Tokyo, este procesul criminalilor de război japonezi, desfășurat la Tokyo din 1946 până în 1948. Pentru desfășurarea procesului, a fost format un organ judiciar special, care a inclus reprezentanți din 11 state. În calitate de inculpați, 29 de persoane au fost implicate în proces, în principal din cea mai înaltă conducere militară și civilă a Imperiului Japonez. Șapte inculpați au fost condamnați la moarte, restul - la diverse condamnări la închisoare.

Din 1946 până în 1952, la Viena a funcționat „Institutul pentru Documentarea Crimelor Naziștilor”. Simon Wiesenthal, cel mai cunoscut dintre vânătorii naziști, a început să lucreze în Linz în același timp. Au fost cei care au stabilit locul în care s-a ascuns unul dintre cei mai faimoși și nu pedepsiți pentru infractorii naziști Holocaustul Adolf Eichmann. În 1958, informațiile israeliene Mossad au depistat Eichmann în Argentina. În Ierusalim, el a fost predat poliției. A fost demarat un proces, în timpul căruia au fost audiați mulți martori care au supraviețuit Holocaustului. Eichmann a fost acuzat de crime împotriva poporului evreu, crime împotriva umanității, apartenență la organizații criminale (SS și SD, Gestapo). Crimele împotriva poporului evreu au inclus toate tipurile de persecuții, inclusiv arestarea a milioane de evrei, concentrarea lor în anumite locuri, trimiterea lor în lagărele de moarte, crime și confiscarea proprietăților. Rechizitoriul s-a referit nu numai la o crimă împotriva poporului evreu, ci și la crime împotriva reprezentanților altor popoare: expulzarea a milioane de polonezi, arestarea și trimiterea a zeci de mii de romi în lagărele de moarte. Pe 15 decembrie 1961, Eichmann a fost citită sentința cu moartea, găsimdu-l vinovat de crime împotriva poporului evreu, împotriva umanității și a unui criminal de război. Hannah Arendt a fost prezentă la procesul din Ierusalim ca corespondent al revistei The New Yorker. În cartea ei „Banalitatea răului: Eichmann la Ierusalim”, Arendt concluzionează că, în condițiile unei „prăbușiri morale a unei întregi națiuni”, vinovații și participanții la masacre nu sunt doar „supraveghetori”, dar și oamenii obișnuiți.

Modul în care Germania a lucrat de la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial pentru a depăși experiența de nazism este considerat de mulți experți să fie unul dintre exemplele cele mai de succes în domeniul „politica de memorie”. Această experiență s-a bazat pe noțiunea de vinovăție. Filozoful Karl Jaspers a jucat un rol esențial în formarea conștiinței post-război a germanilor. El a fost cel care a început dezbaterile sociale și politice menite să dezvolte o abordare unificată a trecutului totalitar și modalități de a o depăși. Principala lucrare a lui K. Jaspers „Problema vinovăției” a pus bazele în înțelegerea tragediei naziste și formarea unei noi conștiințe germane post-război. Karl Jaspers a fost unul dintre puținii care au recunoscut crimele naziștilor. El a făcut un apel către poporul german să se pocăiască pentru masacrele de oameni. În opinia sa, „problema vinovăției” necesită o profundă depășire morală și spirituală, conectată nu numai cu pedeapsa violentă pentru crimele comise, ci și cu reînnoirea interioară a persoanei. Germanii au căutat să uite consecințele catastrofei care apăsau pe umerii lor.

Până la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial, 6.000.000 de evrei europeni au fost exterminați, în primul rând de SS, precum și de către Wehrmacht și poliția germană. Când autorii acestor crime au început să fie identificați și urmăriți penal după război, unele grupuri interesate din Germania de Vest au protestat violent împotriva așa-numitei „instanțe ale câștigătorilor” și noțiunea de vinovăție colectivă. În 1958, Republica Federală Germania a instituit Biroul Central de urmărire penală a socialismului național din Ludwigsburg, a cărui sarcină era de a aduna probe pentru urmărirea penală a infracțiunilor comise. Punctul de cotitură a fost „procesul de la Frankfurt” contra gardienilor de la Auschwitz, primul proces major al criminalilor naziști deținut de justiția germană. Această instanță a fost catalizator pentru un proces care a început în societate la mijlocul anilor 1950. În 1986-1987 a existat o dispută intelectuală despre locul Holocaustului în istorie, cunoscut sub numele de Historikerstreit (o luptă a istoricilor), care a cauzat o schimbare în caracterul memoriei. Controversa a găsit o dorință crescândă în societate pentru a desena o linie sub tema vinovăției. Victimele Holocaustului au fost 6.000.000 de evrei, 1.500.000 dintre ei fiind copii. Problema iertării între state nu are sens. Problema memoriei este esențială, deci este mai important să se pună un semn de întrebare despre memoria colectivă a germanilor despre crimele comise împotriva evreilor. Meritul guvernului Republicii Federale este ca ei să nu lase poporul german să uite faptele teribile comise împotriva evreilor. Au fost luate măsuri reale pentru a depăși vina lor: crearea unui sistem educațional larg, care să includă noile generații

de germani informați despre crimele comise de regimul nazist; statul plătește despăgubiri evreilor, romilor și altor victime ale nazismului supraviețuitori; au fost create instituții al căror scop este să studieze ce s-a întâmplat și să realizeze proiecte educaționale pentru populație. Memoria reînvie periodic inumanitatea perioadei naziste – nu numai prin serviciile memoriale și întreținerea ruinelor sinagogei, dar datorită cinematografeii.

Recunoașterea vinovăției naționale nu înseamnă o temere pentru pierderea luciului imaginii națiunii. Dimpotrivă, națiunea are ocazia să facă schimbări în autoidentificare: să se debaraseze de crimele care există în istoria sa și să declare cu voce tare valorile societății civile” - a declarat într-un interviu acordat Institutului Goethe cercetătorul Aleyd Assmann de la Universitatea din Constanța. Experții folosesc termenul „depășirea trecutului” pentru a face referire la politică în raport cu istoria lor de stat. În Germania procesul de încercare de a relua dialogul, dezbateră publică a cauzelor și consecințelor perioadei de nazism a început. Tinerii erau liberi de conștiința propriei lor persoane, vinovăția lor personală și această libertate le-a permis să discute probleme dificile, deseori sub formă de confruntare, confruntări cu generația mai în vârstă. Acest proces a fost foarte dificil, deoarece a rupt unele statu-quo post-război.

În Germania modernă multe prevederi istorice sunt consacrate la nivel de stat, de exemplu, negarea Holocaustului este o infracțiune penală. Cu toate acestea, procesul de studiere a experienței istorice este, în primul rând, la nivel personal, civil. Conștientizarea vinovăției sale istorice face parte din identitatea germană de astăzi, iar Germania este interesată să treacă de amintirea atrocităților comise în timpul celui de-al doilea război mondial pentru generația mai tânără. Germania a fost membră a Organizației Internaționale pentru Perpetuarea și Studierea Holocaustului din 1998. Guvernul și publicul din Germania sunt conștienți de amploarea responsabilității pentru aceste evenimente. Germania a depus eforturi mari pentru a păstra amintirea acestor evenimente.

Tema Holocaustului este inclusă în programa școlară obligatorie la o varietate de discipline, la istorie și studii sociale, la lecțiile de literatură germană, religie, etică etc. Germania efectuează plățile în numerar pentru victimele Holocaustului.

Recomandări metodice la unitatea de învățare **RESPONSABILITATEA PENTRU CRIMELE NAZISMULUI, RESPONSABILITATEA PENTRU HOLOCAUST**

UNITĂȚI DE COMPETENȚĂ:

1. Descrierea propriilor gânduri și emoții care pot afecta comportamentul datorită studiului fenomenului Holocaustului.
2. O analiză multi-perspectivă a opiniilor alternative asupra Holocaustului în spațiul natal.
3. Promovarea toleranței față de diferite credințe și credințe împărtășite de ceilalți membri ai societății, pe baza lecțiilor Holocaustului.

FINALITĂȚI:

1. Dezvoltarea și educarea empatiei și a toleranței în rândul elevilor pe baza evenimentelor istorice.
2. Formarea respectului elevilor pentru trecutul istoric al poporului lor.
3. Dezvoltarea creativității elevilor în interacțiunea și învățarea în grup.

CONCEPTE CHEIE:

Pentru clasele IX-X: Discuții publice despre cauzele și consecințele perioadei naziste. „Depășirea trecutului” – politica în raport cu istoria de stat.

Pentru clasele XI-XII: Conștientizarea vinovăției istorice este parte a identității germane de astăzi. Afirmarea toleranței în orice societate; dorința Organizațiilor Internaționale de a sta ferm împotriva acestui rău, precum și a altor forme de discriminare.

CONEXIUNI INTERDISCIPLINARE:

Valorificarea sistematică a cunoștințelor învățate anterior la alte discipline (*Limba și Literatură maternă, Educație civică/Educație pentru societate*), precum și din surse de informații extracurriculare: (popular-științifice, literatură istorică, ziare, televiziune, experiență de viață)..

CONEXIUNI INTERTEMATICE:

Unitatea de învățare nr. 4 Integrarea evreilor în România interbelică: politica și viața cotidiană

Unitatea de învățare nr. 5 Antisemitismul- ideologie și politică de stat în Europa

Unitatea de învățare nr. 14 Memoria Holocaustului În Republica Moldova, România, în Europa și în toată lumea.

METODE ȘI PROCEDEE DIDACTICE:

Pentru clasele IX-X: Utilizarea tehnicilor de colectare și auto-utilizarea (actualizarea) cunoștințelor și abilităților căpătate anterior, folosind surse istorice, utilizarea sarcinilor de probă.

Pentru clasele XI-XII: Aplicarea unui algoritm în procesul de analiză a documentelor, discuții despre necesitatea de a manifesta toleranță în societatea modernă.

SUGESTII DE STRUCTURARE A DEMERSULUI DIDACTIC

ERRE

Evocare	Elevii sunt familiarizați despre activitatea autorului următoarelor rânduri: „Problema vinovăției” necesită o profundă depășire morală și spirituală, legată nu numai de pedeapsa violentă pentru crimele comise, ci și de reînnoirea interioară a persoanei...” Karl Jaspers..
Realizarea sensului	Lucrând cu documente, se analizează poziția Germaniei în raport cu trecutul, ce anume întreprinde Germania pentru a păstra în rândul tinerei generații memoria atrocităților comise în timpul celui de-al Doilea Război Mondial.
Reflecție	Analizând documentele, elevii citează principalele puncte ale politicii germane de conservare a memoriei după război: „Procesul de la Frankfurt” de la supraveghetorii de la Auschwitz este primul proces major împotriva infractorilor naziști, condus de RFG. În Germania există aproape 100 de muzee dedicate memoriei victimelor regimului național-socialist; în mai 2005, la Berlin a fost deschis un monument pentru evreii anihilați din Europa.”
Extindere	În Germania contemporană multe prevederi istorice sunt stabilite la nivel de stat: de exemplu, negarea Holocaustului este o infracțiune. La tragerea concluziilor, elevii vorbesc despre necesitatea de a promova toleranța și nediscriminarea în orice societate. Pe afiș - rezultatul principal al lecției: „Trebuie să înțelegem cauzele Holocaustului și să fim conștienți de consecințele acestuia”.

Structura unității de învățare	Sursele	Evaluare
Conștientizarea vinovăției sale istorice face parte din identitatea germană.	Sursele nr. 3, 4, 7, 8 - pentru clasele IX-X	Evaluare formativă,
Depășirea trecutului. Păstrarea în memorie tragedia Holocaustului	Sursele nr. 1, 2, 5, 6, 8, 9 - pentru clasele XI-XII	Evaluarea activității în echipă, evaluarea reciprocă

Surse de învățare de referință unității de învățare către unitatea de învățământ **RESPONSABILITATEA PENTRU CRIMELE NAZISMULUI, RESPONSABILITATEA PENTRU HOLOCAUST**

Sursa nr. 1.

„Preocupat de creșterea antisemitismului în unele părți ale regiunii OSCE în ultimii ani, Statele membre și-au exprimat dorința de a se opune și mai mult acestui rău, precum și altor forme de discriminare și intoleranță rasismului și xenofobiei. Recunoscând că antisemitismul a fost o amenințare serioasă la adresa libertății de-a lungul istoriei, Consiliul de Miniștri al OSCE, în cadrul reuniunilor de la Porto (decembrie 2002) și la Maastricht (decembrie 2003), a reafirmat responsabilitatea statelor părți de a încuraja toleranța și nediscriminarea în regiune și Oficiul pentru instituții democratice și drepturile omului al OSCE (ODIHR) au obligația de a promova experiențele de succes în combaterea intoleranței și a discriminării. În aprilie 2004, prin Decizia Consiliului permanent nr. 6-07 „Combaterea antisemitismului”, statele părți s-au angajat să „promoveze programe educaționale menite să combată antisemitismul, și să „promoveze conservarea pentru a comemora tragedia Holocaustului și pentru familiariza tânăra generație în acest domeniu”.

Ambasadorul Christian Strohal, director al ODIHR (2003-2008)

Sursa nr. 2 .Exemple de definiții ale Holocaustului utilizate în prezent de statele membre ale OSCE

Din discursul președintelui OSCE, Solomon Passy, la cea de-a doua Conferință a OSCE privind antisemitismul, Berlin, 28-29 aprilie 2004 (exemple ale definițiilor Holocaustului utilizate în prezent de statele participante la OSCE):

Austria definește Holocaustul ca fiind „distrugerea evreimii europene și persecuția altor grupuri și minorități sub influența ideologiei rasiale (roma și sinti, „eutanasie”), precum și persecuția motivată politic și alte infracțiuni împotriva comise de Germania nazistă și de aliații săi.”

În Letonia Holocaustul este privit ca o manifestare a unui fel de genocid din cauza naturii sale generale și universale: a fost exterminarea sistematică și deliberată a evreilor în toate teritoriile anexate de către Germania, astfel „Holocaustul a fost un eveniment fără precedent în istoria omenirii”.

Comisia Internațională de Studiere a Holocaustului din România în raportul său din 2004 a formulat următoarea definiție a Holocaustului, propusă de muzeul memorial din Washington: „Holocaustul a fost persecuția sistematică și exterminarea evreilor europeni de către Germania nazistă și aliații săi de la 1933 până la 1945. Evreii nu au fost singurele victime în această perioadă. Hărțuirea și arestările în masă s-au extins și la alte grupuri etnice, cum ar fi sinti și roma, precum și alte categorii, de exemplu persoane cu dizabilități, adversarii politici, homosexualii și alții”.

Muzeul de război Imperial (Regatul Unit) definește Holocaustul după cum urmează: sub masca celui de-al doilea război mondial, pentru a-și stabili noua ordine, nașiștii au încercat să extermină toți evreii din Europa. Pentru prima dată în istoria omenirii, metodele tehnice au fost folosite pentru a distruge un popor întreg. 6.000.000 de persoane au fost ucise, inclusiv 1.500.000 de copii. Acest eveniment a fost numit Holocaust. Nașiștii au înrobii și au ucis milioane de alte persoane, de asemenea: țigani, persoane cu dizabilități fizice și bolnavi mintal, polonezi, prizonieri sovietici de război... Holocaustul a fost o persecuție sistematică, sponsorizată de stat și omorârea a șase milioane de evrei de către regimul nazist și aliații și angajații săi. Holocaustul este un cuvânt grecesc care înseamnă „sacrificiu de foc”. Nașiștii, care au ajuns la putere în Germania în ianuarie 1933, credeau că germanii erau „superiori rasial” și că evreii, care erau considerați „inferiori”, constituiau o amenințare extraterestră pentru așa-numita comunitate rasială germană

Deși **Yad Vashem din Ierusalim** menționează, de asemenea, alte grupuri decât evreii care au fost persecutați de regimul nazist, el accentuează totuși excepționalismul exterminării totale a evreilor: „Holocaustul a fost uciderea de către nașiști și aliații lor a aproximativ 6.000.000 de evrei. Din momentul invaziei Germaniei în Uniunea Sovietică în vara anului 1941 până la sfârșitul războiului din Europa, în mai 1945, Germania nazistă și complicității săi au încercat să distrugă fiecare evreu în sfera lor de dominație. Deoarece discriminarea nazistă împotriva evreilor a început cu ascensiunea lui Hitler la putere în 1933, mulți istorici consideră începutul erei Holocaustului ca fiind începutul acestui an. Evreii nu au fost singurele victime ale regimului nazist, dar ei au fost singurul grup pe care nașiștii au căutat să-l distrugă complet.”

<https://studylib.ru/doc/2407578/prepodavanie-tem-holokosta-i-antisemitizma>

Sursa nr.3.

„În Germania, baza legală pentru predarea Holocaustului este obligatorie în toate cele 16 state federale, deși programul și metodologia sunt diferite în fiecare caz. Conferința continuă a miniștrilor educației și culturii a subliniat în mod constant importanța învățării acestui subiect. Holocaustul în programa școlară este una dintre cele mai importante componente ale istoriei germane și europene a secolului XX. În general, 16-20 lecții sunt alocate în clasele primare și liceale pentru studierea socialismului național. Holocaustul este, de asemenea, discutat la lecțiile de bazele de cetățenie și de drept, literatura germană, religie sau etică. În general, proiectele educaționale au adoptat o abordare interdisciplinară și pe termen lung. Definiția Holocaustului a fost utilizată încă din anii 1980 și este deseori definită de exterminarea evreilor europeni de către socialiștii naționali. Unii insistă că termenul „Holocaust” ar trebui folosit în legătură cu toate crimele în masă comise de socialiștii naționali în numele ideologiei rasiste. Germania are o serie de activități, de la proiecte interactive și vizite la locuri memoriale până la proiecte educaționale pe termen lung. Ziua comemorării Holocaustului și Ziua națională de comemorare a victimelor socialismului național este 27 ianuarie. O sesiune specială are loc în Parlament în această zi, iar tinerii pregătesc evenimente comemorative. Victimele sunt, de asemenea, amintite pe 9 noiembrie (aniversarea „Noptii de Cristal”, 1938). Există aproape 100 de muzee în Germania dedicate memoriei victimelor regimului național socialist, care sunt adesea amplasate în locurile în care au avut loc aceste evenimente. Exponatele legate de Holocaust sunt prezentate în muzeele istoriei moderne. În plus, în mai 2005, un memorial al evreilor distruși ai Europei a fost deschis la Berlin.”

Informațiile furnizate de delegația germană la GCH

Sursa nr.4. Hotărârea Parlamentului nr. 190 din 22.07.2016 pentru aprobarea Declarației Parlamentului Republicii Moldova cu privire la acceptarea Raportului final al Comisiei Internaționale pentru Studierea Holocaustului, prezidată de Elie Wiesel

DECLARAȚIE

Parlamentul Republicii Moldova pentru aprobare Raportul final al Comisiei internaționale

Catedra de studiu a Holocaustului Eli Wiesel

Gradul de maturitate a societății și a clasei politice rezidă în capacitatea acestora de a trata corect atât victoriile, cât și ororile istorice. În istoria fiecărui stat există multiple momente de glorie care trebuie să alimenteze spiritul de apartenență la națiune, stat și comunitate. Însă ignorarea sau uitarea anumitor perioade istorice care au adus suferință și tragedie dezbină societatea și o îndepărtează de valorile umane.

În pofida situației politice și a dificultăților economice, societatea noastră este una matură, care tinde spre toleranță, spre respectarea drepturilor tuturor și spre neacceptarea etnocentrismului.

Prezenta declarație a Parlamentului Republicii Moldova vine să aducă un omagiu victimelor și supraviețuitorilor Holocaustului și să condamne persecuția sistematică și exterminarea evreilor de către naziști și de către colaboratorii acestora în perioada anilor 1937–1944 pe teritoriul actual al Republicii Moldova.

Este o obligație față de generațiile viitoare să cinstim memoria, victimele și supraviețuitorii celei mai grave crime a secolului al XX-lea. Oameni deportați, exterminați doar din simplul motiv că erau evrei sau romi. Din păcate, nici Republica Moldova nu a fost ferită de această urgie. Pe teritoriul nostru, în perioada anilor 30 și 40 ai secolului trecut, au avut loc represii, crime colective, care au fost cauzate doar de apartenența la etnie, fapte confirmate și de rezultatele cercetărilor efectuate de către Comisia Internațională pentru Studierea Holocaustului, prezidată de Elie Wiesel, constituită în anul 2003 în România la inițiativa conducerii politice a statului. În anul 2004 a fost prezentat Raportul final al acestei comisii, care include o vastă cercetare a documentelor, mărturiilor, surselor istorice de orice fel, care descriu teroarea Holocaustului pe teritoriul actual al Republicii Moldova. Datele raportului menționat demonstrează geneza mișcărilor antisemite violente, care ulterior au degenerat în pogromuri și în deportări în masă, crearea centrelor de concentrare și exterminare a cetățenilor de etnie evreiască. Conform datelor raportului, doar în anul 1941 între 45000–60000 de evrei au fost omorâți în Basarabia și în Bucovina, circa 105000–120000 evrei au murit ca rezultat al expulzării în Transnistria. Conform datelor aceluiași raport, din circa 25000 de romi trimiși în Transnistria, 11000 au murit. Din păcate, chiar astăzi mai există persoane și organizații care neagă sau ignoră amploarea acestor crime naziste împotriva umanității și faptul că ele au avut loc pe teritoriul actual al Republicii Moldova.

Holocaustul reprezintă o mare tragedie istorică, dar și o lecție ale cărei fapte trebuie condamnate, precum și cunoscute. Condamnarea acțiunilor de învrăjpire, antisemite, xenofobe, de persecuție și de exterminare a evreilor este o garanție că astfel de evenimente tragice de trădare a umanității nu vor mai avea loc în societatea noastră.

Prin prezenta declarație, Parlamentul Republicii Moldova acceptă Raportul final al Comisiei Internaționale pentru Studierea Holocaustului, prezidată de Elie Wiesel, condamnă orice tentativă de ignorare și de negare a Holocaustului.

Declarația în cauză este și mai actuală astăzi, când fenomenele etnocentrismului și al xenofobiei suferă mutații și capătă noi forme în Europa și în toată lumea. Or, condamnarea, recunoașterea Holocaustului nu este doar un act politic, ci și unul social, care exprimă clar că, prin memorie și istorie, nu vom admite niciodată niciun fel de acțiuni sau poziții care să pună în pericol valoarea umană. Este o dovadă că societatea noastră este una matură, tolerantă, europeană, deschisă, care știe să aprecieze corect trecutul și care își va proteja viitorul de intoleranță și de manipulare. Neangajăm să nu permitem ca unele ideologii, unii oameni sau unele organizații să încercere revizuirea istoriei și negarea

Holocaustului. Considerăm că, prin educație, cercetare, discuții publice, memoria victimelor Holocaustului va fi cinstită, iar crimele – condamnate, astfel încât xenofobia, antisemitismul și rasismul să nu aibă loc în Republica Moldova.

Vom încuraja mediul academic, școlile și universitățile din țară să inițieze cursuri, discuții tematice și simpozioane despre Holocaust întru educarea spiritului toleranței, umanismului și respectului reciproc. Or, numai prin educație și demers public putem fi siguri că societatea nu va fi manipulată și învrăjbită.

Reprimarea adevărului, a amintirilor și memoriei colective nu este specifică cetățenilor Republicii Moldova. Cetățenii Republicii Moldova au rezistat tuturor încercărilor de revizuire a trecutului. Societatea noastră este compusă din mai multe comunități ale memoriei, în care toate victimele tuturor regimurilor antiomane sînt omagiate și cinșite, iar istoria ne-a învățat că ignorarea trecutului afectează viitorul.»

Monitorul Oficial Nr. 338-341, Art. nr. : 699

Sursa nr. 5. Un gest de supunere și pocăință din partea cancelarului german de Vest Willy Brandt față de victimele revoltei din ghetou de la Varșovia din 7 decembrie 1970

<https://www.dw.com/ru/>

„Sub povara istoriei recente, am făcut ceea ce fac oamenii când le lipsesc cuvintele. Așa că am onorat milioane de victime”. *W. Brandt*

„Acestea au fost lagăre de concentrare pentru care Germania este responsabilă, această responsabilitate rămâne, și fiecare nou guvern german va continua să suporte această responsabilitate”. *Angela Merkel, cancelar al Germaniei, 2018.*

„O amplă regândire a propriei noastre istorii și a responsabilității noastre este o obligație morală eternă pentru noi, germanii, dat fiind crimele comise de nemți și Germania...” *Ministrul de externe german, Sigmar Gabriel, 2018.*

Sursa nr. 6. Pietre de poticnire

Pietre de poticnire (din germ. Stolpersteine) este un proiect al artistului german Gunther Demnig. Acest memorial a fost creat pentru a reaminti oamenilor de soarta victimelor nazismului, a celor care au fost uciși, expulzați sau forțați să se sinucidă.

Ele sunt construite în trotuare sau trotuare în fața fostei case de victime naziste. Placa de alamă a gravat numele, anul nașterii, anul și locul morții unei persoane.

Autor: Axel Mauruszat

<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=3681895>

Sursa nr. 7.

În Chișinău, pe 24 iulie 2018, a fost ridicat primul „Piatră de poticnire” în memoria victimelor nazismului. Un semn simbolic comemorativ a fost construit pe trotuarul din fața casei în care a trăit cândva basarabeanul Moise Berliand: în 1944 a fost deportat și ucis în lagărul de moarte din Auschwitz-Birkenau. În curând, la Chișinău, vor apărea semnele de acțiune „Ultima adresă”. Acestea vor fi instalate pe case în care au trăit victime ale represiunii sovietice în ultimii ani ai vieții. «Piatra» se află în apropierea Pieței Centrale din fața casei, la 17 Alexandru cel Bun, poartă numele lui Moses Berland. S-a născut pe 23 iulie 1885 la Chișinău. Între cele două războaie mondiale, Moise a fugit din Basarabia în Franța. Deja în Franța, a fost arestat și trimis într-un lagăr de concentrare Drancy, lângă Paris. Acesta a servit ca punct de tranzit pentru trimiterea în lagărele morții: la 7 martie 1944, trenul l-a transportat pe Moses Berland la Auschwitz Birkenau (mai cunoscut sub numele de Auschwitz). Acest lagăr a fost ultimul său refugiu.

<https://newsmaker.md/rus/novosti/pamyat-pretknoveniya-v-kishineve-poyavyatsya-memorialnye-znaki-vozle-domov-zhertv-38419/>

Sursa nr. 8.

Din rechizitoriul lui Robert Jackson (procurorul șef al SUA la procesul de la Nürnberg)

Hitler nu și-a luat toată responsabilitatea cu el în mormânt. Vina nu este învelită în giulgiul lui Himmler. Acești oameni în viață au ales acești morți drept complici în această măiestrie frăție de conspiratori și fiecare dintre ei trebuie să plătească pentru crimele pe care le-au comis împreună.

Se poate spune că Hitler a comis ultima sa crimă împotriva țării în care a condus. A fost un mesia nebun care a început războiul fără niciun motiv și l-a continuat fără sens. Dacă nu mai putea stăpâni, atunci nu-i păsa ce se va întâmpla cu Germania ...

Ei stau în fața acestei curți, în timp ce Gloucester pătat de sânge stătea în fața trupului regelui său ucis. L-a implorat pe văduvă, în timp ce te implorau: „Spune-mi că nu i-am omorât”. Iar regina a răspuns: „Atunci spuneți că nu sunt uciși. Dar sunt morți.” Dacă spuneți că acești oameni sunt nevinovați, este același lucru cu a spune că nu a existat război, nu a fost ucis, nici o crimă.

Din rechizitoriul procurorului șef din URSS, Roman Rudenko:

Domnilor Judecători!

Pentru a duce la îndeplinire atrocitățile concepute de aceștia, liderii conspirației fasciste au creat un sistem de organizații criminale căruia discursul meu a fost devotat. Acum, cei care au stabilit să stabilească dominația lumii și exterminarea popoarelor așteaptă judecata iminentă a instanței. Această sentință ar trebui să fie impusă nu numai inculpaților autorilor unor „idei” fasciste sângeroase, principalii organizatori ai crimelor hitlerismului. Sentința ta ar trebui să condamne întregul sistem criminal al fascismului german, acea rețea complexă, larg ramificată de organizații de partid, guvern, SS, militare care puneau în aplicare în mod direct intențiile rele ale principalilor conspiratori. Pe câmpurile de luptă, omenirea și-a trecut deja sentința pentru fascismul german criminal. În focul celor mai mari bătălii din istoria omenirii, armata sovietică eroică și trupele valoroase ale Aliaților nu numai că au învins hoardele naziste, dar au stabilit principii înalte și nobile de cooperare internațională, morală umană, reguli umane ale societății umane.

Urmărirea penală și-a îndeplinit datoria față de înalta curte, de amintirea binecuvântată a victimelor nevinovate, de conștiința popoarelor, de conștiința proprie.

Fie ca judecata popoarelor să fie justificată asupra călăilor fasciști - corecte și dure.

<https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9D%D1%8E%D1%80%D0%BD%D0>

Sursa nr. 9. Crimele naziste nu au termen de limitare

Cazul Oscar Groening. În aprilie 2015, s-a desfășurat procesul lui Oscar Groening, în vârstă de 93 de ani, fost contabil la lagărul de moarte din Auschwitz, în orașul german Luneburg. El a fost acuzat de implicare în uciderea a 300.000 de prizonieri. Pârâtul a recunoscut că a servit ca agent de pază și a păstrat o evidență a banilor care au fost confiscate prizonierilor înainte de a fi trimiși în camerele de gaz.

«Groening s-a numit un mic ciocănit într-o mașină ucigașă uriașă», spune Nagorski. «Vă rog să mă scuzați», a spus el. «În sens moral, sunt implicat în evenimente, dar dacă sunt vinovat din punct de vedere al dreptului penal, depinde de tine.» În iulie 2015, instanța a pronunțat o sentință și mai severă în cazul Groening decât cea cerută de urmărire penală: patru ani de închisoare în loc de trei și jumătate. munca de birou », acuzatul a acționat voluntar și, prin urmare, este un complice în masacru. «Probabil că epoca ta te-a influențat», a spus Kompish pentru Goering, «și totuși ai fost un om liber.»

Cazul ucraineanului Ivan Demyaniuk. Acesta este un țăran ucrainean, șofer de tractor într-o fermă colectivă, a fost redactat în armata sovietică în 1940 și a fost capturat de germani în mai 1942. El a fost recrutat în rândurile gărzilor lagărelor de concentrare. După război, criminalul a reușit să scape. A trăit în SUA, i s-a acordat cetățenie americană. După ce a fost cunoscut despre trecutul său, a avut loc un proces în Statele Unite, care a confirmat că Demjaniuk a lucrat ca paznic de securitate în lagărele de moarte Sobibor, Majdanek și Flossenbürg și a fost implicat în moartea a zeci de mii de oameni. Spania a solicitat extrădarea sa pentru uciderea spaniolilor din Flossenbürg și Germania. În cele din urmă, a fost extrădat în Germania. Un tribunal din München a găsit pe acuzatul implicat în vărsarea de sânge și condamnat la 5 ani de închisoare, nefiind obligat procurorii să dovedească implicarea lui în anumite crime. Verdictul nu a intrat în vigoare, pentru că Demyaniuk a murit, dar acest lucru nu mai este important.

După materialele <http://cripo.com.ua/opinion/?p=240406/>

NOȚIUNI

„**Depășirea trecutului**” - Denazificare (din germ. Entnazifizierung) este o lustrare, un set de activități menite să demachieze societatea germană și austriacă de după război, cultura, presa, economia, educația, jurisprudența și politica din influența ideologiei naziste. Denazificarea a fost efectuată la inițiativa Aliaților în coaliția anti-Hitler după victoria asupra Germaniei naziste și s-a bazat pe deciziile Conferinței de la Potsdam.

Karl Jaspers - ilozof german existențialist, psiholog, psihiatru, cercetător cultural. El și-a exprimat deschis opiniile cu privire la chestiuni precum vina germanilor și amenințarea războiului nuclear.

ODIHR - biroul pentru instituții democratice și drepturile omului, una dintre instituțiile OSCE.

GHA - grup specializat de cercetare a Holocaustului în domeniul educației, memoriei și cercetării.

Casa-Muzeu a Conferinței de la Wannsee – este locul unde s-a desfășurat Conferința, unde s-a luat decizia de a distruge evreimea europeană.

Complexul memorial „Topografia terorii» – loc istoric dislocat în Berlin, unde din 1933 până în 1945 au activat SS, SD și Ghestapo, care în prezent sunt distruse până la temelie.

SURSE BIBLIOGRAFICE DE REFERINȚĂ UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE NR. 11:

1. Специализированная группа по международному сотрудничеству в области образования, памяти и исследования вопросов, касающихся Холокоста (СГХ)
<http://taskforce.ushmm.org>
2. Яд Вашем, Иерусалим <http://www.yadvashem.org>
3. Мемориальный Музей Холокоста в США <http://www.ushmm.org>
4. Пережившие Холокост Фонд визуальной истории <http://www.vhf.org>
5. Центр Симона Визенталя <http://www.wiesenthal.com>
6. Антидиффамационная лига <http://www.adl.org>

Unitatea de învățare nr. 12 VIAȚA DUPĂ HOLOCAUST

SUPORT INFORMAȚIONAL

Când trupele anglo-americe și sovietice au intrat în anul 1945 în lagărele de concentrare, acestea au găsit dovezi ale masacrelor comise de naziști. Soldații au găsit, de asemenea, mii de supraviețuitori, evrei și non-evrei, epuizați de foame și de boală. Cei care au supraviețuit lagărelor, au fost speriați de perspectiva de a-și restabili viața. După eliberare, pe mulți evrei îi speria perspectiva de a reveni la casele lor vechi, atât din cauza urii față de evrei, care a persistat în unele regiuni ale Europei, cât și din cauza suferințelor pe care le-au îndurat. Iar cei, care totuși au revenit la baștină - se temeau pentru viața lor.

De exemplu, deja după război, în Polonia au avut loc mai multe pogromuri (proteste violente împotriva evreilor). Cel mai mare dintre acestea a avut loc în orașul Kielce.

Kelce este centrul administrativ al provinciei cu același nume, un oraș de dimensiuni medii situate în Polonia centrală.

În anul 1946 câteva sute de evrei, care au reușit să se salveze în anii războiului, locuiau în acest oraș, majoritatea pe strada Planta, nr.7, deținută de comunitatea evreiască.

Timp de câteva ore, prin oraș circula o știre, precum că un băiat polonez de nouă ani dispărut, a fost victima unei crime rituale, comise de evrei din casa, situată pe strada Planta. În curând, o mulțime de rezidenți Kelce s-au adunat în fața casei. De faptul că băiatul dispărut, deja s-a întors acasă, în acest moment nimeni nu era interesat. O gloată însetată de sânge a pătruns în casă. Evreii, bărbații și femeile, bătrânii și copiii au fost aruncați prin ferestre. Cei ce zăceau răniți pe stradă, au fost terminați/omorâți cu bare de fier, ciocane: 42 de oameni au fost uciși cu bestialitate.

Neavând nici o altă oportunitate de a emigra, zeci de mii de supraviețuitori ai Holocaustului au mers spre vest pe teritoriile europene, eliberate de Alianții occidentali. Acolo au fost adăpostiți în sute de tabere pentru refugiați și persoane strămutate, precum ar fi cel din Bergen-Belsen, Germania. Aceste tabere au fost gestionate de către Organizația Națiunilor Unite pentru relief și reconstrucție (UNRRA), precum și de către forțele de ocupație din Statele Unite, Marea Britanie și Franța. Numeroase organizații evreiești au oferit de asemenea asistență persoanelor de naționalitate evreiască strămutate. Comitetul de distribuție evreiesc din America («Joint») a furnizat îmbrăcăminte și hrană supraviețuitorilor Holocaustului, iar Organizația Mondială pentru resurse educaționale și instruire tehnică (Uniunea Mondială a ORT) a efectuat educație profesională. De asemenea, refugiații și-au format propriile organizații și mulți au optat pentru constituirea unui stat evreiesc independent în Palestina. Cu toate acestea, imigrația legală în Statele Unite era încă sever restricționată. În același timp, britanicii au restricționat imigrația către Palestina. Multe granițe europene au fost, de asemenea, închise pentru acești oameni fără adăpost. La sfârșitul anului 1944, a fost formată Brigada evreiască (o unitate de evrei palestinieni în componența armatei britanice).

Împreună cu foști gherilele strămutate în Europa Centrală, Brigada evreiască a organizat mișcarea Briha (zbor, „evadare”), care a avut ca scop facilitarea exodului refugiaților evrei din Europa în Palestina. Evreii, care locuiau deja în Palestina au organizat imigrația „ilegală” pe mare (cunoscută sub numele de „alia Beth”). Cu toate acestea, britanicii au interceptat și au returnat majoritatea navelor. În 1947, ei au forțat nava Exodul 1947 (Exodul 1947) cu 4500 evrei, supraviețuitori ai Holocaustului, care doreau să ajungă în Palestina la bord, să se reîntoarcă în Germania.

De regulă, autoritățile britanice îi trimiteau/direcționau refugiații, cărora li s-a refuzat intrarea în Palestina, în lagăre de internare din Cipru. Odată cu constituirea Statului Israel în mai 1948, refugiații evrei au început să se înghesuie în acest nou stat independent. Cel puțin 170.000 de refugiați evrei și persoane strămutate au fost susceptibile de a fi imigrați în Israel către anul 1953.

În decembrie 1945, președintele Harry Truman a emis o directivă prin care a ordonat facilitarea migrației în Statele Unite pentru persoanele, care au avut de suferit în perioada regimul nazist. Datorită aplicării acestei directive, în Statele Unite s-au strămutat mai mult de 41.000 de persoane; aproximativ 28.000 dintre ei au fost evrei. În anul 1948, Congresul SUA a aprobat „Legea despre persoanele strămutate”, care a permis ca în perioada de la 01 ianuarie 1949 până la 31 decembrie 1952 să fie acordate aproximativ 400.000 vize de imigrare în SUA pentru persoanele strămutate, aproximativ 68.000 dintre ei au fost evrei. Alți evrei europeni, în calitate de persoane strămutate sau refugiați, au emigrat în Canada, Australia, Noua Zelandă, Europa occidentală, Mexic, America de Sud și Africa de Sud.

La scurt timp după sfârșitul celui de-al doilea război mondial, statul Israel (1948) și-a obținut independența. Necătând la ostilitatea tuturor țărilor vecine și a blocului comunist, care provocat o serie de războaie în regiune, acesta se dezvoltă cu succes și acceptă Aliyah- repatrierea a milioane de evrei din întreaga lume.

În alte state în care există comunități evreiești, acestea s-au implicat activ în istoria comună a țării. În statele occidentale, evreii dețin, de regulă, un statut egal cu cel al tuturor celorlalți cetățeni și se implică pe picior de egalitate în viața publică. În statele arabe și musulmane, conflictul cu Israelul a declanșat un val de violență împotriva evreilor, ducând la emigrarea aproape totală a acestora în Israel și Occident. Rămășițele comunităților evreiești din aceste țări dispar treptat. În statele blocului comunist, evreii au devenit ostacii politicii comuniste de antisemitism de stat, suprapusă antisemitismului tradițional. Odată cu prăbușirea comunismului, majoritatea evreilor din aceste țări au plecat în Israel și în Occident.

La începutul secolului XXI, majoritatea locuitorilor Israelului sunt noii repatriați sau descendenți ai celor din a doua sau a treia generație.

Odată cu încheierea războiului, viața culturală evreiască din Moldova treptat a fost reluată. În timpul campaniei antisemite în Uniunea Sovietică au avut de suferit și mulți evrei moldoveni, culminând în așa numitul „cazul medicilor”; când în Moldova, mulți medici evrei au fost arestați.

Conform recensământului din 1959, 95.107 de evrei locuiau în Moldova (3,3% din populația totală - cel mai mare procent de evrei din populația din toate republicile Uniunii). Aproximativ 50% din evrei au indicat idișul ca limbă maternă; un procent mai mare a fost doar stabilit doar în Lituania (69%).

La sfârșitul anilor '50 s-a intensificat în Moldova persecuția evreilor religioși. Astfel că, în anul 1959, ultima sinagogă locală din Bălți a fost închisă; iar în anul 1960, după o serie de articole apărute în ziarul "Sovetskaya Moldaviya", în care evreii din Fălești erau acuzați pentru faptul, că își cresc copii religioși, sinagoga a fost închisă și acolo. În Moldova a rămas o singură sinagogă funcțională - la Chișinău. Cimitirele evreiești au fost închise în mai multe orașe.

Evreii din Moldova se evidențiau prin faptul că, un procent impunător dintre ei dețineau studii superioare. Conform datelor cu referire la anul de studii 1961/62, în Moldova erau 1.225 de studenți evrei (6,4% din numărul total de studenți; cel mai mare indicator din toată Uniunea Sovietică). În anul 1966, dintre cei 500 de oameni de știință din Academia de Științe a Moldovei, 49 erau evrei (aproximativ 10%). Evreii au adus o contribuție semnificativă la dezvoltarea culturii Moldovei: compozitori D. G. Gersfeld (născut în 1911; primul director al Conservatorului din Moldova, autorul primei opere moldovenești „Grozovan”), S. Zlatov (Aur; 1893-1969), S. Lunkevich (născut în 1934), scriitorii L. Kornyanu (Korenfeld; 1909–57), K. Kondrya (Kon; născut în 1920), E. Bauch, artistul M. Gamburd (1903–54).

Conform datelor recensământului din anul 1970, 98.072 de evrei locuiau în Moldova (2,7% din totalul populației). Moldova a fost singura republică a părții europene a Uniunii Sovietice unde populația evreiască a crescut începând cu anul 1959. Deși procentul evreilor care au numit idiș ca limbă maternă (44,6%) a scăzut, totuși acesta a rămas unul dintre cele mai înalte din republicile Uniunii Sovietice.

De la sfârșitul anilor '60 evreii din Moldova au jucat un rol activ în lupta pentru repatrierea în Israel. Conform recensământului din 1979, 80 de mii de evrei locuiau în Moldova (două procente din totalul populației). Motivul principal al declinului populației evreiești este emigrarea în masă. Începând cu anul 1987, în timpul dezvoltării proceselor așa-numitei glasnost și perestroika, activitatea culturală evreiască s-a intensificat oarecum în Moldova. S-au creat societăți și cercuri pentru studiul limbilor idiș și ebraic (unele dintre ele au primit statut oficial). La sfârșitul anilor 80, a fost creată Societatea Moldovenească de Cultură Evreiască, studioul de teatru evreu „Menoire” din Bălți. În același timp, au reînceput manifestări ale antisemitismului: manifestații și mitinguri cu lozinci antisemite, profanarea cimitirelor evreiești (distrugerea monumentelor din orașul Orhei și altele), cazuri de bătaie a evreilor pe străzile orașelor moldovenești, articole antisemite în presa moldovenească. Conform datelor recensământului populației Uniunii Sovietice din 1989, 65.900 de evrei locuiau în Moldova.

Comunitatea evreiască din Moldova este asociată cu centrul educațional evreiesc - Hafetz Chaim. Un centru de pregătire a evreilor a construit o sinagogă, unde lucrează în prezent majoritatea activiștilor evrei din Moldova. Există, de asemenea, sinagoga Chabad din Chișinău, care este asociată cu grupuri extreme de mesianism. La Chișinău a fost ridicat un monument dedicat Holocaustului și un monument pentru victimele pogromului de la începutul secolului XX.

În 2014, locuiau aproximativ 15.000 de evrei în Republica Moldova, dintre care peste 10.000 doar în Chișinău. 75.492 de evrei moldoveni trăiesc în Israel.

Recomandări metodice la unitatea de învățare *VIAȚA DUPĂ HOLOCAUST*

UNITĂȚI DE COMPETENȚĂ:

1. Descrierea propriilor gânduri și emoții ce pot influența comportamentul în urma studierii fenomenului holocaustului.
2. Desfășurarea proceselor de investigație istorică a fenomenului Holocaustului, manifestând gândire.
3. Prezentarea critică a modului în care interacțiunile interculturale au influențat situațiile și evenimentele care au dus la Holocaust.

FINALITĂȚI:

1. Dezvoltarea capacității de a analiza fenomenul Holocaustului și de a-i evalua.
2. Înțelegerea principiilor democratice ale societății bazate pe respectarea demnității umane și a drepturilor omului.
3. Dezvoltarea înțelegerii elevilor cu privire la caracteristicile culturii naționale și universale, a bazelor spirituale și morale ale vieții umane și ale umanității.
4. Formarea în rândul elevilor a respectului legilor corecte, indiferent de natura evenimentelor istorice.

CONCEPTE CHEIE:

Pentru clasele XI-XII: Alia, imigrație, tabără de internare.

Pentru clasele IX-X: Repatrierea, exodul refugiaților evrei din Europa în Palestina.

CONEXIUNI INTERDISCIPLINARE:

1. La disciplina școlară *Limba și literatura maternă* - utilizarea operelor scriitorilor, poezilor ca material suplimentar atunci când realizează lecții legate de temele celui de-al Doilea Război Mondial și în activitatea de cercetare a studenților.

2. La disciplina școlară *Istoria românilor și universală* - dezvăluirea rolului factorului uman în dezvoltarea socială prin conținuturile epocii contemporane, în studiul evenimentelor celui de-al Doilea Război Mondial.

CONEXIUNI INTERTEMATICE:

Unitatea de învățare nr.6 Holocaustul,

Unitatea de învățare nr.10 Copiii sunt victime ale Holocaustului,

Unitatea de învățare nr. 13 Memoria Holocaustului în Republica Moldova, în România, în Europa și în lume,

Unitatea de învățare nr.15 Negarea Holocaustului și antisemitismul de azi.

METODE ȘI PROCEDEE DIDACTICE:

Pentru clasele IX-X: Conversație, analiză critică a surselor, compilarea caracteristicilor personalității propuse pentru lucrare.

Pentru clasele XI-XII: Aplicarea cunoștințelor în procesul de analiză a documentelor, discuție, analiza surselor conform unui algoritm dat, scrierea unui scurt eseu.

SUGESTII DE STRUCTURARE A DEMERSULUI DIDACTIC

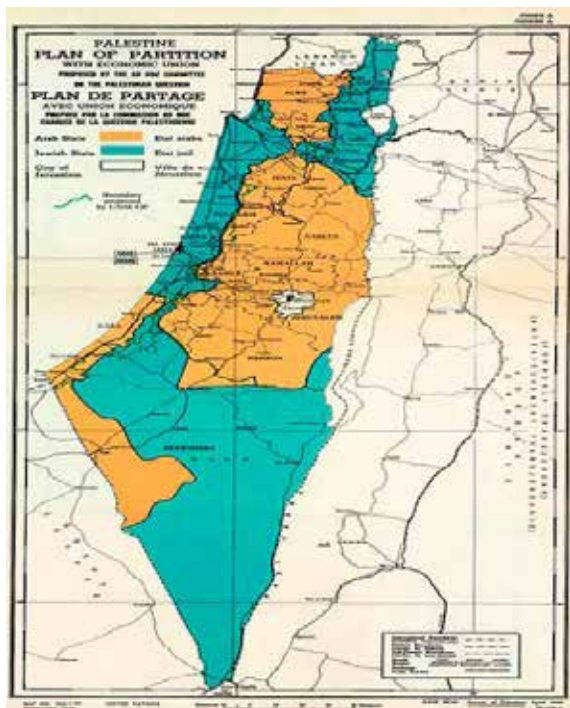
ERRE

Evocare	Что мы знаем о судьбах людей, переживших Холокост? Учитель зачитывает историю человека, пережившего Холокост.
Realizarea sensului	Работая с предложенными источниками, учащиеся знакомятся с судьбами различных людей из разных стран, переживших трагедию Холокоста. Слушают рассказ учителя о трудностях, с которыми пришлось столкнуться евреям после окончания войны.
Reflexie	Учащиеся, работая в группах, высказываются о духовно-нравственных аспектах жизни людей, с чьими историями они познакомились. Особое внимание уделяется жизни после Холокоста.
Extindere	Анализируя документы и работая в группах, учащиеся могут сделать выводы: несмотря на пережитое, многие евреи стали знаменитыми врачами, музыкантами, политиками и т.д.

Structura unității de învățare	Surse	Evaluare
Situația postbelică a evreilor Povestiri despre mântuire și viață după Holocaust	Sursele nr.2, nr.3, nr.5 nr.,6 nr.7, nr.8 - pentru clasele IX-X Sursele nr.1, nr.4, nr.8, nr.9, nr.10 - pentru clasele XI-XII	Evaluarea muncii în grup Monitorizarea elevilor, scrierea unei povești orale Analiza și interpretarea surselor conform unui algoritm dat, scrierea eseurilor

Surse de referință pentru studierea unității de învățare VIAȚA DUPĂ HOLOCAUST

Sursa nr. 1.

La 29 noiembrie 1947, Adunarea ONU a adoptat Rezoluția nr. 181 privind divizarea teritoriului Palestinei în trei părți: evreii (56%), arabii (42%) și zona specială transferată în tutela ONU (2%). În acestea din urmă, „orașele sfinte” - Ierusalim și Betleem - au fost incluse. La 5 mai 1948, guvernul evreiesc interimar al Palestinei, condus de David Ben-Gurion, a proclamat formarea Statului Israel. Haim Weizmann a devenit președintele său. Tel Aviv a devenit capitala statului. La 17 mai, Israelul a fost recunoscut de URSS și SUA.

<http://rushist.com/index.php/jewry/4365-sozdanie-izrailya-kratko>

Sursa nr. 2. David G. Gershfeld

David G. Gershfeld (1911–2005) - compozitor sovietic moldovean, profesor de muzică și organizator, folclorist, fondator al operei naționale moldovenești și a sistemului de educație muzicală din Moldova

David Gershfeld - creatorul primei școli de muzică pentru copii și Teatrul Național de Muzică și Dramă din Republica Socialistă Sovietică Autonomă Moldovenească (1937), Uniunea Compozitorilor din Moldova (1940, 1944), Conservatorul de Stat Chișinău (acum Conservatorul Național al Moldovei); (1940, 1944), Colegiul de muzică. S. Nyagi (1945) și școala-medie de muzică "E. Koka" din Chișinău, Teatrul de Stat de Opera și Balet din Moldova (acum Teatrul Național

de Operă și Balet din Republica Moldova, 1955); autor al primei opere moldovenești Grozovan (1956). Primul artist de onoare al RSS Moldovenească (1942), Artistul poporului al RSS Moldovenească (1961). După absolvirea Conservatorului din Odessa în anul 1934 a fost repartizat la unul din teatrele din Moldova. După eliberarea Moldovei, în anul 1944, a revenit la Chișinău, unde a restabilit și a condus Uniunea Compozitorilor din Moldova și Conservatorul din Chișinău, devenind, de asemenea, director artistic al Societății Filarmonice de Stat din Moldova, președinte al Societății Moldovenești de Muzică și Artă Corală. Devenind director al Colegiului de Muzică din Chișinău, organizat de el, a fondat și studioul de operă, care activa pe lângă Conservatorul, condus de el. În anul 1947, a fost supus unor critici devastatoare în ziarul "Sovetskaya Moldova" și, chiar la începutul campaniei de combatere a cosmopolitelor fără rădăcini, a fost demis din toate posturile pe care le deținea. În acești ani, însă, a continuat să compună muzică. În anul 1956 a fost restabilit în funcția de șef al Uniunii Compozitorilor din Moldova, director al Conservatorului și Școlii de Muzică din Chișinău și a devenit

director artistic al Radiodifuziunii Moldovenești. În 1955, pentru prima dată, a fondat Teatrul de Stat de Opera și Balet din Chișinău, pentru care a scris prima operă moldovenească „Grozovan”.

Din anul 1992 a emigrat în Statele Unite, unde a murit la sfârșitul lunii ianuarie 2005.

<https://ru.wikipedia.org>

fotografie: http://bloknot-moldova.md/thumb/610x0xcut/upload/iblock/389/glavnoe_foto-1.jpg

Sursa nr. 3. Istorie unuia dintre cei care au supraviețuit, laureatul Nobel în chimie, Roald Hoffman

El își datorează viața familiei ucrainene, care în timpul războiului i-a adăpostit pe el și pe mama sa în podul unei școli rurale. Roald Hoffman, la nașterea Safran, s-a născut în orașul Zolochiv (Ucraina) în anul 1937, în familia unui inginer și a unui profesor. După ce Germania nazistă a ocupat acest teritoriu, tânăra familie, ca majoritatea evreilor locali, a fost trimisă într-un lagăr de concentrare. În luna ianuarie 1943, mama sa Klara împreună cu fiul său au fugit din tabără și și-au găsit refugiu în podul unei școli din satul Unev. Cincisprezece luni, Klara și micuța Roald, împreună cu alți trei membri ai familiei, au petrecut în podul școlii. „Îmi amintesc cum mă uitam la copiii care se jucau în curtea școlii la intrare. Erau liberi. I-am invidiat. Nu puteam ieși. Dar am fost un copil liniștit”, spune el. «Îmi amintesc că stăteam lângă fereastră și citisem. Ne uitam la manuale vechi de geografie. Era o școală și erau foarte multe manuale vechi în mansardă. Și mama inventa constant jocuri», își amintește el. După război, Klara, împreună cu fiul ei, s-au refugiat în Polonia, Cehoslovacia, Austria, Germania. S-a căsătorit din nou și deja cu un nou nume de familie Hoffman, s-a strămutat în SUA. Roald a fost admis la o școală pentru copii supradotați din New York. A studiat la Harvard, a primit un doctorat de la Universitatea Columbia. În 1981, la vârsta de 44 de ani, a devenit laureat al premiului Nobel în chimie. În perioada de vârf a carierei sale științifice, când Hoffman avea 40 de ani, a început să scrie poezie și piese de teatru. Ultima piesă, „Avem ceva ce vă aparține”, el vorbește despre copilăria sa și relațiile sale cu Ucraina. În piesă, ca și în viață, o familie evreiască din SUA menține contactul cu familia ucraineană care i-a salvat în timpul Holocaustului. „Am o carieră de succes. Am o familie minunată. Sunt fericit. Și înfinit de recunoscător familiei Duke. Nu aș fi aici dacă nu ar fi fost actul de sacrificiu al lui Nicolae și Maria”, spune el.

<https://www.currenttime.tv/a/29000661.html>

Sursa nr. 4. Povestea „Pianistului”

Vladislav Shpilman s-a născut la 5 decembrie 1911 la Sosnowiec într-o familie evreiască. A absolvit Conservatorul de la Varșovia și Academia de Muzică din Berlin: clasa de pian a lui Arthur Schnabel și clasa de compoziție a lui Franz Schrecker. În anul 1933, după ce naziștii au preluat puterea, a revenit în Polonia, unde a lucrat la postul de radio din Varșovia. Până în anul 1939 a compus muzică simfonică și muzică de film. În ajunul războiului, a susținut concerte împreună cu violoniști de renume mondial, precum Roman Totenberg, Bronislaw Gimpel, Henrik Schering, Ida Höndel. După ocuparea Poloniei, familia Spielmann a fost strămutată în ghetoul din Varșovia. Părinții, împreună cu două surori și un frate au fost omorâți de către invadatorii germani. În anul 1943, el a reușit să scape cu ajutorul unor cunoscuți care l-au ascuns în apartamente. Din august 1944, Shpilman s-a ascuns în podurile caselor dărâmate. Ultima persoană care l-a ajutat pe Shpilman să se ascundă în timpul perchezițiilor în ajunul sosirii trupelor sovietice, a fost un ofițer german Wilhelm Hosenfeld. După război, timp de 20 de ani a lucrat la radio Varșovia, a continuat să evolueze în calitate de pianist-interpret. Este autorul a numeroase compoziții simfonice, precum și a aproximativ o mie de cântece. Printre ele se numără „Ploaia”, „Nimeni nu se va întoarce în acești ani”, „Nu există fericire fără dragoste”, „Nu cred cântecului”, „Autobuzul roșu” etc. El a compus peste cincizeci de melodii pentru copii, muzică pentru multe emisiuni la radio și filme, precum și ale apelurilor cronicelor cinematografice din Polonia. Împreună cu Bronislaw Gimpel și Tadeusz Vronsky, au fondat Quintetul de la Varșovia, oferind peste două mii de concerte în diferite țări. După război, Spielman a scris memorii pe baza propriilor tragice experiențe din anii războiului acestea fiind editate de Jerzy Waldorff în lucrarea care purta titlul de „Moartea orașului”, au fost publicate în anul 1946 în Polonia. În baza acestei cărți, a fost regizat de Roman Polanski filmul „Pianistul”. În anul 1998, a fost publicată o nouă ediție cu titlul „Pianistul: o poveste extraordinară și adevărată despre supraviețuirea unui om în Varșovia în 1939 – 1945”. Această ediție a fost tradusă în 38 de limbi ale lumii.

<https://www.livelib.ru/author/199214-vladislav-shpilman>

Sursa nr. 5.

Konstantin Kondrya (Kolmen Abramovici Kon) s-a născut în orașul moldovenesc Dorohoj (acum în județul Botoșani din România) în 1920, într-o familie de șehet. A crescut și a studiat la Ploiești (județul Prahova), a absolvit liceul de cultură din București. În 1940, odată cu aderarea Basarabiei la URSS, s-a mutat la Chișinău. A absolvit Institutul Pedagogic de Stat din Chișinău. Iona Creangă în 1945. A lucrat în redacțiile ziarelor din Moldova „Tinerețea Moldovei” și „Skinteya Leniniste”, în revista literară „Nistru” și în cea satirică „Chipăruș”. Prima colecție de poezie „Tinerețe” a fost publicată în 1949, urmată de o serie de colecții și volume de versuri selectate „Versuri”

în 1958. În anii '50 -'70, poezii pline de umor și eseuri de Condry au fost publicate în ediții separate, atât în limba moldovenească, cât și în traduceri în limba rusă: Poeme (1955), „La naiba nu adorm” (1965), „Când am fost un birou de ajutor (1979) „Și alții. În calitate de dramaturg a debutat în anul 1957 cu o dramă istorică în patru acte” Zile de Cumpănă”, într-o traducere rusă, Dashing Godina (1959); în 1960 a publicat comedia lirică ”Flori de Câmp”; în 1971, a fost publicată în limba rusă o comedie în trei acte, ”Copii și mere” (ediția moldovenească a Copiei Shea Merle - 1961); autorul pieselor „Omul din Valencia” și „Și chiar și după o sută de ani”. Konstantin Kondrya este, de asemenea, autorul cărților pentru copii și tineret, o colecție a originii cuvintelor înaripate ale mitologiei grecești antice (1979), autorul scenariului pentru filmul „Când încearcă să scape” (1965, împreună cu S. Shlyakhu), comedia „Nunta în palat” (1969), drama istorică „Dimitrie Cantemir” (1971) și filmul de animație „Punguța cu bani” (1970) la studioul de film „Moldova-Film”.

<http://belsmi.in.ua/novosti-ukrainy/item/2700-1453494104>

Sursa nr. 6. Pe baza publicațiilor

Conform recensământului din 1959, 95.107 de evrei locuiau în Moldova (3,3% din populația totală - cel mai mare procent de evrei din populația din toate republicile Uniunii). Aproximativ 50% dintre evrei au numit idișul ca limbă maternă; un procent mai mare a fost doar în Lituania (69%). La sfârșitul anilor '50. persecuția evreilor religioși s-a intensificat în Moldova. În 1959, ultima sinagogă locală din Bălți a fost închisă; în 1960, după o serie de articole apărute în ziarul Sovetskaya Moldova, care îi acuză pe evreii din Fălești că cresc copii religioși, sinagoga a fost închisă. O singură sinagogă a rămas în Moldova - la Chișinău. Cimitirele evreiești au fost închise în mai multe orașe. Evreii din Moldova dețineau un procent ridicat de persoane cu studii superioare. Conform datelor cu referire la anul universitar 1961/62, în Moldova erau 1.225 de studenți evrei (6,4% din numărul total de studenți; mai mare decât totalul pentru Uniunea Sovietică). În anul 1966, dintre cei 500 de oameni de știință din Academia de Științe a Moldovei, 49 erau evrei (aproximativ 10%). Evreii au adus o contribuție semnificativă la dezvoltarea culturii Moldovei: compozitori D. G. Gershfeld (născut în 1911; primul director al Conservatorului din Moldova ,autor al primei opere moldovenești „Grozovan”), S. Zlatov (Aur; 1893-1969), S. Lunkevich (născut în 1934), scriitorii L. Kornyanu (Korenfeld; 1909–57), K. Kondrya (Kon; născut în 1920), E. Bauch, artistul M. Gamburd (1903–54). De la sfârșitul anilor '60 evreii din Moldova au jucat un rol activ în lupta pentru repatrierea în Israel. Conform recensământului din anul 1979, 80 de mii de evrei locuiau în Moldova (două procente din totalul populației). Motivul principal al declinului populației evreiești este emigrarea în masă. Din 1987, în timpul dezvoltării proceselor așa-numitei glasnost și perestroika, activitatea culturală evreiască s-a intensificat oarecum în Moldova. S-au creat societăți și cercuri pentru studiul limbilor idiș și ebraic (unele dintre ele au primit statut oficial). La sfârșitul anilor 80, a fost creată Societatea Moldovenească de Cultură Evreiască, studioul de teatru evreu Menoire din Bălți. În același timp, manifestările antisemitismului s-au intensificat: demonstrații și mitinguri cu lozinci antisemite, profanarea cimitirelor evreiești (distrugerea monumentelor din orașul Orhei și altele), cazuri de bătaie a evreilor pe străzile orașelor moldovenești, articole antisemite în presa moldovenească. Conform recensământului ce a avut loc în Uniunea Sovietică în anul 1989, 65.900 de evrei locuiau în Moldova. Deteriorarea accentuată a situației economice a populației țării, creșterea antisemitismului în republică, care a urmat prăbușirii Uniunii Sovietice în 1991, conflictul transnistrean din 1992, a contribuit la o migrație masivă a populației evreiești din Moldova în Israel, SUA, Germania și alte țări.

<https://www.jcm.md/ru/jewish-moldova/jewish-history-moldova>

Sursa nr. 7. Videoclipuri de istorie locală

1. Ivan Barbul. Învieerea vieții

<https://trans-history.org/ru/filmy-ru/ivan-barbul-vozhrozhdenie-zhizni/>

2. Istoria Tamara Koblik

<https://trans-history.org/ru/filmy-ru/the-story-of-tamara-koblik/>

Sursa nr. 8.

Declarația de independență a Israelului, publicată la 14 mai 1948 în Tel Aviv, prevede: „Poporul evreu a apărut în Eretz Yisrael. Aici și-a dezvoltat aspectul spiritual, religios și politic. Aici a trăit în statul său suveran, aici a creat valorile culturii naționale și universale și a oferit lumii nemuritoare Carte a cărților. Expulzat forțat din patrie, poporul i-a rămas fidel în toate țările de dispersie, nu a încetat să speră și să se roage de a se întoarce pe pământul natal și de a reînvia aici independența politică... Copleșit de conștiința acestei legături

istorice, evreii din generație în generație au încercat să revină vechea lor patrie. Ultimele decenii au fost marcate de o reîntoarcere masivă în țara de origine. Pionierii, repatriați care au depășit toate barierele ce le-au stat în cale în drumul spre revenirea în patrie și apărători care au reînviat deșertul, și-au renăscut limba ebraică și au construit orașe și sate. Ei au creat o societate în curs de dezvoltare, independentă din punct de vedere economic și cultural, pașnică, dar capabilă să se apere, aducând beneficiile progresului pentru toți locuitorii țării și tindeau spre proclamarea independenței statului. În anul 1897, la chemarea lui Theodor Herzl, promotorul ideii de stat evreiesc, a fost convocat un congres sionist, care a proclamat dreptul poporului evreiesc la renașterea națională în țara lor de origine. Acest drept a fost recunoscut prin Declarația Balfour din 2 noiembrie 1917 și reafirmat prin mandatul Ligii Națiunilor, care a acordat o forță deosebită recunoașterii internaționale a relațiilor istorice a poporului evreu cu Eretz Yisrael și a dreptului evreilor de a-și recrea vatra națională. Holocaustul recent al poporului evreu, ale cărui victime erau milioane de evrei în Europa, a dovedit încă o dată incontestabil necesitatea de a rezolva problema poporului evreu, lipsit de patrie și independență, prin restabilirea statului evreu din Eretz Yisrael, stat care ar deschide porțile patriei fiecărui evreu și ar asigura poporului evreu statutul unei națiuni egale în familia popoarelor lumii. Cei care au supraviețuit teribilului masacru nazist din Europa, precum și evreii din alte țări ale lumii, în ciuda tuturor dificultăților, obstacolelor și pericolelor, au continuat să deschidă ilegal calea către Eretz Yisrael și să caute dreptul la o existență decentă, libertate și la o de muncă cinstită în țara natală ... Statul Israel va fi deschis spre repatrierea și unificarea evreilor împrăștiați în întreaga lume; va depune toate eforturile pentru dezvoltarea țării în beneficiul tuturor locuitorilor săi. Acesta se va baza pe principiile pe fundamentele ale libertății, dreptății și păcii, în conformitate cu idealurile profeților evrei. Va realiza întreaga egalitate socială și politică a tuturor cetățenilor săi, fără distincție de religie, rasă sau sex. Acesta va asigura libertatea religiei și a conștiinței, dreptul de a folosi propria limbă maternă și dreptul la educație și cultură. Acesta va proteja locurile sfinte ale tuturor religiilor și va fi fidel principiilor Cartei Națiunilor Unite ... Întindem o mână de pace și oferim relații de bună vecinătate tuturor statelor vecine și popoarelor lor și îi încurajăm să coopereze cu poporul evreu care a obținut independența în țara lor ...

Давид Бен-Гурион, Даниэль Остер, Мордехай Бен-Тов м.д

<https://eleven.co.il/zionism/from-balfour-to-state/11392/>

Sursa nr. 9. Viața modernă a comunității evreiești

Mai 28, 2019

<https://kishinev.org/ru/%d0%bd%d0%be%d0%b2%d0%be%d1%81%d1%82%d0%b8/>

Sute de evrei moldoveni din orașele Chișinău, Bălți, Bender și Tiraspol s-au adunat la parada Lag b'Omer în onoarea rabinului Shimon Bar Yochai. Parada a fost condusă de Rabinul Șef al Moldovei și Chișinău, Rav Yosef Yitzchak HaCohen Abelsky.

Într-un marș solemn, cu afișe, cântece și dansuri colorate, procesiunea s-a transferat în clădirea Filarmonicii de Stat din Chișinău. CHABAD Moldova a organizat un concert de neuitat la Filarmonică, cu participarea violonistului israelian Mordecai Brodsky și a Artistului Popular al Moldovei Konstantin Moskovich. În aceeași zi dimineața, Mesagerii Rebbei Rav Mendi Gotzel și soția sa Leia au organizat parada Lag Ba Omer în grădinița evreiască. Copiii au auzit povestea sărbătorii, au scandat Psukim din Tora, au citit poezii. La sfârșitul evenimentului, a fost aprins un rug mare.

NOȚIUNI

Aliya (ebraică literalmente „ascensiune”, „ascensiune”, „înălțare”) - repatriere (înțeleasă în acest caz ca revenind în patria istorică) a evreilor în statul Israel și până la fondarea Statului Israel - în Țara Israelului. Este unul dintre conceptele de bază ale sionismului, acum consfințit în „Legea revenirii” israeliene. Acțiunea opusă, emigrarea evreilor din Israel, se numește „yerida” („coborâre”, „coborâre”). Termenul „aliyah”, aplicat repatrierii evreilor în Țara lui Israel, a apărut în timpul revenirii din captivitatea babiloniană. De atunci, Aliyah a devenit un fenomen constant în istoria evreilor.

Imigrația populației (din latină. Immigro - „mută-te”) - intrarea populației dintr-o țară (stat) într-o alta pentru reședința temporară sau permanentă, considerată în raport cu țara în care intră migranții.

Declarația 1917 Balfour - O scrisoare oficială din 2 noiembrie 1917, de la secretarul britanic Arthur Balfour către Lordul Rothschild, reprezentant al comunității evreiești britanice, pentru transmiterea către Federația Sionistă a Marii Britanii. În 1920, Declarația Balfour a fost aprobată de Alianța ca bază pentru o soluționare postbelică în Palestina, iar în 1922 a fost inclusă în textul mandatului britanic de guvernare a Palestinei, aprobat de Societatea Națiunilor.

Declarația de independență a Israelului - un document care proclamă formarea Statului Israel și stabilește principiile de bază ale structurii sale.

Repatriere (din lat. Repatriere) –*întoarcere acasă.*

SURSE BIBLIOGRAFICE DE REFERINȚĂ UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE NR.12:

1. The Moldovan Jewish Family Album" - picture sand stories from Centropa interviews in Moldova. – expoziție. Chișinău, 2017.
2. The Story of Tamara Koblik. <http://www.centropa.org/centropa-cinema/story-tamarakoblik> (În limba română, subtitlat în rusă).
3. The Story of Ivan Barbul. <http://www.centropa.org/centropa-cinema/story-ivan-barbul> (În limba română, subtitlat în rusă).
4. Altefilme și materiale metodice din web-saitul <http://www.centropa.org/>
5. Yad Vashem Materiale educationale pentru studierea Holocaustului: <https://www.yadvashem.org/yv/en/education/languages/r.asp> omanian/index.
6. Evreii din România întreanii 1940 – 1944. Vol. I. Legislațiaant ievreiască / Federați a Comunităților evreiești din România. Centrul pentru Studiul Istoriei Evreilor din România. Alcăt.Lya Benjamin. – București: Hasefer, 1993. – 486 p.
7. Basarabia: p. 1, 2, 46, 67, 93, 97, 100. Transnistria: 71, 74, 98.
8. Dumitru, Diana. Holocaustul: texte, teorii, memorii: Note de curs / Diana Dumitru; Univ. Pedagogică de Stat «Ion Creangă» din Chișinău. – Ch.: Pontos, 2009. – 84 p.
9. Dumitru, Diana.The State Antisemitism, and Collaboration in the Holocaust.-Cambridge University Press, 2016, - 261p.
10. Solonari, Vladimir. Purificare anatunii: dislocarifortate de populatie si epurarietnice in Romania lui Antonescu: 1940-1944/ Vladimir Solonari; Trad. din l.engl. CatalivDracsineanu. -Bucuresti: Polirom, 2015. -422 p.: il. -Bibliogr.: P. 391-422.
11. Comisia Internationala pentru Studierea Holocaustului in Romania.Raport final. Presed. E.Wiesel. Ed. T.Friling, R.Ioanid, M. Ionescu. -Bucuresti: Polirom, 2005. -423 p.
12. Ioanid, Radu. Holocaustul în Romania: Distrugerea evreilor si romilor sub regimul Antonescu 1940 -1944/ Raduloanid. -Ed. a II-a, rev. si ad.. -Bucuresti: Hasefer, 2006. -454 p.: il.
13. Shapiro, Paul A. Ghetoul din Chisinau, 1941 - 1942: o istorie documentara a Holocaustului in interiorul frontierelor contestate ale Romaniei/ Paul A. Shapiro; Trad. NicilaeDragusin. -Bucuresti: Editura Institutului National pentru Studierea Holocaustului din Romania «Elie Wiesel»: CurteaVeche Publishing, 2016. -302 p.: il.
14. Холокост. Энциклопедия, - Москва, 2008.-805 с.
15. ХОЛОКОСТ В Украине. – Днепро, 2016. - 563 с.
16. Довідник. «Праведники народівсвіту». - Днепро, 2016. -220 с.
17. Холокост: Факты. Только факты.../ Сост. М. Беккер. -К., 2004. -462 с.
18. Шоа - Холокост - Катастрофа: «Еврейский вопрос» в политике диктатуры И. Антонеску. - Левит, Изяслав. Т. 1. -Тирасполь, 2015. -560 с.: ил Т.2. -Тирасполь, 2017. - 520 с. -Библиогр.: С. 513-517.
19. История евреев Молдовы., Евгений Брик. Кишинэу, 2017.- 192 с.
20. Вера после Катастрофы. Элизер Беркович; пер. с англ. М. Китросской. – Иерусалим: Амана, 1990. – 122 с. Исследование геноцида еврейского народа во время Второй мировой войны.
21. Стефан Брухфельд, Пол А. Левин. Оглавление // Передайте об этом детям вашим.... — М., 2000. — 104 с.

Unitatea de învățare nr.13 MEMORIA HOLOCAUSTULUI ÎN REPUBLICA MOLDOVA, ROMÂNIA, EUROPA ȘI ÎN TOATĂ LUMEA

SUPPORT INFORMAȚIONAL

Guvernul Republicii Moldova a aprobat definiția internațională a „antisemitismului”, adoptată în 2016 în cadrul plenului Alianței Internaționale pentru Holocaust (IHRA). România a fost una dintre țările ai căror lideri au refuzat mult timp să recunoască implicarea românilor în Holocaust. În 2003, conducerea României a creat o Comisie Internațională pentru studiul Holocaustului. Elie Wiesel, unul dintre cei mai cunoscuți supraviețuitori ai Holocaustului, a fost numit președinte al comisiei. Un an mai târziu, comisia a prezentat un raport final, care a inclus un studiu al documentelor și mărturiilor care descriu Holocaustul pe teritoriul controlat de administrația română. Potrivit raportului, aproximativ 250 de mii de evrei au fost uciși pe acest teritoriu doar din cauza etnicității lor. Din aceleași motive, aproximativ 12 mii de romi au fost exterminați. În București, în 2009, a fost ridicat un monument evreilor și românilor uciși în România în timpul Holocaustului. Președintele Traian Băsescu a subliniat că „recunoașterea faptului de genocid în timpul celui de-al Doilea Război Mondial” și venerarea victimelor este responsabilitatea României. ”

Începând cu octombrie 2015, guvernul Republicii Moldova a instituită Ziua națională a comemorării Holocaustului, marcată anual la 27 ianuarie. Guvernul Republicii Moldova a aprobat definiția internațională a „antisemitismului”, adoptată în 2016 în plenul Alianței Internaționale pentru Holocaust (IHRA) ce include exemple în ceea ce poate fi exprimată ura față de evrei. Moldova a aderat la opt țări care au adoptat această definiție funcțională a „antisemitismului” la nivel național. Printre ele se numără Germania, România, Marea Britanie, Israel, Austria etc.

În Chișinău, există două monumente legate de istoria Holocaustului. Monumentul prizonierilor din ghetoul de la Chișinău este situat la intrarea fostului ghetou de-a lungul străzii Ierusalimului. Monumentul victimelor fascismului din 2018, după o lungă restaurare, a fost deschis pe strada Calea Orheiului, în locul unde au avut loc împușcările în masă ale evreilor. **Yad Vashem este Memorialul Național Israelian pentru Holocaust și Eroism.** Situat în Ierusalim. Memorialul a fost fondat în 1953 prin decizia Knessetului cu scopul de a perpetua memoria evreilor - victime ale nazismului în 1933-1945 și a comunităților evreiești distruse. Memorialul este un complex situat pe o suprafață de 18 hectare și include Muzeul Holocaustului, obiecte memoriale, cum ar fi Memorialul Copiilor, Sala Memorială, Memorialul mașinii de bovine deportate, Panorama parțiană, Zidul memoriei, Coloana eroismului și Monumentul Soldați evrei, - site-uri memoriale deschise, cum ar fi Valea Comunităților, Piața Speranței, Piața Janusz Korczak, Piața Familiei și Piața Ghetto din Varșovia, - Muzeul de Artă și Sala de expoziții a Holocaustului, Sinagoga, Cercetare nstitut centrul vizual, arhivele bibliotecii, publicarea și centru educațional. Memorialul este vizitat anual de peste un milion de oameni.

Muzeul Memorial al Holocaustului din SUA este Memorialul oficial al Holocaustului Statelor Unite. Muzeul oferă o lecție puternică despre fragilitatea libertății, mitul progresului, nevoia de vigilență în menținerea valorilor democratice. Cu puterea și autenticitatea sa unică, Muzeul învață anual milioane de oameni despre pericolele urii necontrolate și despre necesitatea prevenirii genocidului. Colecțiile USHMM conțin peste 12.750 de exponate, 49 de milioane de pagini de documente de arhivă, 80.000 de fotografii istorice, 200.000 de supraviețuitori înregistrați, 1.000 de ore de materiale arhivate, 84.000 de biblioteci și 9.000 de dovezi istorice orale. Cercetătorii de la Muzeul Memorial al Holocaustului din Statele Unite au înregistrat 42.500 de ghetouri și lagăre de concentrare ridicate de naziști în toate zonele controlate de germani din Europa între 1933 și 1945. Muzeul Memorial al Holocaustului Statelor Unite este instituția națională a Americii pentru documentarea, studierea și interpretarea istoriei Holocaustului și servește ca memorial pentru milioanele de oameni uciși în timpul Holocaustului. Misiunea principală a muzeului este de a promova și disemina cunoștințe despre această tragedie fără precedent; păstrați memoria celor afectați; și să-și încurajeze vizitatorii să reflecte asupra problemelor morale și spirituale ridicate de evenimentele Holocaustului, precum și asupra propriilor responsabilități ca cetățeni ai democrației.

Casa Annei Frank este unul dintre cele mai faimoase muzee din Amsterdam. Muzeul povestește vizitatorii despre unul dintre cele mai tragice episoade din istoria lumii - Holocaustul. O parte din premisele sale au fost recreate în forma că au fost în timpul războiului cu ani înainte de pogrom, care a fost organizat în timpul perchezițiilor naziste. În fața casei se află o statuie joasă a unei fete - un monument pentru Anna Frank, care a informat întreaga lume despre atrocitățile Germaniei naziste. Principala expoziție cu care este mândru Muzeul Anne Frank din Amsterdam este originalul jurnalului ei. După arestarea familiei, el a fost furat și salvat de simpaticul olandez MiepGiz, apoi a fost transferat tatălui fetei. A fost publicată pentru prima dată în Olanda în 1947, iar după 5 ani a fost lansată în ediții mari în Statele Unite și Marea Britanie, devenind un bestseller mondial. Jurnalul Shelter a devenit baza literară pentru filme și alte opere de artă. O copie a originalului este păstrată la Centrul Anne Frank din Berlin.

Memorialul Shoah din Franța - memorial deschis în 2005 în cartierul Marais, este conceput pentru cei care nu au experimentat această groază - astfel încât să poată învăța, înțelege și simți tragedia Holocaustului. Muzeul trece pe lângă dale de piatră cu nume sculptate de evrei deportați de naziști din Franța. Mii de nume. Acestea sunt distribuite alfabetic și pe an și se poate observa că majoritatea evreilor francezi au fost transportați la Auschwitz în 1942-44. Prin numărul mare de nume identice, este clar că familiile întregi au fost ucise imediat. „Zidul celor neprihăniți” aduce un omagiu dreptilor între popoare - adică oamenilor care, cu riscul vieții lor, i-au hrănit și mântuit pe evrei. 2693 de nume ale dreptilor francezi sunt sculptate pe acest zid. Muzeul are fotografii ale lagărelor morții, numeroase povești ale Holocaustului care pot fi folosite pentru a urmări cronologia Holocaustului din Franța, cripta subterană, sălile de expoziții temporare, o bibliotecă și un centru educațional. Memorialul are cea mai mare arhivă a Holocaustului din Europa și este unul dintre centrele de învățământ de top pe această temă din lume. În fiecare an, 30 de mii de școlari francezi vizitează acest muzeu, află despre ocupația Parisului, despre regimul Vichy, Rezistența, li se spune despre Velodromul de iarnă și Drancy - locuri unde evreii erau ținuti intern înainte de a fi trimiși la Auschwitz. Printre exponatele muzeului se află un cadou al președintelui francez Jacques Chirac - un dosar de poliție întocmit de naziști. Este expus într-o cameră mică și arată foarte simplu: sute de sertare din lemn. Un dulap de fișiere obișnuit, dar uimitor nu mai puțin de cele mai înfricoșătoare fotografii. Pe fiecare carte - numele evreului francez, data nașterii, ocupația și numele lagărului de concentrare unde a fost trimis. Întreaga soartă a omului este în câteva cuvinte pe o cartela jerpelită.

„**Pietrele poticnirii**” care au devenit cea mai răspândită formă descentralizată de comemorare în lume, acum sunt instalate în peste 1260 de municipalități din Germania și 24 de țări ale lumii: Austria, Argentina, Belgia, Grecia, Italia, Olanda, Polonia, Franța etc. Artistul din Köln Gunter Demnig a înființat al 70.000-lea „blocaj” în memoria victimelor național-socialismului. Montat într-un cub de beton cu o placă de aramă, a apărut la Frankfurt și a perpetuat memoria lui Willy Zimmerer, care a fost ucis în 1944 în camera de gazare a taberei de exterminare Hadamar, ca parte a programului de eutanasiere nazistă.”

Muzeul „Memoria poporului evreu și holocaustul” din Dnepropetrovsk include expoziții unice au fost adunate în întreaga lume de treisprezece ani. Au început să lucreze la colecția muzeului încă din 1999, iar exponate unice au venit nu numai din toate regiunile Ucrainei, ci și din Polonia, Israel, Statele Unite și alte țări. În afară de documente autentice, fotografii, antichități, muzeul are multe instalații interesante care ajută la crearea unui „efect de prezență”, iar cu ajutorul ecranelor tactile puteți „parcurge” cărți care nu pot fi atinse de mână. Există trei camere în muzeu. Primul este „Lumea distrusă de Holocaust”, al doilea este „Holocaustul” cu secțiunile „Ghetoul”, „Evacuarea”, „Babi Yar”, „Nazismul și antisemitismul”, „Dreptii națiunilor lumii”. Între această sală și următoarea parte a muzeului de pe podea, o fisură improvizată este un simbol al rușii civilizației. Ultima cameră este „Învierea vieții evreiești după Holocaust.”

Recomandări metodice la unitatea de învățare *MEMORIA HOLOCAUSTULUI ÎN REPUBLICA MOLDOVA, ROMÂNIA ÎN EUROPA ȘI ÎN TOATĂ LUMEA*

UNITĂȚI DE COMPETENȚĂ:

1. Explicarea în baza învățămintelor holocaustului caracterul universal, inalienabil și indivizibil al drepturilor omului.
2. Evaluarea informațiilor cu privire la evenimentele specifice holocaustului în mod critic.
3. Promovarea faptului că libertățile fundamentale și drepturile omului trebuie să fie recunoscute de către fiecare, trebuie protejate și respectate în orice moment al vieții.

FINALITĂȚI:

1. Dezvoltarea capacității de a evalua în mod critic semnificația principalelor evenimente ale Holocaustului, pentru a trezi empatie și înțelegere.
2. Formarea în rândul studenților a respectului în raport cu legile corecte, indiferent de natura evenimentelor istorice.
3. Formarea consecventă a viziunilor științifice a elevilor, înțelegerea legilor dezvoltării sociale și aplicarea conștientă a cunoștințelor teoretice la analiza și evaluarea faptelor din trecut și din prezent.

CONCEPTE CHEIE:

Pentru clasele IX-X: Ziua Internațională a Memoriei Holocaustului, Ziua Memoriei Naționale, Ghetoul din Chișinău.

Pentru clasele XI-XII: Politica de memorie de stat.

CONEXIUNI INTERDISCIPLINARE:

În cadrul orelor la disciplina școlară *Dezvoltare personală* la modulul „Identitatea personală și relaționarea armonioasă” (clasa a X-a) și la modulul „Asigurarea calității vieții” (clasa a XI-a) a conținuturilor curriculare cu referire la promovarea toleranței față de diverse credințe și convingere, la diverse societăți culturale.

CONEXIUNI INTERTEMATICE:

Unitatea de învățare nr. 9 Caritatea- act de eroism,

Unitatea de învățare nr. 6 Holocaust,

Unitatea de învățare nr. 5 Antisemitismul - ideologie și politică de stat în Europa.

METODE ȘI PROCEDEE DIDACTICE:

Pentru clasele IX-X: Exerciții pentru determinarea cauzelor și consecințelor evenimentelor istorice, o analiză critică a poveștilor oamenilor care au supraviețuit tragediei Holocaustului.

Pentru clasele XI-XII: Aplicarea cunoștințelor în procesul de analiză a documentelor, analizarea surselor conform unui algoritm dat, scrierea unui mesaj scris despre evenimentele studiate în lecție.

SUGESTII DE STRUCTURARE A DEMERSULUI DIDACTIC

ERRE

Evocare	27 ianuarie este Ziua Internațională a Memoriei Holocaustului.
Realizarea sensului	Laureatul premiului Nobel Elie Wiesel a declarat: „Ceea, ce este important pentru indivizi, este important și pentru comunități. Amintirile reprimite sunt periculoase, pentru că, scăpând la suprafață, pot distruge firul sănătos, devaloriza nobilul, profana valorile spirituale.
Reflexie	Politica de stat de asigurare și păstrare a memoriei victimelor Holocaustului din Basarabia, trebuie să conțină nu doar complexe memoriale și muzee. Excursii, în primul rând pentru copii și tineri, spre locuri de distrugere în masă a oamenilor. Aceasta este crearea Muzeului Holocaustului. Aceasta prevede recunoașterea, la nivel de stat, a participării la ucideri și jafuri ale rezidenților locali și acțiunile relevante ale autorităților, inclusiv scuze pentru ucideri. Aceasta prevede întoarcerea în istoria și memoria națională a poporului moldovean a sute de mii de evrei, victime ale Holocaustului din Basarabia și Transnistria, care erau cetățeni deplini ai țării noastre.
Exindere	Pentru a se opune negărilor evenimentelor Holocaustului și a încuraja studiul acestuia, în iulie 2016, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat în unanimitate Declarația privind aprobarea raportului Comisiei Internaționale privind Studiul Holocaustului în România.

Structura unității de învățare	Surse	Evaluare
27 ianuarie - Ziua internațională victimelor Holocaustului	Sursele nr.1, nr.2, nr.4, nr.5, nr.9 – pentru clasele IX-X	Monitorizarea elevilor în clasă, evaluarea verbală a muncii în clasă
Păstrarea Memoriei Păstrarea Memoriei Holocaustului în România și Republica Moldova	Sursele nr.2, nr.3, nr.4, nr.6, nr.7, nr.8, nr.9 - pentru clasele XI-XII	Evaluarea lucrului în grup
Politica de stat cu referire la păstrarea memoriei victimelor Holocaustului		

Surse istorice de referință unității de învățare **MEMORIA HOLOCAUSTULUI ÎN REPUBLICA MOLDOVA, ROMÂNIA ÎN EUROPA ȘI ÎN TOATĂ LUMEA**

Sursa nr. 1. Monumentul victimelor ghetoului evreiesc din Chișinău

Sursa nr. 2.

În perioada 22-29 ianuarie 2018, la Chișinău au fost organizate o serie de evenimente dedicate Zilei Memoriei Holocaustului în Moldova: „Săptămâna Memoriei”. În cadrul acestei săptămâni, se organizează expoziții tematice („Albumul familiei evreiești din Moldova”), în incinta Casei Naționalităților, forumul pentru tineret „Viitorul ne aparține” și prezentarea filmelor „Fenix” și „Istoria evreiască a orașului meu”.

Un mare program se desfășoară în perioada 25-29 ianuarie la Centrului Cultural Evreiesc „KEDEM” – aceasta este premiera filmului „Holocaustul în Moldova”, expoziții, întâlniri, evenimente culturale organizate cu sprijinul și participarea misiunilor diplomatice din Germania, România, Italia, Israel și de asemenea – Asociația „Joint”, JCC Global, Institutul de Cultură Românesc „Mihai Eminescu” la Chișinău.

La 27 ianuarie 2018, pe strada Ierusalim, în apropierea monumentului victimelor și martirilor Ghetoului din Chișinău, a fost deschis un panou informativ, a fost prezentată o producție scenică „Trăiește pentru a ne aminti” (un proiect voluntar al „Teatrului martor ocular”); în Teatrul Dramatic rus A. P. Cehov a fost pusă în scenă piesa „Timpul iubirii și al urii”.

Evenimentele comemorative din aceste zile au loc și în alte orașe ale țării noastre – la Bălți și Soroca, la Tiraspol și Bender, Rîbnița, Orhei și Cahul.

<https://www.jcm.md/ru/all-news/mezhdunarodnyj-den-pamyati-zhertv-kholokosta>

Sursa nr. 3.

La Teatrul Chișinău „Spălătorie”, teatrul tânărului dramaturg moldovean și regizor Nicoleta Esinencu, materialele de arhivă sunt folosite pentru a pune în scenă spectacole pentru a arunca lumină asupra acțiunilor dictatorului Ion Antonescu (1882-1946). Așadar, în piesa „Poveste pură” de Nicoleta Esinencu s, privitorul este invitat să privească în trecut: anii celui de-al Doilea Război Mondial, când evreii au fost uciși în timpul Holocaustului din Transnistria. Prezintă într-o ordine o serie de mărturii ale supraviețuitorilor Holocaustului și ale martorilor evenimentelor. Poveștile prezentate în gurile a trei actori aparțin unor persoane de naționalități diferite și mai mulți din tabere diferite. Amintirile unui copil moldovean dintr-un sat evreu alternează cu amintirile unei femei bătute de autorități că ar lua unele bunuri din locuințele abandonate de evrei, iar acestea, la rândul lor, cu amintirile unor victime ș.a. „Momentul istoric este foarte important și nu este în niciun caz politizat: Nu știu nici cu rușii, nici cu românii care ... Acesta este un moment istoric care ne-a evitat pe toți. Pentru mine personal, aceasta este o lecție de istorie pe care nu am avut-o la școală.”

Nicoleta Esinencu, <https://moldova.europalibera.org/a/24491745.html>

Sursa nr. 4.

„Memoria Holocaustului este necesară pentru ca copiii noștri să nu fie niciodată victime, călăi sau observatori indiferenți.”

Yehuda Bauer, istoric israelian, consultant științific la Memorialul Yad Vashem din Israel, conceput pentru a ajuta la perpetuarea memoriei victimelor și eroilor Holocaustului; Președinte de onoare al grupului de lucru pentru cooperare internațională în domeniul educației și cercetării Holocaustului

Sursa nr. 5. Încălțăminte pe mal, Budapesta, Ungaria, 2005

Acest monument neobișnuit al victimelor Holocaustului este situat pe malurile Dunării, la Pest (una dintre cele două părți ale Budapestei). De-a lungul promenadei, la 300 de metri de Parlament, există 60 de perechi de pantofi din bronz de modă veche - bărbați, femei, copii. Ideea monumentului a ajuns la Ken Togai, iar sculptorul Dyula Power a preluat întru chiparea. Aceste cizme, botine și pantofi amintesc de-

evenimente tragice din anii 1944–45. Partidul nazist maghiar „Săgeți încrucișate” a efectuat aici execuții în masă de evrei. Au fost împușcați chiar pe țărm, iar cadavrele au fost aruncate în apă. Înainte de execuție, evreii au fost obligați să se rostogolească - pantofii costă foarte mulți bani și puteau fi ușor vândute pe piața neagră. Oamenii condamnați erau adesea legați de mai multe persoane - au fost puși chiar la marginea terasamentului, dar numai unul a fost lăsat să tragă.

<https://jewishnews.com.ua/community/10-samyix-trogatelnyix-pamyatnikov-zhertvam-xolokosta>

Sursa nr. 6. Plăci, plăci, Berlin, Germania, 2005

Ideea unui „Memorial al evreilor asasinați din Europa” a luat naștere de jurnalista Leah Roche, din Berlin, iar sculptorul deconstructivistul Peter Eisenman a fost implicat în implementare. În ciuda ascetismului, memorialul este izbitor în măreția sa - 2.711 blocuri gri fără chip de diferite înălțimi stau în rânduri pe un câmp imens, formând o pădure neînsuflăită.

Construcția memorialului a fost începută în 2003 după ce blocurile au fost gata. O poveste neplăcută este legată de aceste plăci de beton: preocuparea chimică Degussa a participat la producerea lor (a furnizat acoperire anti-graffitti), iar filiala concernului, Dagesh, a produs gaz în timpul celui de-al treilea Reich care i-a otrăvit pe evrei în lagărele de concentrare. Montarea monumentului a fost suspendată, dar în urma discuțiilor s-a decis să se continue ceea ce a fost început. Memorialul a fost deschis în 2005.

<https://jewishnews.com.ua/community/10-samyix-trogatelnyix-pamyatnikov-zhertvam-xolokosta>

Sursa nr. 7. Groapa, Minsk, Belarus, 2000

Acesta este unul dintre primele monumente ridicate victimelor Holocaustului. Prima parte a memorialului Groapă, o zonă căptușită cu piatră, a fost deschisă în 1947 pe locul unde în 1942 naziștii au executat 5.000 de evrei.

A doua parte - un grup sculptural de oameni care coboară scările - a fost instalată în anul 2000. Figurile subțiri de bronz care alcătuiesc compoziția „Ultima cale” par să curgă pe treptele către groapa unde moartea îi așteaptă

<https://jewishnews.com.ua/community/10-samyix-trogatelnyix-pamyatnikov-zhertvam-xolokosta>

Sursa nr. 8. Pădure, Riga, Latvia, 2002

La sfârșitul anului 1941, naziștii au decis să-i elimine pe evreii din ghetoul din Riga. Pentru două runde de execuții (30 noiembrie și 8 decembrie), în Pădurea Rumbula au fost ucise aproximativ 25 de mii de oameni - atât evreii Riga, cât și cei care au fost deportați din Germania. Printre morți au fost un număr uriaș de copii. În trei ani, acest loc va deveni un mormânt pentru sute de evrei din lagărul de concentrare din Kaiserwald.

Memorialul pietrelor și sârmelor metalice groase de pe șantier sub forma unei stele a lui David a fost ridicat de arhitectul Sergey Ryzh pe 29 noiembrie 2002. Numele celor care au fost împușcați aici sunt gravate pe pietre.

<https://jewishnews.com.ua/community/10-samyix-trogatelnyix-pamyatnikov-zhertvam-xolokosta>

Sursa nr. 9. Memorialul Holocaustului din România 2009

Memorialul Holocaustului din România, un ansamblu situat la intersecția străzilor Anghel Saligny, Mihai Vodă, Ion Brezoianu și Lipsani din capitala României București, a fost deschis pe 8 octombrie 2009 sub patronajul președintelui României.

Ansamblul este format dintr-un gard memorial, două instalații cu pietre tombale din piatră din cimitirele Odessa și București, precum și cinci sculpturi situate în jurul gardului central: Coloana Memorială, Via Dolorosa, Roata Romană, Steaua lui David și Epitaful.

<http://www.dozadebine.ro/bucuresti-memorialul-victimelor-holocaustului-in-romania/>

NOȚIUNI

Ziua Internațională A Memoriei Holocaustului -data a fost aleasă pe 27 ianuarie pentru că în acea zi trupele sovietice au eliberat lagărul de concentrare de la Auschwitz (teritoriul Poloniei actuale).

Politica de stat de conservare a memoriei - dezvoltarea și implementarea unei politici de stat eficiente în domeniul perpetuării memoriei victimelor represiunilor politice, are o putere potențială mare, capacitatea de a păstra în conștiința de masă a membrilor societății evaluări ale evenimentelor din trecut care se transformă în orientări valorice care determină acțiunile și acțiunile oamenilor. Impactul stereotipurilor memoriei istorice asupra conștiinței și comportamentului oamenilor poate consolida societatea, dar poate avea și un impact negativ.

Alianța Internațională pentru Holocaust (IHRA) este o organizație interguvernamentală înființată în 1998 pe baza Declarației Forumului internațional pentru holocaust de la Stockholm. Conform acestei declarații, obiectivele organizației sunt de a uni eforturile și coordonarea între liderii politici în procesul de educație, păstrând memoria cercetărilor despre Holocaust. În 2007, IHRA și-a extins atenția asupra problemelor legate de genocidul rom și prevenirea genocidului și lupta împotriva antisemitismului.

Eli Wiesel este un scriitor evreu american și francez, jurnalist, persoană publică, profesor. Câștigător al Premiului Nobel pentru Pace din 1986 „Pentru aderarea la tema suferinței poporului evreu, victimele nazismului”. Supraviețuitor al Holocaustului din lagărele de concentrare naziste Auschwitz și Buchenwald, a devenit un avocat important al Holocaustului evreimii europene. În 1985, a fost decorat cu Medalia de Aur a Congresului SUA.

SURSE BIBLIOGRAFICE DE REFERINȚĂ UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE NR.13:

1. Яд Вашем. Учебные и методические материалы на ресурсе: <https://www.yadvashem.org/yv/ru/education/index.asp>
2. ХОЛОКОСТ В МОЛДОВЕ. Антииудаизм, или пещерный мир: Статьи, документы, воспоминания, стихи / сост. Ефим Ткач. – Кишинёв, 1989.
3. В тисках событий: Сб. материалов по истории евр. общины Молдовы / сост. Р. И. Гольдштейн. – Днепрпетровск: Дніпро, 1992. – 57 с.: ил.
4. Кишинёвское гетто – последний погром. Д. Дорон (Спектор). – Иерусалим: Библиотека Алия, 1991.
5. Лоуренс, Рис. «Освенцим», Москва, 2017.
6. Передайте об этом детям вашим...: История Холокоста в Европе 1933-1945. Стефан Брухвельд, Пол А.Левин. - М., 2000.

Unitatea de învățare nr. 14 NEGAREA HOLOCAUSTULUI ȘI ANTISEMITISMULUI DE ASTĂZI

SUPORT INFORMAȚIONAL

Holocaustul - unul dintre cel mai documentate evenimente în istorie. „Negarea Holocaustului“ - este o încercare de a respinge faptele stabilite de genocidul nazist al evreilor europeni. Cele mai răspândite declarații care neagă Holocaustul: distrugerea a aproximativ șase milioane de evrei în timpul al doilea război mondial nu a avut loc; naziștii nu au avut o politică oficială sau intenția de exterminare a evreilor; camere cu gaz otrăvitor în lagărul de exterminare de la Auschwitz-Birkenau nu au existat niciodată.

O nouă tendință - denaturarea faptelor Holocaustului prin astfel de declarații: cifra de șase milioane de morți evreiesc este o exagerare; moartea în lagărele de concentrare vine ca urmare a unei boli sau a epuizării, nu a politici; jurnalul Annei Frank este un fals, etc

Negarea Holocaustului și denaturarea faptelor este de obicei cauzată de antisemitism și se bazează pe acuzația că Holocaustul a fost inventat sau exagerat de evrei, ca parte dintr-o conspirație pentru a promova interesele acestora. Acest punct de vedere perpetuează de mult timp în stereotipurile antisemite existente, acuzând evreii de conspirație și de dominare a lumii - acuzații motivate de ură, care a condus la Holocaust. Negarea Holocaustului - este forma cea mai acută a așa-numitului „revizionism istoric“, în legătură cu al II-lea război mondial. Acest fenomen a câștigat popularitate în rândul foștilor susținători ai regimului nazist, precum și între membrii mișcărilor colaboraționiste europene. Pentru ei, negarea genocidului a fost o ocazie de a nu mărturisi vina pentru crimele naziste. Începând cu anii '90, negarea Holocaustului ca fenomen a început să se dezvolte în forma cea mai largă și distorsionată. Ca motive a acestei evoluții putem identifica două momente principale. dispariția treptată a generației primare de martori ai regimului nazist; căderea regimurilor comuniste din Europa Centrală și de Est și în legătură aceasta tendința internațională de revizuire a evenimentelor istorice, discuții publice care au fost interzise anterior. În negarea Holocaustului ca o tendință internațională se utilizează mai multe strategii de argumentare, de la o negare completă a genocidului produs de naziști, la diferite forme de derogare de la principiile crimelor naziste. Prima și cea mai periculoasă formă negarea completă a genocidului poporului evreu.

Când devine imposibil de a nu recunoaște moartea evreilor și a altor victime ale regimului nazist în timpul al II-lea război mondial, există încercări de a pune sub semnul întrebării numărul victimelor, de a minimaliza amploarea dezastrului. Dovada de asasinat în masă și alte crime anunțate se declară a fi mult exagerate.

Mulți cercetători cred că antisemitismul și negarea Holocaustului au legături strânse. Debora Lipstadt, un istoric și cercetător american al Holocaustului crede că oamenii care cred revizionistii și repeta tezele lor, sunt predispuși la anti-semitism, dar scepticii - cei care dezvoltă și promovează aceste puncte de vedere - cu siguranță sunt anti-semiți.

Potrivit sondajului Agenției Uniunii Europene pentru Drepturi Fundamentale, care a fost publicat în octombrie 2015, antisemitismul continuă să fie o preocupare serioasă, care, la rândul său, necesită măsuri politice hotărâte. Anti-semitismului modern - nu este doar o crimă crudă și incitare la ură. Anti-semitismului modern vizează Holocaustul, atunci când unii a acuză în Holocaust pe evrei însuși sau declară ca evreii s-au concentrat pe tragedie pentru a extrage beneficii pentru ei înșiși. O negare directă a Holocaustului există încă în Europa

13 iulie 1990 Parlamentul francez a adoptat așa-numita lege Gayssot, care interzice declarații publice rasiste, antisemite și xenofobe, precum și discriminarea bazată pe etnie, națiune, rasă sau religie. Legea interzice, de asemenea, negarea Holocaustului și constatările Tribunalului Militar Internațional de la Nürnberg, precum și exprimarea îndoielilor cu privire la existența lagărelor morții și a camerelor de gazare, în care naziștii efectuate crime în masă.

20 martie 2006 problema dacă negarea Holocaustului infracțiune și abuzul de libertatea de exprimare a fost discutată la o ședință specială în Parlamentul European. În ianuarie 2007, Ministrul Justiției al Germaniei Brigitte Zypries a invitat toate țările UE să recunoască ca crimă negarea Holocaustului și interzicerea afișării publice a simbolurilor naziste. Un șir de jurnaliști și politicieni au criticat propunerea - în special datorită faptului că interdicția nu contribuie la o scădere a popularității neo-nazismului și că provoacă o încălcare a dreptului la libertatea de exprimare. Pe baza Convenției internaționale privind eliminarea tuturor formelor de discriminare (articolul 4), statele sunt obligate să pedepsească ură și violență rasistă. În plus, în conformitate cu Decizia-cadru a Uniunii Europene din 2008 apologia publică, negarea sau micșorarea grosolană a crimele de genocid, crime împotriva umanității și crime de război trebuie să fie tratate ca infracțiuni. Curtea de la Strasbourg a luat o poziție fermă față de negarea Holocaustului.

În Germania, problema negarea Holocaustului a devenit serios dezbătută la începutul anilor 1980. Răspunsul la intensificarea neo-naziști a fost discutarea în septembrie 1982 a modificării în Codul penal, care prevedea pedeapsa cu închisoarea sau amenda

În Israel, legea privind negarea Holocaustului, a fost adoptată în 1986. Sentința pentru „editorii în scris sau oral a materialelor care nu permit sau minimalizează amploarea crimelor comise împotriva poporului evreu sau crime împotriva umanității în timpul regimului nazist, în scopul de a proteja pe cei care au comis aceste crime, sau să-și exprime solidaritatea cu ei sau simpatie pentru ei „, în conformitate cu art. 2 al acestei legi este aceeași ca și în Germania, până la 5 ani

Negarea Holocaustului este asociată cu anti-sionismul, comună în țările arabe și musulmane, în cazul în care o parte semnificativă a populației refuză să recunoască Israelul ca stat

Recomandări metodice la unitatea de învățare **NEGAREA HOLOCAUSTULUI ȘI ANTI-SEMITISMUL ASTĂZI**

UNITĂȚI DE COMPETENȚĂ:

1. Realizarea studiu istoric al fenomenului Holocaustului, demonstrând gândire critic.
2. Analiza critică a informațiilor importante cu privire la evenimentele legate de Holocaust.
3. Acceptarea tolerantă a diferitor puncte de vedere cu privire la fenomenul Holocaustului în cheie valorilor general umane.
4. Integrarea cunoștințelor din diferite discipline / domenii de învățare, în scopul de a explica fenomenul Holocaustului.

FINALITĂȚI:

1. Formarea judecăților de valoare despre evenimentele legate de Holocaust, dezvoltarea toleranței și acceptarea de opinii diferite cu privire la problemele legate de tema Holocaustului.
2. Dezvoltarea capacității de a analiza crimele fascismului și pentru a le evalua.
3. Înțelegerea principiilor democratice ale societății, bazate pe respectarea demnității umane și a drepturilor omului
4. Formarea abilităților de lucru cu probleme controversate și discutabile bazate pe respectarea demnității umane și a drepturilor omului.

CONCEPTE CHEIE:

Pentru clasele IX-X: Antisemitism, legi anti-Semite, negarea Holocaustului.

Pentru clasele XI-XII: Teorii ale anti-semitismului modern, negarea Holocaustului.

CONEXIUNI INTERDISCIPLINARE:

1. Legătura cu disciplina școlară *Limba și literatura maternă* – clasa a XII, în cadrul unității de învățare: „Literatura în perioada Celui de Al Doilea Război Mondial”
2. Legătura cu disciplina școlară *Dezvoltarea personală* – clasa a X, în cadrul unității de învățare „Asigurarea calitatea vieții. Integritatea profilului de personalitate”
3. Legătura cu *Educației civice* - clasa a IX, unitatea de conținut „Cultura mediatică”.

CONEXIUNI INTERTEMATICE:

Unitatea de învățare nr. 15 Genocid și drept internațional,

Unitatea de învățare nr. 6 Holocaust,

Unitatea de învățare nr. 5 Antisemitismul ca politică și ideologie de stat în Europa.

METODE ȘI PROCEDEE DIDACTICE:

Pentru clasele IX-X: Discuția euristică, exerciții de selectare a datelor din sursele istorice, expunere critică privind diverse puncte de vedere.

Pentru clasele XI-XII: Conferințe tematice, analiza documentelor, aplicarea cunoștințelor căpătate în diverse situații de viață, discuții, analiza surselor după algoritmul propus.

SUGESTII DE STRUCTURARE A DEMERSULUI DIDACTIC

ERRE

Evocare	Profesorul citește câteva fapte din istoria Holocaustului. Spune despre încercările de a combate faptele stabilite de genocidul nazist al evreilor europeni.
Realizarea sensului	Elevii se familiarizeze cu documentele privind denaturarea faptelor Holocaustului. „Cifra de șase milioane de morți evrei este o exagerare; moartea în lagărele de concentrare vine ca urmare a unei boli sau a epuizării, nu este una politică; jurnalul Annei Frank este un fals„ Studiază documentele, face cunoștință cu faptele.
Reflexie.	După analiza documentelor, elevii sunt informați despre manifestările contemporane ale antisemitismului. Prin exemple dovedesc că negarea Holocaustului există încă în Europa.
Exindere	Pe baza activității principalelor dispoziții ale Convenției Internaționale privind eliminarea tuturor formelor de discriminare (articolul 4), elevii învață că statele sunt obligate să pedepsească pentru ură și violență rasistă. În plus, în conformitate cu Decizia-cadru a Uniunii Europene din 2008 apologia publică, negarea sau micșorarea grosolană a crimele de genocid, crime împotriva umanității și crime de război ar trebui să fie tratate ca infracțiuni.

Structura unității de învățare	Surse	Evaluare
Negarea Holocaustului. Tendințe de bază	Surse nr.1, 3, 4, 7 – pentru clasele IX-X	Lucrul în grup, observarea elevilor
Antisemitismul astăzi	Surse nr.1, nr.2, 5, 6, 8 - pentru clasele XI-XII	Evaluare reciprocă Autoevaluare

Surse de referință pentru studierea unității de învățare **NEGAREA HOLOCAUSTULUI ȘI ANTI-SEMITISMUL ASTĂZI**

Sursa nr. 1. Țările în care negarea Holocaustului este pedepsită de dreptul penal

Legile care interzic în mod explicit negarea publică, subestimarea, aprobarea sau justificarea crimelor comise de naziști, făcute în Austria, Belgia, Germania, Lituania, Luxemburg, Polonia, Rusia, Slovenia, Franța, Elveția, precum și în Canada și Israel. Legi similare se aplică în Liechtenstein, Portugalia, Republica Cehă și Slovacia. În 2010, o lege ce pedepsește negarea crimelor regimurilor totalitare a fost primită în Ungaria. În SUA negarea Holocaustului nu este pedepsită de lege, fiindcă libertatea de exprimare este protejată de Primul Amendament al Constituției. În 2011, o abordare similară a fost adoptată de către Curtea Supremă a Spaniei. În Danemarca și Norvegia negarea Holocaustului la fel nu este interzisă. În Germania, în octombrie 1994 s-a adoptat așa-numita „Legea cu privire la depășirea consecințelor crimelor”. Conform acestei legi, pedeapsa maximă este de 5 ani detenție de libertate. În Israel, legea privind negarea Holocaustului, a fost adoptată în 1986. Din 10 septembrie 2014, în Grecia a introdus răspunderea penală pentru negarea Holocaustului, genocidul grecilor și armenilor și incitarea la crime rasiste. În octombrie 2015 o lege prin care negarea Holocaustului se pedepsește cu închisoare de până la vârsta de 5 ani a adoptat și Italia.

<https://ru.wikipedia.org/wiki/>

Evenimente cheie care demonstrează evoluția negării Holocaustului

Anii 1942-1944: Pentru a ascunde dovezile de distrugere a evreilor europeni, într-o operațiune

cu numele de cod „Operațiunea 1005” germanii și aliații lor au distrus urmele unor gropi comune în lagărele morții de la Belzec, Sobibor și Treblinka, în mii de locuri de execuții în masă în întreaga Polonie ocupată de germani, dar și pe teritoriul sovietic ocupat de fasciști, inclusiv Babii Iar, precum și în Serbia.

Anul 1943: În discursul său către generalii SS din Poznan, Heinrich Himmler, Reichsführer SS a spus că masacrele evreilor europeni sunt o operațiune secretă care nu ar trebui documentată niciodată.

Anul 1955: Willis Carto fondează o organizație influentă, de extremă dreapta, cu sediul la Washington, DC, care de-a lungul timpului trece în istorie drept „Lobby-ul liber”, care pledează pentru Statele Unite ale Americii „curat rasial” și învinuiește evreii pentru problemele cu care se confruntă Statele Unite și lumea.

Anul 1959: O publicație antisemită făcută de preotul american al Bisericii Anglicane, Gerald L. K. Smith, „Crucea și Steagul” afirmă că șase milioane de evrei nu au fost uciși în timpul Holocaustului, ci au emigrat în Statele Unite în timpul celui de-al doilea război mondial.

Anul 1969: Nuntide Press, o filială a Free Lobby, publică o carte intitulată „Mitul celor șase milioane”.

Anul 1973: Austin J. Epp, profesor de literatură engleză la Universitatea La Salle din Philadelphia, publică pamfletul Deception about Six Million: Chantajing the German People by the Shocking Number of Falsified Corpses. Acest pamflet a devenit baza altor acuzații ale negatorilor Holocaustului.

Anul 1976: Arthur R. Butz, profesor de inginerie electrică la Universitatea de Nord-Vest, publică Fiction Century Century: Against the Imaginary Annihilation of European Jewish. 1978: William David McCulden (cunoscut și sub numele de Lewis Brandon) și Willis Carto au fondat California History Revision Institute, care a publicat materiale despre negarea Holocaustului.

Anul 1981: Pentru că a spus că Holocaustul este o „minciună istorică”, o instanță franceză îl condamnă pe profesorul de literatură Robert Forissou vinovat de incitarea la ură și discriminare.

Anul 1986: 8 iulie Parlamentul israelian adoptă o lege care incriminează negarea Holocaustului

Anul 1987: Scriitorul suedez de origine marocană Ahmed Rami începe să vorbească la postul de radio suedez Radio Islam. Emisiunea radio descrie Holocaustul ca o invenție sionistă / evreiască.

Anul 1990: După ce Illinois a devenit primul stat american care a studiat Holocaustul în școlile publice, părinții lui Ingeborg și Safet Sarich au protestat public împotriva acestui fapt, luându-și fiica de 13 ani de la școală.

Anul 1991: Asociația istorică americană, cea mai veche asociație profesională a istoricilor, publică un raport: „Nu există dubii istorice serioase că Holocaustul a fost cu adevărat.

Anul 2005: Pe 14 decembrie, președintele iranian Mahmoud Ahmadinejad numește Holocaustul un „mit” în discursul său în timpul unei emisiuni televizate în direct.

Anul 2006: Guvernul iranian sponsorizează o întâlnire a negatorilor Holocaustului din Teheran, sub pretextul conferinței științifice „Revizuirea Holocaustului: o viziune mondială”.

Anul 2007: La 26 ianuarie, ONU adoptă o rezoluție care condamnă refuzul Holocaustului. Adunarea generală declară negarea „echivalentă cu aprobarea genocidului sub toate formele sale”.

Anul 2007: Uniunea Europeană adoptă o lege conform căreia negarea Holocaustului devine o pedeapsă cu închisoarea.

Anul 2009: Episcopul catolic englez Richard Williamson neagă existența camerelor de gaz și reduce la minimum moartea în timpul Holocaustului.

Anul 2010: Bradley Smith postează pe Internet prima sa reclamă de refuz a Holocaustului, care apare în februarie pe site-ul ziarului independent Badger Herald de la Universitatea din Wisconsin. Internetul, datorită ușurinței accesului și diseminării informațiilor, a anonimatului imaginar și a influenței percepute, a devenit astăzi principala sursă de refuz a Holocaustului.

<https://encyclopedia.ushmm.org/content/ru/article/holocaust-denial-key-dates>.

Sursa nr. 3. Cronologia dosarelor penale în statele Uniunii Europene (exemple):

Data	Nume	Țară	Pedeapsă
21 iulie 1998	Jürgen Graf	Elveția	15 luni de închisoare (părăsit țara pentru a evita închisoarea)
11 aprilie 2000	Gaston Armand Amodruz	Elveția	1 an de închisoare, redus la 3 luni în apel. La 22 mai 2002, a fost din nou condamnat pentru o acuzație similară cu 3 luni de închisoare
20 februarie 2006	David Irving	Austria	Un scriitor și istoric britanic a fost condamnat în Austria la 3 ani de închisoare, după o condamnare de 13 luni, instanța a înlocuit termenul rămas cu o pedeapsă suspendată și l-a deportat din țară
3 octombrie 2006	Robert Forisson	Franța	În februarie 2005, el a declarat pe un canal de televiziune satelit iranian: „Germanii nu aveau o singură cameră de gazare, astfel încât milioane de turiști care vizitează Auschwitz să observe minciuni și falsificări”, pentru care a fost condamnat de o instanță din Paris la trei luni de închisoare condiționat și a plătit o amendă de 7500 euro
Ianuarie 2007	Bruno Golinsh	Franța	Liderul extremei drepte din Parlamentul European a fost condamnat de o instanță franceză la trei luni condiționat și o amendă de 5 mii de euro
8 februarie 2008	Jean-Marie Le Pen	Franța	Pedepsit cu amendă de 1,2 milioane de franci pentru că a spus că camerele de gazare au fost „doar un episod din istoria celui de-al Doilea Război Mondial și condamnat condiționat la 3 luni de închisoare și o amendă de 10 mii de euro pentru achitarea Gestapo
27 aprilie 2009	Gerd Honzik	Austria	Scriitorul austriac a fost condamnat la 5 ani de închisoare pentru că a negat Holocaustul și propaganda nazismul. Judecătorul Ștefan Apostolul l-a numit pe Honzik „unul dintre liderii ideologici” ai neo-naziștilor europeni
27 octombrie 2009	Richard Williamson	Germania	Episcopul britanic a fost amendat de un tribunal german pentru 12 mii de euro pentru că a negat Holocaustul într-un interviu pe care l-a acordat televiziunii suedeze

<https://encyclopedia.ushmm.org/content/ru/article/holocaust-denial-key-dates>

Sursa nr. 4. Conform materialelor publicate în presa periodică

Monumentul victimelor Holocaustului profanat la Bender

18 septembrie 2012

Atacatorii au profanat un monument al victimelor Holocaustului, instalat pe terasamentul Nistrului din orașul Bender (pe teritoriul Transnistriei). Acest lucru a fost raportat de Centrul de presă al Ministerului Afacerilor Interne al Autoproclamate Republici Nistrene.

Crima a fost comisă în perioada 15-17 septembrie. Vandalii au spart plăcile care duceau la monument, precum și o tăbliță din marmură cu inscripție. Muncitorii întreprinderii municipale „Spetszelenstroy” au început deja să restaureze monumentul.

Organele orașenești și regionale de aplicare a legii au fost implicate în căutarea atacatorilor.

Necunoscuții au profanat deja monumentul în a.2008. În noaptea de 7 septembrie, atacatorii au înscris mesaje cu conținut insultător împotriva poporului evreu, precum și cu svastica nazistă. Nu a fost raportat dacă cineva a fost reținut pentru săvârșirea acestei infracțiuni. Un an mai târziu, o sinagogă a fost distrusă în Bender - vandalii au ars afișele atârinate în cameră, au profanat Tora și au furat și obiecte de cult, ustensile și provizii.

Bender. Monumentul victimelor Holocaustului din 2002. În 1941, pe 23 iulie, Armata Roșie a părăsit or. Bender, aceasta instantaneu fiind ocupat și aici a fost creat un ghetou. Apoi, lângă Cetatea Bender, 58 de evrei au fost împușcați într-un șanț, mulți au fost uciși în suburbiile din Bender. Germania și România au semnat un acord la Bender la 31 august 1941. Acordul a soluționat problema deportării evreilor în lagărele de concentrare.

<https://lenta.ru/news/2012/09/18/monument/>

Sursa nr. 5. Legile diferitor state privind negarea Holocaustului

Statul	Legislația	Remarca
Austria	§ 3 „Legea constituțională privind interzicerea 1947“ astfel cum a fost modificată în 1992	Se aplică persoanelor care neagă în mod public, minimalizează, aprobă sau justifică crimele național-socialismului. Se pedepsește cu închisoare de la unu la zece ani (cazuri deosebit de periculoase de până la douăzeci de ani)
Belgia	Статья 1 Negationism Law 1995 года с поправками 1999 года	Legea se aplică celor care neagă, minimalizează, trec în tăcere gravă sau încearcă de a justifica sau de a aproba genocidul regimului național-socialist german în al doilea război mondial. Pedepsa - închisoare de până la un an și amenzi de până la 5.000 de franci. În cazul unor taxe repetate, partea care a acuzat poate fi lipsită de drepturi civile, în conformitate cu articolul 33 din Codul penal al Belgiei
Ungaria		22 februarie 2010 a adoptat o lege care incriminează negarea Holocaustului cu pedeapsă de 3 ani de închisoare
Germania	Punctul 3 al § 130 al Codului penal al RFG	Cu închisoare de până la cinci ani sau o amendă, se pedepsește cel care justifică acest lucru, neagă sau minimalizează sau destabilizează pacea publică
Israel	Legea a.1986 № 1187	Sunt pedepsite negarea, discreditarea, lauda sau aprobarea actelor comise sub regimul nazist și constituie crime împotriva poporului evreu - până la 5 ani de închisoare
Lihtenștein	Punctul 5 § 283 al Codul penal	Închisoare de până la 2 ani, pentru cei care justifică, neagă sau încearcă să minimalizeze crimele împotriva umanității
Luxemburg	Articolul 457-3 al Codul penal	Responsabilitatea pentru refuz (contestarea, discreditare, justificarea) crimelor naziștilor, precum și faptele ulterioare de genocid recunoscute de Luxemburg sau instanțele internaționale
Polonia	Articolul 55 al Legii despre Institutul Memoriei Naționale	Amendă sau privare de libertate până la 3 ani pentru negarea publică și nefondată a crimelor naziste
Portugalia	Articolul 240 Discriminare religioasă și națională	Negarea publică și nefondată a crimelor naziste se pedepsește cu detenție până la 5 ani
Franța	Articolul 9 al Legii Gayssot	Legea Gayssot adoptată în 13 iulie 1990, pe lângă interzicerea discriminării pe motive de origine etnică, națională, rasă sau religie, conține, de asemenea, articolul 9, care a formulat o interdicție privind negarea crimelor împotriva umanității stabilite de verdictul tribunalului de la Nuernberg
Cehia	Legea împotriva răspândirii încălcărilor drepturilor și libertăților omului (2001)	§ 260 (1) Persoană care menține sau extinde mișcarea pentru inhibarea drepturilor și libertăților omului, sau declarațiile făcute la ură națională, rasială, religioasă sau de clasă sau ura față de un alt grup de persoane, se pedepsește cu închisoare pe un termen de la 1 la 5 ani

<https://ru.wikipedia.org/wiki/>

Sursa nr. 6. Opinia savanților

După război, numai în SUA, au fost rechiziționate din arhivele germane, atâtea documente ale Holocaustului, că în cazul în care acestea au fost puse într-o singură linie, ar fi ajuns la zeci de mii de metri. Dacă la aceasta adăugăm alte colecții de arhivă, amintirile victimelor și martorilor, documente, investigații judiciare, de film și foto-materiale, este sigur să spun că nici un alt eveniment din istoria lumii nu este atât de bine documentat, ca istoria exterminarea evreilor. În plus, ea este cel mai bine investigată acum 20 de ani, numărul de monografii despre Holocaust a fost de 200 de mii, și doar aproximativ un Auschwitz a publicat mai mult de 100 de mii ...

Iaroslav Grițak — istoric și publicist.

Doctor în științe istorice, profesor.

https://zaxid.net/budte_pevni_vami_znovu_manipulyuyut_n1049630

Sursa nr. 7. in materialele publicate în presă

Instanța din Berlin a condamnat rezidenta statului Renania de Nord – Westfalia, în vârstă de 88 de ani la șase luni de închisoare pentru negarea Holocaustului. În data de 16 octombrie condamnată în mod repetat Ursula Haverbeck a fost găsită vinovată de incitare la ură etnică. Potrivit instanței, femeia a declarat public în ianuarie 2016 că Holocaustul nu a existat. Ea nega, de asemenea, uciderea în masă în camerele de gazare de la lagărul de concentrare de la Auschwitz, susținând că acest fapt, „nu există nimic demn de încredere.“ În timpul unei pauze în ședința de judecată Haverbeck a reiterat punctul său de vedere. „La Auschwitz gazul nu a fost folosit“, - citează agenția DPA. Anterior Haverbeck a mai fost repetat judecată pe acuzații similare. Deoarece 2015 ea are cel puțin de cinci ori a fost condamnată la închisoare, dar pedepsele nu sunt eficiente, pentru că dânsa le-a contestat. În august 2017 Haverbeck a fost condamnat la doi ani de închisoare pentru negarea crimelor regimului nazist.

<https://www.dw.com/ru>

Sursa nr. 8. Există pedeapsa penală pentru negarea genocidului prin încălcarea libertății cuvântului? Aspecte ale practicilor internaționale

Libertatea de exprimare este valoarea supremă într-o societate democratică. Această libertate este foarte importantă, dar nu absolută, și nu poate fi invocată pentru a justifica subminarea celorlalte drepturi și libertăți fundamentale sau laudând o crimă.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cazul Garaudy v. Franța solicitant - autorul cărții „Principalele mituri ale politicii israeliene“ - a fost condamnat pentru negarea crimelor împotriva umanității. Instanța a decis că, politica pro-nazistă nu intră sub protecția articolului 10 (libertatea de exprimare). Curtea a notat următoarele: „Nu există nici o îndoială că negarea realității faptelor istorice clar stabilite, cum ar fi Holocaustul, făcut în cartea sa, nu constituie o cercetare istorică similară cu căutarea adevărului. Scopul și rezultatul unei astfel de abordări sunt complet diferite, provocarea reală a fost reabilitarea regimului național-socialist și, ca urmare, acuzațiile aduse victimelor în falsificarea istoriei.

Astfel, negarea crimelor împotriva umanității este una dintre cele mai grave forme de defăimare rasială a evreilor și de incitare la ură împotriva acestora. Refuzul sau rescrierea unor astfel de fapte istorice subminează valorile pe care se desfășoară lupta împotriva rasismului și antisemitismului, și reprezintă o amenințare gravă pentru ordinea publică. Astfel de acte sunt incompatibile cu democrația și drepturile omului, deoarece acestea încalcă drepturile altora.

«Lupta împotriva rasismului și lupta pentru libertatea de exprimare - este o luptă pentru un nivel mai ridicat de cultură în societate. Exprimarea liberă a opiniilor ar trebui să aibă loc într-o societate democratică dezvoltată. Dar democrația trebuie să aibă, de asemenea, dreptul de a se apăra, chiar înainte de a fi prea târziu. În cuvintele filozofului Karl Popper, „în numele de toleranță, ar trebui să ne cerem dreptul la intoleranță față de intoleranță.“

Anna Yudkivska, judecător al CEDO, Magistru în Drept și Studii Europene
<http://osvita.khpg.org/index.php?id=1196852813>

NOȚIUNI

«Operația 1005» – cod pentru scară largă de clasificate a operațiuni desfășurate din iunie 1942, până la sfârșitul a.1944 pentru a distruge dovezile de exterminare în masă de către naziști a evreilor europeni. Până în vara a. 1942, țările Occidentale au început să primească rapoarte despre asasinările în masă care au loc în Europa. Acest lucru a determinat naziștii să caute modalități de a ascunde dovezile crimelor lor.

Revizionism (revisio — revizuire) — direcție ideologică, care proclamă necesitatea revizuirii (audit) teoriilor sau doctrinelor stabilite.

Legea Gayssot - 13 iulie 1990, parlamentul Franței aprobă așa-numita lege care interzice exprimări publice antirasiste, antisemite sau xenofobe.

SURSE BIBLIOGRAFICE DE REFERINȚĂ UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE nr.14:

1. Яд Вашем. Учебные и методические материалы на ресурсе: <https://www.yadvashem.org/yv/ru/education/index.asp>
2. Конвенция о предупреждении преступления геноцида и наказания за него от 9 декабря 1948г. Сборник международных договоров. Т.1. ч.1, 2. Универсальные Договоры. ООН. NY. Geneve. 1994.
3. «Дневник Анны Франк». Издательство: Издательство иностранной литературы,1960.
4. «Тропою памяти». -Учебное пособие по преподаванию истории Катастрофы. Яд Вашем, Иерусалим, Израиль.
5. Лоуренс, Рис «Освенцим», Москва, 2017.
6. Передайте об этом детям вашим: История Холокоста в Европе 1933-1945. Стефан Брухвельд, Пол А.Левин. -М., 2000.
7. Нюрнбергский процесс, сборник материалов, 4 том, Москва, 1990.

Unitatea de învățare nr.15. GENOCIDUL ȘI LEGISLAȚIA INTERNAȚIONALĂ

SUPORT INFORMAȚIONAL

Genocidul este crima organizată, ce are drept obiectiv nimicirea în masă a oamenilor ce nu se pot autoapăra și nu pot opune rezistență. Genocidul se deosebește de alte crime datorită motivației, scopului urmărit. Scopul genocidului este nimicirea totală sau parțială a unei etnii, popor, rase sau reprezentanți ai unei confesiuni, religii. Genocidul este una dintre cele mai odioase crime deoarece ființa omenească este condamnată la nimicire nu din cauza caracteristicilor personale, ci a celor fizice și spirituale. Genocidul nu este o acțiune instantanee: statul și societatea au nevoie de timp pentru a se pregăti, a organiza acesta crimă. El este inițiat, cel mai frecvent, de către conducătorii unei țări, mai rar se desfășoară pe cale neformală, de exemplu, cu ajutorul organizațiilor militare sau religioase. Grupurile, mulțimile de oameni care organizează genocidul, de regulă, sunt pregătiți anterior și înarmați. Omorurile în masă se pot organiza, deseori, sub pretextul necesității implementării unor reforme importante pentru societate în numele libertății și dreptății. Termenul de „genocid” a fost utilizat pentru prima dată de către juristul polonez de origine evreu, Raphael Lemkin. El a determinat următoarele caracteristici specifice genocidului: a) distrugerea valorilor culturale și istorice ale unui popor, grup etnic și împiedicarea transmiterii lor copiilor. b) împiedicarea nașterilor în sânul colectivității sau grupului. c) transferarea forțată a copiilor aparținând unei colectivități sau grup etnic în altă colectivitate sau grup. d) interzicerea utilizării limbii materne, distrugerea monumentelor istorice, culturale, religioase, etc.

Noua ordine internațională, stabilită după Primul Război Mondial, are la bază Sistemul de la Versailles, semnat în anul 1919, care conținea documente importante pentru apărarea internațională a drepturilor omului. Un rol important pentru studierea genocidului le-au avut două caracteristici ale regimurilor postbelice: în primul rând, a fost recunoașterea necesității apărării drepturilor minorităților etnice, care a fost consolidată prin semnarea unor tratate bilaterale și multilaterale, dar și prin declarații unilaterale a statelor. În al doilea rând, s-a încercat crearea curții penale internaționale și adoptarea deciziilor care prevedeau că nimicirea în masă a minorităților etnice pot atrage după sine răspunderea penală a conducerii statului, cât și a persoanelor implicate direct în organizarea acestor crime. Prima încercare legală de a defini genocidul a fost adoptarea Rezoluției Adunării Generale a ONU, nr.96, alineatul I, la data de 11 decembrie 1946. Această rezoluție stabilea că „genocidul, din punct de vedere al dreptului internațional, este o crimă, condamnată de lumea civilizată.” Totodată, rezoluția conținea propunerea de a elabora un proiect referitor la crimele genocidului. Acest termen a primit titlul de noțiune internațională după Al Doilea Război Mondial, în decembrie 1948, când a fost semnată „Convenția despre prevenirea și reprimarea crimei genocide”, iar la 12 ianuarie 1951 acest document a intrat în vigoare.

„Convenția despre genocide” este considerată primul document privind drepturile omului, adoptat de către ONU. În decembrie această Convenție a fost ratificată și au aderat la ea 149 de state. Interzicerea genocidului are caracter obligatoriu și nu se acceptă abateri sau încălcări. În anul 1968, sub egida ONU, a fost semnată Convenția asupra imprescriptibilității crimelor de război și a crimelor contra umanității. Acest document a consolidat, în prevederile Dreptului Internațional, principiul conform căruia crimele militare, din timpul războiului împotriva umanității și genocidul, nu au termen de valabilitate. Până în anul 2015, Convenția despre termenul de valabilitate a crimelor împotriva umanității, a fost semnată de către 55 state.

EXEMPLE DE GENOCID CUNOSCUTE IN ISTORIE:

Genocidul împotriva armenilor. Este primul genocid din secolul XX, prin care se urmărea nimicirea fizică a armenilor – creștini de pe teritoriul Imperiului Otoman. S-a desfășurat din primăvara anului 1915 până în toamna anului 1916. În anul 1915, între hotarele politice ale Imperiului Otoman locuiau aproximativ 1,5 milioane armeni. Pe parcursul desfășurării genocidului, au fost omorâți peste 664 000 armeni. Organizarea acestor crime a fost un factor principal care a determinat introducerea și utilizarea termenului „genocid” și codificarea lui în dreptul internațional. Urmărirea și omorârea în masă a armenilor a fost realizată de către reprezentanții puterii politice a Imperiului Otoman, fiind susținuți de către armata aflată în rezervă, dar, și, de către cetățenii de rând. Puterea centrală a Imperiului Otoman era controlată de către reprezentanții partidului politic „Unitate și Progres” (cunoscuți și cu numele „junii turci”), care și-au propus consolidarea statului – musulman în Anatolia Centrală și de Est, nimicind definitiv reprezentanții armenilor din această regiune. Jertfe ale genocidului au devenit populația care a murit în timpul confruntărilor locale, cei care au decedat pe parcursul deportărilor: de frig, foame, condiții inumane de trai, diverse tipuri de boli și epidemii. Totodată, armenii au murit și în pustiiile din sudul Imperiului (Sudul și Estul Siriei contemporane, nordul Arabiei Saudite). Zeci de mii de copii armeni au fost luați forțat din familii și convertiți la islam.

Genocidul din Srebrenica. Masacrul din Srebrenica – unul dintre cele mai vestite și sângeroase evenimente din perioada destrămării Iugoslaviei, între anii 1991 – 1999 (Războiul din Bosnia și Herțegovina). Este considerat

cel mai sângeros masacru din Europa postbelică.

Enclava Srebrenica a fost declarată de către ONU „zona de securitate maximă” în 1993, dar la 11 iulie 1995 a fost ocupată de către armatele sârbilor bosniaci.

Tribunalul Internațional pentru Iugoslavia a constatat că au fost omorâți aproximativ 7000 – 8000 de bărbați din rândul bosniacilor – musulmani. Cercetările au demonstrat că omorurile au fost săvârșite de către ostașii din Armata Republicii Serbiei, condusă de către generalul Ratko Mladić .

În anul 2003, responsabilitatea pentru omorurile în masă a populației pașnice din Bosnia, a fost recunoscută de către organele de conducere a Republicii Srpska din Bosnia și Herțegovina. În mai 2010, parlamentul Serbiei a condamnat masacrul, dar a refuzat să-l recunoască ca și genocid.

În ianuarie 2007, Tribunalul internațional a calificat acțiunile sârbilor drept „crime ale genocidului”. În ianuarie 2009, Parlamentul European a declarat ziua de 11 iulie drept – „Ziua Comemorării genocidului din Srebrenica”. Între anii 2001 – 2017, Tribunalul Penal Internațional pentru fosta Iugoslavia, a condamnat, pentru masacrul din Srebrenica, comandanților militari ai sârbilor bosniaci, la diferite perioade de privare de libertate. Ratko Mladici, la 22 noiembrie 2017, a fost condamnat la închisoare pe viață. Un număr destul de mare dintre cei acuzați, au fost judecați de către instanțele din Serbia.

Genocidul din Rwanda, denumit oficial genocidul împotriva etnicilor tutsi — masacrare în masă a etnicilor tutsi din Rwanda de către etnicii hutu în perioada 6 aprilie - 18 iulie 1994, ce a avut loc în baza ordinului guvernului Hutu. Genocidul a fost planificat de către elitele politice din Rwanda și executat de către armata, jandarmeria, grupări susținute de autorități și persoane civile.

Majoritatea victimelor au fost ucise în localitățile în care locuiau, deseori fiind omorâți de către vecinii lor și alți localnici. Rebelii, în cele mai dese cazuri, foloseau macete de tip “panga”, iar unele unități militare foloseau puști. Bandele compuse din etnici hutu îi căutau pe tutsi în școli și biserici, unde aceștia se ascundeau și îi omorau. Autoritățile locale și posturile de radio îi îndemneau pe cetățeni să-și ucidă vecinii. Conform diferitor estimări, în cadrul acestor evenimente au fost uciși între 500 000 și 1 000 000 de oameni, dintre care aproximativ 70 la sută erau etnici tutsi. Numărul total al victimelor reprezintă aproape 20 la sută din întreaga populație a țării.

La 18 decembrie 2008, Tribunalul Internațional pentru Rwanda l-a condamnat la detenție pe viață pe fostul colonel al armatei rwandeze Théoneste Bagosora pentru declanșarea genocidului. La 17 mai 2011, fostul general al forțelor armate rwandeze Augustin Bizimungu a fost condamnat la 30 de ani de închisoare pentru participare la genocid. La 20 decembrie 2012, Tribunalul Internațional pentru Rwanda l-a condamnat pe fostul ministru rwandez al planificării, Augustin Ndirakobuca, la 35 de ani de închisoare pentru acte de genocid împotriva etnicilor tutsi. Primul-ministru al țării, Jean Kambanda, a fost condamnat la detenție pe viață, inclusiv pentru incitare la ură împotriva tutsi prin intermediul mass media. ONU a stabilit ziua de 7 aprilie ca ziua internațională a memoriei genocidului din Rwanda.

Recomandări metodice la unitatea de învățare nr.15 *GENOCIDUL SI LEGISLATIA INTERNAȚIONALĂ*

UNITĂȚI DE COMPETENȚĂ:

1. Explicarea, în baza învățămintelor Holocaustului a caracterului universal, inalienabil, și indivizibil al drepturilor omului.
2. Desfășurarea proceselor de investigație istorică a fenomenului Holocaust, manifestând gândire critică.
3. Colectarea informațiilor cu referire la fenomenul Holocaustului, în mod eficace, folosind o varietate de tehnici și resurse.
4. Susținerea viziunii conform căreia nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante, indiferent de context istoric.

FINALITĂȚI:

1. Dezvoltarea abilităților de a analiza crimele genocidului și aprecierea lui.
2. Înțelegerea principiilor democratice ale societății având la bază respectarea demnității personale și drepturile omului.
3. Studiarea istoriei, cauzele apariției și răspândirea acestui fenomen. Dar, totodată, și dezvoltarea dreptului internațional pentru lupta împotriva genocidului.
4. Studiarea aspectelor juridice penale de luptă împotriva genocidului.
5. Revizuirea conținutului, trăsăturilor și sarcinilor justiției penale internaționale, precum și sistemul de îndeplinire a pedepsei ca parte componentă în domeniul luptei cu genocidul.
6. Analiza factorilor de luptă împotriva genocidului în perioada contemporană și trasarea direcțiilor prioritare pentru diverse forme de activitate.

CONCEPTE CHEIE:

Pentru clasele IX-X: Genocid, crime împotriva umanității.

Pentru clasele XI-XII: Legislație, convenție, rezoluție, tribunal internațional.

CONEXIUNI INTERDISCIPLINARE:

1. În cadrul orelor la disciplinele *Educație pentru societate și Istoria românilor și universal* la subiectul conținuturilor privind apariția Dreptului internațional și instituțiile sale, studiarea activității și istoriei apariției tribunalelor internaționale. Studiarea procesului istoric sub aspect multifuncțional și multidimensional. Rolul factorului uman în evoluția societății prin studiarea alternativelor istorice pentru a forma responsabilitate față de crimele organizate împotriva societății.
2. În cadrul orelor la disciplinele *Limbă și literatură maternă și de Artă plastică* privind utilizarea lucrărilor scriitorilor, poezilor, pictorilor, sculptorilor, în calitate de suport didactic adăugător pentru desfășurarea orelor și a diverselor activități individuale de cercetare.

CONEXIUNI INTERTEMATICE:

Unitatea de învățare nr.6 Holocaustul,

Unitatea de învățare nr.10 Copii – victimele Holocaustului,

Unitatea de învățare nr.11 Responsabilitatea pentru crimele nazismului, responsabilitatea pentru Holocaust,

Unitatea de învățare nr.13 Memoria Holocaustului în Republica Moldova, România, Europa și în lume

Unitatea de învățare nr.14 Negarea Holocaustului și antisemitismul astăzi.

METODE ȘI PROCEDEE DIDACTICE:

Pentru clasele IX-X: Discuții, analiza critică a surselor, activitatea în grup.

Pentru clasele XI-XII: Utilizarea cunoștințelor pe parcursul procesului de analiză a documentelor, în diferite situații – problemă din viață, discuțiile, analiza surselor conform algoritmului propus.

SUGESTII DE STRUCTURARE A DEMERSULUI DIDACTIC

ERRE

Evocare	Scopul genocidului este exterminarea în masă a populației conform pricipiilor etnice, naționale, rasiale, confesionale, religioase. Genocidul este cea mai odioasă crimă.
Realizarea sensului	Analizând sursele propuse, elevii determină care au fost primele încercări de apărare a grupurilor etnice, rasiale, naționale, religioase împotriva persecuțiilor. Totodată elevii pot demonstra progresele realizate pentru apărarea drepturilor omului la nivel internațional.
Reflecții	Profesorul prezintă elevilor metode de prevenire a genocidului. Stabilește că genocidul împiedică dezvoltarea unei societăți civilizate, prezintă pericol și nesiguranță . Este o amenințare a relațiilor internaționale. Genocidul semnifică încălcarea drepturilor stabilite prin semnarea diferitor acte – normative internaționale.
Exindere	Analizând sursele propuse și lucrând în grup, participanții pot să enumere măsurile ce ar trebui întreprinse, pentru a preîntâmpina genocidul: elaborarea și implementarea strategiilor unice de către diverse state, perfecționarea sistemelor judiciare. Formulează concluzii ca este important nu doar de a transmite informații oamenilor despre aspectele negative ale acestui fenomen, dar și de a stabili criterii pentru a recunoaște genocidul, prin utilizarea căruia se încalcă grav drepturile omului.

Structura unității de învățare	Surse	Evaluare
Dterminarea noțiunii de genocid. Evoluția legislației internaționale pentru a preveni apariția genocidului. Exemple istorice de genocid.	Sursele nr.1, nr.2, nr.4, nr.5, nr.6 - pentru clasele IX-X Sursele nr.3, nr.7 nr.8, nr.9, nr.10 - pentru clasele XI-XII	Aprecierea activității în grup Urmărirea participanților care completează fisele de lucru la etapa Reflecții Analiza și interpretarea surselor conform algoritmului propus

Surse de referință pentru studierea unității de învățare **GENOCIDUL ȘI LEGISLAȚIA INTERNAȚIONALĂ**

Sursa nr. 1.

„În general, „genocidul” nu înseamnă neapărat distrugerea imediată a unei națiuni... Mai degrabă, termenul de „genocid” semnifică planificarea diferitor acțiuni cu scopul de a elimina elementele esențiale ale unei națiuni. De cele mai multe ori, genocidul presupune un grup de paria care nu este pe deplin uman și o autoritatea birocratică centralizată care este capabilă să planifice exterminarea acestui grup”.

R. Lemkin “Conducerea statelor în timpul Europei ocupate”, 1944.

„Eu tot mai mult și mai mult m-am contopit cu suferința victimelor, numărul cărora creștea din zi în zi tot mai mult, cu cât continuam să studiez istoria. Am înțeles că memoria umană este chemată nu doar să înregistreze evenimentele trecutului, dar și să stimuleze conștiința umană. În scurt timp au fost prezentate exemple de genocid contemporane, precum cea a armenilor din 1915. Am înțeles că diversitatea națiunilor, grupurilor religioase și rasiale au o importanță deosebită pentru existența civilizației, deoarece fiecare dintre ele este chemată să-și îndeplinească misiunea și contribuția sa în plan cultural. Am decis să devin avocat și să lupt pentru interzicerea genocidului și evitării acestuia prin eforturi comune ale statelor.”

Rafael Lemkin (1900 – 1959) autorul termenului “genocid” și a proiectului Convenției ONU despre prevenirea genocidului.

Sursa nr. 2.

„... Genocidul se referă la oricare dintre actele comise cu intenția de a distruge, în totalitate sau numai în parte, un grup național, etnic, rasial ori religios: (a) omorârea membrilor grupului; (b) atingerea gravă a integrității fizice sau mentale a membrilor grupului; (c) supunerea intenționată a grupului la condiții de existență care antrenează distrugerea fizică totală sau parțială; (d) măsuri care vizează scăderea natalității în sânul grupului; (e) transferarea forțată a copiilor dintr-un grup într-altul.”

Rezoluția Adunării Generale a ONU 96(1) din 11 decembrie 1946

Sursa nr. 3. Convenția pentru prevenirea și reprimarea crimei de genocid

Părțile contractante,

Considerând că Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite, prin Rezoluția sa nr.96 (I) din 11 decembrie 1946, a declarat că genocidul este o crimă la adresa dreptului ginților, în contradicție cu spiritul și scopurile Națiunilor Unite și pe care lumea civilizată îl condamnă,

Recunoscând că în toate perioadele istoriei genocidul a produs mari pierderi umanității,

Convinse că pentru a elibera umanitatea de un flagel atât de odios cooperarea internațională este necesară,

Hotărăsc cele ce urmează:

ARTICOLUL I

Părțile contractante, confirmând că genocidul, comis atât în timp de pace cât și în timp de război, este o crimă de drept internațional se angajează să-l prevină și să-l pedepsească.

ARTICOLUL II

În prezenta Convenție, genocidul se referă la oricare dintre actele de mai jos, comise cu intenția de a distruge, în totalitate sau numai în parte, un grup național, etnic, rasial sau religios, cum ar fi:

- a) omorârea membrilor unui grup;
- b) atingerea gravă a integrității fizice sau mentale a membrilor unui grup;
- c) supunerea intenționată a grupului la condiții de existență care antrenează distrugerea fizică totală sau parțială;
- d) măsuri care vizează scăderea natalității în sensul grupului;

e) transferarea forțată a copiilor dintr-un grup într-altul.

ARTICOLUL III

Vor fi pedepsite următoarele acte:

- a) genocidul;
- b) înțelegerea în vederea comiterii genocidului;
- c) incitarea directă și publică la comiterea unui genocid;
- d) tentativa de genocid;
- e) complicitatea la genocid.

ARTICOLUL IV

Persoanele care au comis genocid sau unul dintre actele enumerate la art. III vor fi pedepsite indiferent că sunt conducători, funcționari sau particulari;

- d) меры, рассчитанные на предотвращение деторождения в среде такой группы;
- e) насильственная передача детей из одной человеческой группы в другую.

Sursa nr.4. Genocidul armenilor

Genocidul armenilor a fost organizat și implementat în 1915 pe teritoriul controlat de Imperiul Otoman. Genocidul a fost realizat prin nimicirea fizică, deportarea populației civile, în condiții care au avut ca urmare moartea sigură. „Deportarea armenilor din vest nu este nimic mai mult decât omorul conștient a celor supuși represaliilor. Nu sunt cuvinte pentru a descrie groaza.”

Jacques de Morgan, un om de știință francez, 1917

„Atunci când autoritățile turcești au dat ordine pentru aceste deportări, au implementat în mod efectiv pedeapsa cu moartea a unei întregi națiuni; ei au înțeles acest lucru foarte bine, și în timpul discuțiilor protocolare nu au încercat să ascundă acest fapt. Vă asigur că în istoria omenirii nu mai exista un astfel de episod oribil. Decretele privind deportarea familiilor de armeni în 1915 au fost pur și simplu o condamnare la moarte sigură pentru întreaga națiune.”

Din memoriile ambasadorului SUA în Turcia, Henry Morgenthau, 1919

„... masacrul armenilor - cea mai mare crimă din timpul Primului Razboi Mondial. Si, dacă nu vom reuși să acționăm împotriva Turciei, înseamnă ca susținem aceste orori, iar discuțiile despre viitorul păcii în lume - este un non-sens“.

Theodore Roosevelt 26 Președintele-lea al SUA, 1918

Deportările în masă ale armenilor în timpul Imperiului Otoman:

[// noev-kovcheg.ru/mag/2015-06-07/4992.html](http://noev-kovcheg.ru/mag/2015-06-07/4992.html) <https://noev-kovcheg.ru/mag/2015-06-07/4992.html>

Sursa nr. 5.

Genocid în Cambodgia - genocid organizat și exercitat de regimul radical de stânga al Khmerilor Rouge, aflați la putere în Cambodgia din 1975 până în 1979. Organizatorii genocidului sunt liderii Partidului Comunist din Kampuchea (PCC): Pol Pot, Ieng Sari, Nuon Chea și alții, guvernarea lor se caracterizează prin represiunea politică, deportarea și exterminarea în masă a oamenilor. Motivul acestor acțiuni criminale a constituit intenția de a efectua schimbări radicale în societatea cambodgiană în conformitate cu principiile ideologice ale stalinismului și maoismului. Victimele genocidului s-au dovedit a fi o mare parte din intelectualitatea cambodgiană (oamenii au fost arestați chiar și pentru purtarea de ochelari și cunoașterea limbilor străine), precum și minorități naționale, reprezentanți ai clerului. Urmare a represiunilor dezlănțuite de khmerii Rouge, au murit, conform diferitelor estimări, între 1,7 - 3 milioane de persoane - aproximativ o treime din populația țării.

Locuitorii Phnom Penh părăsesc orașul urmare a pericolului de viață

<https://time.com/5591061/cambodia-remembrance-day-history/>

Sursa nr. 6. Mărturii ale participanților la genocidul din Rwanda. După lucrarea lui J. Hatzfeld „Sezonul Machete”

Alfons, participant la genocidul din Rwanda: În sezonul uscat, fiecare hutu mic aude de la adulți că tutsi au acaparat prea mult pământ și că trebuie să scape de ei pentru a învinge sărăcia. Apoi, dacă recolta este bună, aceste cuvinte sunt uitate, dar implicit copilul este imprimat cu această nemulțumire.”

Adalber, participant la genocidul din Rwanda: „În principiu, dezacordurile dintre hutuți și tutsi au început în 1959. Totul provine de la bătrânii noștri. Adunându-se seara la foc, ei discutau inofensiv despre tutsi slabi și nepăsători, iar copiii ascultau toate aceste lucruri urâte despre tutsi și le-au luat de la capăt. Începând din 1959, bătrânii din toate tipurile de mese au insistat constant asupra necesității distrugerii totale a tutsi și a efectivelor lor care au călcat culturile ... Noi tinerii ne-am chicotit, dar nu s-a deranjat.”

Pancras, participant la genocidul din Rwanda: „Când primiți o nouă comandă, ezitați la început, dar oricum o urmați pentru a evita probleme. Însă, atunci când ai fost încărcat cu propagandă la radio și procesat de consilieri, este mult mai ușor pentru tine să urmezi ordine, chiar dacă vorbim despre omorul unui vecin.”

Participant la genocid în Rwanda, Jean: „Când un tip a devenit suficient de puternic ca să poarte o machetă, fratele sau tatăl său l-au condus într-un grup, unde, învățând din exemplul altora, obișnuia să ucidă. Vârsta nu este o piedică atunci când ești obișnuit cu sângele. Devenea o slujbă obișnuită, așa cum făceau bătrânii și, într-adevăr, totul.”

Membri al genocidului ruandez, Füljans: „Ne-am înfuriat. Totul este mai calm și mai sângeros ... Cu cât tăiem mai mult, cu atât era mai ușor să o facem. Pentru unii, acest lucru a devenit, poate fi spus, adevărat divertisment.”

<http://navoine.info/machete-season.html>

Sursa nr. 7. Din presă

Autoritățile SUA își cer scuze publice indienilor

Autoritățile americane și-au cerut scuze oficial față de băștinașii din America de Nord. Rezoluția de referință a Congresului a fost dată citirii în fața reprezentanților celor cinci popoare autohtone.

În această rezoluție a Congresului, autoritățile își cer scuze pentru politicile nechibzuite și violența împotriva indienilor, jafurile și încălcarea acordurilor cu indigenii din America de Nord. În același timp, documentul notează că acesta nu poate deveni temei pentru înaintarea către guvernul SUA a vreunei revendicări judiciare din partea indienilor.

Textul rezoluției cu scuze a fost aprobat de ambele camere ale Congresului anul trecut și a fost semnat în decembrie de către președintele american Barack Obama. Proiectul de document a fost trimis spre examinare de către parlamentarii americani încă din 2004. <https://lenta.ru/news/2010/05/20/indians/>

Sursa nr. 8. Complexul memorial Titenacabed, Erevan, Armenia

A fost ridicat pentru comemorarea jertfelor genocidului din 1915 în parcul Titenacabed.

<https://armeniadiscovery.com/ru/place/armenian-genocide-museum>

Memorialul și cimitirul Srebrenica-Potockari

Memorialul și cimitirul au fost fondate în anul 2003. Aici, în mormintele frățești sunt înmormântate victimele genocidului.

<https://theculturetrip.com/europe/bosnia-herzegovina/articles/srebrenica-how-to-visit-the-site-of-bosnias-biggest-genocide/>

Complexul Memorial Dahau

Dahau - unul dintre primele lagăre de concentrare de pe teritoriul Germaniei. Aici au murit peste 32 099 înțemnițați și încă, aproximativ, 10 000 în filialele sale. Majoritatea celor înțemnițați au decedat din cauza bolilor, subalimentației, sinuciderilor, omorului, torturilor.

<http://munichguide.ru/excursions/6897>

Complexul memorial dedicat victimelor genocidului din Rwanda. Kigali (una din săli)

<https://www.jambonews.net/actualites/20181001-rwanda-de-quels-crimes-les-hutus-et-les-tutsis-ont-ils-ete-victimes/>

NOȚIUNI

Genocid - infracțiune săvârșită în scopul de a distruge deliberat și sistematic, în întregime sau în parte, o colectivitate sau un grup național, rasial, etnic sau politic [Pl. și genociduri] – Din fr. génocide.

Clauza Martens – prevedere inclusă în multe tratate de Drept Internațional Uman încă din anul 1899, care asigură protecție general atât civililor, cât și combatanților. „...în cazurile neacoperite de tratate sau de dreptul cutumiar, civilii și combatanții rămân sub protecția și autoritatea principiilor dreptului internațional derivate din cutumă, din principiile umanității și din dictatul conștiinței publice.”

Dreptul internațional umanitar - reprezintă un ansamblu de reguli care din considerente de ordin umanitar caută să limiteze efectele unui conflict armat. Dreptul internațional umanitar protejează acele persoane care nu participă sau care nu mai participă la ostilități și restricționează mijloacele și metodele de război.

Curtea Penală Internațională - este prima și singura curte penală internațională permanentă. Ea a fost creată prin Statutul de la Roma al CPI, adoptat în 1998 și intrat în vigoare la 1 iulie 2002. CPI are competență asupra crimei de genocid, asupra crimelor de război și asupra crimelor împotriva umanității. De al 1 ianuarie 2011, numărul Statelor Părți la Statut este de 114.

SURSE BIBLIOGRAFICE DE REFERINȚĂ UNITĂȚII DE ÎNVĂȚARE NR.15:

1. Конвенция о предупреждении преступления геноцида и наказания за него от 9 декабря 1948г. // Сборник международных договоров. Т.1. ч.1, 2. Универсальные Договоры. ООН. NY. Geneve. 1994.
2. «Дневник Анны Франк». Издательство: Издательство иностранной литературы, 1960.
3. «Тропой памяти». -Учебное пособие по преподаванию истории Катастрофы. Яд Вашем, Иерусалим, Израиль.
4. Холокост, Энциклопедия, -Москва, 2008.
5. Передайте об этом детям вашим: История Холокоста в Европе 1933-1945. Стефан Брухвельд, Пол А.Левин. -М., 2000.
6. ХОЛОКОСТ В МОЛДОВЕ. Антииудаизм, или пещерный мир: Статьи, документы, воспоминания, стихи / сост. Ефим Ткач. – Кишинёв: Б.и., 1989. – 195 с.
7. Уничтожение евреев СССР в годы немецкой оккупации (1941-1944): Сб. док. И материалов / ред. Ицхак Арад. – Иерусалим: Тарбут, 1991. – 424 с.
8. The State Antisemitism, and Collaboration in the Holocaust. - Dumitru Diana. Cambridge University Press, 2016, - 261p.
9. Пепел прошлого стучит в наши сердца. Холокост / И.Левит; Общество еврейской культуры Республики Молдова, Институт национальных меньшинств АН Молдовы, Кишинёвская городская б-ка им. И.Мангера. - К.: Б.и., 1997. – 19 с.